

“हेलम्बु गाउँपालिकाको अभियान, नमुना गाउँपालिकाको निर्माण”

हेलम्बु गाउँपालिकाको स्थानीय अनुकूलन सहितको एकिकृत कार्ययोजना

आर्थिक वर्ष २०८१/२०८२-२०८५/२०८६

स्थानीय सरकार

हेलम्बु गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

हेलम्बु, सिन्धुपाल्चोक

बागमती प्रदेश नेपाल

अनुकूलन कसरी बुझ्ने, बुभाउने ?

आम समुदायले अनुकूलन कसरी बुझ्ने ? कस्तो हो अनुकूलनको प्रभाव क्षेत्र र प्रकृति ? प्रकृति र नीतिगत र कार्ययोजनाको दृष्टिले अनुकूलन कार्ययोजना अन्य विषयगत एकिकृत र जोखिम तथा विपद् सम्बद्ध कार्ययोजनाको लक्ष्य र मिलन बिन्दु के र कहाँ हो ? यी र यस्ता अहम प्रश्नहरूको जवाफ अनुकूलन सम्बद्ध पारम्पारिक तथा सुधारिएका प्रयास र अभ्यासबाट खोज्ने र सिक्दै जादाँ प्राप्त हुदै जान्छ । अनुकूलनलाई एक प्रकृयागत र अर्को कार्यक्रमिक रूपमा बुझ्न सकिन्छ । प्रकृया यस अर्थमा सान्दर्भिक छ जहाँ कार्ययोजना निर्माण परिवेशको आकलन विधिमा टेकेर लक्षित वर्ग, क्षेत्र वा समस्या समाधानार्थ विषयगत या एकिकृत योजना निर्माण गरिन्छ । कार्यक्रमिक रूपमा अनुकूलन भनेको स्थानीय परिवेशको आकलनको नतिजामा टेकेर लक्षित वर्ग र क्षेत्रको पहिचान गरी, प्राथमिक कार्ययोजना निर्माण र वित्तिय लगानीको निर्क्यौल गरी कार्यान्वयनमा लग्ने अभ्यास अनुकूलनको मर्म र मान्यतामा पर्दछ । अनुकूलन कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनबाट सरकारको समावेशी, समतामुलक विकास तथा समन्यायिक समाजको सृजना गर्ने लक्ष्य प्राप्तमा प्रत्यक्ष योगदानमा टेवा पुग्छ ।

समग्र विकासको प्रारूप अन्तरगत अनुकूलन कार्ययोजना चार निर्देशक सिद्धान्त र तिनको चरणबद्ध कार्यान्वयन र अभ्यासको विविध विषयगत कार्ययोजना निर्माण गरी लक्षित समुदायको प्रत्यक्ष सहभागितामा कार्यान्वयन गरी अपेक्षित नतिजा प्राप्त भएको अनुभव छ । अनुकूलनका निर्देशित सिद्धान्तमा उर्द्धगामी (Bottom up), समावेशी (Inclusive), तत्परता (Responsive) र लचिलो (Flexible) पर्दछन् । जुन अनुकूलन प्रारूपका सातवटै चरणमा अभ्यस्त सहजकर्ताबाट अभ्यास गराइन्छ । फलस्वरूप लक्षित समुह विशेषका प्राथमिक समेत तोकिएका कार्ययोजना निर्माण गरिन्छ ।

सरकारको मुख्य उद्देश्य भनेको उन्नत प्रविधिको व्यापक प्रयोग गरी समग्र राष्ट्रको खाद्य सुरक्षा गर्नु हो । तथापि नेपाल सरकारले पारम्पारिक ज्ञान, शिप र प्रविधि र रैथाने जैविक विविधताको संरक्षण, उपयोग एवम प्रवर्धन गर्ने निति लिएको छ । उत्पादनका साधनमा पहुँच, सार्वजनिक सेवा सुविधामा पहुँच भएका माध्यम तथा धनी कृषक, उद्योगी र उद्यमी नै सरकारको खाद्य सुरक्षाका लक्षित वर्ग हुन । त्यस्तै साना कृषक, जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा प्राकृतिक श्रोतमा आधारित जीवनयापन गर्दछन साथै सार्वजनिक सेवा पहुँचबाट वञ्चित प्राय छन । जो जलवायु जन्य जोखिमबाट थप संकटाउन्मुख छन् । यो पनि धुबसत्य भएको छ कि यस वर्गमा पर्ने समुदाय उन्नत प्रविधि र ज्ञान, शिपको अभावका अलावा सामाजिक सेवाबाट समेत वञ्चित छन् ।

अतः अनुकूलन यिनै सङ्गटासन्न समुदाय लक्षित कार्ययोजना निर्माण तथा कार्यान्वयन गरी प्रणालीगत रूपमा पछाडि पारिएका क्षेत्रका समुदायलाई उत्थान गरी संविधान प्रद्वत मौलिक अधिकारका प्रावधान अनुसार लक्ष्य प्राप्त गर्न अनुकूलन कार्यक्रमले प्रभावकारी भुमिका खेल्न सक्दछ ।

अनुकूलन योजना कै सन्दर्भमा

विश्वव्यापी चुनौतीको रूपमा देखापरेको जलवायु परिवर्तन एक नियमित प्रक्रिया भएतापनि बढ्दो औद्योगिकीकरण, वनविनाश, आगलागी, अव्यवस्थित शहरीकरण, सवारी साधनको बढ्दो प्रयोग आदि जस्ता मानवीय क्रियाकलापहरूका कारणले गर्दा हरितगृह ग्याँसहरूको उत्सर्जनमा बृद्धि भई पृथ्वी तात्ने क्रम तीव्र भएको तथ्य वैज्ञानिकहरूले समेत उजागर गरीसकेका छन्। नेपाल सरकारले जलवायु संवेदनशीलता कम गर्न अल्पकालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालीन अनुकूलनका आवश्यकता सम्बोधन गर्नका लागि जलवायु परिवर्तन नीति २०७६, वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ र परिमार्जित स्थानीय अनुकूलन योजनाको राष्ट्रिय संरचना (Revised LAPA Framework) २०७६ समेत पारित गरी राष्ट्रिय अनुकूलन योजना र Enhanced Nationally Determined Contribution समेत निर्माण गरीसकेको छ।

सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको हेलम्बु गाउँपालिका जलवायु परिवर्तनको प्रत्यक्ष असर भोग्ने गाउँपालिकाको रूपमा परिचित छ। यहाँका बासिन्दाहरूले पटक पटक जलवायुजन्य विपद्को सामना गर्नु परेको छ। समय समयमा आएको मेलम्चीको बाढी, लामो समयसम्मको खडेरीका कारण पानीका मुहान सुक्नु वा मात्रामा कमी आउनु, व्यापक रूपमा कृषि तथा पशुमा देखिएका रोग कीरा, च्याखुरा (चरा) तथा स्थानीय मास, मस्याङ, करु जस्ता रैथाने बालीहरूको उत्पादनमा कमी आउनु र स्थान सार्ने जानु यसको ज्वलन्त उदहारण हो। यसै सन्दर्भमा यस हेलम्बु गाउँपालिकाले जलवायु परिवर्तनलाई राष्ट्रिय योजना प्रक्रियामा समाहित गर्ने हेतुले वातावरण तथा प्राकृतिक स्रोत संरक्षण ऐन २०७७, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७७ र जलवायु परिवर्तन ऐन २०८० पारित गरी कार्यन्वयनमा ल्याएको छ। जलवायु उत्थानशील पालिका निर्माणका लागि यस पालिकाले नीति तथा कार्यक्रममार्फत विभिन्न गतिविधिहरू अगाडि सारेको छ, मुलतः जलवायु परिवर्तनका कारण सिर्जित चुनौतिहरू बीच नै अबसरको खोजी गर्ने अभिप्रायका साथ जलवायु परिवर्तन असर न्यूनीकरण कार्यक्रम, हेलम्बु फ्लड ट्रेल निर्माण, जलवायु न्याय, जलवायुजन्य विपद् अध्ययन केन्द्र, अर्गानिक खेती तथा रैथाने बाली संरक्षण, वागवानी सञ्चालन, विद्यालय स्तरमै विपद् शिक्षा, एसिया कै नमुना बनस्पति तथा वन्यजन्तु अध्ययन केन्द्र स्थापना जस्ता गौरवशाली योजना क्रमशः कार्यन्वयन गर्दै लैजाने र समग्र हेलम्बुलाई नै पर्या-पर्यटनको रूपमा विकास गर्नका लागि हेलम्बु ग्रेट ट्रेल (षडाक्षरी धर्मचक्र पर्खाल) योजना समेत कार्यन्वयनको चरणमा छ।

यसै सन्दर्भमा, जलवायु परिवर्तनले विभिन्न क्षेत्रमा पारेको असरहरूसँग अनुकूलित हुने अभ्यासको थालनी तथा समाधान गर्न स्थानीय सरोकारवालाको क्षमता अभिवृद्धि गर्न स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरी कार्यन्वयन गर्ने उद्देश्यका साथ गाउँपालिकाको जोखिम विश्लेषण तथा अनुकूलित क्षमताको आँकलन र जोखिम वर्ग पहिचान समेत गरी पालिकाको सम्पूर्ण बस्तीलाई समेट्ने गरी छलफल गर्दै, स्थानियहरूको प्राथमिकतामा परेको अनुकूलनका योजनाहरूलाई समेट्दै हेलम्बु गाउँपालिकालाई जलवायुमैत्री तथा उत्थानशील पालिका निर्माणमा टेवा पुऱ्याउनका लागि यो “स्थानीय जलवायु अनुकूलन योजना २०८१” निर्माण गरिएको छ।

यो अनुकूलन योजना निर्माणका लागि आर्थिक तथा प्राविधिक रूपमा सहयोग गर्ने जस्तै नेपाल फाउण्डेशनलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दै योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन प्रक्रियामा स्थानीय स्रोत साधन परिचालन गर्न गाउँपालिका सदैव सक्रिय रहने प्रतिबद्धताका साथै आवश्यकताअनुसार सम्बन्धित सबै सरोकारवालाहरूको सक्रिय सहयोग तथा सहकार्यको अपेक्षा गर्दछु। अन्त्यमा, यो योजना निर्माण गर्न सहयोग गर्नुहुने सबै प्रति हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु।

निमा ग्याल्जेन ह्योल्मो

अध्यक्ष

स्थानीय अनुकूलन योजनाको सारांश

जलवायु परिवर्तन र यसका प्रतिकूल प्रभावहरू समग्र विश्वकै लागि साभ्ना चुनौतिका रूपमा अगाडि आइरहेको वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा नेपाल सरकारले पनि यसबाट सिर्जित तथा भविष्यमा सिर्जना हुन सक्ने प्रतिकूल प्रभावहरूसँग अनुकूलित हुन जलवायु परिवर्तन नीति २०७६, जलवायु परिवर्तन राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (नापा) २०६७, स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना २०७६, वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ र वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ समेत तयार गरी स्थानीयस्तरमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यहरूलाई प्राथमिकता दिँदै आइरहेको छ । यसरी राष्ट्रिय अनुकूलन योजना र Enhanced Nationally Determined Contribution (ENDC) पनि तयारीको प्रक्रियामा रहेका छन् ।

नेपालको शासकीय संरचना सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह सहितको संघीय प्रणालीमा पुनः संरचित भएपश्चात् विकास निर्माण, स्रोत व्यवस्थापन र जनजीविकासँग सम्बन्धित काम, कर्तव्य र अधिकार धेरै हदसम्म स्थानीय तहमा निहित रहेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले गाउँपालिकाहरूलाई आफ्नो क्षेत्राधिकारको विषयमा आवधिक तथा वार्षिक क्षेत्रगत योजना बनाउन सक्ने अधिकार सुनिश्चित गरेको छ । यसले योजना निर्माणको प्रक्रियामा वातावरण संरक्षण तथा जलवायु परिवर्तन, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, विपद् व्यवस्थापन, सुशासन आदि विषयलाई आधार बनाउनु पर्ने कुरा समेत उल्लेख गरेको छ । यसै सन्दर्भमा राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६ पनि लागू भइसकेको छ, जसले राज्यका सबै तह र विषयगत क्षेत्रका नीति, रणनीति, विकास योजना र कार्यक्रमहरूमा जलवायु परिवर्तनका मुद्दाहरूलाई मूलप्रवाहीकरण गर्ने उद्देश्य राखेको छ । यस नीतिले उत्थानशील समाजको परिकल्पना समेत गरेको छ । प्रस्तुत नीतिले विशेषगरी जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित राष्ट्रिय नीति, रणनीति तथा योजनाहरूको कार्यान्वयन स्थानीय तहबाट गरीने छ भनी स्पष्ट किटान गरेको छ । साथै स्थानीय सरकारहरूलाई स्थानीयस्तरमा जलवायु परिवर्तनका असरहरू व्यवस्थापन गर्न र दीर्घकालीन जलवायुमैत्री विकासका योजनाहरू पहिचान तथा कार्यान्वयनमा सहयोग गर्नका लागि पुरानो शासकीय संरचनामा आधारित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना (लापा) को संरचना २०७६ पनि परिमार्जन गरी समयसापेक्ष खाका तयार पारिएको छ । यसै सन्दर्भमा यस हेलम्बु गाउँपालिकाले पनि जलवायु परिवर्तनलाई राष्ट्रिय योजना प्रक्रियामा समाहित गर्ने हेतुले वातावरण तथा प्राकृतिक स्रोत संरक्षण ऐन २०७७, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्य विधि २०७७ र जलवायु परिवर्तन ऐन २०८० पारित गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ जसको मुलभूत उद्देश्य परिमार्जित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना राष्ट्रिय संरचना अनुसारका प्रावधानहरू अवलम्बन गरी जलवायु उत्थानशील गाउँपालिका निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउनु रहेको छ । यसमा योजना निर्माण गर्दा नै गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई जलवायु मैत्री बनाउने र अनुकूलनक क्रियाकलाप माफत समुन्नत हेलम्बु निर्माणमा सहयोग गर्ने गरी निर्माण गरिएको छ । स्थानीय अनुकूलन कार्य योजना तयारीका क्रममा पालिका स्तरबाट सुरु गरी वडामा प्रकोप स्तरीकरण, स्रोतको लेखाजोखा, सडकटासन्नता पहिचान, जोखिम वर्ग पहिचान गर्दै यस पालिकाका सम्पूर्ण बस्तीहरूको प्रतिनिधित्व हुनेगरी ६५ स्थानमा छलफल गरी जलवायु परिवर्तनको असर तथा प्रभाव विश्लेषण गर्दै त्यसको आधारमा अनुकूलनका क्रियाकलाप पहिचान तथा प्रथामीकरण गरीएको थियो । यसरी समुदायबाट आएको योजनाहरूलाई पुनः वडामा छलफल गरी योजनाहरूको प्रथामीकरण, तथ्याडक तथा खतरा नक्साङ्कन र विभिन्न स्रोत तथा जोखिमहरूको बैधानिकता दिने कार्य गरिएको थियो । यस प्रकारको छलफलमा वडाध्यक्ष, वडा सचिव, शिक्षकहरू, समाजसेवीहरू, राजनीतिक दलहरूका प्रतिनिधिहरू, विषयगत शाखाका कर्मचारीहरू, गरीब, महिला, जनजाति तथा पछाडि परेका वर्गहरू समेतका स्थानीय समुदाय तथा अन्य बुद्धिजीविहरूको प्रत्यक्ष एवं सक्रिय सहभागिता रहेको थियो । पाँच वर्षका लागि तयार गरिएको यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनामा गाउँपालिकामा विद्यमान सामाजिक, मानवीय, आर्थिक, प्राकृतिक, भौतिक तथा सामुदायिक स्रोतहरू र जलवायु परिवर्तनबाट सिर्जित प्रतिकूल प्रभावहरू/प्रकोपहरूको पहिचान तथा लेखाजोखा, सहभागितामूलक विधि तथा पद्धतिहरूको प्रयोग गर्दै तयार गरीएको थियो । सोही लेखाजोखा र मूल्याङ्कनको आधारमा अनुकूलनका रणनीतिहरू तर्जुमा गरी अनुकूलन कार्यहरू तथा विकासलाई उत्थानशील बनाउने कार्यहरूको पहिचान, प्राथमिकीकरण तथा छनौट गरी यो कार्ययोजना तयार भएको छ । यस कार्ययोजनाको सारांश तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

विवरण	
चारकिल्ला:	पुर्वमा पाँचपोखरी थाडपाल गाउँपालिका, पश्चिमतर्फ तर्फ, नुवाकोट जिल्लाको दुज्जेश्वर गाउँपालिका तथा रसुवा जिल्लाको गोसाईकुण्ड गाउँपालिका, उत्तर तर्फ रसुवा जिल्लाको गोसाईकुण्ड गाउँपालिका दक्षिणतर्फ मेलम्ची नगरपालिका पर्दछ ।
साविकका गाविसहरू	हेलम्बु, किउल, पाल्चोक, महाङ्काल, इचोक ।

जम्मा वडा संख्या	७			
क्षेत्रफल	२८७.२६ वर्ग कि.मी			
जनसंख्या तथा घरधुरीहरूको विवरण	महिला जनसंख्या	पुरुष जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या	जम्मा घरधुरी संख्या
जनगणना २०७८ अनुसार	८,७९६	८,७८९	१७,४९७	४,६९०
मुख्य पेशा जीविको-पार्जनको आधार:	यहाँका बासिन्दाको मुख्य पेशा एवं जीविकोपार्जनको आधार कृषि तथा पशुपालन, व्यापार व्यवसाय, फलफूल खेती, वैदेशिक रोजगारी, र मौसमी ज्याला मजदुरी हो ।			
जलवायु परिवर्तनको सम्मुखता तथा विषयगत प्रभाव तथा असर:				
प्रमुख प्रकोपहरू	सुख्खा खडेरी, कृषि तथा पशुपंक्षीमा रोग, बाढी, पहिरो, वन्यजन्तु र मानवबीच द्वन्द,			
सडकटासन्न घरधुरी विवरण (लापा निर्माणको क्रममा गरीएको)	उच्च (ग)	मध्यम (ख)	न्यून (क)	जम्मा घरधुरी
	७७५	३,२६९	१,११८	५,१५४
जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका रणनीतिहरू:				
● जलवायुजन्य प्रकोपहरूबाट कृषिवाली तथा पशुधनहरूमा हुने क्षति न्यूनीकरण गर्न जलवायुमैत्री विउविजन, प्रविधि, क्षमता विकासका तालिम र प्राविधिक सहयोग कार्यक्रमहरू जस्तै घुम्ती शिविर, कृषक पाठशालाहरू सञ्चालन गर्दै अर्गानिक उत्पादन तथा पशु व्यवसायमा बृद्धि गर्ने । ● विपन्न तथा सडकटासन्न घरधुरी, समूह तथा लक्षित वर्गहरूको वैकल्पिक आम्दानी र खाद्य सुरक्षाको सुनिश्चितता गर्ने । ● जलवायु उत्थानशील जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरू (फलफूल खेती, रैथाने बाली खेती, कृषिवन, घरबगैँचा कार्यक्रम, बहुउपयोगी प्रजातिहरूको खेती, जडिबुटी खेती) तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने । ● स्थानीयस्तरमा उपलब्ध जलस्रोतको दिगो व्यवस्थापन, बहु उपयोग र पहुँच विस्तार एवं अभिवृद्धि गर्न खानेपानी, मुहान संरक्षण तथा पुनःभरण, सिँचाइ कुलो साथै पानी किफायती सिँचाइ प्रविधिहरूको प्रवर्द्धन र विस्तार गर्दै कृषकलाई सहजता गराउने । ● पहिरो तथा बाढीको जोखिम क्षेत्रहरू पहिचान गरी रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि बायो इन्जिनियरिङ्ग विधि अपनाउने । ● पहिरो, बाढीजस्ता प्रकोपको उच्च जोखिम क्षेत्रमा रहेको वस्ती स्थानान्तरण गरी सुरक्षित आवास बनाउने । ● स्थानीय सडक तथा बाटोहरू तथा खाली क्षेत्रमा वृक्षरोपणबाट भूक्षयमा कमी भएको हुने । वन डढेलो न्यूनीकरण गर्न जनचेतनामूलक कार्यक्रमका साथै प्रविधि तथा तालिम दिई क्षमता अभिवृद्धि गर्ने । ● वृक्षरोपण तथा वन संरक्षणका क्रियाकलापहरूको माध्यमबाट वनको हैसियतमा बृद्धि गर्नुका साथै वन्यजन्तुहरूको संरक्षण गर्ने । ● स्वच्छ ऊर्जाको पहुँच विस्तारका लागि समुदायस्तरमा सुधारिएको पानीघट्ट, मिल लगायतका प्रविधिहरूमा विपन्न वर्गको पहुँचका लागि अनुदानको व्यवस्था गर्ने । ● स्थानीय समुदायमा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि गरी यसका प्रभावहरूसँग अनुकूलित हुने र क्षति न्यूनीकरण गर्ने क्षमताको विकास गर्ने ।				
योजनाको अवधि:	योजनाको अवधि पाँच वर्षको (आ.व. २०८१/०८२-२०८५/०८६) हुने छ ।			

कार्ययोजनाको प्राथमिकतामा परेका मुख्य अनुकूलनका कार्यहरू:

- रैथाने बाली संरक्षणका लागि बिउ बैंक स्थापना, कृषक पाठशाला संचालन तथा पशु उपचार शिविर सञ्चालन गर्ने ।
- व्यवसायिक फलफूल, जडिबुटी तथा उच्च मूल्य दिने प्रजातिहरूको खेती गर्दै मानव बन्धननुबीच रहेको द्वन्द्व कम गर्न जनावरले कम हानी गर्ने स्थानीय स्तरमा पाइने प्रजातिलाई प्राथमिकता दिने ।
- सिँचाई कुलो निर्माण, मर्मत तथा स्तरोन्नति, साना सिँचाई प्रविधि प्रवर्द्धन (थोपा सिँचाई) साथै मुहानहरूको संरक्षण गर्ने ।
- वृक्षरोपण, सामुदायिक वनहरूमा पोखरी निर्माण, सामुदायिक वन घेरवारर सचेतना अभिवद्धि ।
- पहिरो तथा बाढी नियन्त्रणका लागि ग्याबियन तारजाली तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग प्रविधि अपनाउने, नदी किनारमा तटबन्धन निर्माण एवं ग्याबियन पर्खाल निर्माण ।
- स्वच्छ ऊर्जाको पहुँच बिस्तारका लागि पानीघट्ट र मिल निर्माणमा सहयोग र सौर्य तथा विधुतीय ऊर्जा खपतमा सहयोग कार्यक्रम ।
- जलवायु परिवर्तन उत्थानशील पूर्वाधारहरूको निर्माणका लागि क्षमता विकास, नीति तर्जुमा तथा संयन्त्रको स्थापना ।
- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूको संस्थागत तथा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतना र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू ।

वडा अनुसार पाँच वर्षको लागि अनुमानित वार्षिक बजेट:

वडा तथा कार्यक्रम		अनुमानित बजेट रु.					
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाचौँ वर्ष	कूल जम्मा
१	अनुकूलन	५०,४७,५००	३७,९९,३००	८४,६३,३००	५२,३०,०००	३९,८३,९००	२,६५,२४,०००
२	अनुकूलन	३९,००,०००	७३,८९,०००	९२,४४,०००	३५,४५,०००	१५,४०,०००	२,५६,९८,०००
३	अनुकूलन	२३,०५,०००	७४,२७,५००	५५,०५,०००	९९,३०,०००	५१,३०,०००	३,०२,९७,५००
४	अनुकूलन	२७,२५,०००	१,६५,१५,०००	१०,०५,०००	३२,७५,०००	५,००,०००	२,४०,२०,०००
५	अनुकूलन	६२,३६,०००	५४,८१,०००	१,१२,८८,०००	२६,३०,०००	२४,००,०००	२,८०,३५,०००
६	अनुकूलन	४०,८५,०००	९१,९५,०००	१,२७,७०,०००	१,०४,००,०००	२५,००,०००	३,८९,५०,०००
७	अनुकूलन	२,६६,७६,०००	१,११,८६,०००	१,००,४६,०००	१,१५,३६,०००	८९,३६,०००	६,८३,८०,०००
अनुकूलन जम्मा		५,०९,७४,५००	६,०९,९२,८००	५,८३,२१,३००	४,६५,४६,०००	२,४९,८९,९००	२४,१८,२४,५००

योजना कार्यान्वयन तथा सहयोग गर्न सक्ने निकायहरू:

यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना (लापा) योजनाको कार्यान्वयनको नेतृत्व गाउँपालिका तथा यसका संयन्त्रहरू वडा कार्यालय तथा विषयगत शाखाहरूले गर्नेछन् । यसका अतिरिक्त जिल्ला समन्वय समिति, प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकार अन्तर्गतका विषयगत कार्यालयहरू (डिभिजन वन कार्यालय, कृषि विकास कार्यालय, पशु विकास तथा भेटेनरी अस्पताल, प्रादेशिक मन्त्रालयहरू तथा स्थानीय तहमा कार्यरत गैर सरकारी संस्था, अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था तथा विकास साभेदार सहयोगी संस्थाहरू तथा दातृ निकायहरूको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग, सहकार्य तथा समन्वयमा कार्यान्वयन गरीनेछ ।

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना समायोजन तथा मूलप्रवाहीकरण:

यस अनुकूलन कार्ययोजनालाई गाउँपालिकाको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा अन्तर्गतका ७ वटा चरणहरू क्रमशः संघ तथा प्रदेशबाट बजेटको सीमा प्राप्त गर्ने, गाउँपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण बैठक सञ्चालन, बस्ती तथा टोल एवं वडास्तरीय योजना तथा कार्यक्रम छनौट बैठक, वडास्तरीय योजना प्राथमिकीकरण बैठक, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा बैठक हुँदै, एकीकृत योजना तर्जुमा प्रणालीबाट गाउँकार्यपालिकाको बैठक हुँदै गाउँसभाको बैठकबाट अनुमोदन गरीने छ । त्यसै गरी सङ्घीय तथा प्रादेशिक मन्त्रालयहरू र ती मातहतका निकायहरू तथा विकास साभेदारहरूको वार्षिक तथा आवधिक कार्यक्रम तथा योजनाहरूमा यस कार्ययोजनालाई कार्यान्वयनको लागि समायोजन गरी मूलप्रवाहीकरण गरिनेछ ।

अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

यो योजना कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गाउँपालिकाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिबाट हुने छ । यसका साथै आवश्यकता अनुसार कार्यक्रमको मूल्याङ्कन अन्य बाह्य संयन्त्रहरूबाट पनि हुने छ । समुदाय तहमा क्रियाकलापहरूको अनुगमन वडापालिकाले गर्नेछ तर कार्यक्रम सञ्चालनको समग्र प्रक्रिया, पद्धति र उपलब्धिहरूको नतिजा गाउँपालिका तहबाट हुने छ । गाउँपालिकाको वार्षिक समीक्षा, अर्धवार्षिक समीक्षा र त्रैमासिक समीक्षा सञ्चालन गर्दा स्थलगत अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका साथै प्राप्त सिकाइ र सफलताहरूलाई आधार मानेर सञ्चालन गरिनेछ ।

पालिका स्तरीय लापा सुरुवाती कार्यशाला हेलम्बु गाउँपालिका, क्याल

जलवायु परिवर्तन असर तथा प्रभाव विश्लेषण चित्रे, हेलम्बु २

जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि शब्दावलीहरु:

प्रकोप: कुनै खास निश्चित अवधि र निश्चित भौगोलिक क्षेत्रभित्र रहेको क्रियाकलाप, स्वरूप वा प्राकृतिक कारणले हुन सक्ने घटना हो । जसले सम्भावित क्षति गराउन सक्छ साथै विपद् निम्त्याउन सक्दछ ।

विपद्: “त्यस्तो विपत्ति पुर्ण परिस्थिति हो, जुन परिस्थितिमा धेरै जसो जनजिवन अकस्मात अस्तव्यस्त हुन पुग्दछ र यसको परिणाम स्वरूप सुरक्षा, खाना आवास, लुगाफाटो, औषधि उपचार तथा सामाजिक सेवा जस्ता मान्छेलाई जीवनमा नभई नहुने अन्य आवश्यकताहरूको पूर्ति गर्नु आवश्यक हुन्छ ।”

जोखिम: सम्भावित प्रकोपका कारण हुन सक्ने क्षतिको अवस्था नै जोखिम हो वा प्रकोपको कारणले समुदायको संरचना वा भौगोलिक क्षेत्रलाई पार्न सक्ने सम्भावित क्षति वा अवरुद्ध गर्न सक्ने अवस्था नै जोखिम हो ।

संकटासन्नता: तुलनात्मक रूपमा कम क्षमता भएको त्यस्तो व्यक्ति वा सामाजिक समूह जोसंग सम्भावित प्रकोपसँग सामना गर्न, रोकथाम गर्न र पुनस्थापित हुने समेत कुनै स्रोत साधन र उपाय हुदैन भने त्यसलाई संकटासन्नता भनिन्छ वा संकटासन्नता भन्नाले खतरामा भएका हुनसक्ने जोखिमका तत्वहरु वा जोखिमको अवस्थामा रहेका तत्वहरु भन्ने बुझिन्छ ।

क्षमता: कुनै पनि व्यक्ति, संस्था, समुदायसँग भएको श्रोत, साधन, गुण र शक्तिलाई क्षमता भनिन्छ, जसले तिनीहरूलाई विपद्सँग सामना गर्न, विपद् पूर्व अवस्थामा ल्याउन, विपद्को रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि मदत गर्दछ वा व्यक्ति, संस्था, समुदायसँग भएका सबल पक्ष जसले तिनीहरूको विपद्सँग सामना गर्ने शक्ति प्रदान गर्दछ ।

जलवायु परिवर्तनप्रति अनुकूलन: भन्नाले विश्वव्यापी तापमान वृद्धिले वातावरण, समाज, जन स्वास्थ्य तथा अर्थतन्त्रमा पार्ने हानिकारक असर कम गर्न मानिसहरू र सरकारहरूले गरेका कामलाई जनाउँछ । यस्ता असरविरुद्ध गरीने अनुकूलनलाई अर्थपूर्ण बनाउन प्रत्येक देश, क्षेत्र र समुदायको लागि तोकिएको छुट्टाछुट्टै व्यावहारिक समाधानका उपाय चाहिन्छन् ।

अनुकूलन क्षमता: कुनै पानी परिवर्तित अवस्थामा आफूलाई सोहि अनुरूप ढाल्दै, त्यस्तो अवस्था सहज रूपमा पार गर्न सक्ने क्षमता बहन क्षमतालाई अनुकूलन क्षमता भनिन्छ ।

सम्मुखता: प्रकोपबाट विपद् उत्पन्न हुनसक्ने क्षेत्र तर्फ उन्मुख रहेका मानिस, सम्पत्ति, प्रणाली वा अन्य तत्वहरूको उपस्थितिलाई नै सम्मुखता भनिन्छ । ती तत्वहरू प्रकोपको सम्मुख हुन्छन् प्रकोपबाट उत्पन्न हुनसक्ने विपद्बाट प्रभावित हुन सक्दछन् ।

पूर्व तयारी: सम्भावित प्रकोप जन्य घटनाबाट हुन सक्ने क्षति कम गर्न विपद्पूर्व गरिने व्यवस्थित क्रियाकलाप ।

पूर्वसूचना प्रणाली: संभावित क्षति कम गर्न जोखिम क्षेत्रमा रहेका व्यक्ति वा समुदायलाई पूर्व तयारीमा रहन समयमा नै उपयुक्त ढंगले कार्य गर्न आवश्यक पर्ने सूचना दिने प्रणाली ।

प्रतिकार्य: विपद्को घटना भइरहेका बेला र तत्काल घटना पश्चात् मानिसको जीवन रक्षा गर्न र मानव स्वास्थ्यमा पर्न सक्ने असर न्यून गर्न आम नागरीकलाई सुरक्षाको प्रत्यभूति दिनुका साथै आपत्कालीन सेवाहरू र सहायताको व्यवस्था गर्नु ।

पुनर्लाभ: विपद् प्रभावित समुदायका आधारभूत सुविधाहरू एवं जीविकोपार्जनका माध्यमहरूको पुनः स्थापना एवं सुधार ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण: संकटासन्नता न्यूनीकरण भूमि तथा वातावरणको बुद्धिमता-पूर्ण व्यवस्थापन, प्रतिकूल अवस्थाका लागि पूर्व तयारी लगायतका व्यवस्थित प्रयत्नद्वारा विपद् जोखिम कम गर्ने अभ्यास ।

न्यूनीकरण: जलवायु परिवर्तन गराउन भूमिका खेल्ने वायुमण्डलमा रहेका हरित गृह ग्याँसहरूको अनुपात घटाउन लिइने कदमहरूलाई जलवायु परिवर्तनको न्यूनीकरण भनिन्छ । वर्तमान उर्जाका स्रोतहरूको तुलनामा नवीकरणीय उर्जाका स्रोतहरूको प्रयोग बढाएर न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ । त्यस्तै न्यूनीकरणका लागि औद्योगिक प्रक्रियाहरूबाट उत्सर्जन भएका वायुलाई संकलन तथा सञ्चिती गर्न सकिन्छ । वन र सामुद्रिक पारिस्थितिक प्रणालीहरू जस्ता प्राकृतिक कार्बन सञ्चय क्षेत्रलाई पनि सुधार्न सकिन्छ । प्रकोपको घटनाबाट हुनसक्ने क्षति कम गर्न वा प्रकोपको घटना भएर विपद् आउनु अघि त्यसको सामना गर्न गरिने तयारी । पूर्व तयारी, पूर्व चेतावनी प्रणालीको स्थापना जस्ता कार्य र विपद् जोखिम प्रभाव मूल्याङ्कनका आधारमा विकास निर्माण गरे यसो हुन्छ ।

उत्थानशीलता: समुदायमा जलवायु परिवर्तनले निम्त्याउने चरम मौसमी घटनाहरूबाट सहज अवस्थामा फर्किने लगायत जलवायु परिवर्तनका प्रभावसँग जुध्नसक्ने क्षमतालाई जलवायु उत्थानशीलता भनिन्छ । अनुकूलनले जलवायु परिवर्तन भएपछि त्यस परिवर्तनसँग ‘अनुकूलन’ गर्न कुनै व्यवस्थामा गरीने स्थायी परिवर्तनलाई जनाउँछ भने उत्थानशीलता भन्नाले जलवायु परिवर्तनले गर्दा भएको विपद्पछि पनि पहिलेकै वा ‘सामान्य’ अवस्थामा फर्किने प्रबन्धनलाई जनाउँछ ।

चक्रीय अर्थतन्त्र: चक्रीय अर्थतन्त्रमा स्रोतहरू खेरजाने अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्दै पुनःप्रयोग र पुनःप्रशोधन गरीन्छ, जसबाट स्रोतहरूको उच्च सदुपयोग हुन जान्छ। परम्परागत अर्थतन्त्रमा स्रोतहरूको निष्कर्षण र प्रयोग पश्चात् परित्याग गरीन्छ तर चक्रीय अर्थतन्त्रमा प्रयोगमा आइसकेका स्रोतहरूलाई पुनः उत्पादन शृंखलामा जोडिन्छ, जसले गर्दा स्रोतहरूको प्रयोग र प्रशोधन चक्र निरन्तर कायम रहन्छ।

जलवायु परिवर्तन: संयुक्त राष्ट्रसंघको परिभाषा अनुसार जलवायु परिवर्तन भनेको पृथ्वीको तापमान र मौसमको प्रकृतिमा आउने दीर्घकालिन फेरबदल हो। खनिज इन्धनको बढ्दो प्रयोग र वनविनाश जस्ता मानवजन्य क्रियाकलाप मार्फत हरित गृह ग्याँस उत्सर्जनका कारण विश्वको औसत तापमान बढ्दो छ।

जलवायु न्याय: जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरू असामान्य तरिकाले अनुभव गर्न थालिएको छ। विश्वव्यापी हरित गृह ग्याँस उत्सर्जनमा सबभन्दा न्यून योगदान रहने देश र समुदायहरू नै जलवायु परिवर्तनका असरहरूबाट सबभन्दा बढी प्रभावित छन्। अनुकूलन अभ्यासमा पनि सबभन्दा कमजोर छन्। जलवायु न्यायको आन्दोलनले कार्बन उत्सर्जन गरेरै विकासमा अत्याधिक लाभ लिएका जनता, कम्पनी र देशहरूनै सो वृद्धिका लागि सबैभन्दा बढी जिम्मेवार भएकाले उनीहरूले नै जलवायु परिवर्तनबाट सबभन्दा बढी प्रभावित भएका समुदायहरूलाई सहयोग गर्नुपर्छ भन्ने तर्क गर्दछ।

जलवायु शरणार्थी: जलवायु शरणार्थी भनेको जलवायु परिवर्तनको असर स्वरूप आएको बाढीको कारण वा समुद्री सतह वृद्धि हुनाले आफ्नो घरबास छोड्न बाध्य जनमानस जनाउन कतिपय अभियन्ता तथा विश्लेषणकर्ताहरूले प्रयोग गर्ने संज्ञा हो। जलवायु शरणार्थीको प्रष्ट परिभाषा खासै छैन। संयुक्त राष्ट्रसंघले दिएको शरणार्थीको परिभाषाले युद्ध, हिंसा, द्वन्द्व, अभियोजनबाट भाग्न देशको सीमाना पार गरेको मानिस भन्ने जनाउँछ तर चक्रवात वा बढ्दो समुद्री सतहका कारण घरबास गुमाएका व्यक्ति जस्तो जलवायु शरणार्थीका सबैप्रकारलाई समेट्न सक्दैन।

जैविक विविधता: कुनै निश्चित क्षेत्रमा पाइने विभिन्न प्रजातिका प्राणी तथा वनस्पतिको समूहलाई जैविक विविधता भनिन्छ। एकअर्कासँग अन्तरक्रिया गर्ने प्राणी, वनस्पति र सुक्ष्म जीव यसका सदस्य हुन्। यिनीहरूको अन्तरक्रियालाई पारिस्थितिक प्रणाली भनिन्छ।

प्रकृतिमा आधारित समाधानहरू: प्रकृति संरक्षणका लागि अन्तर्राष्ट्रिय संगठन (आईयूसीएन) ले प्रकृतिमा आधारित समाधानलाई “मानव सुख र जैविक विविधताका लाभ उपलब्ध गराउने तथा सामाजिक चुनौतिहरूलाई प्रभावकारी र अनुकूलन सहितका शैलीमा सम्बोधन गर्ने उद्देश्यले प्राकृतिक वा परिवर्तित पारिस्थितिक प्रणालीहरूलाई संरक्षण, व्यवस्थापन तथा पुनःस्थापना गर्ने प्रकारका समाधान” भनी व्याख्या गरेको छ।

पारिस्थितिक प्रणाली: प्राणी, वनस्पति र सुक्ष्मजीव समेट्ने जैविक समुदायका साथै पानी र माटो जस्तो तिनीहरूसँग अन्तरक्रिया गर्ने भौतिक पदार्थ समेतको समूहलाई पारिस्थितिक प्रणाली भनिन्छ। एउटा पारिस्थितिक प्रणाली कुनै वनक्षेत्रको पूरै भूभाग समेट्ने गरी वृहत् पनि हुन सक्छ वा स-साना धेरै क्षेत्रहरूमा फैलिएको पनि हुन सक्छ।

हानि तथा क्षति: जलवायु परिवर्तनका असरहरूमा भयानक बाढीहरू धेरै आउने, तातो हावाको लु चल्ने, समुद्री सतह बढ्ने लगायतका छन्। कतिपय अवस्थामा यी परिवर्तनहरूमा अनुकूलन गर्न असम्भव हुन्छ। जीवनको क्षति हुन्छ। खेती गर्न नमिल्ने गरी जमिन बिग्रिन्छ। बासस्थानहरू स्थायीरूपमा परिवर्तन हुन्छन्। जलवायु परिवर्तनका कारण अनुकूलन गर्न नमिल्ने वा टार्न नसकिने सामाजिक तथा आर्थिक असरहरूलाई हानि तथा क्षति भनिन्छ। हानि तथा क्षति आर्थिक प्रकृतिका हुन सक्छन्। जीविकोपार्जन गुम्न सक्छ वा मौसम अनिश्चित बनिदिनाले कृषि उत्पादनमा ह्रास आउन सक्छ। त्यस्तै यसले सांस्कृतिक परम्परा, रैथाने ज्ञान र जैविक विविधता जस्ता गैर आर्थिक क्षेत्रमा पनि क्षति गर्न सक्छ। गैरआर्थिक क्षति नाप्न कठिन हुन्छ।

जलवायु अभियन्ताको क्षमता विकास तथा अनुकूलन योजनाको लागि परिचालन

विषय-सूची

अध्याय १: पृष्ठभूमि

१. परिचय	१
१.१ योजनाको क्षेत्र, आवश्यकता र मापदण्ड	१
१.२ योजनाको लक्ष्य, औचित्य, मान्यता तथा मार्गदर्शक सिद्धान्त	२
१.३ योजना निर्माण विधि तथा चरण	३

अध्याय २: हेलम्बु गाउँपालिकाको परिचय

२.१ अवस्थिति तथा भू-बनोट	५
२.२ भू-सामाजिक अवस्थिति	६
२.२.१ जनसंख्या	६
२.२.२ शिक्षा तथा शैक्षिक अवस्था	९
२.२.३ स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई	९
२.२.४ उर्जा	१०
२.२.५ कृषि तथा पशुपालन	११
२.३ भौतिक पूर्वाधारको अवस्था	११
२.३.१ सडक सञ्जाल	११
२.३.२ सिंचाई सुविधा	१२
२.३.३ भू-उपयोग तथा परिवर्तन	१२
२.३.४ पानीका स्रोत तथा खानेपानीका स्रोत	१७
२.३.५ वन तथा जलाधार	१८
२.३.६ बस्ति तथा बस्ति विस्तारको अवस्था	२१
२.३.७ मुख्य पर्यटकिय क्षेत्र	२२
२.३.८ संघसंस्था	२३

अध्याय ३: जलवायु परिवर्तन, विपद् तथा जोखिमको अवस्था

३.१ मौसमि तथ्यांकको विश्लेषण	२४
३.१.१ वर्षातको विश्लेषण	२४
३.१.२ तापक्रमको विश्लेषण	२५
३.२ मौसम, प्रकोप तथा बाली पात्रो	२५
३.२.१ मौसम तथा प्रकोप पात्रो	२५
३.२.२ बाली पात्रो	२७
३.३ प्रकोप पहिचान तथा वडा स्तरीय संकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण	३०
३.४ ऐतिहासिक समयरेखा	३०
३.५ प्रकोप तथा असर मूल्याङ्कन	३१
३.५.१ बाढी जोखिम विश्लेषण	३१
३.५.२ पहिरो जोखिम विश्लेषण	३२
३.५.३ आगलागी जोखिम विश्लेषण	३३
३.६ जोखिम तथा जोखिमका असर (लैंगिक, उमेर समुह आदिमा)	३४
३.७ जिविकोपार्जनका स्रोत तथा जोखिम विश्लेषण	३४
३.८ संकटासन्न घरधुरी तथा समुदायको जानकारी	३८
३.९ स्थानीय समुदायले अपनायको जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण	३८

अध्याय ४: जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्रियाकलाप

४.१ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्रियाकलाप ४१

अध्याय ५: जलवायु परिवर्तन अनुकूलन योजना

५.१ अनुकूलन योजनाको अवधि तथा अनुमानित रकम तथा प्राथमिकतामा परेका अनुकूलनका कार्यहरू ४५

५.२ हेलम्बु गाउँपालिका आवधिक कार्ययोजना अनुमानित बजेट ४५

अध्याय ६: योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन र मूल्याङ्कन

६.१ आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरूमा मूलप्रवाहीकरण ४७

६.२ स्थानीय तहको वार्षिक योजना, बजेट तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रियामा मूल प्रवाहीकरण ४७

६.३ अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका आधार तथा उद्देश्य प्राप्तिका सूचक ४८

अनुसूची १: समुदाय स्तरको जलवायु अनुकूलन योजनाहरू ५०

अनुसूची २: पालिका स्तरीय योजनाहरू ११३

अनुसूची ३: विषयगत क्षेत्रका योजनाहरू १३९

अनुसूची ४: वडा स्तरको बाढी जोखिम विश्लेषण नक्शांकन १८५

अनुसूची ५: वडा स्तरको पहिरो जोखिम विश्लेषण नक्शांकन १९२

अनुसूची ६: वडा स्तरको आगलागी जोखिम विश्लेषण नक्शांकन १९९

सन्दर्भ सामग्री २०६

अध्याय १

पृष्ठभूमि

१. परिचय

जलवायु परिवर्तन नियमित प्राकृतिक प्रक्रिया हो यद्यपि मानवीय क्रियाकलापहरु जस्तै: वन विनाश, औद्योगिकीकरण, खनिज इन्धनको अत्यधिक प्रयोग, सवारी साधनको बढ्दो प्रयोग र अव्यवस्थित शहरीकरणले हरितगृह ग्यास उत्सर्जनमा वृद्धि भई जलवायु परिवर्तनमा तिब्रता आएको छ। जलवायु परिवर्तनले गर्दा तापक्रममा वृद्धि हुने, वर्षामा परिवर्तन हुने र समग्र पृथ्वीको प्राकृतिक सन्तुलनमा फरक पर्न थालेको महसुस हुन थालेको छ। हिमालका हिँउ परलने, हिमतालहरू फुट्ने, अनियमित तथा अधिक वर्षा हुने, बाढी/पहिरोको जोखिम बढ्ने, खडेरी लम्बिने, पानीका मुहानहरु सुक्ने तथा पानीको उपलब्धतामा कमी तथा कृषि उत्पादनमा ह्रास आउने जस्ता समस्याहरू विकाराल रूपमा देखिँदै आएका छन्। जिविकोपार्जनका लागि प्राकृतिक स्रोतहरु र बर्खे पानीमा अधिक निर्भर रहने हाम्रो देशमा यसको असर र पार्न सक्ने प्रभावहरु आउने दिनमा अबै बढोत्तरी हुने देखिन्छ।^१

यसै सन्दर्भमा जलवायु परिवर्तनको कारणबाट सिर्जित समस्याहरुको सामना गर्न नेपाल सरकारले वि.सं. २०६७ मा राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (नापा) तयार गरी अनुमोदन गर्नुका साथै तत्कालीन वातावरण मन्त्रालयले स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना तयार गरी कार्यान्वयनमा समेत ल्याई सकेको छ। राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (नापा)^२ ले जलवायु परिवर्तन संवेदनशील ६ वटा मुख्य क्षेत्रहरु (कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, मानव स्वास्थ्य, जलश्रोत तथा उर्जा, शहरी क्षेत्र तथा पूर्वाधार, वन तथा जैविक विविधता र जलवायुजन्य प्रकोप) पहिचान गरी ती क्षेत्रहरुमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका के कस्ता उपाय तथा रणनीतिहरु अवलम्बन गर्न सकिन्छ भन्ने स्पष्ट किटान गरेको छ। त्यसै गरी हाल नेपाल सरकार जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि राष्ट्रिय अनुकूलन योजना (न्याप) निर्माणले जलवायु परिवर्तन संवेदनशील क्षेत्रहरु अन्तर्गत थप तीनवटा विषयगत क्षेत्रहरु (पर्यटन, प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक सम्पदा र सामाजिक समावेशीकरण र जिविकोपार्जन तथा सु-शासन) को प्रस्ताव गरेको छ।

जलवायु परिवर्तनको प्रकोपको असर तथा विपद्बाट विपन्न, महिला तथा बालबालीका, वृद्धवृद्धा तथा फरक क्षमता भएका समुदायहरु बढी प्रभावित हुने विभिन्न अध्ययनहरुले देखाएको छ। जलवायु परिवर्तनको कारण बाढी, पहिरो, खडेरी, हावाहुरी, मानव रोगको महामारी, असिना, चट्याङ्ग, कृषिमा रोगकिरा र मिचाह प्रजाति जस्ता प्रकोपहरुले स्थानीय स्तरमा प्रत्यक्ष रूपमा असर परेको महसुस गरेको पाइएको छ। वन तथा वातावरण मन्त्रालय द्वारा प्रकाशित “Vulnerability and Risk Assessment and Identifying Adaptation Option 2021”^३ प्रतिवेदनमा उल्लेख भए अनुसार जलवायु परिवर्तनको असर तथा प्रकोपको सम्मुखता, संवेदनशीलता र अनुकूलन क्षमताको आधारमा सिन्धुपाल्चोक जिल्ला उच्च संकटासन्न जिल्लाको रूपमा रहेको छ भने हेलम्बु गाउँपालिका उच्च संकटासन्न स्थानीय निकायको रूपमा रहेको छ।

यसै सन्दर्भमा यस स्थानीय समुदायको जलवायु परिवर्तनले विभिन्न क्षेत्रमा पारेको असरहरूसँग सामना गर्न सक्ने क्षमताको अभिवृद्धि गर्न स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्यका साथ सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको हेलम्बु गाउँपालिकाको संकटासन्नता, सम्मुखता र अनुकूलन क्षमताको विश्लेषणको आधारमा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाले निर्दिष्ट गरेका विधि, प्रक्रिया र चरणहरुलाई अवलम्बन गरी बहु सरोकारवाला निकायहरु नगरपालिका, जनप्रतिनिधिहरु, विषयगत कार्यालयहरुको प्रतिनिधि, महिला तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुको सक्रिय सहभागितामा वडास्तरबाट पहिचान भएको प्रकोप तथा अनुकूलनका प्रयासहरुलाई समेत समावेश गरी यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ। यो कार्ययोजना मिति २०८०/०२/१२ देखि २०८०/०२/१९ सम्म हेलम्बु गाउँपालिकाको ६५ वटा बस्तीमा सहभागितामूलक छलफल तथा अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा गोष्ठीबाट तयार गरिएको हो। यो योजना हेलम्बु गाउँपालिकाको गाउँसभाबाट अनुमोदन गरी आवधिक योजनामा समाहित गरेपछि यो योजना लागु हुनेछ। यो योजना आगामी पाँच वर्ष सम्मको लागि कार्यान्वयन गरिनेछ र प्रत्येक चरणमा प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि लैङ्गिक संवेदनशीलता तथा विपन्नहरुको सहभागितालाई मुख्य प्राथमिकतामा राखिनेछ।

१.१ योजनाको क्षेत्र, आवश्यकता र मापदण्ड:

सामाजिक-आर्थिक वातावरणीय परिवेस तथा जलवायु जन्य जोखिमको आँकलन गरी विद्यमान प्राकृतिक र उपलब्ध सेवा सुविधालाई ध्यानमा राखि अग्रगामी सोचकासाथ तर्जुमा गरिने क्रियाकलापलाई अनुकूलन कार्ययोजना भन्न अतिशयोक्ति हुँदैन।

१. क्लाइमेट चेन्ज: जलवायु परिवर्तन के हो ? सहज रूपमा बुझ्न यो पढ्नुहोस् - BBC News नेपाली

२. राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (नापा), २०६७

३. Vulnerability and risk assessment and identifying adaptation options: Sectoral report Disaster Risk Reduction and Management, 2021

अनुकूलन कार्य योजना र अन्य विकास, संरक्षण र जोखिम न्युनीकरणलगायत विषयगत योजना तर्जुमा र क्रियाकलापमा के कस्ता वस्तुपरक भिन्नता छने भन्ने धेरै ठाउँमा उठ्ने गरेको छ । योजना तर्जुमा प्रक्रिया र विषयवस्तुलाई ध्यानमा राखी अनुकूलन कार्ययोजनाका विशिष्टताबारे साझा सुझबुझको लागि निम्नानुसार विषयवस्तु वरिपरि रही प्रस्तुत गरिएको छ ।

अनुकूलन कार्ययोजना समग्र विकास, संरक्षण र क्षमता अभिवृद्धिको अभिन्न अङ्ग हो । आर्थिक सामाजिक र विकासको प्रतिफलबाट सिर्जित वर्गीय समाजलाई समावेशिताको सिद्धान्तमा आधारित समन्यायिक समाजको सिर्जनामा योगदान पुऱ्याउन अनुकूलन योजनाले महत्वपूर्ण योगदान गर्न सक्दछ । त्यसमा पनि बढ्दो जलवायुजन्य जोखिमका कारण प्राकृतिक स्रोतमा न्युन पहुँच भएका जलवायुजन्य जोखिम क्षेत्रमा बसोबास गर्ने न्युनआय भएका र समाजका पिछडिएका वर्गको अनुकूलन क्षमताका अवसरमा पहुँच बढाई समन्यायिक समाजको सिर्जना गर्नमा अनुकूलन योजनाले अहम भूमिका खेल्दै आएको छ । अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा गर्दा लक्षित वर्गको लक्षित क्षेत्र कुन हो र तिनको सुझबुझको स्तर कस्तो छ भन्ने आकलन गरि सोहि मुताबिकका ज्ञान, सिप र उनीहरुको आवश्यकताका साथै समाधानका उपाय र समाधान गर्ने तौर-तरिकाबाट अभिमुखीकरण गर्नुपर्दछ ।

समाजको पिधँमा रहेका र भौगोलिक विकटता र जोखिमयुक्त परिवेशमा अवस्थित समुदायिको प्रत्यक्ष संलग्नतामा कुशल सहजकर्ताले लक्षित वर्गको अत्यावश्यक सेवा, सहयोग र आपूर्तिको व्यवस्थामा आधारित प्राथमिक कार्ययोजना तय गर्नुकासाथै स्थानीय सरकार र सरोकारवालाको पुर्ण सहमतिमा वित्तीय व्यवस्था गर्नुपर्दछ । यस्ता कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्न आवश्यक खरिदबिक्री कानुन तय गरी सेवा प्रदान गर्नु पर्दछ ।

उपर्युक्त लक्षित वर्गको माग पूर्ति गर्न ठुलो धनराशिको भन्दा पनि धेरै कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्न न्युन पूँजी लाग्ने योजना बनाइन्छ । ठुला पूर्वाधारका योजना निर्माण गर्न धेरै लगानी र ऋञ्जटिलो प्रकृयाले गर्दा धेरै समय लाग्ने हुँदा लक्षित वर्गको लागि तयार गरिएको अनुकूलन कार्ययोजनामा खासै योगदान हुँदैन । त्यस्तै विषयगत कार्ययोजना तर्जुमा गर्दा समग्रवस्तुको उत्पादकत्व वृद्धिमा जोड दिईएको हुन्छ र बढी उन्नतप्रविधिको प्रयोगबाट उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने भनिन्छ । यस्ता कार्ययोजनामा भने मध्यम तथा सम्पन्न घरधुरिको संलग्नता आवश्यक हुन्छ । यस्ता कार्ययोजनाले विपन्न र पिछडा घरधुरीलाई अप्रत्यक्ष लाभ हुने भएपनि लक्षित वर्ग थप परनिर्भरता उन्मुख हुनु पुग्छन् फलस्वरूप सरकारको समन्यायिक र समतामूलक समाजको निर्माण गर्नमा खासै योगदान पुग्दैन ।

जलवायु परिवर्तनले विषमता र अनिश्चितता बढाएको छ । फलस्वरूप घरधुरी/समुदायिको वालीनाली, जाति प्रजाति धान्ने प्रक्रियामा द्विविधा सिर्जना गरेको छ । त्यस्तै मौसमिप्रक्रियामा समेत गडबडी हुँदा कृषक भन रणभुल्लमा पर्ने अवस्था छ । यस्तो अवस्थामा उन्नत प्रविधि र असल अभ्यासको पहिचान गरी समुदायिको संलग्नतामा प्रवर्धन गरी अप्रत्यासित रूपमा भोगनुपर्ने खालका जोखिमबाट हुने असरको न्युनीकरण गर्नु पर्दछ । उदाहरणका लागि वर्षाको यात्रा र चरित्र एवं रूप परिवर्तनले समग्र क्षेत्र प्रभावित भएपनि प्रत्यक्ष रूपमा उपभोग्य पानीको उपलब्धतामा कमी आउनुका साथै गुणस्तरीय पानी आपूर्तिमा प्रत्यक्ष असर पर्दछ । त्यस्तै उच्च तापक्रमका प्रभाव हिमाली क्षेत्रमा हिउँको बदला पानीको रूपमा भर्ने हुँदा परम्परागत तौर तरिकाका घर, बाटो, पुल । वस्ती र खेतीपातीमा प्रत्यक्ष प्रभाव पारेका उदाहरण छन् । समाज र चरित्रमा भएको परिवर्तनले पानीका मुहानको वा पानीको आपूर्ति घटेका उदाहरण छन् ।

त्यसैले, एकातिर विपन्न र जोखिममा परेका समुदायिको जीवनको आधार पराम्परागत खेती प्रणालि पानी व्यवस्थापन, वालीनाली र पराम्परागत मूल्य मान्यता र संघसस्थाको सान्दर्भिकता घट्दै जानु र उक्त लक्षित वर्गका लागि उन्नत अनुकूलनका उपाय प्रविधिको विकास, प्रसारण र पहुँचमा अपेक्षित लक्ष्य हासिल नहुनु जोखिममा परेका घरधुरी समुदाय थप जोखिममा पर्ने जोखिम बढाएको छ । जसले गर्दा समावेशी, समन्यायिक र समतामूलक समाजको सिर्जना गर्न लक्ष्य अधुरो रहने खतरा उन्मुख छ । तसर्थ अनुकूलन कार्ययोजनाका सहि प्रक्रिया र लगानिमाफत प्रभावकारी कार्यान्वयन हुनु अनिवार्य छ ।

दशकभन्दा बढी भईसकेको अनुकूलन सम्बन्धि नीति, प्रारूप र दिशानिर्देशनहरु पारित भई कार्यान्वयनमा गएको जसबाट धेरै असल अभ्यास र केही महत्वपूर्ण सिकाई भएका छन् । सिकाइमा लक्ष्य निर्धारण, लक्षित समुह पहिचान र लक्षित समुहको आवश्यकता अनुसार लगानी नहुनु । त्यस्तै विकास, संरक्षण र विषयगत मभौला कार्ययोजनामा अनुकूलनका बजेट लगानी हुँदा सरकारको लक्ष्य अनुसार उपलब्धि नभएको अवस्था छ ।

संघीय सरकारले स्थानीय सरकारलाई दिने अनुदानमा अनुकूलन कार्ययोजना निर्माण र कार्यान्वयनका लागि स्थानिय सरकारको संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन स्कोर नतोकिएको अवस्थामा अनुकूलन कार्यक्रम सरकारी नजरमा प्राथमिकतामा नपरेको हो भन्ने शंयसमेत उठेको छ ।

१.२ योजनाको लक्ष्य, औचित्य, मान्यता तथा मार्गदर्शक सिद्धान्तः

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाका मार्गदर्शक सिद्धान्तहरुः समावेशी, उर्धगामी, लचिलो, तत्परतालाई आधार विन्दु मानिनेछ । हेलम्बु गाउँपालिकामा निर्मित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाले हेलम्बु गाउँपालिका अन्तर्गत पर्ने सम्पूर्ण वडाहरु, वस्ती र टोलमा समुदायिको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि भई जिविकोपार्जनमा सुधार ल्याउने लक्ष्य रहेको छ । यस योजनाका औचित्यहरु निम्नानुसार रहेका छन्ः

- अति जलवायु सङ्कटासन्न वडा, टोल, वस्ती तथा समुदाय र तिनका अनुकूलन चुनौती तथा अवसर लगायत कार्य पहिचान गर्न, स्थानीय समुदायले आफैँले निर्णय गर्न सहज तरिका प्रयोग गर्न सक्ने गरी अनुकूलन कार्यहरूको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गर्न, तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन बमोजिम कार्ययोजनालाई स्थानीय तथा राष्ट्रियस्तरका योजनामा समेत समायोजन गर्न,
- सेवा प्रदायक निकायले समयमै प्रभावकारी ढङ्गले स्रोत परिचालन गरी अनुकूलन कार्यक्रमबद्ध रूपमा अपनाउन र कार्यान्वयन गर्न, र कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्दै कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न, र
- स्थानीय तथा राष्ट्रिय योजनालाई लागतको आधारमा अनुकूलनका प्रभावकारी विकल्प पहिचान गर्न ।

मान्यता:

- स्थानीय जलवायु अनुकूलन कार्ययोजना स्थान विशेषानुसार फरक फरक हुन्छ । त्यसैले लक्षित क्षेत्र, वर्ग तथा समुदायको पहिचान गरी जलवायु परिवर्तनको असरसँग सामना गर्न अनुकूलनका उपायहरूको प्राथमिकीकरण गरी स्थानीय अनुकूलन योजना तयार गरिएको छ ।
- नगर स्तरीय अनुकूलन योजनाले लक्षित क्षेत्र, वर्ग तथा समुदायलाई समेटेी जोखिम क्षेत्रको पहिचान गरी कार्यक्रमहरूको तय गरेको हुँदा यो कार्ययोजना प्रभावकारी रूपले सञ्चालन गर्न सकिन्छ ।
- स्थानीय निकायमा निर्वाचित जनप्रतिनिधि भएको हुँदा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि अनुकूल वातावरणको सिर्जना हुनेछ ।
- स्थानीय अनुकूलन योजना निर्माण गर्दा गाउँपालिकामा रहेको सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूलाई समावेश गरिएकाले योजनालाई प्राथमिकताकासाथ कार्य गर्न उपयुक्त वातावरण सिर्जना हुनेछ ।
- स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाको निर्देशित सिद्धान्त उर्धगामी, समावेशी, तत्परता र लचिलोमा आधारित भई स्थानीय अनुकूलन योजना तयार गरिएको छ ।
- राष्ट्रिय अनुकूलन योजनाले पहिचान गरेका क्षेत्रमा आधारित भई जलवायु परिवर्तनले असर गर्ने सबै विषयगत क्षेत्र समेटेी विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूको सहभागितामा योजना तयार गरिएको छ ।
- स्थानीय अनुकूलन योजना तयार गर्दा स्थानीय विपद् व्यवस्थापनका पक्षहरूलाई पनि विशेष ध्यान दिइएको छ ।

१.३ योजना निर्माण विधि तथा चरण

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गर्दा जलवायु परिवर्तन नीति २०७६, राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम २०६७, परिमार्जित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना २०७६, स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६८, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१-२-०३०, वातावरण नीति २०७६ लाई आधार मानिएको छ^४ ।

चित्र १: स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना निर्माणका चरणहरू

४. <https://lawcommission.gov.np/np/?cat=356>

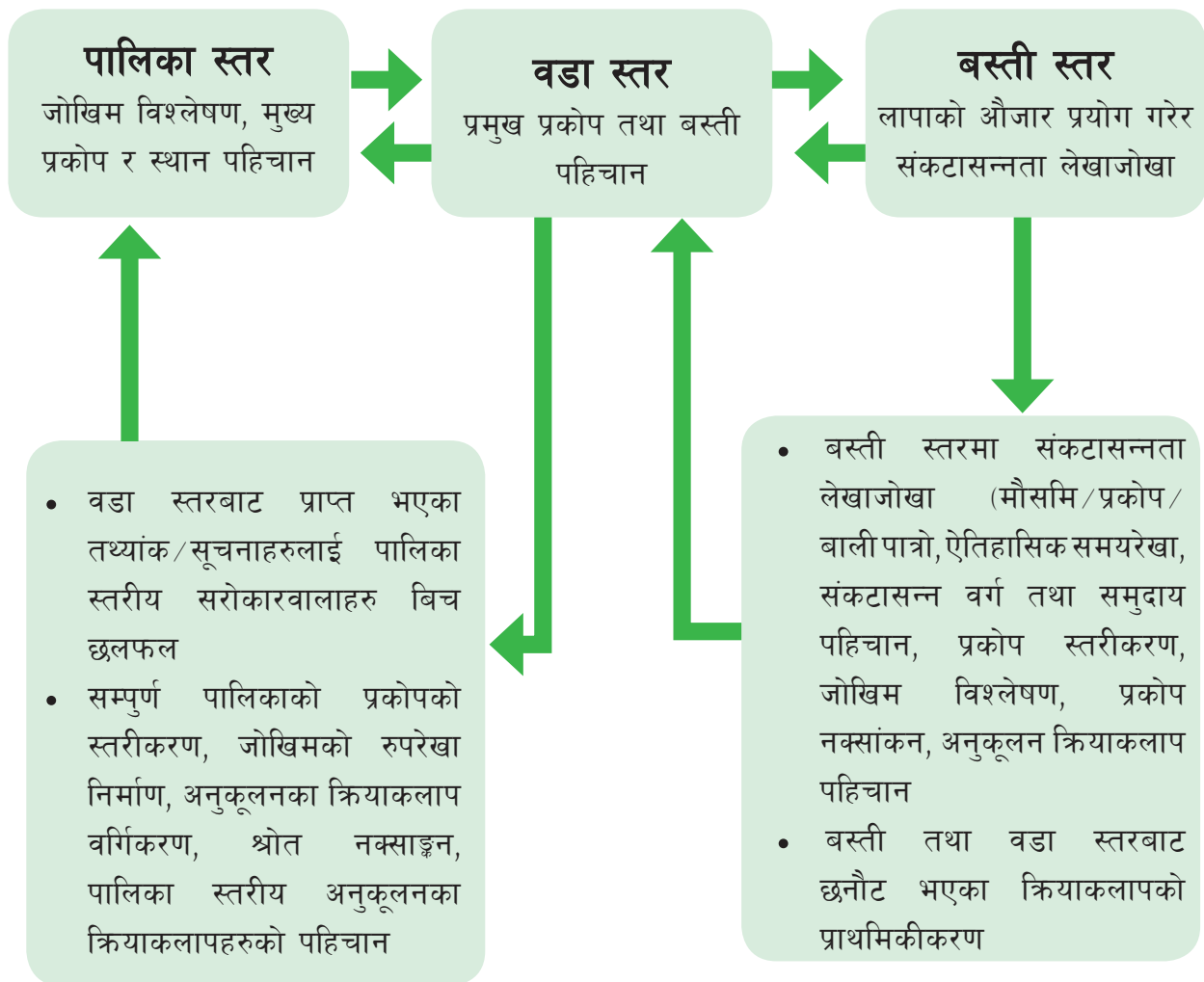
स्थानीय जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाका चार मार्गदर्शक सिद्धान्तहरू (उर्ध्वगामी, तत्परता, लचकता र समावेशी) र छ चरण अन्तर्गत विभिन्न सहभागितामूलक विधिहरूको प्रयोगगरी यो कार्ययोजना तर्जुमा गरिएको छ, जसको समग्र निर्माण चरणचित्र १ मा र तर्जुमा विधि चित्र २ प्रस्तुत गरिएको छ ।

यस हेलम्बु गाउँपालिकाको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गर्नको निम्ति सर्वप्रथम पालिका तथा वडा स्तरीय स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना निर्माणका विधि तथा चरणका बारे छलफल कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो यसका साथै उक्त कार्यक्रममा स्थानीय स्तरमा हुने गरेको विभिन्न प्रकोपका घटनाहरूको नक्साङ्कन समेत गरिएको थियो । यसै गरी संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा गर्नको निम्ति प्रत्येक वडामा गठन भएको टोल विकास समिति तथा गठन नभएका स्थानमा सम्भावित टोल विकास समितिमा पर्न सक्ने बस्तीको पहिचान गरेर सम्बन्धित सम्पर्क व्यक्ति समेत छनौट गरिएको थियो । यसै गरी प्रत्येक वडाबाट एक जना जलवायु अभियन्ताको छनौट गरी तीन दिने संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा सम्बन्धि क्षमता विकासको तालीम समेत प्रदान गरेर छनौट गरिएको प्रत्येक टोल विकास समितिको (६५ वटा बस्ति) संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण गरिएको थियो ।

यसका साथै उक्त टोल विकास समिति तथा वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण व्यवस्थापन सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था, जलवायु परीवर्तनका कारण तथा असर र अनुकूलनका उपायहरू बारे २ दिने छलफल तथा क्षमता विकासको क्रियाकलाप सञ्चालन गरिएको थियो ।

तेस्रो चरणमा पुनः सम्बन्धित टोल विकास समितिमा जोखिम तथा प्रकोप आंकलन सहित उक्त जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका क्रियाकलाप पहिचान गरिएको थियो र उक्त क्रियाकलापलाई बस्ती स्तरमा नै प्राथमिकीकरण गरीएको थियो ।

अन्तमा वडा तथा पालिका स्तरीय प्रस्तुति मार्फत राय सुझाव सङ्कलन गरेर आवश्यक सुधार गरी यस हेलम्बु गाउँपालिकाको स्थानीय जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्ययोजनालाई अन्तिम रूप प्रदान गरिएको छ ।

चित्र २: योजना तर्जुमा विधि

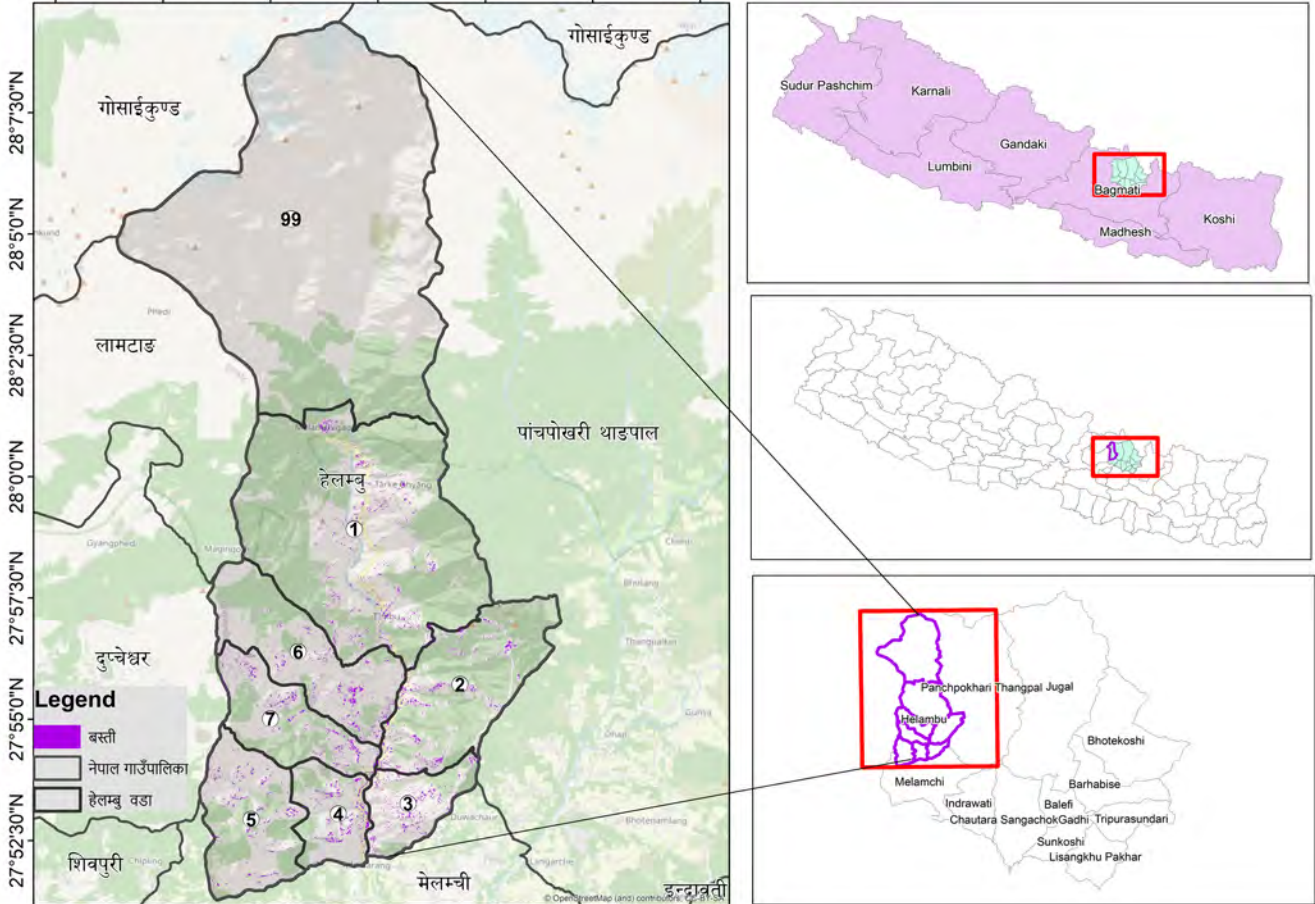
अध्याय २

हेलम्बु गाउँपालिकाको परिचय

२.१ अवस्थिति तथा भू-वनोट

हेलम्बु गाउँपालिकाको नामाकरण तत्कालीन हेलम्बु गा.वि.स. को नाम बाट गरीएको छ। हेलम्बु भन्नाले एउटा गाउँ र जाति मात्र नभएर यसले यस भेगको प्रतिनिधित्व गर्दछ। यस पालिकामा विभिन्न जातिका मानिसहरुको बसोबास रहेता पनि आदिवासी जनजातिको बाहुल्यता छ। राज्यको पुन संरचनासँगै यहाँका ५ वटा तत्कालिन गा.वि.स.हरु क्रमशः : हेलम्बु, किउल, पाल्चोक, महाकाल र हेलवाचेलाई मिलाएर हेलम्बु गाउँपालिका गठन गरीएको छ। यस गाउँपालिकामा जम्मा ७ वटा वडाहरु रहेका छन्।^१

85°25'0"E 85°27'30"E 85°30'0"E 85°32'30"E 85°35'0"E 85°37'30"E 85°40'0"E

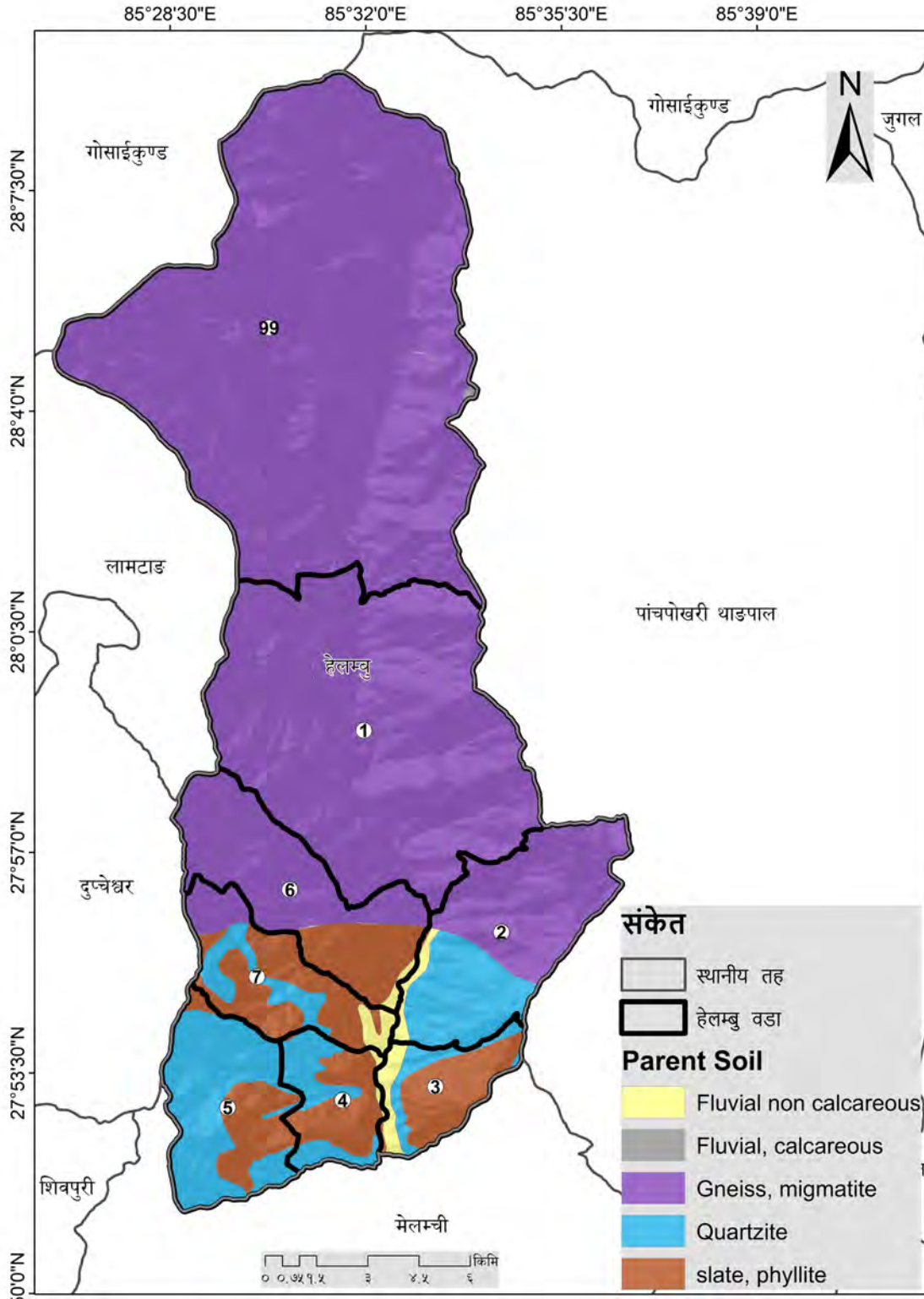
चित्र ३: हेलम्बु गाउँपालिकाको अवस्थिति नक्सा

हेलम्बु गाउँपालिकाको पूर्वमा पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका, पश्चिमतर्फ, नुवाकोट जिल्लाको दुप्चेश्वर गाउँपालिका तथा रसुवा जिल्लाको गोसाईकुण्ड गाउँपालिका, उत्तर तर्फ रसुवा जिल्लाको गोसाईकुण्ड गाउँपालिका दक्षिणतर्फ मेलम्ची नगरपालिका पर्दछ। यस पालिकामा विभिन्न जातिका मानिसहरुको बसोबास रहेता पनि मुख्यतया ह्योल्मो जातिको बाहुल्यता छ। सो अलावा तामाङ, शेर्पा, क्षेत्री, बाहुन, दलित समुदायलगायतका जातिहरु पनि बसोबास गर्छन्।

जम्मा २८७.२६ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल रहेको यस गाउँपालिकामा ११८.०२ वर्ग किमी क्षेत्रफल लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्जले ओगटेको छ। यस गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति अक्षांश २७ डिग्री ५१ मिनेट उत्तर देखि २८ डिग्री २८ मिनेट उत्तरसम्म र ८० डिग्री २५ मिनेट देखि ८० डिग्री ३७ मिनेट पूर्वी देशान्तर सम्म फैलिएको छ। यस गाउँपालिका समुद्र सतहबाट ९३० मिटर देखि ५९३६ मिटरको उचाईमा अवस्थित रहेको छ। यस गाउँपालिकाको अवस्थिति नक्सा माथिको चित्रमा देखाइएको छ।

यस हेलम्बु गाउँपालिका मुख्य गरी माथिल्लो हिमाली क्षेत्रमा पर्दछ र यस क्षेत्रमा पाईने माटोको वनावट हेर्दा वडा नं १, ६ मा मुख्यगरी नाईस र म्याग्माईट, वडा नं ३, ७ र ४ मा मुख्यगरी स्लेट तथा फिलाईट र वडा नं २, ५ मा मुख्यगरी क्वार्जाईट मिसिएको माटो पाईने गर्दछ। यस गाउँपालिकामा पाईने माटोको विवरण तलको चित्रमा देखाइएको छ।

१ हेलम्बु गाउँपालिकाको पार्श्व/चित्र, २०७५

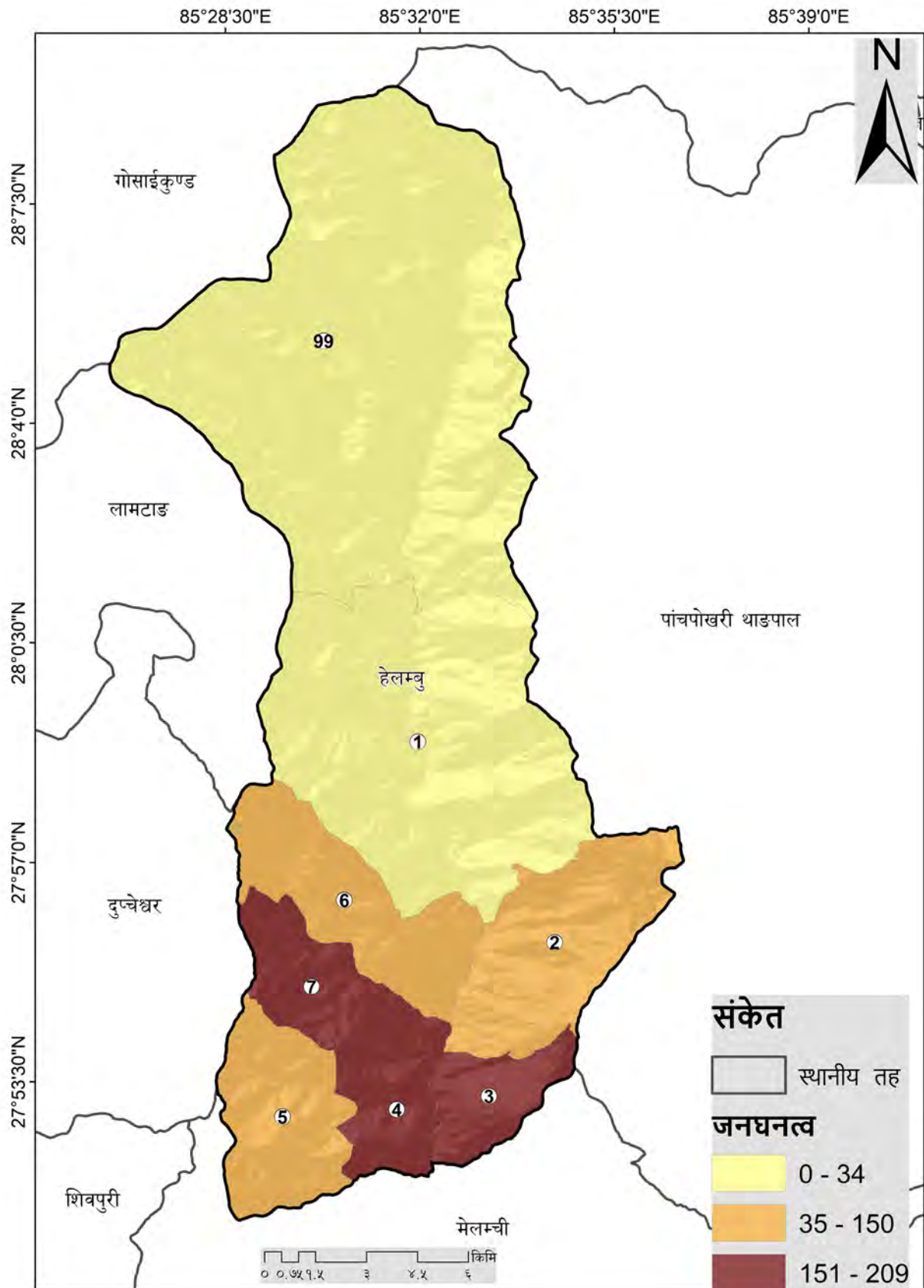
चित्र ४: हेलम्बु गाउँपालिकामा पाईने माटोको प्रकार

२.२ भू-सामाजिक अवस्थिति

२.२.१ जनसंख्या

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस हेलम्बु गाउँपालिकामा जम्मा ४६९० घरधुरीमा, जम्मा जनसंख्या १७,४९७ बस्ने गरेका छन् भने जसमा ८७८१ जना पुरुष (५०.१९ प्रतिशत) र ८७१६ जना महिला (४९.८१ प्रतिशत) रहेका छन् भने जनघनत्व ६०.९१ रहेको छ। यस गाउँपालिकाको लैंगिक अनुपात १००.७५ रहेको छ। यस गाउँपालिकामा २.१ प्रतिशत अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू छन् जस मध्य १.७ प्रतिशत महिला रहेका छन् भने २.१ प्रतिशत पुरुष रहेका छन्।^२

२ राष्ट्रिय रिपोर्ट, राष्ट्रिय जनगणना २०७८ नतिजा (cbs.gov.np)

चित्र ५: हेलम्बु गाउँपालिकाको जनघनत्व

यस गाउँपालिकाको जनसंख्या विवरण अनुसार वडा नं ७ मा सबै भन्दा बढी जनसंख्या रहेको छ भने सबै भन्दा कम जनसंख्या वडा नं ३ मा रहेको छ । औसत परिवार संख्याको विवरण हेर्दा वडा नं ५ मा औसत परिवार संख्या करीव ४ जना रहेका छन् भने सबै भन्दा कम वडा नं १ मा औसत परिवार संख्या करीब ३ जना रहेको छ । यस गाउँपालिकाको जनसंख्या विवरण तलको तालिकामा देखाईएको छ ।

तालिका १: हेलम्बु गाउँपालिकाको जनसंख्या विवरण

वडा	घरधुरी संख्या	जनसंख्या			औषत परिवार	लैंगिक अनुपात
		जम्मा	पुरुष	महिला		
१	७०९	२,३११	१,१९९	१,११२	३.२६	१०७.८२
२	७८२	२,७५०	१,३९९	१,३५१	३.५२	१०३.५५
३	५३७	१,९२९	९४२	९८७	३.५९	९५.४४
४	५४९	२,०५७	९९०	१,०६७	३.७५	९२.७८
५	६१०	२,६३३	१,३००	१,३३३	४.३२	९७.५२
६	७६२	२,८२२	१,४६१	१,३६१	३.७०	१०७.३५
७	७४१	२,९९५	१,४९०	१,५०५	४.०४	९९
जम्मा	४,६९०	१७,४९७	८,७८१	८,७१६	३.७४	१००.५

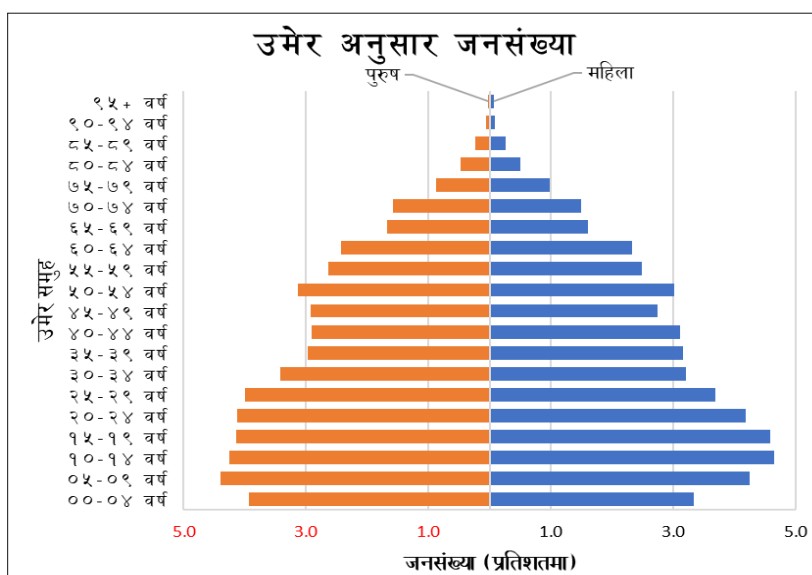
स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको)

यस गाउँपालिकाको उमेर समुह अनुसारको जनसंख्या विवरण केलाउँदा सबै भन्दा वढी जनसंख्या १०-१९ समुह अर्थात् किशोर अवस्थाका १७.६४ प्रतिशत छन् भने सबै भन्दा कम ७० वर्ष भन्दा वढी उमेर समुहका ६.६६ प्रतिशत रहेका छन् । उमेर समुह अनुसार ५ वर्ष भन्दा कमका ८.९८ प्रतिशत, ६-९ उमेर समुहका ६.९३ प्रतिशत, २० देखि २९ उमेर समुहका १६.०१ प्रतिशत, ३० देखि ३९ उमेर समुहका १२.७८ प्रतिशत, ४० देखि ४९ उमेर समुहका ११.६९ प्रतिशत, ५० देखि ५९ उमेर समुहका ११.२६ प्रतिशत र ६० देखि ६९ उमेर समुहका ८.०५ प्रतिशत रहेको छ । यस गाउँपालिकाको महिला तथा पुरुषको उमेर समुह अनुसारको जनसंख्या विवरण तलको चित्रमा देखाईएको छ ।

तालिका २: हेलम्बु गाउँपालिकाको उमेर-समुह अनुसारको जनसंख्या

उमेर समुह	महिला	पुरुष	जम्मा	प्रतिशत
५ भन्दा कम	७३७	८३४	१,५७१	८.९८
६-९	५९१	६२२	१,२१३	६.९३
१०-१९	१,६१७	१,४६९	३,०८६	१७.६४
२०-२९	१,३८१	१,४२१	२,८०२	१६.०१
३०-३९	१,११६	१,१२०	२,२३६	१२.७८
४०-४९	१,०२४	१,०२१	२,०४५	११.६९
५०-५९	९६२	१,००८	१,९७०	११.२६
६०-६९	६८९	७१९	१,४०८	८.०५
७० भन्दा माथि	५९९	५६७	१,१६६	६.६६
जम्मा	८,७१६	८,७८१	१७,४९७	१००

स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको)

चित्र ६: हेलम्बु गाउँपालिकाको उमेर अनुसार जनसंख्या विवरण

स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको)

यस हेलम्बु गाउँपालिकाको जात तथा सम्प्रदायको तथ्यांकको विवरण अनुसार सबै भन्दा बढी १३,३१६ जना (७६.१० प्रतिशत) आदिवासि/जनजातिको बसोबास रहेको छ, भने सबै भन्दा कम अन्य समुदाय जस्तै: विदेशी, तथा जात नखुलेका ४४ जनाको (०.२५ प्रतिशत) बसोबास रहेको छ।^३ यस गाउँपालिकाको जात तथा सम्प्रदायको तथ्यांक तलको तालिकामा दिईएको छ।

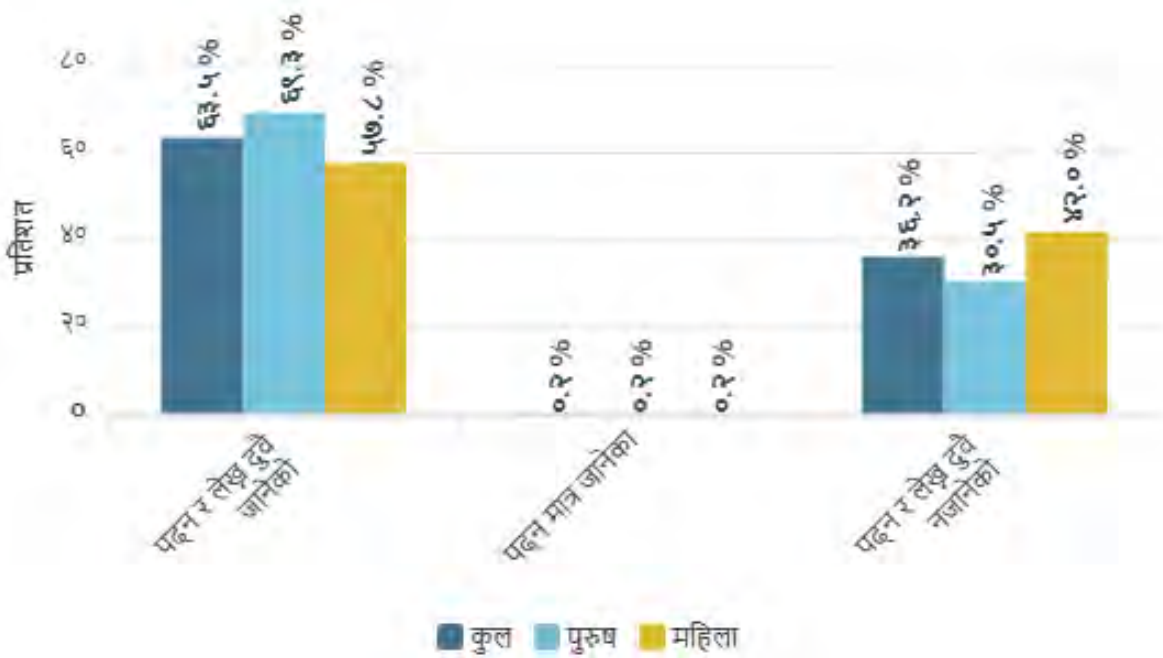
तालिका ३: हेलम्बु गाउँपालिकाको जात तथा सम्प्रदाय अनुसारको जनसंख्या विवरण

जात/सम्प्रदाय	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत
आदिवासी जनजाति	६,७६०	६,५५६	१३,३१६	७६.१०
ब्राम्हण/क्षेत्री	१,७११	१,८३१	३,५४२	२०.२४
दलित	२८०	३१५	५९५	३.४०
अन्य	३०	१४	४४	०.२५

स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको)

२.२.२ शिक्षा तथा शैक्षिक अवस्था

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस हेलम्बु गाउँपालिकाको शिक्षाको विवरण केलाउँदा ६३.५ प्रतिशत कूल साक्षरता दर रहेको छ, जसमा पुरुषको साक्षरता दर ६९.३ प्रतिशत रहेको छ, भने महिला साक्षरता दर ५७.८ प्रतिशत रहेको छ।^४ यस गाउँपालिकाको साक्षरता विवरण तलको चित्रमा देखाइएको छ। समग्रमा साक्षरताको अवस्था र शिक्षाको गुणस्तरलाई मध्यनजर गर्दै यस पालिकाले समग्र शैक्षिक सुधारको लागि विद्यालय सुधार योजना र रणनीतिक योजना निर्माण गरी संचालन कार्य गर्न आवश्यक देखिन्छ, सोको लागि परामर्श लिई बजारको माग अनुसार जनशक्ति उत्पादनमा जोड दिने लक्ष्य सहित विद्यालय, क्याम्पस तथा विश्व विद्यालय संचालन गर्दै दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्दै नमुना स्थानीय गाउँपालिका बनाउने अभियानमा समेत पालिका लाग्नु पर्ने आवश्यक देखिन्छ, सो अभियानका लागि करिब २० अर्ब खर्च अनुमान गरिएको छ।

चित्र ७: हेलम्बु गाउँपालिकाको साक्षरता विवरणस्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको)

२.२.३ स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाइ

यस हेलम्बु गाउँपालिकामा स्वास्थ्य चौकी, सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ तथा आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र गरेर जम्मा ९ वटा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने संस्था रहेका छन् र स्थानीय स्तरमा सेवा प्रवाह गर्दै आईरहेका छन्।^५

यसै गरी राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकामा प्रयोग गरीने खानेपानी स्रोतका आधारमा ५८.१० प्रतिशत घरधुरीले आफ्नै घरको हाता भित्र रहेको धारको पानी प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने ३७.३८ प्रतिशत घरधुरीले घर भन्दा बाहिर रहेको धाराको

३ राष्ट्रिय रिपोर्ट राष्ट्रिय जनगणना २०७८ नतिजा (cbs.gov.np)

४ राष्ट्रिय रिपोर्ट राष्ट्रिय जनगणना २०७८ नतिजा (cbs.gov.np)

५ स्वास्थ्य शाखा, हेलम्बु गाउँपालिका (helamburm.gov.np)

पानी प्रयोग गर्ने गरेका छन्, २.७५ प्रतिशत, १.४५ प्रतिशत, ०.२३ प्रतिशत र ०.०९ प्रतिशत घरधुरीले क्रमशः कुवा, मुल, नदी र अन्य स्रोत मार्फत खानेपानीको प्रयोग गर्दै आईरहेका छन्।^६ यस गाउँपालिकाको वडा गत रूपमा प्रयोग गर्ने गरेको खानेपानीका स्रोतको विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ।

तालिका ४: हेलम्बु गाउँपालिकाको खानेपानी स्रोतको विवरण

वडा	जम्मा	खानेपानीका स्रोत					
		धारा (घरहाता भित्र)	धारा (घर बाहिर)	कुवा	मुल	नदी	अन्य
१	७०९	३३७	३३९	३१	२	०	०
२	७८२	७०८	५८	११	२	१	२
३	५३७	४२२	५१	३१	३२	०	१
४	५४९	२४२	२९६	२	२	७	०
५	६१०	२०३	३७२	७	२८	०	०
६	७६२	५३१	१९१	४०	०	०	०
७	७४१	२८२	४४६	७	२	३	१
जम्मा	४,६९०	२,७२५	१,७५३	१२९	६८	११	४

स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको)

२.२.४ उर्जा

यस हेलम्बु गाउँपालिकामा खाना पकाउन प्रयोग गरीने इन्धनको तथ्यांक राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालयको २०७८ को राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार ५.१२ प्रतिशतले दाउरा, १४.५४ प्रतिशतले एल.पि.जी, ०.०९ प्रतिशतले विद्युत, ०.०९ प्रतिशतले बायो ग्याँस र ०.१७ प्रतिशतले मट्टीतेल प्रयोग गर्ने गरेका छन्।

तालिका ५: हेलम्बु गाउँपालिकामा प्रयोग गरीने इन्धनको विवरण

वडा	जम्मा घरधुरी	खाना बनाउन प्रयोग गरिने इन्धन				
		दाउरा/काठ	एल.पि.जी.	विद्युत	बायो ग्याँस	मट्टीतेल
१	७०९	५८९	११९	०	१	०
२	७८२	७२२	५७	१	०	२
३	५३७	४७६	५५	१	०	५
४	५४९	३३२	२१४	१	२	०
५	६१०	५८८	२०	०	१	१
६	७६२	६१८	१४४	०	०	०
७	७४१	६६७	७३	१	०	०
जम्मा	४,६९०	३,९९२	६८२	४	४	८

स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको)

यसै गरी बत्ति बाल्नको निम्ति प्रयोग गरिने इन्धनको विश्लेषण गर्दा ९८.७६ प्रतिशत घरधुरीले विद्युतको प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने १ प्रतिशतले सोलार, ०.१७ प्रतिशतले मट्टीतेल र बाँकी ०.०६ प्रतिशत घरधुरीले अन्य स्रोतको प्रयोग गर्ने गरेका छन्। वडा अनुसार घरधुरीले प्रयोग गर्ने इन्धनको विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ।

तालिका ६: हेलम्बु गाउँपालिकामा बत्ति बाल्न प्रयोग गरीने इन्धनको विवरण

वडा	घरधुरी	बत्ति बाल्नको लागि प्रयोग गरिने इन्धन			
		विद्युत	सोलार	मट्टीतेल	अन्य
१	७०९	७०६	३	०	०
२	७८२	७६९	६	७	०
३	५३७	५३३	४	०	०
४	५४९	५४६	३	०	०
५	६१०	६०६	४	०	०
६	७६२	७४०	२१	१	०
७	७४१	७३२	६	०	३
जम्मा	४,६९०	४,६३२	४७	८	३

स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको)

६ राष्ट्रिय रिपोर्ट राष्ट्रिय जनगणना २०७८ नतिजा (cbs.gov.np)

२.२.५ कृषि तथा पशुपालन

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकामा जम्मा ४,०४९ घरधुरी कृषि पेशामा संलग्न भएको पाईन्छ भने उक्त घरधुरीले १,९९९.२ हेक्टर जमिनमा कृषि उपार्जन गरेको देखिन्छ भने त्यस मध्य जम्मा (३७.७८ प्रतिशत) ७३७.१ हेक्टर जमिन मात्र सिञ्चित रहेको छ । कृषक परिवारले उपार्जन गरेको जमिनमा जम्मा १,४७८.६ हेक्टर जमिन मात्र खेती योग्य रहेको छ ।

तालिका ७: हेलम्बु उँपालिकामा दर्ता भएका कृषक समुहहरु

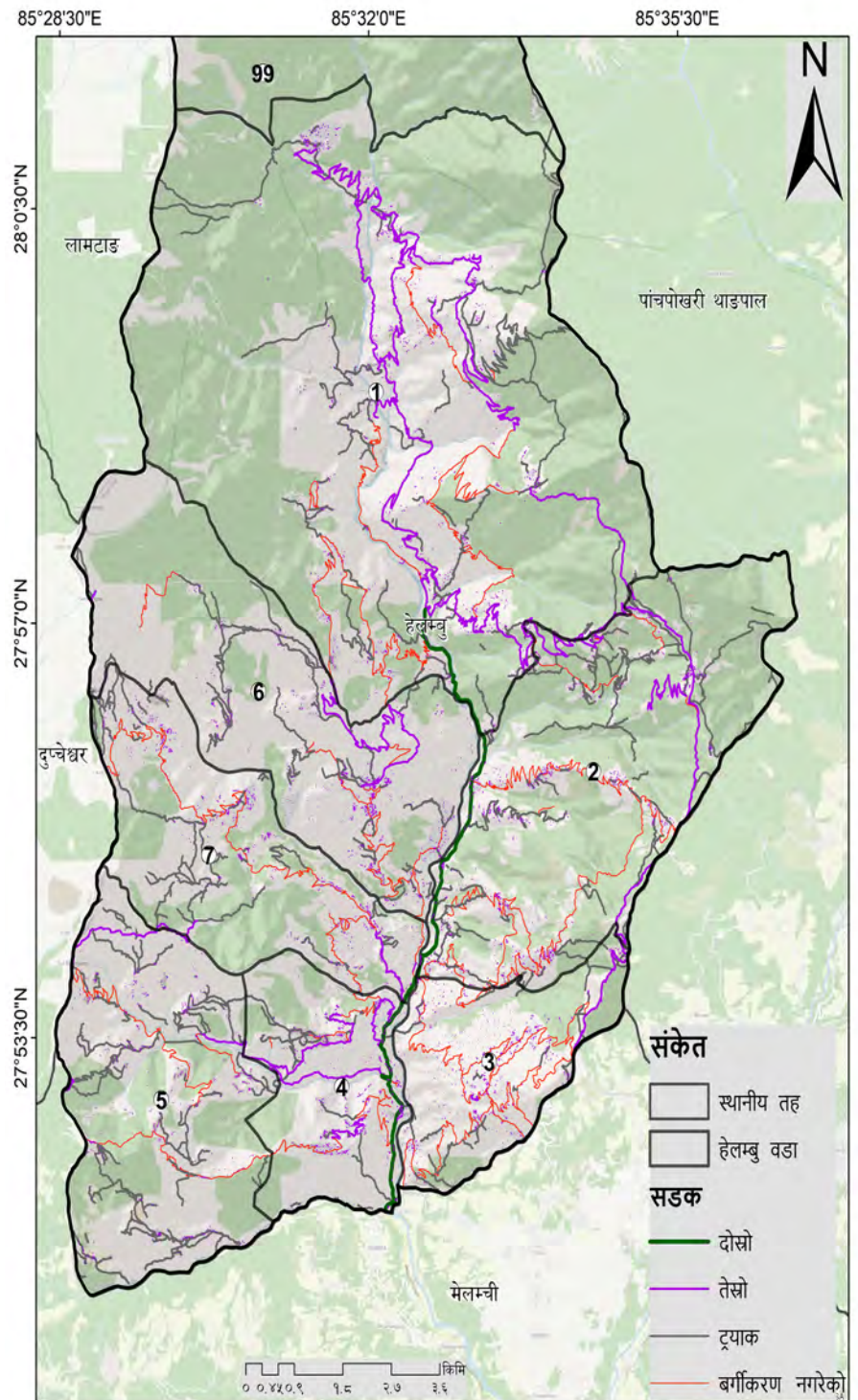
वडा नं.	समुहहरुको संख्या
हेलम्बु - १	६
हेलम्बु - २	४
हेलम्बु - ३	६
हेलम्बु - ४	८
हेलम्बु - ५	२
हेलम्बु - ६	४
हेलम्बु - ७	१२
जम्मा	४२

पशुपालनको अवस्था हेर्दा जम्मा ३,५०९ घरधुरीले गाई/गोरू पालेका छन्, २,०९१ घरधुरीले राँगा/भैसी पालन गरेको देखिन्छ भने ३,८०९ घरधुरीले बाखा/च्याङ्गा पालन गरेका छन् । यस पालिकामा कृषि, पशुपन्छी तथा विभिन्न फसल उत्पादन गर्ने हेतुले पालिकामा ४२ ओटा कृषक समुह दर्ता भएर काम गरिरहेको छन् । दर्ता भएको समुहको वडा गत विवरण तल तालिकामा दिइएको छ ।

२.३ भौतिक पूर्वाधारको अवस्था

२.३.१ सडक सञ्जाल

सिन्धुपाल्चोक जिल्लामा पर्ने यस हेलम्बु गाउँपालिका मध्य पहाडी क्षेत्र देखि उच्च हिमाली भू-भागमा अवस्थित रहेको र उक्त स्थानमा सडक निर्माण गर्न असहज हुने हुँदा यातायात पूर्वाधारका आधारमा सन्तोषजनक अवस्थामा रहेको छ । करीव सबै वडा र बस्ती सम्म पुग्ने कच्ची सडक तयार भैसकेको देख्न सकिन्छ । यसका साथै मेलम्ची-हेलम्बु सडकको दायाँ-बायाँ नै बस्ती बिस्तार भैरहेको छ । यस गाउँपालिकामा भएका आन्तरिक सडकहरु सोलिङ्ग तथा ग्राभलिड गरिएका छन् तर भित्री करीव सम्पूर्ण सडक स्तरोन्नती गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेका छन् । मुख्यतया: वर्षायाममा साघुरो, जीर्ण सडक तथा वाढी/पहिरोका कारण बस्तीहरुबीच सम्पर्क तथा यातायात अवरोध हुँदा आपतकालीन सहायता पुऱ्याउन कठिन हुने गरेको छ । यस हेलम्बु गाउँपालिकाको सडक सञ्जाल दायाँको चित्रमा देखाइएको छ ।

चित्र ८: हेलम्बु गाउँपालिकाको सडक सञ्जाल

२.३.२ सिंचाई सुविधा

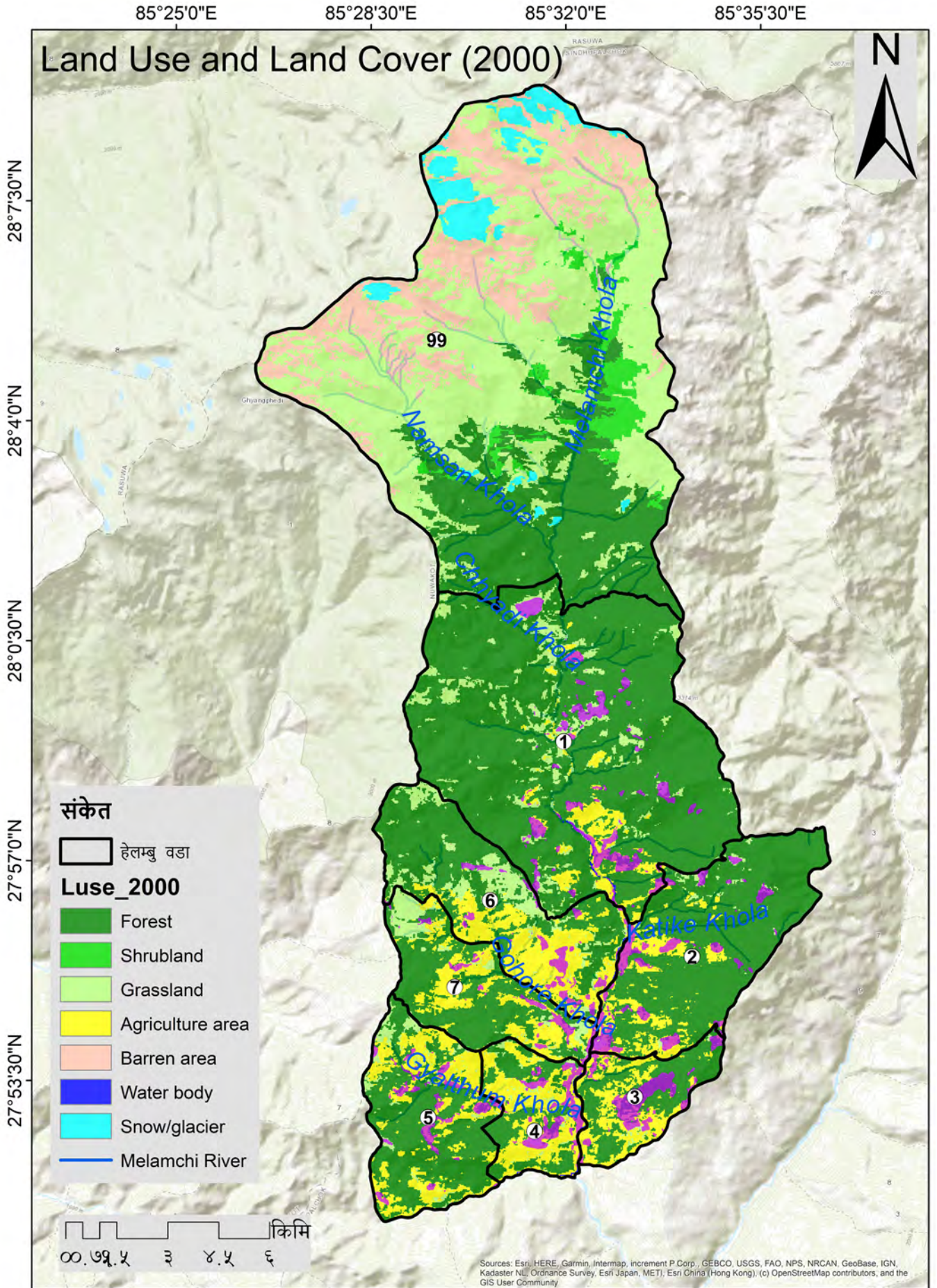
राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकामा जम्मा ४,०४९ घरधुरी कृषि पेशामा संलग्न भएको पाईन्छ भने उक्त घरधुरीले १,९९९.२ हेक्टर जमिनमा कृषि उपार्जन गरेको देखिन्छ भने त्यस मध्य जम्मा (३७.७८ प्रतिशत) ७३७.१ हेक्टर जमिन मात्र सिंचित रहेको छ । कृषक परिवारले उपार्जन गरेको जमिनमा जम्मा १,४७८.६ हेक्टर जमिन मात्र खेतीयोग्य रहेको छ । समग्र रुपमा यस पालिकाको सिंचित क्षेत्र हेर्दा खेतीयोग्य जमिनको ३६ प्रतिशत हाराहारीमा सिंचाई सुविधा भएको देखिन्छ ।

२.३.३ भू-उपयोग तथा परिवर्तन

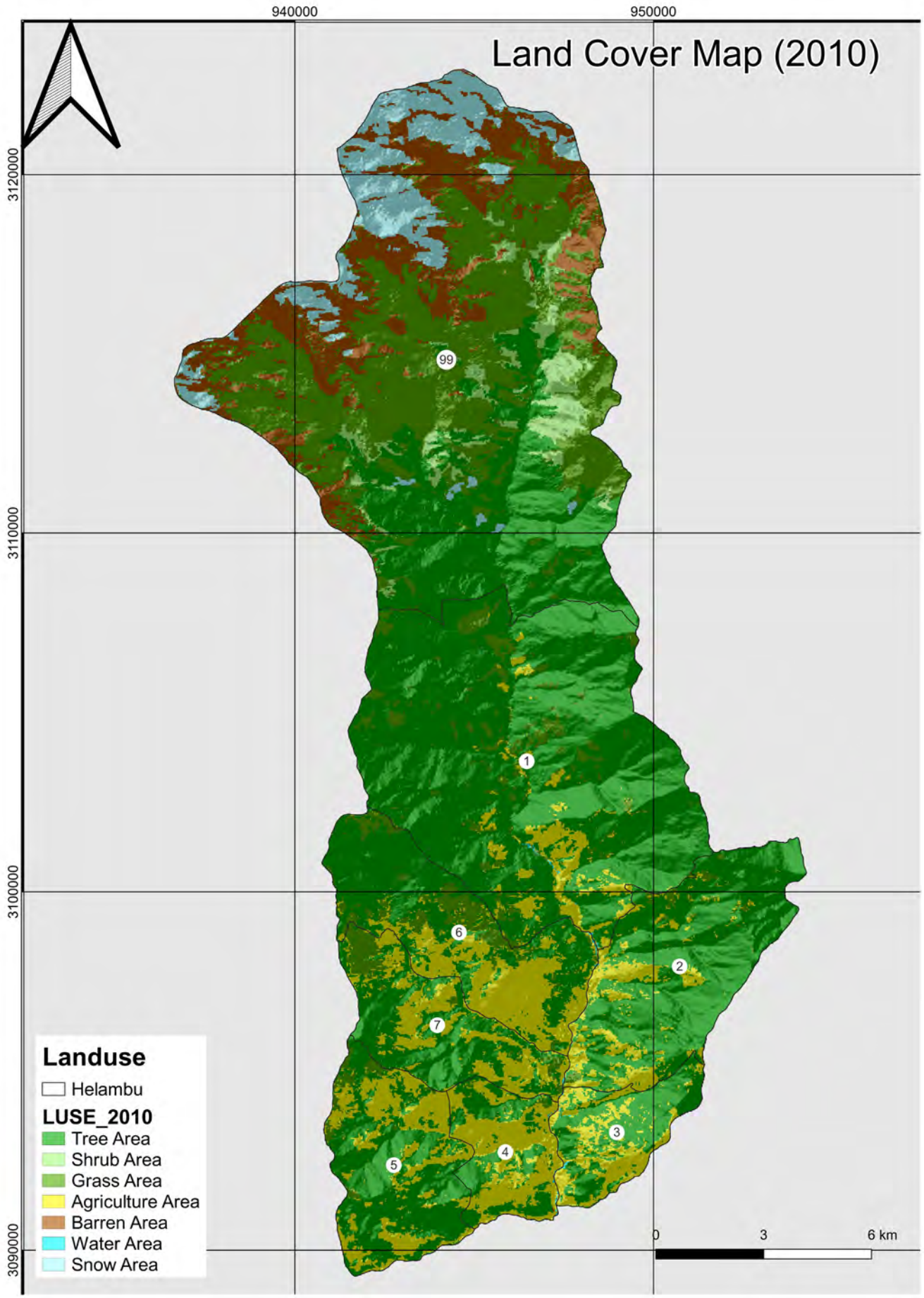
यस हेलम्बु गाउँपालिकाको सन् २०००, २०१० र सन् २०२० को भू-उपग्रह नक्सा र भौगोलिक सूचना प्रणालीबाट लिईएको तथ्याङ्क विश्लेषण गर्दा सन् २००० देखि २०२० वर्षको अन्तरालमा भू-उपयोगमा उल्लेखनीय परिवर्तन भएको देखिन्छ । जस अनुसार यस गाउँपालिकाको वन क्षेत्र करिब ३.५ वर्ग किमी घटेको देखिन्छ पानी तथा हिम क्षेत्र करिब १.३१ वर्ग किमी घटेको देखिन्छ, भने कृषि क्षेत्र तथा घाँसे मैदान क्षेत्र करिब ३०.५५ वर्ग किमी तथा ६९.४१ वर्ग किमी क्रमशः घटेको देखिन्छ । यसै गरी भाडी तथा बाँभो जमिन करिब ७८ वर्ग किमी तथा १३.४८ किमी बढेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको भू-उपयोग परिवर्तनको विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

तालिका ८: हेलम्बु गाउँपालिकाको भू-उपयोग विवरण

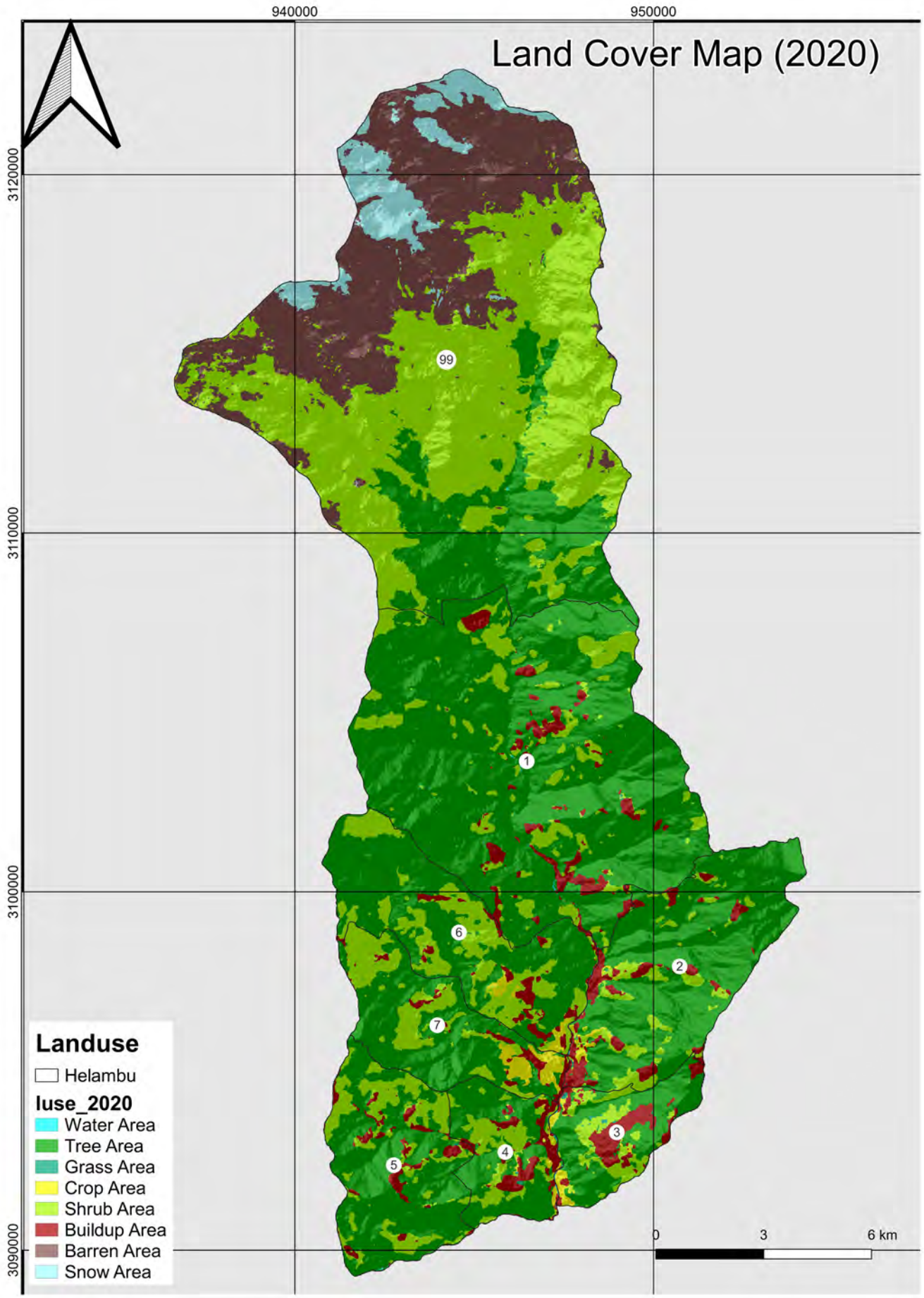
भू-उपयोग	२०२० (वर्गकिमी)		२०१० (वर्ग किमी)		२००० (वर्ग किमी)		भू-उपयोगमा परिवर्तन (प्रतिशत)
	क्षेत्रफल	% प्रतिशत	क्षेत्रफल	% प्रतिशत	क्षेत्रफल	% प्रतिशत	
पानी	०.०९	०.०३	०.१५	०.०५	०.४९	०.१७	-०.१४
वन क्षेत्र	१४५.१	५०.४७	१५०.४	५२.३३	१४८.५	५१.६५	-१.१७
घास क्षेत्र	०.१७	०.०६	५७.०२	१९.८४	६९.५८	२४.२१	-२४.१५
कृषि क्षेत्र	२.५२	०.८८	३१.८५	११.०८	३३.०७	११.५	-१०.६३
भाडी क्षेत्र	८३.१४	२८.९२	६.४७	२.२५	५.१४	१.७९	२७.१३
वस्ती क्षेत्र	१२.२७	४.२७	४.२३	१.४७	१.७३	०.६	३.६७
बाँभो क्षेत्र	३६.२८	१२.६२	२२.८९	७.९६	२२.८	७.९३	४.६९
हिम क्षेत्र	७.९	२.७५	१४.४५	५.०३	६.१९	२.१५	०.५९
जम्मा	२८७.५	१००	२८७.५	१००	२८७.५	१००.०	

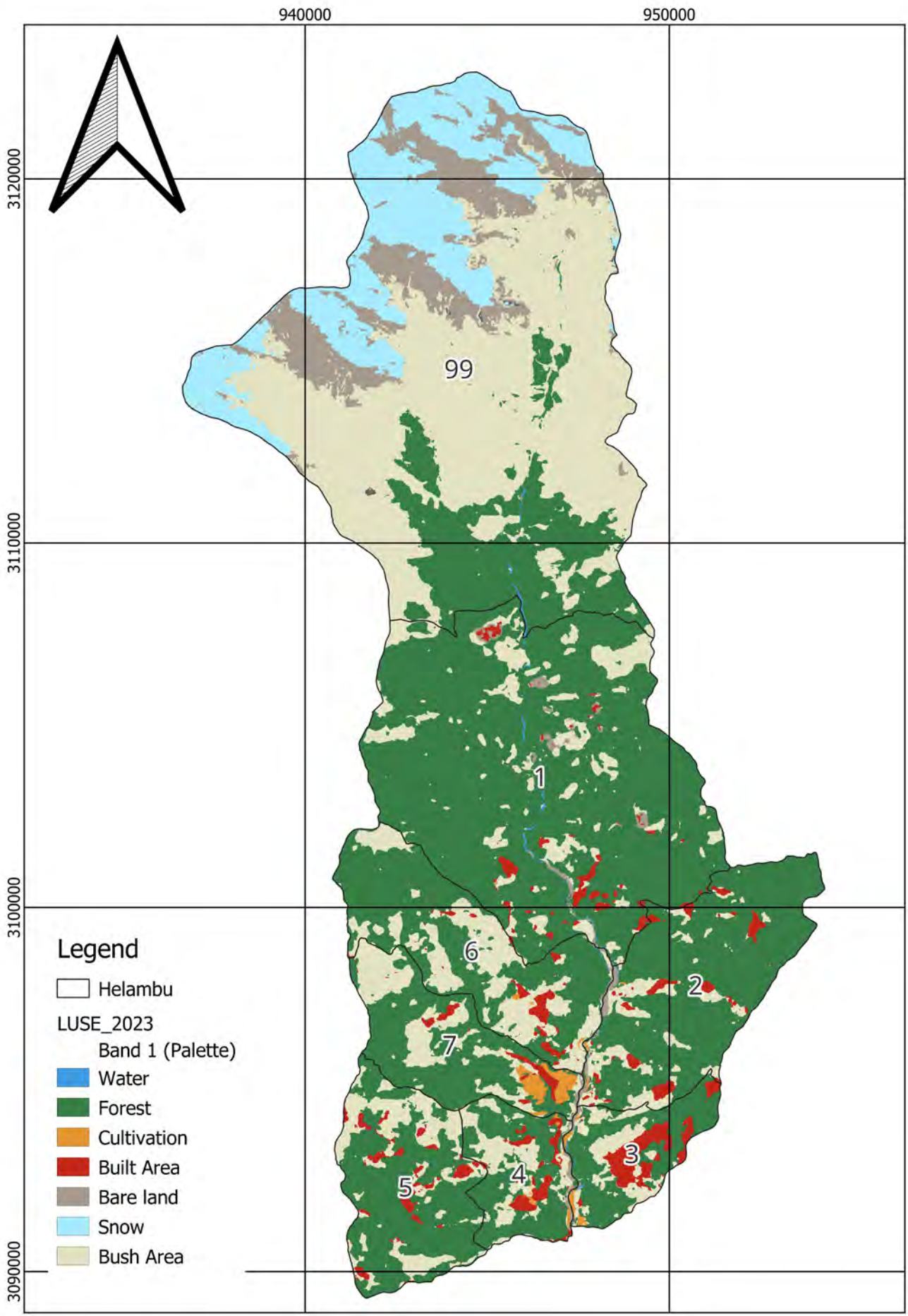
चित्र ९: हेलम्बु गाउँपालिकाको भू-उपयोग (सन् २०००)

चित्र १०: हेलम्बु गाउँपालिकाको भू-उपयोग (सन् २०१०)

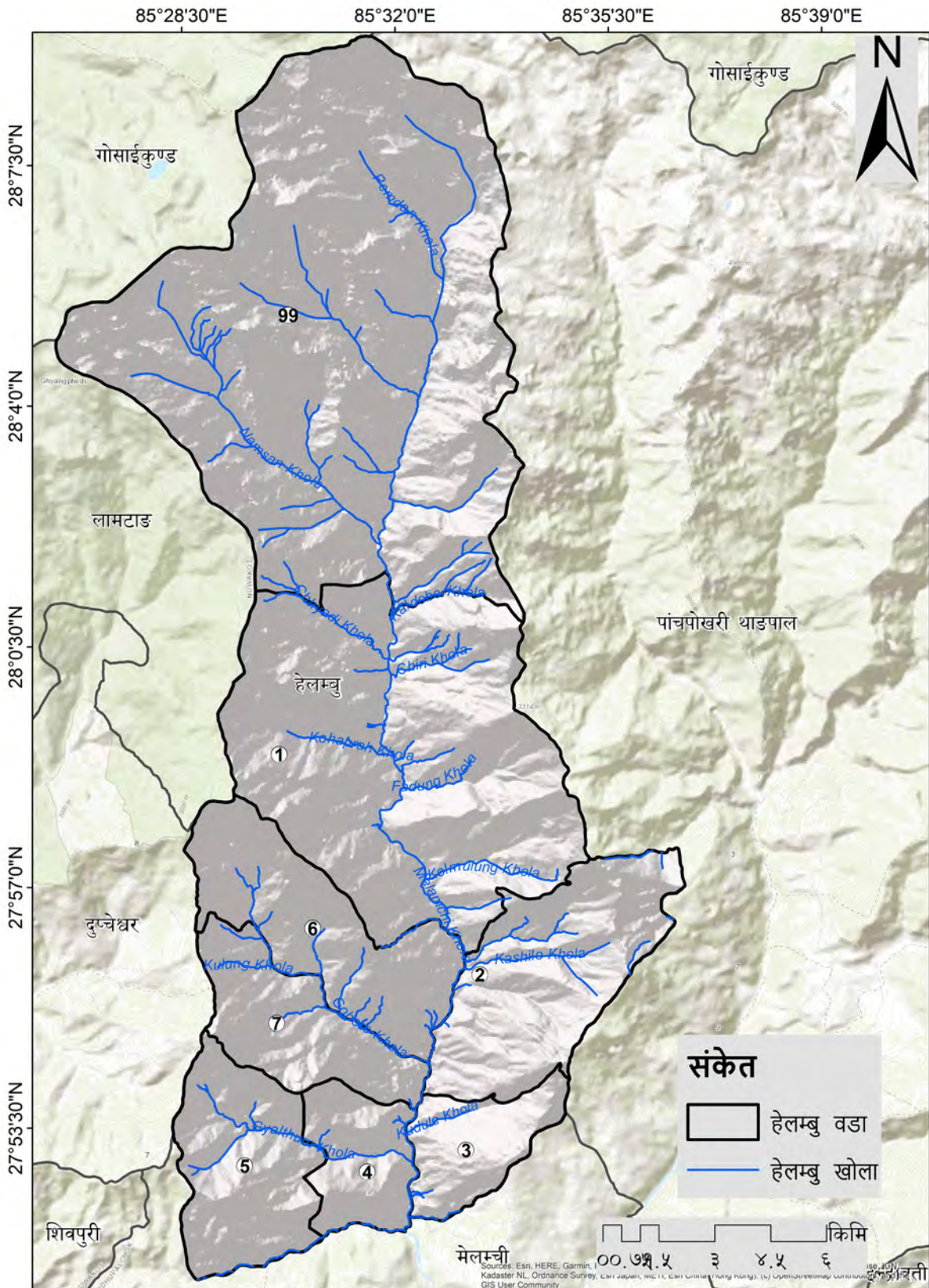
चित्र ११: हेलम्बु गाउँपालिकाको भू-उपयोग (सन् २०२०)

चित्र ११: हेलम्बु गाउँपालिकाको भू-उपयोग (सन् २०२०)

२.३.४ पानीका स्रोत तथा खानेपानीका स्रोत

यस हेलम्बु गाउँपालिका मुख्य गरी मेलम्ची खोला, तालामाराङ्ग, ग्याल थुम, तिम्वु खोला रहेका छन् भने यसरी यी खोलामा मिसिने विभिन्न खोलाहरु जस्तै: तारतोड, टुलढुङ्गा, चिनिखर्क, चित्रे, आरन, ढोडेनी, देवीथान, घट्टे, र उखुवारी रहेका छन् र यी पानीका स्रोत खोला तथा खोल्साहरु खानेपानी तथा सिंचाइ प्रयोजनको निम्ति प्रयोग गरिएका छन् । भू-उपयोग तथ्यांक २००० र २०२० को अवस्था विश्लेषण गर्दा यस पालिकामा पानीको उपलब्धता तथा मात्रा धुलेखनीय मात्रामा कमी आएको देखिन्छ ।

चित्र १२: हेलम्बु गाउँपालिकाको खोला तथा खोल्साको विवरण

२.३.५ वन तथा जलाधार

२.३.५.१ जलाधार

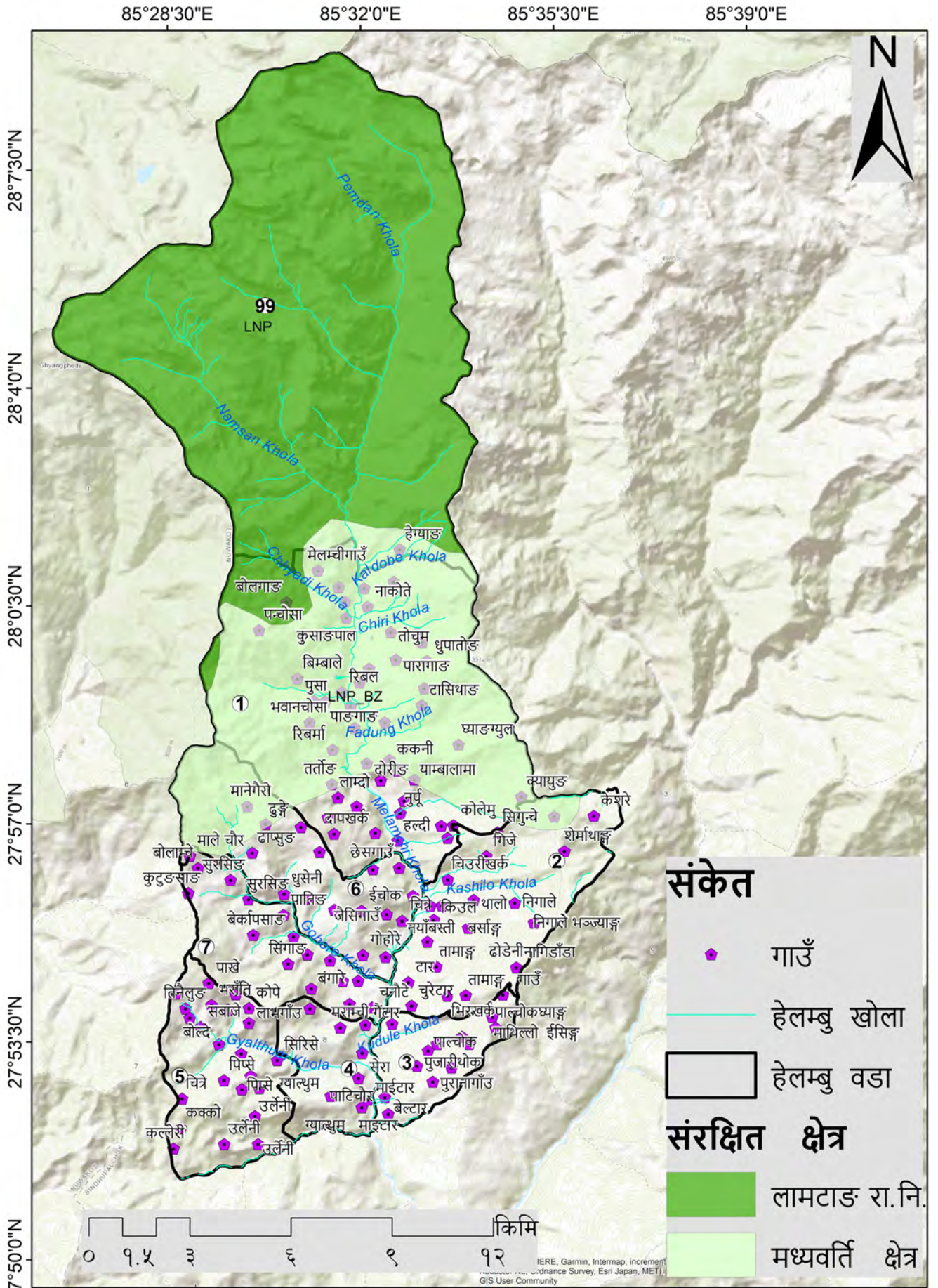
यस हेलम्बु गाउँपालिका मुख्य गरी मेलम्ची नदीको जलाधारको माथिल्लो क्षेत्रमा अवस्थित रहेको छ भने अन्य स-साना उपजलाधार समेत यसै मेलम्ची नदी जलाधार भित्र पर्दछन् ।

२.३.५.२ वन

यस हेलम्बु गाउँपालिका लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्जको ११८.०२ वर्ग किमी क्षेत्रफल पर्दछ भने मध्यवर्ति क्षेत्रको ६५.१० वर्ग किमी पर्दछ । हेलम्बु गाउँपालिकामा पर्ने लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ति क्षेत्रको नक्सा तलको चित्रमा देखाईएको छ । त्यस भन्दा बाहेक डिभिजनल वन कार्यालयले समेत यस क्षेत्रको वन व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ । डिभिजन वन कार्यालयको विवरण अनुसार यस हेलम्बु गाउँपालिकामा जम्मा ३१ वटा सामुदायिक वन समुदायलाई हस्तान्तरण गरिएको छ जसको क्षेत्रफल करीब २०.२८ वर्ग किमी रहेको छ र करीब २९८१ वटा घरधुरी उपभोक्ता रहेका छन् भने करीब १५०७५ जना जनता उपभोक्ता भएका छन् । यस क्षेत्रमा मुख्य गरी माथिल्लो हिमाली क्षेत्रमा धुपी, लालीगुराँस, खरू, तथा सुईरो पातेरुख पाईन्छ भने मध्य क्षेत्रमा मुख्यगरी सल्ला, कटुस, चिलाउने, साल जस्ता रुख पाईन्छ भने तल्लो क्षेत्रमा मुख्यगरी साल, साज, महुवा जस्ता रुख पाइने गरेको छ । यस पालिकाभित्र विभिन्न स्थानमा धार्मिक हिसाबले महत्वपूर्ण स्थान रहेको छ र जस अन्तरगत परम्परागत रूपमा धार्मिक वनहरु संरक्षण गरिदै आएको छ, तथापि यसको तथ्यगत/आँकडा राख्न आवश्यक देखिन्छ ।

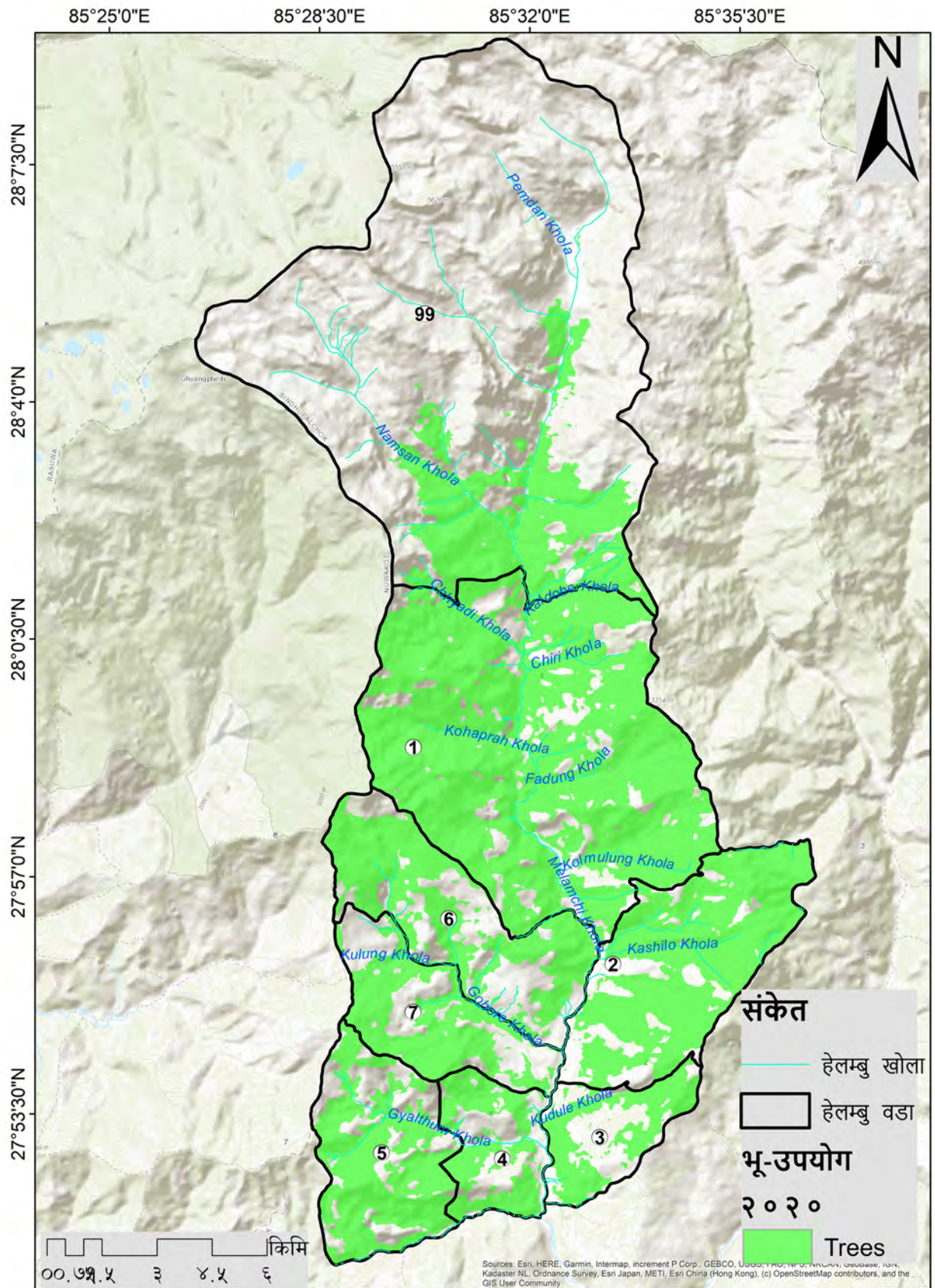
तालिका ९: हेलम्बु गाउँपालिकाको सामुदायिक वनको विवरण

क्र.स.	वडा	सामुदायिक वनको संख्या	घरधुरी	जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	जम्मा उपभोक्ता	मुख्य वनस्पती
१	हेलम्बु -२	५	५३७	५४६.८५	२,३६८	उतिस, सल्ला, चिलाउने
२	हेलम्बु -३	४	४८६	२६०.८९	२,२७२	सल, साज, चिलाउने, सल्ला, उतिस
३	हेलम्बु -४	४	५६३	२७८.१५	३,५४९	महुवा, सल्ला, कटुस, उतिश, चिलाउने
४	हेलम्बु -५	८	४४६	४४६.०७	३,०८१	महुवा, सल्ला, कटुस, उतिश, चिलाउने, काफल
५	हेलम्बु -६	२	१५६	१७५.४४	३०३	उतिस, सल्ला, चिलाउने, गुराश
६	हेलम्बु -७	८	७९३	३२०.६३	३,५०२	उतिस, सल्ला, चिलाउने, कटुस, क्यमुना, बाभ्र, महुवा
जम्मा		३१	२,९८१	२,०२८.०३	१५,०७५	

चित्र १३: हेलम्बु गाउँपालिकामा अवस्थित लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज र मध्यवर्ति क्षेत्र

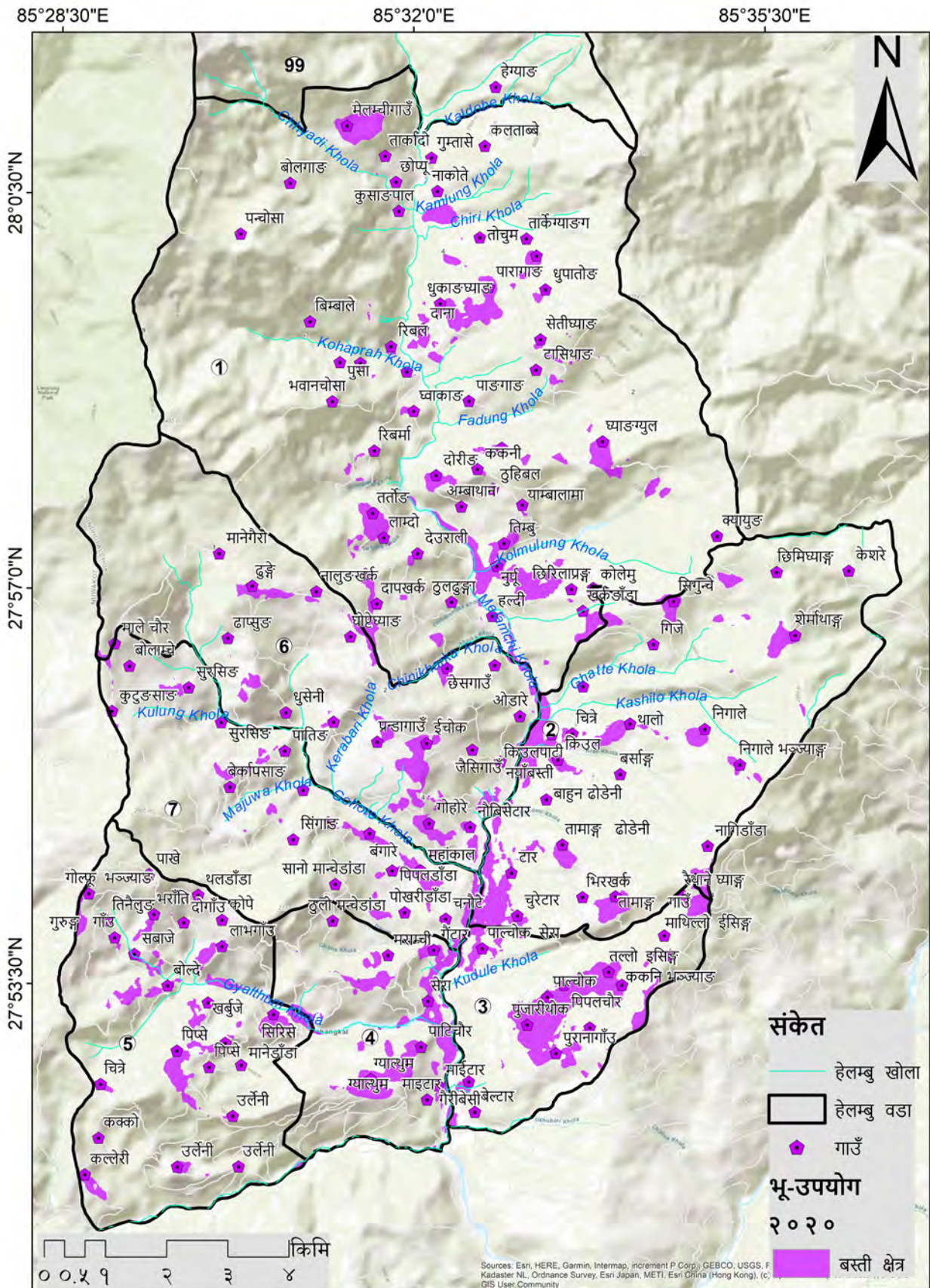
यसका साथै भू-उपयोग तथ्यांक २०२० अनुसार यस गाउँपालिकाको जम्मा क्षेत्रफल मध्य १४५ वर्ग किमी अर्थात् ५० प्रतिशत वनक्षेत्रले ढाकेको छ । जस गाउँपालिकामा पाईने वन क्षेत्रको विवरण तलको चित्रमा देखाईएको छ ।

चित्र १४: हेलम्बु गाउँपालिकाको वन क्षेत्रको विवरण

२.३.६ बस्ती तथा बस्ती विस्तारको अवस्था

यस हेलम्बु गाउँपालिकाको बस्ती विस्तारको अवस्था हेर्ने हो भने मुख्य गरी मेलम्ची-हेलम्बु सडक क्षेत्र वरपर र मेलम्ची नदीको फाट तर्फ बस्तविस्तार भैरहेको देखिन्छ। यसको साथै अन्य सुविधाको निम्ति समेत यस क्षेत्रमा वस्ति विस्तार भएको देखिन्छ। यस गाउँपालिकामा भैरहेको बस्ती विस्तारको अवस्था तलको चित्रमा देखाईएको छ।

चित्र १५: हेलम्बु गाउँपालिकाको बस्ती विवरण

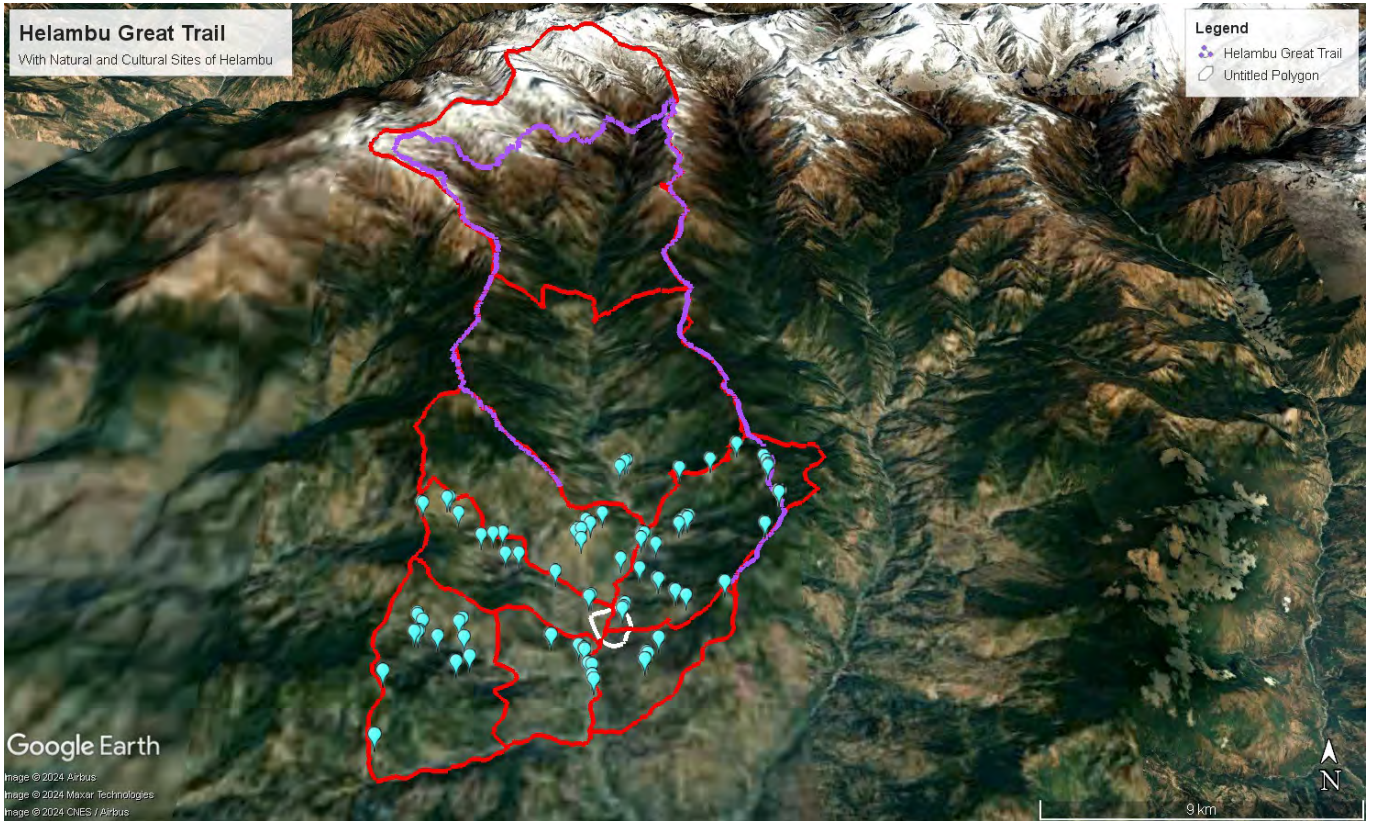

चित्र १६: हेलम्बु गाउँपालिकाको बस्ती विस्तारको अवस्था

२.३.७ मुख्य पर्यटकीय क्षेत्र

हेलम्बु गाउँपालिका पर्याटकीय हिसाबले प्रचुर मात्रामा सम्भावना बोकेको क्षेत्र हो । हिमालको दृष्य, शेर्पा जातिको बसोवास, रहनसहन र रितिरिवाजले बाह्य पर्यटकहरु आकर्षित हुने गरेका छन । यो क्षेत्र धार्मिक पर्यटकीय स्थल पनि हो । यस ठाउँमा विभिन्न समयमा धार्मिक गुरुहरुले ध्यान गर्ने गरेको र त्यति बेला धार्मिक गुरुहरुले यस क्षेत्रको भ्रमण समेत गरेको किम्वदन्तिहरु पाइन्छ । विगतदेखि नै यहाँको विशेषतः ह्योल्मो जातिहरु पर्यटक पेशामा संलग्न रहदै यसलाई प्रमुख पेशाको रुपमा नै लिएर जिविकोपार्जनको आधार बनाएका छन् । यस पालिकाभित्र रहेको प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरुमा लामटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज, अमायाङ्ग्री, पल्चोकमीड

मन्दिर, हेलम्बु गुम्बाक्षेत्र, कुटुमसाइ होमस्टे, मेलम्ची खानेपानीको बाँध तथा सुरुंड, शेर्माथाङ, जन्नोड डाडा/ढुंगा, तथा गोसाईकुण्ड तथा पाँचपोखेरी जानेबाटोमा रहेका विभिन्नी होमस्टेहरूले यहाको पर्यटकको सम्भावना अभै बढाएको छ, पालिकको नीति तथा कार्यक्रममानै निर्दिष्ट गरी निर्माण सुरु गरिएको हेलम्बुग्रेट ट्रेल जसको चित्र तल दिएको छ ।

चित्र १७: हेलम्बु गाउँपालिका अन्तर्गत निर्माणमा रहेको हेलम्बु ग्रेटट्रेल

२.३.८ संघसंस्था

यस गाउँपालिकामा विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी सङ्घ संस्थाहरूले काम गरिरहेका छन् । गाउँपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, वडा कार्यालय अन्तर्गतका विषयगत निकायहरू, चिरीड फण्ड, नेपाल रेडक्रस सोसाईटि, जस्ट नेपाल फाउन्डेशन, पुनस्थपना तथा विकासका लागि श्रोत केन्द्र (आर.सिआर.डी), सि.डी.सी.एफ., बौद्ध बहुनेपाटी परिवार, विश्व खाद्य कार्यक्रम, बोधिश्त माइन एक्शन, आर्सवोनेपाल, रेस्ट नेपाल, शक्ति समुह, सोल अफ सोल्सीड, जस्ता सङ्घ संस्था तथा परियोजनाहरूले काम गरिरहेका छन् । यस पालिकामा ४२ वटा कृषि समुह, ३१ सामुदायिक वन तथा २१ ओटा मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपसमुहहरू सकृय रुपमा रहेका छन् ।

यस पालिकामा रहेको नेपाल इनभेस्टमेन्ट-मेगा बैंकको शाखा मार्फत् यहाँका मानिसहरूले वित्तिय सेवा सुविधा प्राप्त गरिरहेका छन् । यसका अलावा विभिन्न बचत सहकारी, कृषि सहकारी र समुहहरूबाट पनी वित्तिय सेवा लिइरहेका छन् । यसका साथै मेलम्ची खाने पानी आयोजना, सेक्टर वन कर््यालय, भूसंरक्षण कार्यालय, लाडटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज जस्ता सरोकारवाला निकायहरूले पानी प्रत्क्षय रुपमा सेवा प्रदान गरी रहेका छन् ।

अध्याय ३

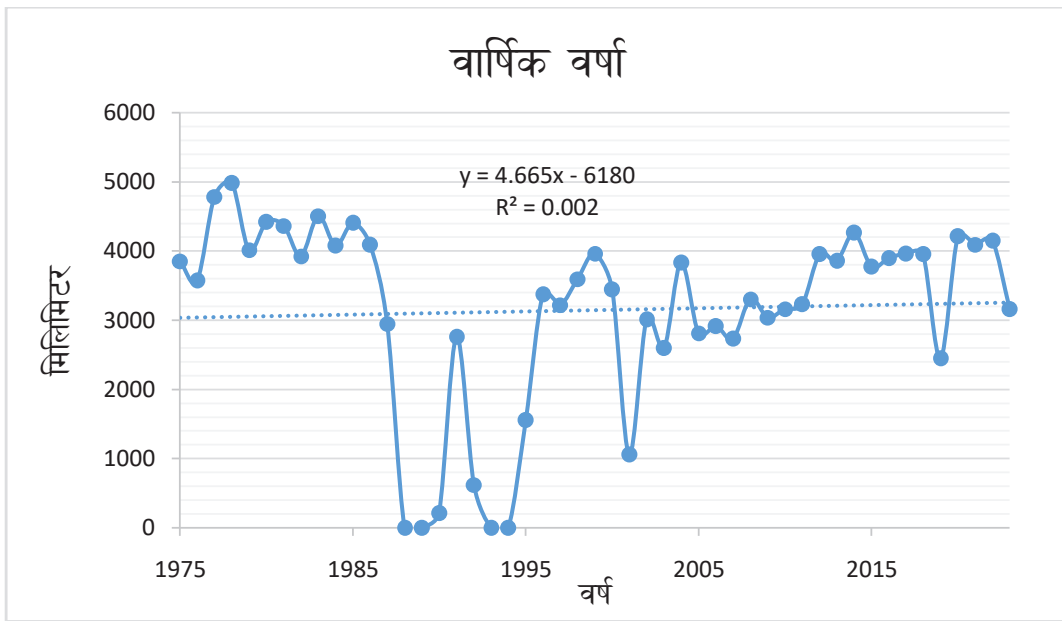
जलवायु परिवर्तन, विपद् तथा जोखिमको अवस्था

३.१ मौसमी तथ्यांकको विश्लेषण

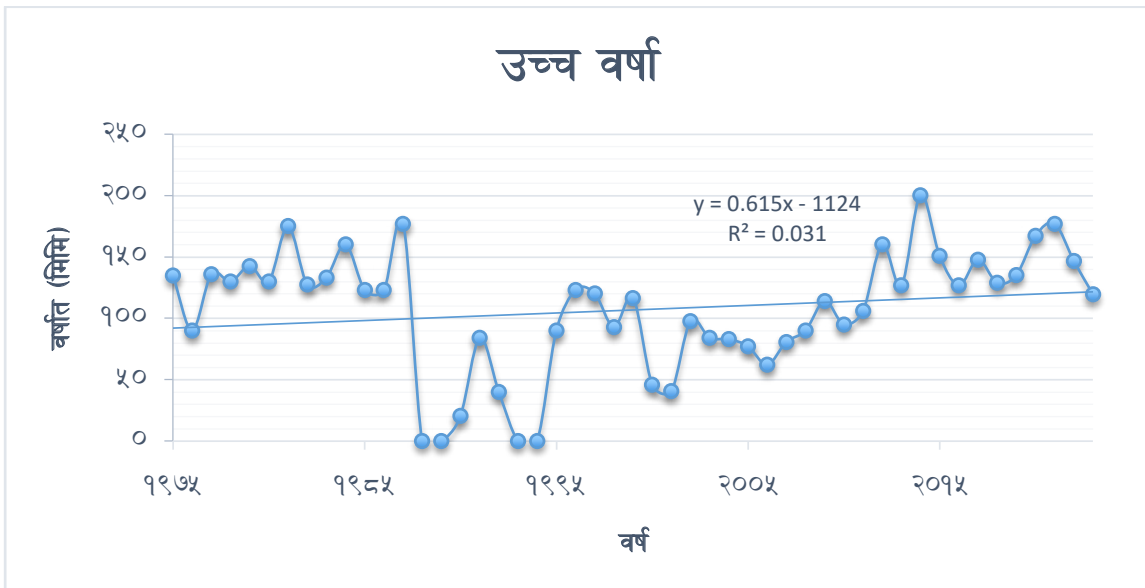
सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको शेर्माथाङ् स्थित स्टेशन नं १०१६ नं को तापक्रम तथा वर्षातको तथ्यांक जल तथा मौसम विभागबाट संकलित विगत सन् १९७५ देखि २०२३ सम्मको तथ्यांक संकलन गरेर विश्लेषण गरिएको छ ।

३.१.१ वर्षातको विश्लेषण

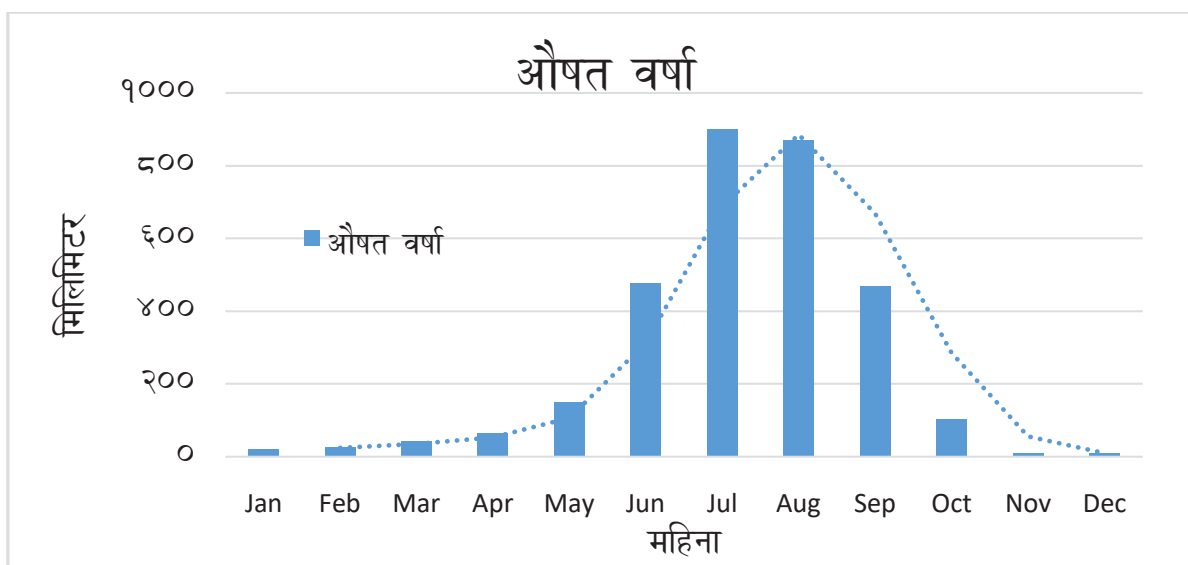
यस क्षेत्रको मौसमि विवरण अन्तर्गत वर्षातको तथ्यांक विश्लेषण गर्दा यस क्षेत्रमा औषतमा ३४२६ मिलिमिटर वर्षा हुने गरेको छ भने वार्षिक रुपमा ४.६७ मिलिमिटरको दरले वर्षात बढ्दै गइरहेको देखिन्छ । वर्षातको विवरण विश्लेषण गर्दा १९७८ मा सबै भन्दा बढी वर्षात भएको देखिन्छ, उक्त समयमा वर्ष भरिमा करिब ५००० मिलिमिटर वर्षा भएको देखिन्छ । यस क्षेत्रको वर्षातको विश्लेषण तलको चित्रमा देखाईएको छ ।

यसका साथै यस क्षेत्रमा एकै दिनमा हुने वर्षातको तथ्यांक विश्लेषण गर्दा सन् २०१४ मा एकै दिन सबै भन्दा बढी वर्षा भएको देखिन्छ भने, सबै भन्दा कम सन् १९९० मा २० मिलिमिटर भएको देखिन्छ । यस क्षेत्रमा भएको दैनिक उच्च वर्षातको विवरण तलको चित्रमा देखाईएको छ ।

मासिक रूपमा हुने गरेको वर्षात्को विवरण विश्लेषण गर्दा सबै भन्दा वढी वर्षात जुलाई महिनामा अर्थात असार-साउन महिनामा र त्यस पछि साउन भाद्र महिनामा हुने गरेको देखिन्छ भने सबै भन्दा कम मंसिर-पुष महिनामा हुने गरेको देखिन्छ । मासिक रूपमा हुने गरेको वर्षातको विवरण तलको चित्रमा देखाईएको छ ।

३.१.२ तापक्रमको विश्लेषण

यस पालिका अन्तर्गत रहेको सेर्माथांगमा रहेको तापक्रम मापन केन्द्रको तथ्यांक उपलब्ध नभएकाले समावेश गरिएको छैन ।

३.२ मौसम, प्रकोप तथा बाली पात्रो

३.२.१ मौसम तथा प्रकोप पात्रो

स्थानीय मौसम र मौसमी अवस्था, बाली तथा प्रकोपमा आएको परिवर्तन बारे जानकारी हासिल गर्न परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो विधिको प्रयोग गरिएको थियो । समुदायको विभिन्न ६५ वटा स्थानमा ज्येष्ठ नागरीक, बुद्धिजीवीसँगको छलफलबाट भएको जलवायु सम्बन्धी जानकारी विवरणका आधारमा तापक्रम, वर्षाको स्वरूप, प्रकोपको स्वरूप आदिमा आधारित रहेर यस मौसम पात्रो तयार गरिएको थियो । मौसमी पात्रो सम्बन्धि जानकारी हासिल गर्न विगतको करिब ३० वर्ष पहिले र हालको बारे तुलनात्मक अध्ययन गरी प्रकोप, तापक्रम, बाली आदि हुने समयमा परिवर्तन आएको वा नआएको प्रस्ट समुदायमा देखिएको थियो । यसरी तयार पारिएको परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो तलको तालिका मा उल्लेख गरिएको छ ।

वस्ती स्तरको अनुकूलन योजना निर्माण तथा अनुकूलन अभ्यास प्रथिमिकीकरण- हेलम्बु ५ सिरिसे

तालिका १० हेलम्बु गाउँपालिकाको मौसम तथा प्रकोप पात्रो

मौसम	समय	वैशाख	जेठ	अषाढ	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुन	चैत	हाल देखिएको परिवर्तन
गर्मी दिन	पहिले	पहिलो हप्ता	महिनाभरि	पहिलो हप्ता (अन्त्य)										गर्मी दिन हुने समय करीबतमा ३० दिन चाडै र साढे दुई महिना ढिलो अन्त्यहुने गरेको
	अहिले	महिनाभरि	महिनाभरि	महिनाभरि	महिनाभरि		दश्रो हप्ता (अन्त्य)						पहिलो हप्ता (सुरु)	
चिसो दिन	पहिले							पहिलो हप्ता (सुरु)	महिनाभरि	महिनाभरि	महिनाभरि	पहिलो हप्ता (अन्त्य)		जाडो हुने दिन समेत करिव ३० दिन कम भएको
	अहिले								पहिलो हप्ता (सुरु)	महिनाभरि	दश्रो हप्ता (अन्त्य)			
मानसुनी वर्षा	पहिले		चौथो हप्ता (सुरु)	महिनाभरि	महिनाभरि	तेस्रो हप्ता (अन्त्य)								मानसुनी वर्षा करिव २० दिन ढिलो हुने गरेको
	अहिले			दश्रो हप्ता (सुरु)	महिनाभरि	तेस्रो हप्ता (अन्त्य)								
हिउँदे वर्षा	पहिले									पहिलो हप्ता (सुरु)	महिनाभरि (अन्त्य)			हिउँदे वर्षा पहिला भन्दा निकै कम भएको र करिव ३० दिनले ढिला र अनियमित भएको
	अहिले										दश्रो हप्ता (सुरु)	पहिलो हप्ता (अन्त्य)		
असिना	पहिले							महिनाभरि						असिना पर्ने समयमा परिवर्तन नभएको
	अहिले							महिनाभरि						
पहिरो	पहिले			पहिलो हप्ता (सुरु)	चौथो हप्ता (अन्त्य)									पहिरोका घटनाहरूमा हुने समयमा परिवर्तन भएको छैन, तर पहिरो पहिले भन्दा बढेको
	अहिले			पहिलो हप्ता (सुरु)	चौथो हप्ता (अन्त्य)									
बाढी	पहिले			पहिलो हप्ता (सुरु)	चौथो हप्ता (अन्त्य)									बाढीका घटनाहरूमा हुने समयमा परिवर्तन भएको छैन र त्रास बढेको छ
	अहिले			पहिलो हप्ता (सुरु)	चौथो हप्ता (अन्त्य)									खोलाको सतह बढेको छ

३.२.२ वाली पात्रो

स्थानीय मौसम र मौसमी अवस्था, वाली तथा प्रकोपमा आएको परिवर्तन बारे जानकारी हासिल गर्न परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो विधिको प्रयोग गरिएको थियो । समुदायिको ज्येष्ठ नागरीक, बुद्धिजीवीसंगको छलफलबाट भएको जलवायु सम्बन्धी जानकारी विवरणका आधारमा तापक्रम, वर्षाको स्वरूप, प्रकोपको स्वरूप आदिमा आधारित रहेर यस मौसम पात्रो तयार गरिएको थियो । मौसमी पात्रो सम्बन्धी जानकारी हासिल गर्न विगतको करिब ३० वर्ष पहिले र हालको बारे तुलनात्मक अध्ययन गरी प्रकोप, तापक्रम, वाली आदि हुने समयमा परिवर्तन आएको वा नआएको प्रस्ट समुदायमा देखिएको थियो । यसरी तयार पारिएको परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो तलको तालिका ६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ११: हेलम्बु गाउँपालिकाको वाली पात्रो

वाली	समय	वैशाख	जेष्ठ	अषाढ	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुन	चैत	हाल देखिएको परिवर्तन
लेकमा लगाईने वाली पात्रो														
आलु	पहिले					महिना भरी भिन्नु याउने						महिना भरी लगाउने		लगाउने समयमा परिवर्तन नभएको तर भिन्नु याउने समय ३० दिन चाँडै भएको
आलु	अहिले				महिना भरी भिन्नु याउने						महिना भरी लगाउने			लगाउने र भिन्नु याउने समय करीब १५ दिन चाँडै भएको
करु	पहिले		महिना भरी भिन्नु याउने						महिना भरी लगाउने					लगाउने र भिन्नु याउने समय करीब १५ दिन चाँडै भएको
करु	अहिले	महिना भरी भिन्नु याउने						महिना भरी लगाउने						लगाउने र भिन्नु याउने समय करीब १५ दिन चाँडै भएको
मुला	पहिले					महिना भरी लगाउने				पुष चौथो हप्ता देखि माघ पहिलो हप्ता भित्र याउने				लगाउने र भिन्नु याउने समयमा परिवर्तन नभएको
मुला	अहिले									पुष चौथो हप्ता देखि माघ पहिलो हप्ता भित्र याउने				लगाउने र भिन्नु याउने समयमा परिवर्तन नभएको
सिमि	पहिले							महिना भरी भिन्नु याउने				माघको चौथो हप्ता देखि फाल्गुन पहिलो हप्ता लगाउने		लगाउने र भिन्नु याउने समयमा परिवर्तन नभएको
सिमि	अहिले							महिना भरी भिन्नु याउने				माघको चौथो हप्ता देखि फाल्गुन पहिलो हप्ता लगाउने		लगाउने र भिन्नु याउने समयमा परिवर्तन नभएको
मध्य क्षेत्रमा लगाईने वालीको वाली पात्रो														
वाली	समय	वैशाख	जेष्ठ	अषाढ	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुन	चैत	हाल देखिएको परिवर्तन
धान	पहिले	पहिलो र दोस्रो हप्ता	पहिलो र दोस्रो हप्ता				असोज कार्तिक दोस्रो हप्ता देखि कार्तिक दोस्रो हप्ता सम्म							वीउ छर्ने र लगाउने समय १५ दिन ढिला भएको र भिन्नु याउने समय ७ दिन चाँडै भएको
धान	अहिले		पहिलो र दोस्रो हप्ता	पहिलो र दोस्रो हप्ता			दोस्रो हप्ता देखि	पहिलो हप्ता सम्म						वीउ छर्ने र लगाउने समय १५ दिन ढिला भएको र भिन्नु याउने समय ७ दिन चाँडै भएको

कोदो	पहिले																			बीउ छर्ने समय परिवर्तन नभएको तर लगाउने समय ७ दिन ढिला भएको र भित्र याउने समयमा परिवर्तन नभएको
कोदो	अहिले																			बीउ छर्ने समय परिवर्तन नभएको तर भित्र याउने समय १५ दिन चाँडै भएको
गहुँ	पहिले																			दोस्रो दे खि चौ थो हप्ता सम्म
गहुँ	अहिले																			पहिलो दे खि चौथो हप्ता सम्म
मकै लेक	३० वर्ष पहिले																			पहिलो दे खि तेस्रो हप्ता सम्म
मकै लेक	अहिले																			दोस्रो दे खि चौथो सम्म
तल्लो क्षेत्रमा लगाइने बाली																				
बाली	समय	वैशाख	जेठ	अषाढ	श्रावण	भाद्र	असोज	कात्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुन	चैत	हाल देखिएको परिवर्तन						
धान	पहिले	दोस्रो हप्ता बीउ छर्ने	दोस्रो हप्ता लगाउने					दोस्रो हप्ता भित्रयाउने						बीउ छर्ने र रोप्ने समय १० दिन चाँडै भएको र भित्रयाउने समय १५ दिन चाँडै भएको						
धान	अहिले	तेस्रो हप्ता बीउ छर्ने	जेठ चौथो हप्ता दे खि असार पहिलो हप्ता लगाउने				असोज चौथो हप्ता दे खि कात्तिक तेस्रो हप्ता भित्रयाउने													
गहुँ	पहिले		दोस्रो दे खि तेस्रो हप्ता भित्र याउने											लगाउने समय ३० दिन चाँडै भएको र भित्र याउने समय १५ दिन चाँडै भएको						
गहुँ	अहिले	तेस्रो र चौथो हप्ता भित्र याउने						चौथो हप्ता लगाउने												

३.३ प्रकोप पहिचान तथा वडास्तरीय संकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण

यस हेलम्बु गाउँपालिकामा वडा स्तरीय प्रकोप स्तरीकरण सहभागितामूलक तवरबाट गरिएको लेखाजोखाका, ऐतिहासिक घटनाक्रम तथा प्रकोप नंक्षाकनबाट पहिचान गरिएका आधारमा यस गाउँपालिका अन्तर्गतका ७ वटा वडामा रहेका विभिन्न जलवायुजन्य प्रकोप पहरु मध्ये सबैभन्दा बढी असर तथा प्रभाव पारेको प्रकोप कुन हो भनी स्तरीकरण गर्दै विश्लेषण गरिएको थियो । यस अनुसार प्रत्येक वडाको प्रकोप स्तरीकरण तलको तालिका मा देखाइएको छ ।

तालिका १२: हेलम्बु गाउँपालिकाको वडा स्तरको प्रकोप स्तरीकरण

प्रकोप स्तरीकरण	वडा नं.						
	१	२	३	४	५	६	७
१	सुख्खा खडेरी	रोग किरा	वन्यजस्तु आक्रमण	वन्यजस्तु आक्रमण	रोग किरा	बाढी	वन्यजस्तु आक्रमण
२	वन्यजस्तु आक्रमण	वन्यजस्तु आक्रमण	रोगकिरा	बाढी	वन्यजस्तु आक्रमण	वन्यजस्तु आक्रमण	रोग किरा
३	रोग किरा	सुख्खा खडेरी	बाढी	रोग किरा	पहिरो	पहिरो	सुख्खा खडेरी
४	बाढी	हुरीबतास	सुख्खा खडेरी	हुरी बतास	हुरी बतास	रोग किरा	पहिरो
५	पहिरो	आगलागी	पहिरो	सुख्खा खडेरी	असिना	सुख्खा खडेरी	हुरीबतास
६	हुरीबतास	बाढी	हुरीबतास	पहिरो	चट्याड	हुरीबतास	असिना
७	असिना	पहिरो	असिना	आगलागी	सुख्खा खडेरी	असिना	आगलागी
८	चट्याड	असिना	आगलागी	असिना	आगलागी	डढेलो	बाढी
९	आगलागी	चट्याड	चट्याड	चट्याड	नदि कटान	चट्याड	चट्याड

३.४ ऐतिहासिक समयरेखा

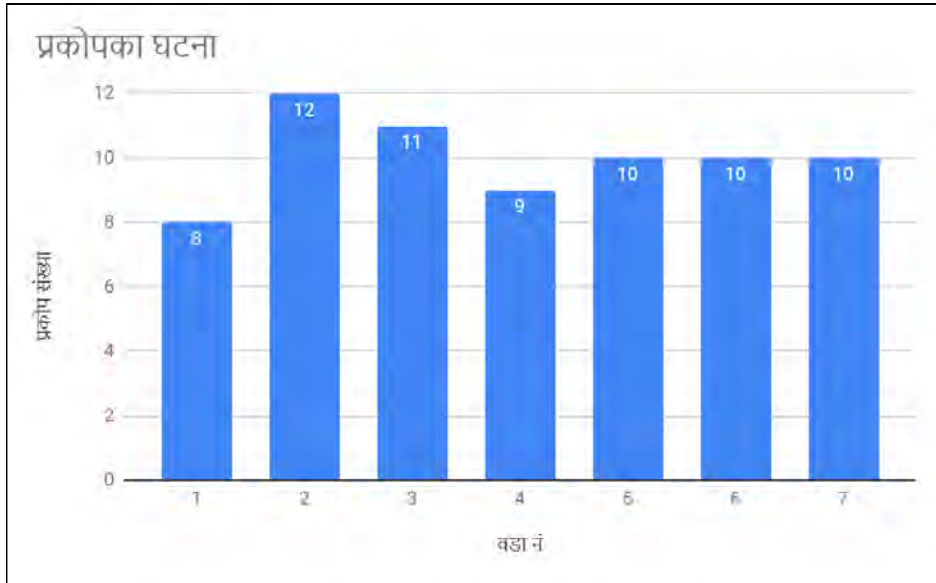
हेलम्बु गाउँपालिकामा विगत ३० वर्ष देखि हुने गरेका विभिन्न प्रकोपका घटनाक्रमहरुको प्रकृति र यसले पार्ने गरेको प्रभावको विश्लेषण गर्न, हाल सम्म विभिन्न प्रकारका प्रकोपका कारण प्रभावित घरधुरी तथा समुदाय, उक्त प्रकोपसँग समुदायले जुध्न गरेका प्रयासहरुका साथै यिनले भविष्यमा पार्न सक्ने असको विश्लेषण बस्ती स्तरमा जनप्रतिनिधिहरु, जेष्ठ नागरीक, बुद्धिजिवी, शिक्षक तथा समाजसेवीहरुको उपस्थितिमा समग्र रुपमा विश्लेषण गरी समुदायको संकटासन्नताको समग्र अवस्था अनुसन्धानमा उल्लेख गरिएको छ र वडामा हुने गरेका प्रकोपलाई तलको तालिकामा देखाइएको छ:

तालिका १३: हेलम्बु गाउँपालिकाको प्रकोप तथा विपद् ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोप वा विपद्	१	२	३	४	५	६	७	जम्मा
असिना	२	१३	२	१	१	५	९	३३
आगलागी	१५	१२	१	१२	२		९	५१
चट्याड	९	६	६	३	८	५	८	४५
डढेलो						१		१
तुसारो			१					१
दूर्घटना		१						१
नदीकटान	२					२		४
पशुरोग		३	३			२		८
पहिरो	५४	१९	८	८	१८	२६	१२	१४५
बाढी	३	११	४	७	१	३	७	३६
महामारी		२				१	२	५
रोगकिरा		७	१०	८	१२	९	३	४९
वन्यजन्तु आक्रमण		१०	२	३	२	८	५	३०
सुख्खा खडेरी	१७	५	२	६	१४		४	४८
हिमपात		१						१
हुरी बतास	१३	६	६	४	६	८	३	४६
जम्मा	११५	९६	४५	५२	६६	६८	६२	५०४

*यस पालिकामा पहिले पहिले पानी महामारीको समस्या पर्ने गरेको तथ्यहरु भेटिन्छ बिगतमा यहम (यहम-स्थानीय भाषामा) महामारीका कारण र को भीड १९ जस्ता रोगका कारण पानी समुदाय अस्त-व्यस्त भएको छ ।

यस ऐतिहासिक समयरेखाअनुसार सबै भन्दा वढी प्रकोपको घटना वडा नं १ मा भएको देखिन्छ भने सबै भन्दा कम प्रकोपको घटना वडा नं ३ मा भएको देखिन्छ र क्षेत्रफलका हिसाबले समेत यी वडा हरु क्रमशः सबै भन्दा ठूलो र सानो वडा रहेका छन् ।

चित्र १८: हेलम्बु गाउँपालिकाको वडागत प्रकोपका घटनाहरू

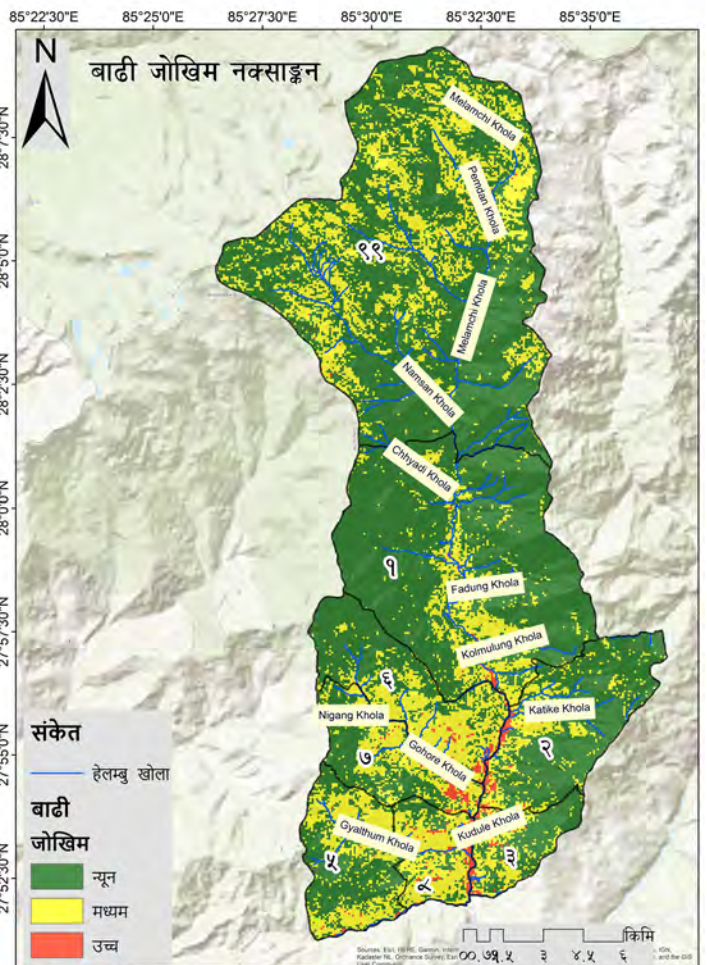
समग्र गाउँपालिका भरिमा विगत ३० वर्ष देखि भएका प्रकोपका घटनाहरूको विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकामा विभिन्न १५ प्रकार का प्रकोप तथा विपद्का घटनाघट्ने गरेको छ । वडा गत विश्लेषण गर्दा सबै भन्दा धेरै प्रकारका प्रकोपका घटना १२ वटा (१५ वटा मध्य) वडा नं २ मा भएका छन् भने सबै भन्दा कम ८ वटा वडा नं १ मा भएका छन् । तसर्थ यस गाउँपालिकालाई समय रुपमा प्रकोपको संख्या र क्षतिको विवरण हेर्दा यस गाउँपालिका बहुप्रकोपको जोखिममा रहेको देखिन्छ ।

३.५ प्रकोप तथा असर मूल्याङ्कन

३.५.१ बाढी जोखिम विश्लेषण

यस गाउँपालिकामा मुख्या गरेर मेलम्ची खोला तथा यसका सहायक खोलाहरू र यसको जलाधार क्षेत्रका खहरे खोलाहरूमा बाढी तथा खोला कटानको समस्या देखिन्छ । ऐतिहासिक समय रेखाको विश्लेषण अनुसार पनि बाढीले पटक पटक गरेर यस पालिकाभित्रको विभिन्न भौतिक पूर्वाधार तथा खेती यज्ञ जमिनलाई बगरमा परिणत गरेको गरेको देखिन्छ जसका कारण यस गाउँपालिकाले जनधनको ठूलो क्षतिको सामना गरेको छ ।

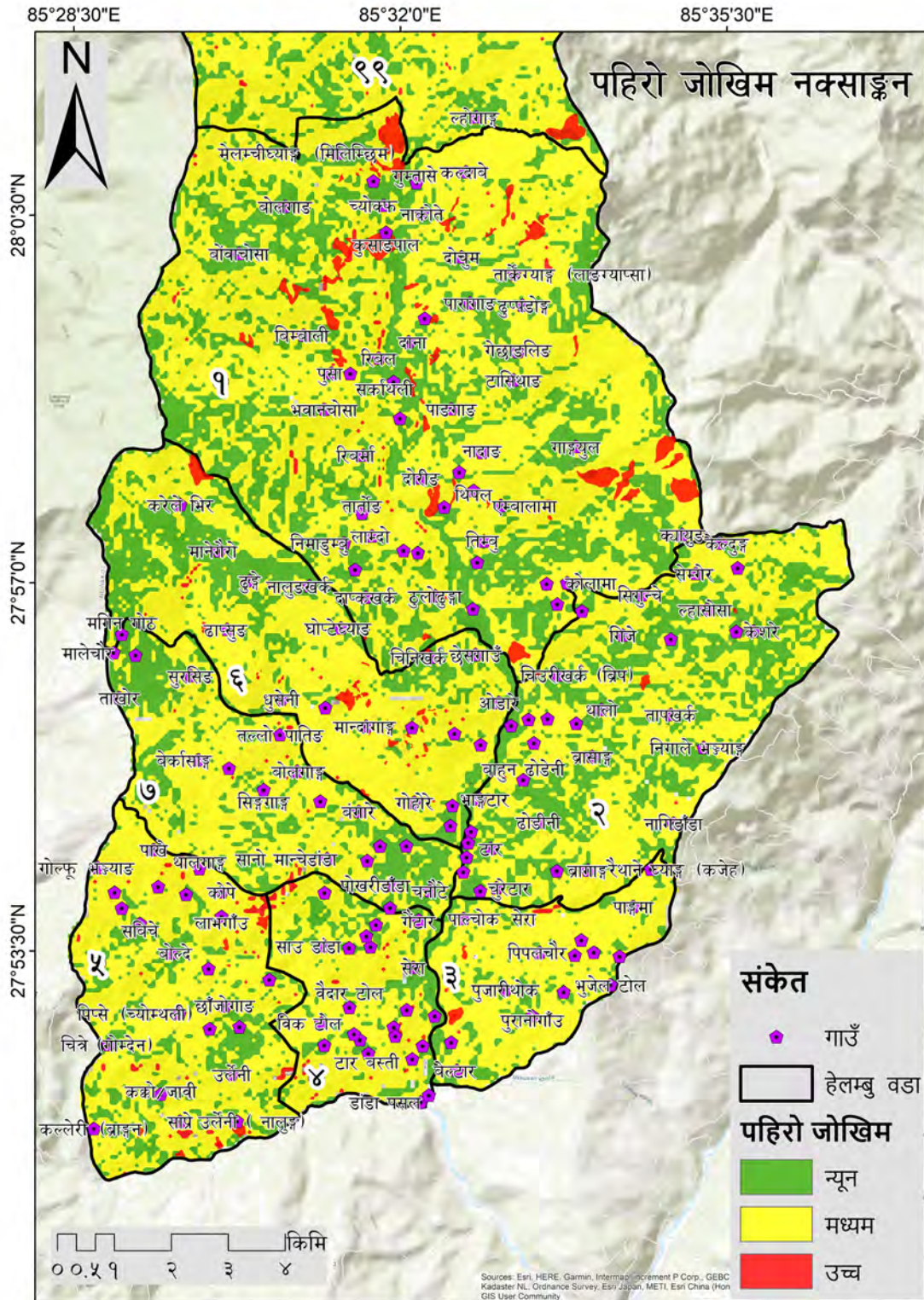
यस हेलम्बु गाउँपालिकाको वडागत रुपमा बाढी जोखिम क्षेत्रको विश्लेषण गरिएको छ, जसमा मूलतः बस्तीको अवस्था, नदीको घनत्व, जमिनको भिरालोपाना, उचाई, भूवनोट आदी तथ्यङ्कका आधारमा जोखिम नक्शांकन गरि यसको समुदाय स्तरबाट रुजु समेत गरिएको छ । यस पालिकाभित्र समुदाय स्थरमा गरिएको सहभागितात्मक लेखाजोखा अनुशार जम्मा २३४ घर बाढीको उच्च जोखिममा रहेको छ । जसमा वडा १ मा ३५, वडा २ मा ६२, वडा ३ मा २१, वडा ४ मा ७४, वडा ६ मा १२ र वडा ७ मा ३० घर रहेको छ । पालिकाको बाढी, नदीकटान तथा भूक्षयको जोखिम नक्शांकन तलको चित्र १९ मा दिएको छ साथै वडागत रुपमा रहेको बाढी तथा खोला कटान क्षेत्रको जोखिम नक्शांकन अनुसूची २ मा देखाइएको छ ।

चित्र १९: हेलम्बु गाउँपालिकाको खोला कटान तथा बाढी जोखिम नक्शांकन

३.५.२ पहिरो जोखिम विश्लेषण

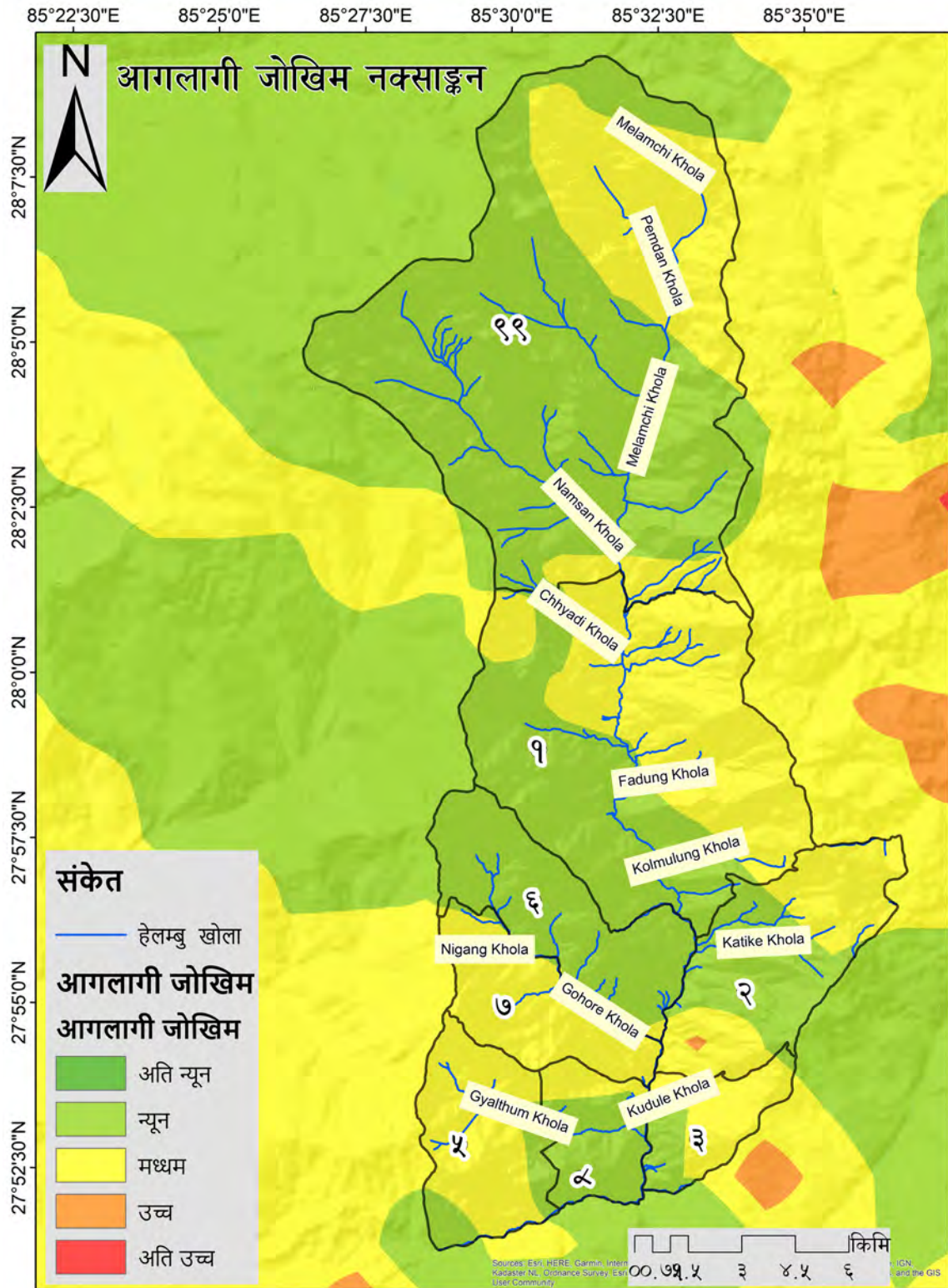
यस हेलम्बु गाउँपालिकाको पहिरो जोखिम नक्शाङ्कन समुदायिको सहभागिता तथा भूउपग्रहबाट वडागत रूपमा गरिएको छ। प्रकोपको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि हेर्दा पनि यस पालिका भित्र सबैभन्दा बढी पहिरो नै गएको पाइन्छ। पहिरोको उच्च जोखिम वडाहरूमा वडा ५ पर्दछ जसमा मानबिय तथा भौतिक क्षति पटक पटक भएको छ भने उर्लेनी, बोल्दे जस्ता बस्तिहरू पहिरोको जोखिमका कारण स्थान्तरण नै गर्ने योजनामा परेको छन्। यस पालिका भित्र समुदाय स्तरमा गरिएको सहभागितात्मक लेखाजोखा अनुशार जम्मा २२३ घर पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको छ। जसमा वडा १ मा ३६, वडा २ मा ८५, वडा ३ मा ११, वडा ४ मा ६, वडा ५ मा ३४, वडा न ६ मा ३८ र वडा ७ मा १३ घर रहेको छ। पालिकाको पहिरो जोखिम विश्लेषण नक्शांकन चित्र २० मा दिएको छ र वडागत रूपमा रहेको पहिरो क्षेत्रको जोखिम नक्शांकन अनुसूची ३ मा देखाइएको छ।

चित्र २०: हेलम्बु पालिकाको पहिरो जोखिम नक्शांकन

३.५.३ आगलागी जोखिम विश्लेषण

यस हेलम्बु गाउँपालिकामा हाल आगलागीको घटना छिटपुट रुपमा हुने गरेको पहिन्छ, तथापि ऐतिहासिक पृष्ठभूमि हेर्दा आगलागीको घटना प्रशस्त मात्रामा भएको र हाल घट्टै गएको देखिन्छ । आगलागीमा प्रमुख त वनमा लाग्ने आगो र छिटपुट रुपमा हेलचेक्राइको कारण घरमा समेत आगलागी हुने गरेको पाइन्छ । विगतमा भएको घटना, आगलागीको सम्भावित क्षेत्रहरुको जोखिम नक्शांकन तलको चित्र २१ मा देखाइएको छ साथै वडागत रुपमा रहेको आगलागी जोखिम विश्लेषणको नक्शांकन अनुसूची ४ मा दिएको छ ।

चित्र २१: हेलम्बु पालिकाको आगलागीको जोखिम नक्शांकन

३.६ जोखिम तथा जोखिमका असर (लैंगिक, उमेर समुह आदिमा)

यस गाउँपालिकामा हुने गरेका विभिन्न प्रकोपका घटनाक्रमहरूको प्रकृति र यसले पार्ने गरेको प्रभावको विश्लेषण, हाल सम्म विभिन्न प्रकारका प्रकोपका कारण प्रभावित घरधुरी तथा समुदाय, उक्त प्रकोपसँग समुदायले जुध्न गरेका प्रयासहरूका साथै यिनले भविष्यमा पार्न सक्ने असरको विश्लेषण पालिका स्तरमा जनप्रतिनिधिहरू, जेष्ठ नागरिक, वृद्धिजीवि, शिक्षक तथा समाजसेवीहरूको उपस्थितिमा प्रकोपका असरहरूले समुदायिका वर्ग, जातजातिमा कस्ता कस्ता प्रभाव पारेका छन् र ति प्रभावहरू कुन समुहमा बढि असर गर्दछन् भन्ने सवालहरूमा छलफल गरि सबै भन्दा उच्च असर पार्ने लाई ३, मध्यमलाई २ र न्यून असर गर्नेलाई १ अंक दिएको थियो। उमेर समुह अन्तरगत बालबालीका, युवा, वयस्क तथा वृद्धवृद्धाहरूमा पर्ने असरहरू तिनीहरूको अनुकूलन क्षमताको आधारमा अंक प्रदान गरिएको थियो। त्यसैगरी महिला तथा पुरुषमा, विभिन्न आर्थिक स्तर जस्तै अति विपन्न, विपन्न, मध्यम र सम्पन्न वर्गमा पर्न सक्ने प्रभाव अनुसार उच्च, मध्यम र न्यून स्तरीकरण गरिएको थियो। सामाजिक स्तर अन्तरगत अपाङ्गता भएको, गर्भवती, एकल महिला तथा जातजाति अनुसार दलित, जनजाति, ब्राह्मण/क्षेत्री मा विभिन्न जलवायु जन्य तथा अन्य प्रकोपले पार्ने सक्ने प्रभावको अनुमान गरि अंक प्रदान गरिएको थियो। जसअनुसार सबैभन्दा अति विपन्नत वर्गले तथा दलित क्रमशः ४४ र ४१ अंकका साथ सबैभन्दा बढी प्रभाव पर्ने पाइएको छ भने २५ र २६ अंकका साथ क्रमशः युवा तथा वयस्क व्यक्तिमा कम असर पर्ने कुरा स्थानीय समुदायिको सहभागितामा गरिएको छलफलले देखाएको छ। सबैभन्दा कम प्रभाव सम्पन्न वर्गमा पर्ने देखिएको छ। जलवायुजन्य तथा अन्य प्रकोपले सिर्जना गरेका असर तथा प्रभावहरू विश्लेषण गरी उमेर समुह, लिङ्ग, सामाजिक स्तर, वर्ग र जातजाति अनुसार पर्ने र पारेको प्रभावहरू अनुसारको अंक तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १४: प्रकोपका घटनाले लक्षित वर्गमा पुर्याउन सक्ने जोखिम पहिचान

प्रकोप	उमेर समुह				लिङ्ग		आर्थिक स्तर				सामाजिक स्तर			जातजाति		
	बालबालीका	युवा	वयस्क	वृद्धवृद्धा	महिला	पुरुष	अति विपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	अपाङ्गता भएको	गर्भवती	एकल महिला	दलित	जनजाति	ब्राह्मण/क्षेत्री
बाढी	३	१	१	३	३	२	३	२	२	२	३	२	३	३	२	२
पशुरोग	१	२	२	२	३	२	३	३	२	१	२	२	२	३	२	२
रोगकिरा	१	२	२	२	३	२	३	३	२	१	२	३	३	३	२	२
खडेरी	१	२	२	२	३	२	३	३	२	१	३	३	३	३	२	२
पहिरो	३	२	२	३	३	२	३	२	२	१	३	३	३	३	२	२
हावाहुरी	३	२	२	३	२	२	३	३	२	१	३	३	२	२	२	२
वन्यजन्तु आतंक	३	२	२	३	२	२	३	२	२	१	२	२	२	३	२	२
आगलागी	३	१	१	३	२	२	३	३	२	१	३	३	३	३	२	२
चट्याङ्ग	३	१	१	३	३	१	३	३	२	२	३	३	२	२	२	२
डढेलो	२	२	२	१	३	१	२	२	१	१	१	१	१	२	२	२
तुसारो	२	२	२	२	३	१	३	३	१	१	२	२	१	२	२	२
हिमपात	३	१	१	३	२	२	३	३	२	१	३	३	२	३	२	२
नदिकटान	३	१	१	३	३	२	३	२	२	२	३	२	३	३	२	२
महामारी	३	२	३	२	३	३	३	१	२	१	३	३	२	३	२	२
असिना	३	२	२	२	३	२	३	३	२	१	३	२	२	३	२	२
जम्मा	३७	२५	२६	३७	४१	२८	४४	३८	२८	१८	३९	३७	३४	४१	३०	३०

३.७ जीविकोपार्जनका स्रोत तथा जोखिम विश्लेषण

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको खाका २०७६ (परिमार्जित) ले दस वटा विषयगत क्षेत्रमा विगत ३० वर्षमा जलवायुमा देखिएको परिवर्तनले विभिन्न क्षेत्रगत प्रभाव तथा हालको अवस्था र भविष्यमा हुन सक्ने प्रभावको अनुमान बस्ती स्तरको छलफल गरी विश्लेषण गरेर प्रस्तुत गरिएको छ। पहिलेको अवस्थाबाट वर्तमान अवस्थामा भएको परिवर्तन र भविष्यमा पार्न सक्ने नकारात्मक असरको चित्रण गरिएको छ। जसले जलवायु परिवर्तनको असरबाट अनुकूलन हुन गर्नुपर्ने कामहरूको प्राथमिकीकरण र लेखाजोखा गर्न मद्दत गर्दछ।

तालिका १५: जिविकोपार्जनमा जलवायु परिवर्तनले पारेको असर विश्लेषण

३० वर्ष अघिको अवस्था	हालको अवस्था	भविष्यको अनुमान	महिला, बालबालीका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता वर्गमा पर्न सक्ने प्रभाव
कृषि खाद्य सुरक्षा			
प्रांणिक मल, गोबरको प्रयोगको कारणले कृषि उत्पादन राम्रो हुने गरेको थियो र खाद्यान्नबस्तुहरू सुरक्षित तथा विषादीमुक्त थिए, परम्परागत कृषि खेती, आकाश पानीको भरमा खेती गर्ने गरेको, रैथाने वाली, कृषिमा लाग्ने रोगहरू धेरै, परम्परागत कृषि औजार को प्रयोग, खरानी, टिमु, मट्टितेलको प्रयोग, खेती बालीनोक्सान गर्ने जङ्गली जनावर आतंक कम हुने गरेको	रासायनिक मल तथा विषादीको प्रयोग, रासायनिक मलको कारण उत्पादनमा वढेको तर कृषिमा रोगकिरा वढेको, कृषि सडकमा बृद्धि, उन्नत बीउ, आधुनिक कृषि औजार, अन्नवाली सँगै तरकारी खेती तथातमसलाजन्य खाद्यान्नको खेतीमा बृद्धि, खेतीयोग्य जमीन घट्दै गैरेको, रैथाने प्रजातीहरू लोप भएर गएका, कृषि वालीमा विषादिको प्रयोग वढेको	व्यवसायिक खेतीवढ्दै जाने, विभिन्न रोगहरूले आक्रमण गर्ने, परनिर्भरता बढ्ने, बढेल र बादरलेगर्दा कृषि उत्पादनमा ह्रास आई बसाइसराइमा तीव्रता, बाँझो जमिन बढ्दै जाने, खाद्य असुरक्षा हुन सक्ने र स्थानीय स्तरमा रहेका रैथाने वालिहरू लोप भएर जाने	महिलाहरूमा कार्यवोभ्र वढ्ने, बालबालीकामा कुपोषण जस्ता रोगहरू लाग्ने सम्भावना देखिन्छ, रोग प्रतिरोधात्मक क्षमतामा कमी, अत्यधिक विषादि प्रयोगका कारण मानव स्वास्थ्यमा असरपर्न सक्ने
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण			
घनघोरजङ्गल रहेको, प्रशस्तै वनयजन्तुहरू पाउने गरेको, थुप्रै जडीबुटीहरू पाइने गरेको, पानीका मुहानहरूमा प्रसस्तै पानी थियो, प्रसस्त माछाहरू पाइने	बढ्दो जनसंख्या र वर्षेनी आगलागीका कारण वनविनाश भइरहेको, वनयजन्तुहरू लोप हुदै गइरहेको, पानीकामुहानहरू सुक्दै गइरहेको, सिउँडी जस्ता विरुवा लोपोन्मुख, च्युरी, काफल, अमला लोपन्मुख, गिद्ध र च्याखुरा लोप तथा मिचाहा प्रजातिका भ्रारपातहरू बढ्दै गइरहेको सामुदायिक वनले संरक्षणमा सहयोग भएको	खडेरीका कारणसुक्खा भइ वन जङ्गलमा असर पर्ने, जलाधारका माछा घट्दै जाने	स्वच्छ पानीको उपलब्धता भएमा महिला तथा बालबालीकाको स्वास्थ्यमा राम्रो प्रभाव पर्ने देखिन्छ
जल तथा उर्जा			
स्वच्छपिउने पानीको निकै समस्या थियो, पानीका प्रशस्त स्रोत भए पनि कसरि प्रयोग गर्नेभन्ने ज्ञान नभएको, इन्धनको रूपमा स्थानीय स्रोत (दाउरा, टुकी, लालटिन, दियालो)प्रयोग गर्ने गरेको,	स्रोत सुक्दैजानाले पिउने पानीको समस्या रहेको, सिंचाइको लागि अभै प्रयाप्त पानी नभएको, विद्युतीकरण बढ्दै गएको, विपद्का कारणले नोक्सानभएका घट्टहरू सञ्चालनमा आउन नसकेको, पानीको स्रोतको अभावले घट्ट सञ्चालन गर्न सकिने अवस्था नरहेको	आधुनिक प्रविधिप्रयोग गरि नदीको पानीलाई सिंचाइको ल्याउन सकिन्छ, एक घर एक धारा, शुद्धखानेपानी, विद्युतीय चुलो, विद्युतको प्रयोग बढ्दै जाने	

स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई प्रजनन स्वास्थ्य		
विरामी भएको अवस्थामा लाँदालादै बाटो मै मृत्यु हुने अवस्था थियो, खानेपानी तथा सरसफाईमा कमी, विभिन्न किसिमका सरुवा रोगहरु जस्तै भ्रूडापखाला, औलो, हैजा, लुतो, आउने गरेको, शौचालय थिएन, पौष्टिक आहारको कमीले कुपोषण हुने गरेको, चेकजाचको अवस्था कमजोर, बालमृत्युदर उच्च रहेको	केही सुधार भएको, सरुवा रोगहरु कमी भएको, शौचालय बनेको, शुद्ध खानेपानीको अझै समस्या रहेको, गाउँघरमा स्वयंसेविकाहरु उपलब्ध रहेको, सरसफाई, प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि जनचेतनाको बृद्धि, साबुन पानीको प्रयोग, स्वास्थ्य संस्थामा बच्चा जन्माउने, मातृ शिशुको खोप तथा नियमित चेक जाच	भविष्यमा संरक्षण तथा सुधार गर्न सकिन्छ, पानीका स्रोतहरु पहिचान गरी घरघरमा ल्याउन सकिन्छ, जनचेतना अभिवृद्धि, सरसफाईमा बृद्धि, प्रजनन स्वास्थ्यमा सुधार हुने, खानपानको कारणले गर्दा सरुवा रोग भन्दा नसर्ने रोगले धेरै सताउने डर
स्थानीय ग्रामीण तथा शहरी बस्ती		
ग्रामीणबस्ती थियो र ग्रामीण बस्तीमा बसोबास गर्ने जनसंख्या बढी, गाउँ बस्तीहरु टाढाटाढा हुने गरेको, बजार नहुँदा धेरै टाढा जानु पर्ने	सडक, खानेपानी, बिजुली, आदिको केही सुविधा भएको, शहर केन्द्रित बस्ति	ग्रामीण तथा शहरीबस्ति विकासले महिला तथा बालबालीकाको शिक्षामा सुधार, सेवा तथा सुविधाको सहजपहुँच
जलवायु जन्त्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन		
गाउँलेहरुमिलेर व्यवस्थापन गर्ने गरेको, परम्परागत हिसाबले बाटो सोर्ने, खल्ने तर अरु व्यवस्थापनको संरचना थिएन, विपद्का घटनाहरु धेरै कम हुने गरेको	तटवन्धको व्यवस्था, ढल निकासको व्यवस्था गरी न्यूनीकरण गर्ने गरेको, जलवायु परिवर्तन, तापक्रममा बृद्धि, विपद् जोखिम व्यवस्थापन समितिको बनाई विपद् व्यवस्थापन गर्ने अभ्यास सुरु भएको	जलवायु परिवर्तनमा बृद्धि, वातावरण प्रदूषणमा बृद्धि, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, खडेरी, आगलागी आदि बढ्दै जाने
उद्योग, यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार		
गोरेटोबाटो भएको, उद्योग, कलकारखाना नभएको	यातायातको राम्रो सुविधा भएको देखिन्छ, तर अझै धेरै जस्तो ठाउँमा कच्ची सडक नै भएको, भौतिकपूर्वाधार बनिरहेको	अहिले यातायातको सुविधालेकरी बोझ निकै घटिरहेको

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिता, जीविकोपार्जन र सुशासन		
महिला पुरुषमा धेरै विभेद हुने गरेको, धेरै महिला पुरुषमा धेरै विभेद हुने गरेको, धेरै महिला हिंसा, जातीय विभेद धेरै थियो, दलित, जनजाती तथा अन्य जातिको सामाजिक, आर्थिक अवस्था फरक थियो	महिला पुरुषमा हुने विभेदमा कमी, र क्रमिक रूपमा सुधार आएको, महिलाको समस्याको आवाज उठाउने विभिन्न संघसंस्थाको सहयोग हुने गरेको, दलित जातिसंग हुने विभेद पनि घटेर गएको	महिला पुरुषमाहुने विभेद नहुने, जनचेतनाको अभिवृद्धि हुने, महिलाहरूको सहभागिता बढ्दै जाने,
जनचेतना अभिवृद्धि तथा क्षमता विकास		
पहिला महिलाहरूलाई घरयासी काममै व्यस्त हुन्थे, कुनै चेतनामूलक कार्यक्रम, सीप आदि दिइदैनथ्यो, कार्यक्रम, गोष्ठी, सेमिनारमा सहभागिता हुँदैनथ्यो, पत्रपत्रिका, रेडियो सुन्ने पढ्नु थिएन,	घरायसी काममात्र नभई महिला आत्मनिर्भर हुने काम गर्ने गरेको, शिक्षा, स्वस्थ, संचारकोपहुँच, महिलाहरूको लागि आरक्षण सुविधा भएको विभिन्न ठाउँमा सहभागिता भएको, आफ्नो हक अधिकारको लागि लड्न सक्ने अवस्था रहेको, सीप सिक्ने अवस्था रहेको	महिलाहरूलाई हामीले पनि केही गर्न सक्छौं भन्ने आत्मविश्वास बढेर जाने
पर्यटन एवं प्राकृतिक सम्पदा		
पाटी, पौवा, चौतारी, वर पीपल आदि प्रशस्त थिए, वडा दशैंको समयमा छेडाको मेला, बाजा गाजा सहित नाचगानसाथै दशैंको दिन देखि पूर्णमाको दिन सम्म विभिन्नस्थानमा ध्यान तप गर्ने परम्परा थियो, शोर्पा तथा तामाङ्ग समुदायले मनाउने ल्होसार उल्लास पूर्वक मनाउने गरिन्थ्यो ।	अहिले पाटी पौवा, चौतारी लोप हुँदै गएको, तर पर्यटकीय क्षेत्रमा गाउँपालिकाले लगानी बृद्धि गर्दै गइरहेको र गुम्बा, पर्यटकीय क्षेत्र विकास, आमायात्री पर्यटकीय क्षेत्र विकास भैरहेको सांस्कृतिक सम्पदा मध्ये हालको समयमा धेरै काम भएको अनुमान लगाउन सकिन्छ । यसका अलावा गाउँपालिकामा हेलम्बु ग्रेट ट्रेलको निर्माण कार्य भैरहेकोले पर्यटन विकासमा धेरै नै टेवा पुग्ने छ ।	पाटी पौवा, चौतारी आदि नगन्य देखिन सक्ने तर केही मन्दिरहरूको स्तरोन्नति गरी संरक्षण हुनसक्ने तथा हेलम्बु ग्रेट ट्रेलले पर्यटन विकासमा धेरै नै टेवा पुग्ने छ ।

३.८ संकटासन्न घरधुरी तथा समुदायिको जानकारी

यस हेलम्बु गाउँपालिकाको ६५ वटा बस्तीस्तरमा गरेको प्रकोप सम्बन्धि छलफलका आधारमा (मुख्यगरी बाढी, पहिरो, खडेरी, तथा नदी कटान) उच्च, मध्यम र न्यून जोखिम घरधुरी पहिचान गरिएको छ। यसरी गरिएको छलफलमा मुख्यतया: नदी कटान, पहिरो, बाढी, खडेरीले गर्दा क्रमशः ५, २२३, २३४ र ११०२ वटा घरधुरीहरू उच्च जोखिममा रहेका छन्। वडागत आधारमा प्रकोपको संकटासन्न घरधुरीको विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका १६: प्रकोपका कारण जोखिममा रहेका घरधुरी

क्र.स.	बाढी			पहिरो			खडेरी			नदी कटान		
	उच्च जोखिम घरधुरी	मध्यम जोखिम घरधुरी	न्यून जोखिम घरधुरी	उच्च जोखिम घरधुरी	मध्यम जोखिम घरधुरी	न्यून जोखिम घरधुरी	उच्च जोखिम घरधुरी	मध्यम जोखिम घरधुरी	न्यून जोखिम घरधुरी	उच्च जोखिम घरधुरी	मध्यम जोखिम घरधुरी	न्यून जोखिम घरधुरी
१			८७५	३६	३६२	४७७	३५	०	८४०	२००	२२३	४५२
२			९४५	८५	९५	७६५	६२	१५	८६८	३२२	२००	४२३
३	३	३	६९६	११	३७	५७४	२१	१५	५८६	११२	१२९	३८१
४			५२२	६	७	५०९	७४	७३	३७५	१२३	२१३	१८६
५	२	२	५८८	३४	१३५	४२३	०	०	५९२		१२१	४७१
६	०	२	८०५	३८	१८५	५८४	१२	१२	७८३	२३	२२३	५६१
७	०		७९१	१३	१०४	६७४	३०	३८	७२३	३२२	१४७	३२२
जम्मा	५	७	५,१४२	२२३	९२५	४,००६	२३४	१५३	४,७६७	१,१०२	१,२५६	२,७९६

यसका साथै यस गाउँपालिकामा रहेको प्रत्येक घरधुरीलाई सामाजिक सम्पन्नताका आधारमा उच्च, मध्यम र न्यून संकटासन्नस घरधुरी पहिचान गरिएको छ। यसका निम्ति विभिन्ना ५ वटा सम्पन्नताका आधारमा (घरको प्रकार, खाद्य सुरक्षा, आयआर्जनको स्रोत, भू-स्वामित्व, सामाजिक अवस्था) विश्लेषण गरिएको थियो। यसरी विश्लेषण गर्दा समग्र गाउँपालिका भरीमा १५.०४ प्रतिशत घरधुरी उच्च संकटासन्नत, ६३.२७ प्रतिशत घरधुरी मध्यम संकटासन्न र २१.६९ प्रतिशत घरधुरी न्यून संकटासन्न घरधुरी रहेका छन्। वडागत आधारमा संकटासन्नता विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ र विश्लेषणका आधारहरू अनुसूचीमा दिइएको छ।

तालिका १७: सामाजिक संकटासन्नता घरधुरी पहिचान

क्र.स.	उच्च संकटासन्न घरधुरी (ग)	मध्यम संकटासन्न घरधुरी (ख)	न्यून संकटासन्न घरधुरी (क)	जम्मा घरधुरी
१	७७(८.८०%)	५८९(६७.३१%)	२०९(२३.८९%)	८७५
२	१३९(१४.७१%)	५३५(५६.६१%)	२७१(२८.६८%)	९४५
३	१६७(२६.८५%)	३०१(४८.३९%)	१५४(२४.७६%)	६२२
४	६६(१२.६४%)	३६५(६९.९२%)	९१(१७.४३%)	५२२
५	६३(१०.६४%)	४५८(७७.३६%)	७१(११.९९%)	५९२
६	२००(२४.७८%)	४६१(५७.१३%)	१४६(१८.०९%)	८०७
७	५०(६.३२%)	५४२(६८.५२%)	१७६(२२.२५%)	७९१
जम्मा	७७५	३,२६१	१,११८	५,१५४

३.९ स्थानीय समुदायले अपनायको जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण

विपद् जोखिम तथा जलवायु परिवर्तनका असरहरूको सामना गरी परिवर्तित सहज जीवनयापन गर्न सक्ने अवस्थाको सिर्जना गर्ने प्रक्रिया, स्थानीय परिस्थिति अनुसार अल्पकालीन र दीर्घकालीन अनुकूलनका रणनीतिहरूको अवलम्बन गर्न सकिन्छ। यस गाउँपालिकामा हुने गरेको विभिन्न प्रकोपका घटना, असर, कारण, उक्त प्रकोपको प्रभाव, स्थानीय समुदायले अपनाएको समाधानका उपाय र भविष्यमा हुन सक्ने प्रभावको विश्लेषण गरी तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १८: जलवायु परिवर्तनका असर तथा समुदायले अपनाएका अनुकूलन उपायहरू

प्रकोप जोखिम	जोखिम तथा मूल समस्या	मूल कारण	प्रभाव	समाधानका अभ्यासहरू	भविष्यमा हुन सक्ने
पहिरो	घरपरिवार बिस्थापित हुने, घर खेत पुरिने, मानवीय र आर्थिक क्षति हुने, डर, त्रास उत्पन्न भई मानसिक तनाव भैरहने	अतिवृष्टि हुनु (पानी धेरै पर्नु), खाली जग्गा हुनु, डढेलो तथा आगलागी	धनजनको क्षति, स्वास्थ्यमा समस्या, कृषि उत्पादनमा क्षति,	खाली जनिममा वृक्षारोपण गर्ने, जनचेतना मुलक कार्यक्रम गर्नु, प्रभावित क्षेत्र पहिचान गरी स्थानान्तरण, तटवनधन लगाउने	जीविकोपार्जनमा असर, आर्थिक, सामाजिक, मानसिक तथा सांस्कृतिक असर पर्ने
आगलागी	वन जङ्गल, पशुपन्छी, धन जन तथा पानीका मुहानमा प्रत्यक्ष क्षति गर्ने, तथा भौतिक सम्पतिमा क्षति	खडेरी, हावाहुरी, हेलचेक्राइ, बालबालीकामा जनचेतनाको कमीले	जङ्गल नासिने, पानीका मुहान सुक्ने, जङ्गली जनावर तथा पशुपन्छी नासिने, मानवीय क्षति, धनजनकोक्षति	जनचेतना, आगलागी नियन्त्रण तालीम दिने तथा अग्नि नियन्त्रण औजारको व्यवस्था गर्ने	वन विनास तथा जलवायु परिवर्तन, अझ तिब्र गतिमा परिवर्तन हुन सक्ने
महामारी	कोरोना, दादुरा, डेंगु, ठेउला भाडापखाला जस्ता रोगहरू	जलवायु परिवर्तन, दुषित पानीको प्रयोग, सरुवा रोगको कारणले, सरसफाइको कमी	आर्थिक क्षति तथा मानव स्वास्थ्यमा प्रत्यक्ष प्रभाव, मानवीय क्षति	स्वच्छ पानी पिउने, सरसफाई गर्ने, ढल निकास गर्ने, जमेको फोहोर पानीको व्यवस्थापन गर्ने	महामारीका घटना पहिला भन्दा बढेको तर पानी जन्य महामारी वा स्वास्थ्य समस्या पहिले भन्दा निकै कम भएको
हावाहुरी	घर गोठ तथा मानविय क्षति, विरुवा क्षति, फलफुल तथा कृषि बालिमा क्षति (विशेष फुल्ने समयमा)	अग्ला रुखहरू घरवरपर हुनाले र अग्ला जातका बाली भएकाले समेत क्षति बढी हुने गरेको	घर गोठ तथा मानवीय क्षति, विरुवा क्षति	ठुला र अग्लारुखको काटछाट गर्ने, नयाँ विरुवा रोप्ने, प्राविधिकको सल्लाह अनुसार घर बनाउने र होचा प्रजातीका अन्न (मकै र धानको बीउ सिफारिश गर्ने)	हावाहुरीका घटनाहरू बढी रहेकाले यसको क्षति समेत बढी रहेको छ
बाढी	खेती योग्य जमिनको विनास, कृषि बालिमा क्षति, घरखेत डुबान	जलवायु परिवर्तन, अतिवृष्टि हुनु	कृषि जमिन तथा उत्पादनको क्षति,	तटवनधन व्यवस्था गर्ने	जनधनको क्षति, तथा बाढी जन्य प्रकोपको बढिरहेको र क्षति समेत बढिरहेको छ

जङ्गली जनावरको आतंक	बाँदर तथा बदेले तथा स्यालले बाली नाश गर्ने	वनमा बाँदर तथा बंदेलले खाने कुराको अभाव हुनु (फलफुल जन्य रुखविरुवा काटेकाले)	बाँदर तथा बंदेलले अन्न बाली सम्पूर्ण रुपमा नोक्सान गर्ने तथा मकै कृषकले धेरै स्थानमा लगाउन छोड्ने स्थिति सिर्जना भएको	फलफुलको विरुवा जङ्गलमै रोप्ने अभियान निकाल्ने	यसको समस्या दिन प्रतिदिन बढी रहेकाले कृषक मकै खेती नगर्न अवस्था आउन सक्ने
खडेरी	खानेपानी समस्या, कृषि उत्पादनमा कमी	पानी नपर्नु तथा पर्याप्त सिंचाइको सुविधा नहुनु, मेलमिचीको टनेलको कारणले पानीका मुहान सुक्दै गइरहेको	पानीको मुहान सुक्नु, समयमा बाली लगाउन नपाउनु	सिंचाइको व्यवस्थापन, खाली जग्गा जमिनमा वृक्षारोपण	भोकमरी समस्या, मौसम अनुकूल नहुनु, प्रतिकूल मौसम सिर्जना हुनु
कृषि रोग	गबारो, सलह किरा, फौजी किराको प्रकोप, दुसी, पाला, डढेलो	खडेरी, रोग, अनुकूल वातावरण नहुनु	बोटविरुवा राम्रोसँग हुर्कन नसक्नु, उत्पादनमा, बाली नष्ट	जैविक मल तथा विषादी प्रयोग गर्ने, माटो परीक्षण गर्ने	भोकमरी समस्या, महंगी वृद्धि, जग्गा बाँभोपनमा वृद्धि, कुपोषण वृद्धि, आर्थिक स्थिति कमजोर हुनु
पशुरोग	खोरेत, भ्यागुते रोग, माटे रोग, बाँभो पन, जुका, किराको समस्या, पी.पी.आर, फाउल पक्सा, लम्पिस्किन	महामारी, मानवीय प्राविधिक ज्ञान शिक्षाको कमी	पशु बस्तुको मृत्युदरमा वृद्धि, उत्पादनमा कमी	समयमै रोग विरुद्धको खोप अभियान, पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन, समय समयमा पशु रोगको जानकारी लिने	आर्थिक स्थिति कमजोर, छाला सम्बन्धि समस्या, पौष्टिक आहारको कमीले प्रजनन स्वास्थ्यमा असर पुग्नु
मिचाहा प्रजाती	बोट विरुवाको विकास तथा उत्पादनमा नकारात्मक प्रभाव (वनमा नयाँ बोट विरुवा हुर्कन दिदैन, कृषि उत्पादनमा कमी)	जलवायु परिवर्तन, रसायनिक मल तथा विषादियुक्त पदार्थको प्रयोग	बोट विरुवा हुर्कन तथा कृषि उत्पादन हुन दिदैन	गोडमेल तथा औषधि प्रयोग गरि सङ्कलन गर्ने	उत्पादनमा कमी भइ भूक्षय हुन सक्ने
असिना	बाली नास्ने, मानवीय क्षति र पशुक्षति	टनेलको प्रयोग नगर्नु, पशु बिमा नगर्नु	बाली मास्ने, पशुक्षति	टनेल खेती, तार जाली खेती प्रणाली प्रयोग गर्ने, पशु बिमा गर्ने	बाली तथा पशुलाई असर गर्ने

अध्याय ४

जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्रियाकलाप

४.१ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्रियाकलाप

जलवायु परिवर्तनका कारणले हुने र ती प्रकोपहरूले समुदायमा निम्त्याएका असरको परिस्थितिको सामना र त्यस्ता असरहरूसँग अनुकूलित हुँदै, आउने दिनमा प्रकोपको न्यूनीकरण गर्नका लागि समुदायले अपनाइरहेका उपायहरू, त्यस्ता उपायहरूको प्रभावकारिता, दीगोपनाको विश्लेषण गर्दै अनुकूलित हुने योजना तथा विभिन्न वैकल्पिक उपायहरूको पहिचान गर्नु यो योजनाको मुख्य उद्देश्य रहेको छ ।

तालिका १९: गाउँपालिकाको अवस्था विश्लेषण

क्षेत्र	अवस्था विश्लेषण	आवश्यकता विश्लेषण
कानून, नीति, योजना	गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन तयार भएको	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नीति र कार्ययोजना बनाउनुपर्ने
	स्थानीय राहत कोष संचालन कार्यविधि तयार नभएको	जोखिम सुसूचित क्षेत्रगत विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने
	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नीति रणनीति र कार्ययोजना नबनेको	स्थानीय राहतकोष संचालन कार्यविधि तयार गर्नु पर्ने
	गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना नबनेको	राहत सम्बन्धी स्थानीय मापदण्ड तयार गर्नु पर्ने
	गाउँपालिकाले भू-उद्योग नक्सा निर्माण गरी जमिनको वर्गीकरण गरिसकेको	विस्तृत रूपमा गाउँपालिकाको प्रकोप क्षमता तथा संकटासन्न लेखाजोखा गर्नुपर्ने गाउँपालिकाको बहुप्रकोप जोखिम विश्लेषण तयार गर्नुपर्ने गाउँपालिकाले खुला स्थानहरू पहिचान गरी नक्सांकन गरेर राख्नु पर्ने
संस्थागत संरचना	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएको तथा वडा स्तरीय समेत गठन भएको	खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार, विपद् लेखाजोखा कार्यदल गठन गर्नुपर्ने
	विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्ति तोकिएको स्थानीय आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन भएको	वडा तहमा विपद् तथा जलवायु सूचना केन्द्र स्थापना गर्नुपर्ने
सूचना व्यवस्थापन तथा पूर्व सूचना प्रणाली	गाउँपालिकाको विपद् सूचना र अन्य सूचना समेत व्यवस्थित रूपमा नराखिएको	स्थानीय आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्रले विपद् सम्बन्धी सूचना संकलन व्यवस्थापन र विपद् संचार प्रकृत्यालाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउनुपर्ने गाउँपालिकाको डिजिटल प्रोफाइल तयार गरी विपद् सम्बन्धी तथ्यांक समेत एकीकृत गर्नुपर्ने
पूर्वाधार तथा भौतिक श्रोत साधन	गाउँपालिकामा सडक पुगेको तर वर्षातको समयमा सञ्चालन गर्न नसकिने	आपतकालीन आश्रय स्थल बनाउन सकिने सामुदायिक भवन तथा खुला ठाउँमा सडक खानेपानी र सरसफाइ पूर्वाधार निर्माण गर्नुपर्ने
		सबै वडामा आपतकालीन प्रयोजनका लागि खुला क्षेत्रको पहिचान र पहिचान गरिएका ठाउँहरूमा आवश्यक पूर्वाधार तयार गर्नुपर्ने
		स्वास्थ्य संस्था तथा विद्यालयहरूलाई क्रमशः विपद् जोखिमबाट सुरक्षित बनाउँदै जानुपर्ने
		प्रत्येक वडामा सामान्य खोज उद्धारका सामग्रीहरूको सेट तयारी राख्नुपर्ने

मानवीय श्रोत	गाउँपालिकामा रहेको जनशक्तिलाई संगठित रूपमा विपद् प्रतिकार्य र पूर्व तयारीमा परिचालनको लागि तयारी गर्नुपर्ने
	भूकम्प प्रतिरोधी घर बनाउन सक्ने जनशक्तिलाई संगठित गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने
	वडा तहमा विपद् प्रतिकार्य टोली तयार गरी तालीम दिएर प्रथम सामुदायिक उद्धारक (First Community Responder) तयार गर्नुपर्ने
	वडा तहमा स्वास्थ्य संस्थासँग समन्वय गरी प्राथमिक उपचार टोली तयार गर्नुपर्ने
	विपद् लेखाजोखा गर्न सक्ने जनशक्ति वडा तहमा तयार गर्ने

जलवायु अनुकूलनको उद्देश्य प्राप्तिका लागि यो परिच्छेदमा सहभागितामूलक विधि तथा भौगोलिक सूचना प्रणालीबाट तयार गरिएका नक्साहरूको प्रयोगले प्रकोपहरूको वर्तमान अवस्था तथा आँकलन गरिएका भविष्यमा पर्नसक्ने असर तथा प्रभावहरूसँग अनुकूलित हुन तथा जोगिन विभिन्न जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरूको परिकल्पना गरिएको छ ।

तालिका २०: समग्ररूपमा पहिचान गरिएका क्रियाकलापहरू

क्र.स.	क्रियाकलाप	इकाई	परिणाम	प्राथमिकता
१	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन योजना	वटा	१	उच्च
२	विपद् व्यवस्थापन सामग्री	सामग्रीको प्याकेज	१	उच्च
३	जलवायु तथा विपद् सम्बन्धी तालीम	तालीम	२	उच्च
४	जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सूचना प्रसारण समिति	समिति	३	उच्च
५	जलवायु तथा विपद् सम्बन्धि जनचेतना कार्यक्रम	तालीम	१०	उच्च
६	विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी पूर्व अभ्यास	तालीम	५०	उच्च
७	आगलागी नियन्त्रण सम्बन्धी तालीम तथा औजार	व्यक्ति	३०	उच्च
८	तारजाली व्यवस्थापन	मिटर	१०००	उच्च
९	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति	समिति	१	उच्च
१०	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन कार्यदल	कार्यदल	१	उच्च
११	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन सामग्री	सामग्री	प्याकेज	उच्च
१२	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापनको लागि खोज/उद्धार कार्यदल	कार्यदल	१	उच्च
१३	वन क्षेत्र तथा खोलामा पहिरो नियन्त्रण योजना	योजना	१	माध्यम
१४	बाढी तथा पहिरो नियन्त्रणको लागि तटबन्ध निर्माण	तटबन्ध	४	उच्च
१५	विपद्, जोखिम व्यवस्थापन तथा न्यूनीकरण तालीम संचालन	तालीम	१	माध्यम
१६	तटबन्ध निर्माण	कि.मि.	१५	उच्च
१७	बाढी पूर्वसूचना प्रणाली		१	उच्च
१८	पानीका मुहान तथा पानीको मात्रा घटिरहेकाले उच्च क्षेत्र हिमाली क्षेत्रमा पानी संकनको निम्ति पोखरी तथा रिजर्भोयर निर्माण गर्नु पर्ने	वटा	५-१०	उच्च

अध्याय ५

जलवायु परिवर्तन अनुकूलन योजना

यस हेलम्बु गाउँपालिकामा जलवायु परिवर्तन तथा यसले निम्त्याएको जोखिम तथा असर विश्लेषण गरेर यस गाउँपालिकाको निम्ति आगामी पाँच वर्षको निम्ति जलवायु अनुकूलन योजना तयार पारिएको छ । यस कार्ययोजनाको विस्तृत वडागत योजना अनुसूची १ मा उल्लेख गरिएको छ । यस कार्ययोजना कार्यान्वयनको क्रममा अनुकूलनका क्रियाकलापहरूलाई समुदाय स्तरबाट नै प्रथमीकरण आधारहरू तयार गरि वडा स्तरको छलफलबाट टुंगो लगाइएको छ । जसमा मुलतः जलवायु परिवर्तनका कारणले सिर्जित प्रकोप पहिचानसँगै ती प्रकोपहरूले समुदायमा निम्त्याएका असहज परिस्थितिको सामना र त्यस्ता असरहरूसँग अनुकूलित हुँदै आगामी दिनमा प्रभाव न्यूनीकरण गर्नका लागि समुदायले अपनाइरहेका उपायहरू, त्यस्ता उपायहरूको प्रभावकारिता तथा दिगोपनाको विश्लेषण गर्दै पहिचान भएका जलवायु परिवर्तनका असरहरूसँग अनुकूलित हुने परिकल्पना पूरा गर्नका लागि विभिन्न वैकल्पिक उपायहरूको पहिचान गर्नु यो योजनाको मुख्य उद्देश्य रहेको छ । यस विधि अन्तर्गत अनुकूलनका कार्यहरूको प्राथमिकीकरण गर्नको लागि विभिन्न आधारहरू निर्धारण गरिएका थिए जस्तै: प्रभावकारिता, सम्भाव्यता, दिगोपना, खर्चको मितव्ययिता, सङ्गठन घर्धुरीमुखी (लक्षित वर्गमुखी) तथा महिला प्रति संवेदनशीलता । प्राथमिकीकरणको लागि १ देखि ४ सम्मको अङ्क प्रयोग गरिएको थियो । अङ्क १ ले उक्त आधारहरू राम्ररी पूरा गर्न सक्ने भन्ने जनाउँदछ भने अङ्क ४ ले आधार राम्ररी पूरा गर्न सक्ने जनाउँछ । खर्चको मितव्ययिताको सम्बन्धमा भने कम खर्चिलोलाई ४ अंक र धेरै खर्चिलोलाई १ अंक दिइएको थियो । वडागत रूपमा आएका अनुकूलनका कार्यहरू पहिचान तथा प्राथमिकीकरणलाई सश्लेषण गरी तालिका-२१ मा प्रस्तुत गरिएका छन् ।

तालिका २१: अनुकूलनका उपायहरूको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण

जलवायु परिवर्तन र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका रणनीति	अनुकूलनका तथा विपद् वजोखिम व्यवस्थापनका उपायहरू	प्रभावकारिता	सम्भाव्यता	खर्चको मितव्ययिता	लक्षित वर्ग मुखी	प्राथमिकता
जलवायु परिवर्तन अनुकूलित उपयुक्त बीउबिजन, प्रविधि र उन्नत नश्लको प्रवर्द्धनले गर्दा पशु व्यवसाय तथा कृषि उत्पादनमा बृद्धि भई खाद्य सुरक्षा बढेको हुने छ ।	सुख्खा सहने बीउ विजनको प्रवर्द्धन गर्ने	४	४	३	४	पहिलो
	स्थानीय रैथाने वालीवालीको विकास गर्ने	४	४	४	४	पहिलो
	एकीकृत शत्रु जीव व्यावस्थापन कार्यक्रम	४	४	३	४	पहिलो
	मौसम सुहाउँदो कृषि वन तथा फलफूल खेती	४	४	४	३	पहिलो
पानीको बहुउपयोगका निम्ति सिँचाई कुलोहरूको निर्माण, स्तरोउन्नती र साना तथा पानी किफायती सिँचाई प्रविधिहरूको प्रवर्द्धन गरिने छ ।	सिँचाई कुलो मर्मत तथा निर्माण	४	४	४	४	पहिलो
	आकासे पानी सङ्कलन पोखरी	३	३	४	३	दोस्रो
	लिफ्ट खानेपानी तथा सिँचाईको व्यवस्था	४	२	१	२	चौथो
	थोपा सिँचाई व्यवस्था	२	३	३	४	दोस्रो
जलवायुजन्य जोखिमबाट प्रभावित भिरालो, हैसियत कम भएको वन क्षेत्र र खेर गएका खाली जमिनहरूमा जंगली जनावरको क्षति कम गर्न विषेश प्रकारका विरुवाहरूको छनौट गरी कृषि वन विकास तथा प्रवर्द्धन गरिने छ ।	पहिरो क्षेत्रमा बायो इन्जिनियरिङ्ग विधि अपनाउने	४	४	४	३	पहिलो
	बाँझो जग्गामा घाँस तथा जंगली जनावरले कम क्षति गर्नी फलफूलका विरुवा रोपण	४	४	४	४	पहिलो
	विपन्न परिवार लक्षित कृषि वन कार्यक्रम	४	४	४	४	पहिलो

जलवायु परिवर्तन र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका रणनीति	अनुकूलनका तथा विपद् वजोखिम व्यवस्थापनका उपायहरूहरू	प्रभावकारिता	सम्भाव्यता	खर्चको मितव्ययिता	लक्षित वर्ग मुखी	प्राथमीकता
कृषि व्यवसायलाई भरपर्दो र सुरक्षित बनाउदै कृषकहरूलाई लक्षित गरी कृषक पाठशाला संचालन, घुम्ती शिविर तथा प्रचार प्रचार मध्यमबाट प्राविधिक सहयोग सहित अर्गानिक उत्पादनमा बढावा दिदै खाद्य सुरक्षित पालिका बनाउन पहल गरिने छ ।	एकीकृत शत्रु जीव व्यवस्थापन कार्यक्रम	३	४	४	४	पहिलो
	कृषि ज्ञान र प्राविधिक सहयोगका लागि कृषक पाठशाला र घुम्ती शिविर संचालन	४	४	४	४	पहिलो
	रैथाने बीउ भण्डारण, संरक्षण र नमुना प्लट स्थापना	३	३	४	३	दोस्रो
दिगो वन व्यवस्थापनका माध्यमबाट मिचाहा प्रजातिको नियन्त्रण तथा वनको हैसियतमा अभिवृद्धि गरिने छ ।	वनडढेलो हुनबाट बचाउन जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	३	३	२	३	तेस्रो
	दिगो वन व्यवस्थापनका लागि सक्रिय सामुदायिक वन र विपन्न लक्षित कार्यक्रम संचालन ।	४	३	४	४	पहिलो
	मानव वन यजन्तु द्वन्द नुनिकरणका लागि तरवार, हेरालु को व्यवस्थापन ।	१	२	२	२	चौथो
	मिचाह प्रजातिहरूको नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन	४	३	३	३	दोस्रो
जलवायु उत्थानशील समुदाय निर्माण तथा भौतिक पूर्वाधारहरूको निर्माण गरी विभिन्न जलवायु जन्य प्रकोप न्युनीकरण गरिने छ ।	पहिरो जोखिम क्षेत्र पहिचान र बस्ती स्तान्तरण तथा न्युनीकरणका उपाय अबलम्बन	४	४	३	४	पहिलो
	खोलाकटान, बाढी नियन्त्रणका लागि तटवन्धन निर्माण	२	३	३	३	तेस्रो
	ग्रामीण सडकछेउका पहिरो रोकथाम गरि वन संरक्षण	३	४	३	३	दोस्रो
जीविकोपार्जनका विभिन्न उपायहरू पहिचान गरी उत्थानशील समुदाय निर्माणका लागि जीविकोपार्जनका प्रशस्त आयामहरू अबलम्बन भएको हुनेछ ।	विपन्न परिवारका लागि बैकल्पिक जीविकोपार्जनक क्रियाकलाप संचालन	४	४	४	४	पहिलो
	पर्यटन प्रवर्धनका लागि होम स्टे संचालन	३	३	३	४	दोस्रो
	सीपमा आधारित जिविकोपार्जन कार्यक्रम, ट्रेकिंग गाइड, हस्तकला निर्माण तालीम, बुनाई तालीम	४	४	३	४	पहिलो
	बाभो जग्गाहरूको प्रयोगका लागि बहु उपयोगी प्रजाति खेती र बजारीकरण	३	४	३	३	पहिलो

*नोट: यसमा भएका अनुकूलनका अभ्यास तथा क्रियकलाहरू बस्ती स्तर र वडा पालिकाबाट समेत प्रथिमिकीकरण गरिएको छ तसर्थ, पालिकाको क्षमता अनुसार तत्काल आवश्यक पर्ने योजनालाई कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ र कुनै योजना पहिलो प्रथमीकतामा भएपनि आर्थिक वर्ष अनुसार पछि कार्यान्वयन हुन सक्नेछ ।

यस योजनालाई गाउँपालिकाका अन्य योजना भन्दा फरक रूपमा हेरिने छैन र पालिकाको नीति तथा कार्यक्रममा नै समावेश गरि वार्षिक रूपमा कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ । यसमा समावेश गरिएका सम्पूर्ण काम लागतका अनुमानका हिसाबले पूर्ण नहुन सक्छन तसर्थ कार्यान्वयनमा जानुभन्दा पहिला विस्तृत लागत अनुमान गर्नु उपयुक्त हुनेछ ।

गाउँपालिकाले यस कार्ययोजनामा भएका योजना कार्यान्वयन गर्नको निम्ति विकास साभेदारलाई अनुरोध गर्न सक्नेछ ।

५.१ अनुकूलन योजनाको अवधि तथा अनुमानित रकम तथा प्राथमिकतामा परेका मुख्य अनुकूलनका कार्यहरू:

यो योजनाको कार्यान्वयन अवधि आगामी ५ वर्षको हुनेछ (आ ब २०८१/०८२ देखि ०८५/०८६) जसमा मूलतः स्थानीय, प्रदेश तथा संघीय सरकारद्वारा संचालित योजनाहरू मार्फत नै यो योजना संचालन गरिने छ र आवश्यकता अनुसार स्थानीय सरकारले विभिन्न सरोकोरवाला निकायहरूको सहकार्य तथा समन्वयमा समेत संचालन गरिनेछ। यो योजना मुलत स्थानीय योजना तर्जुमा प्रक्रियाद्वारा नै मूलधारमा प्रवाहीकारण गर्दै कार्यान्वयन गरिनेछ। समग्रमा यस गाउँपालिकाको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्न वार्षिक रुपमा आवश्यक बजेट तलको तालिका नं. २२ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २२: अनुकूलनका उपायहरूको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण

५ वर्षको स्थानीय अनुकूलन कार्य योजना						
	आर्थिक वर्ष					जम्मा
	२०८१/०८२	२०८२/०८३	२०८३/०८४	२०८४/०८५	२०८५/०८६	
वडा १	५०,४७,५००	३७,९९,३००	८४,६३,३००	५२,३०,०००	३९,८३,९००	२,६५,२४,०००
वडा २	३९,००,०००	७३,८९,०००	९२,४४,०००	३५,४५,०००	१५,४०,०००	२,५६,१८,०००
वडा ३	२३,०५,०००	७४,२७,५००	५५,०५,०००	९९,३०,०००	५१,३०,०००	३,०२,९७,५००
वडा ४	२७,२५,०००	१,६५,१५,०००	१०,०५,०००	३२,७५,०००	५,००,०००	२,४०,२०,०००
वडा ५	६२,३६,०००	५४,८१,०००	१,१२,८८,०००	२६,३०,०००	२४,००,०००	२,८०,३५,०००
वडा ६	४०,८५,०००	९९,९५,०००	१,२७,७०,०००	१०,४०,०००	२५,००,०००	३,८९,५०,०००
वडा ७	२,६६,७६,०००	१,११,८६,०००	१,००,४६,०००	१,१५,३६,०००	८९,३६,०००	६,८३,८०,०००
जम्मा	५,०९,७४,५००	६,०९,९२,८००	५,८३,२१,३००	४,६५,४६,०००	२,४९,८९,९००	२४,१८,२४,५००

५.२ हेलम्बु गाउँपालिका आवधिक कार्ययोजना अनुमानित बजेट:

यसका साथै यस गाउँपालिकाको वस्तीस्तरमा छलफल गरी निर्माण गरेका योजनाहरू पालिका स्तरीय तथा विषयगत क्षेत्र अर्न्तगत पर्नेगरी छुट्याइएको छ। समग्रमा यस गाउँपालिकाको विषयगत तथा पालिका स्तरीय योजना कार्यान्वयन गर्न वार्षिक रुपमा आवश्यक बजेट (अनुमानित) तलको तालिका २३ तथा २४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २३: पालिका स्तरीय योजना

५ वर्षको पालिका स्तरीय योजना						
	आर्थिक वर्ष					जम्मा
	२०८१/०८२	२०८२/०८३	२०८३/०८४	२०८४/०८५	२०८५/०८६	
वडा १	७,०५,०००	१,००,१५,०००	७०,५५,०००	१,२७,१५,०००	९,८०,०००	३,१४,७०,०००
वडा २	१९,३०,०००	६६,८५,०००	४४,३५,०००	५३,७०,०००	२१,५०,०००	२,०५,७०,०००
वडा ३	५०,०००	६,९५,०००	३६,९५,०००	२,९५,०००	१,७५,०००	४९,१०,०००
वडा ४	३,००,०००	७,२०,०००	१,१०,०००	१०,०००	०	११,४०,०००
वडा ५	२४,४०,०००	२५,८०,०००	२५,८०,०००	४०,०००	१५,००,०००	९९,४०,०००
वडा ६	२९,१३,०००	७,७५,०००	८,३८,०००	२,३३,३८,०००	६,३८,०००	२,८५,००,०००
वडा ७	१,६१,२९,०००	१,२२,५९,०००	१,०३,१९,०००	१,००,६९,०००	१,०३,६९,०००	५,९१,४५,०००
जम्मा	२,४४,६६,५००	३,३७,२९,०००	२,९०,३१,५००	५,१८,३६,५००	१,५८,११,५००	१५,४८,७५,०००

तालिका २४: विषयगत क्षेत्रका योजना

५ वर्षको विषयगत क्षेत्रका योजना						
	आर्थिक वर्ष					जम्मा
	२०८१/०८२	२०८२/०८३	२०८३/०८४	२०८४/०८५	२०८५/०८६	
वडा १	२९,९४,२८५	१,१५,४६,७५५	३,४९,५३,३९०	४,१४,००,८६०	५,५२,७०,७१०	१४,६१,६५,०००
वडा २	१,५९,००,०००	१,०१,५६,५९२	२,३७,५६,५९२	१,५९,१६,५९२	७,८४,६५,२२४	१४,४१,९५,०००
वडा ३	३,०८,७५,७१०	६,९०,५५,०००	१४,६१,५१,४३०	१३,९९,६१,४३०	१४,६७,४६,४३०	५३,२६,९०,०००
वडा ४	६,५०,००,०००	२,२९,००,०००	१,११,००,०००	६२,००,०००	६०,००,०००	११,१२,००,०००
वडा ५	१,७०,५०,०००	१,१५,७५,०००	६४,००,०००	२४,५०,०००	३,००,०००	३,७७,७५,०००
वडा ६	७२,३५,६०,०००	७३,५६,१०,०००	१२,९२,१०,०००	२,९२,१०,०००	१,३१,६०,०००	१६,३०,७५,०००
वडा ७	१,४१,३३,०००	१,६३,४०,०००	१,३३,४०,०००	१,१२,९०,०००	१,१०,०३,०००	६,६१,०५,०००
हेलम्बु गा.पा.	९,२२,७०,००,०००	१०,१२,७०,००,०००	९,८७,८०,००,०००	८९,८१०,००,०००	८,९८,१०,००,०००	४७,१९,३०,००,०००
जम्मा	१०,०९,६५,१२,४९५	११,००,३६,८३,३४७	१०,२४,२९,१०,४१२	९,२२,६९,२८,८८२	९,२९,१३,४४,८६४	४९,८६,१३,८०,०००

वडा स्थरीय छलफल- लापा अभिमुखीकरण, सचेतीकरण

अध्याय ६

योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन र मूल्याङ्कन

६.१ आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरूमा मूल प्रवाहीकरण

जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका रणनीतिहरूलाई स्थानीय आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरूमा मूलप्रवाहीकरण गर्नुको मुख्य उद्देश्य जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी स्थानीय सूचना, जोखिमको अवस्था, स्रोत साधनको उपलब्धता, गुणस्तर तथा त्यस माथिको पहुँच र अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणको आवश्यकता पहिचानको आधारमा जलवायु परिवर्तनलाई हेलम्बु गाउँपालिकाका योजना तथा विकासका नीतिहरूमा मूलप्रवाहीकरण गरी जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापनलाई संस्थागत गर्नु हो र यस कार्ययोजना मार्फत उक्त कार्य संस्थागत गरिनेछ। जलवायु परिवर्तनको जोखिममा रहेका परिवार, बस्ती, टोल, समुदाय, वडालाई आफ्ना अनुकूलन प्राथमिकताबारे प्रष्टसँग अभिव्यक्त गर्न र प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रका स्रोत परिचालन गरिनेछ। जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी विश्लेषण, अनुकूलन र जोखिम न्यूनीकरणका रणनीतिहरू स्थानीय आवधिक योजना अथवा दीर्घकालीन योजनामा समावेश गरिनेछ।

संघीय तथा प्रादेशिक योजना आयोगहरूको आधार पत्र तथा आवधिक विकास योजनालाई प्रस्थान विन्दु बनाएर जलवायु उत्थानशीलताका दीर्घकालीन लक्ष्य तथा सोचहरू आवधिक योजनामा समायोजन गरिनेछ। प्राविधिक रूपले कार्यान्वयन गर्न कठिन तथा धेरै श्रोत लाग्ने अनुकूलनका योजनाहरू बहुवर्षीय, दीर्घकालीन तथा आवधिक योजनामा समायोजन गरेर कार्यान्वयन गरिनेछ। त्यसै गरी स्थानीय तह बीच वा स्थानीय तह र प्रदेश एवं संघसँग समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने प्रकृतिका जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका आयोजनाहरू आवधिक योजनामा एकीकरण गरी कार्यान्वयनमा सहजीकरण गरिनेछ। स्थानीय आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सरकारी निकाय, गैरसरकारी संघ संस्था, विकास साभेदार र निजी क्षेत्रका स्रोत परिचालन गर्न मार्गाचित्र तथा खाका तयार गरिनेछ। यसका लागि जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका कार्यलाई स्थानीय आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरूमा मूलप्रवाहीकरण गर्न नगरपालिकाको आवश्यकता अनुसार नीति तथा जलवायुमैत्री पूर्वाधारविकास निर्देशिका तयार गर्नु पर्ने देखिन्छ। जसअनुसार हेलम्बु गाउँपालिकाले विभिन्न विषय सम्बन्धी कार्यविधि, निर्देशिकाहरू पनि तयार गर्नेछ।

स्थानीय योजना प्रक्रियामा छनौटमा परेका तर स्थानीय सरकारले लगानी गर्न नसक्ने, बहुवर्षे योजनाहरूलाई समेत प्रदेश र संघबाट विनियोजन हुने बजेटहरूबाट विनियोजित गर्ने साथै विभिन्न तहबाट नियमित अनुगमन तथा पृष्ठपोषण गरेमा बस्ती वा वडा स्तरमा समेत जलवायु र विपद् सम्बन्धिका योजनाहरूले प्राथमिकता पाउनेछन्।

६.२ स्थानीय तहको वार्षिक योजना, बजेट तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रियामा मूल प्रवाहीकरण

अनुकूलन योजनालाई विकास र विषयगत योजनामा साथै स्थानीय सेवा प्रदान गर्ने निजी तथा गैर सरकारी संस्थाहरूको योजना प्रक्रियामा समायोजन गर्नका लागि वडा एवं गाउँपालिकाको जनप्रतिनिधि, राजनैतिक दलहरू, अन्य बहुसरोकारवालाहरू र एकीकृत योजना तर्जुमा समितिसँग यस अनुकूलन योजना तर्जुमा प्रक्रिया देखि नै छलफल र समन्वय गरिएको छ। यसरी नै पालिका स्तरमा अनुकूलन कार्य योजनाका र प्रक्रियाको सम्बन्धमा प्रस्तुतीकरण गरी पालिकाका सेवा प्रदायक निकायहरूसँग छलफल गरियो। हेलम्बु गाउँपालिकाको हरेक वडा तथा बस्ती स्तरका स्थानीय राजनीतिक दल, सामाजिक संस्थाहरू, सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरूसँग विस्तृत छलफल तयार गरी अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ र गाउँपालिकाबाट अनुमोदन भए पश्चात यो लागु हुनेछ। यसरी नै हेलम्बु गाउँपालिकाको वार्षिक योजनामा समावेश नभएका योजनाहरूलाई नियमित योजना तर्जुमा प्रक्रिया मार्फत जिल्ला समन्वय समिति तथा सम्बद्ध विषयगत कार्यालयहरू तथा अन्य सरोकारवाला निकायमा पनि पेश गरी मूलप्रवाहीकरणको लागि पहल हुनेछ। भविष्यमा गाउँपालिकाले तयार गर्ने आवधिक तथा वार्षिक योजना तथा रणनीतिहरूमा यस अनुकूलन योजनालाई उच्च प्राथमिकताका साथमा समायोजन गरिनेछ। यस योजनाका प्राथमिकताहरूलाई केन्द्रिय स्तरमा वन तथा वातावरण मन्त्रालय मार्फत राष्ट्रिय योजना आयोगबाट तयार गरिने रातो किताब मार्फत राष्ट्रिय विकास योजनामा समायोजन गर्न समेत आवश्यक पहल गरिनेछ। योजना समायोजनका लागि निम्नानुसार कार्यहरू समेत पहिचान गरिएका छन्।

तत्काल गर्ने

- ❖ योजनाको अपनत्वको विकास गर्ने र स्थानीय समुदायलाई सचेतना गराउने।
- ❖ योजना पुस्तिका वा सो अन्तर्गत प्राथमिकतामा परेका क्रियाकलापहरू आवश्यक प्रक्रिया पुर्‍याई सम्बन्धित विषयगत तथा अन्य सरोकारवालाहरू समक्ष पेश गरी सहयोगको लागि पहल र पैरवी गर्ने।

- ❖ हेलम्बुको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सहभागी गराउने: बस्तीस्तर, वडास्तर, पालिकास्तर तथा विषयगत योजनामा समेत समावेश गरेर कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।

६.३ अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका आधार तथा उद्देश्य प्राप्तिका सूचक

यस हेलम्बु गाउँपालिका अन्तर्गत अनुकूलन योजनामा समेटिएका सबै घरधुरी तथा सरोकारवालाहरुको प्रत्यक्ष सहभागिता तथा गाउँपालिकाको विद्यमान विपद् व्यवस्थापन समिति, कार्यपालिका सदस्यहरु र खासगरी पालिका स्तरीय अनुगमन मूल्याङ्कन समितिको अगुवाईमा अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयनको अनुगमन अर्धवार्षिक रुपमा गरिनेछ ।

अभिलेखीकरणमा उल्लेखित आवश्यक सूचनाहरुलाई ध्यान दिई अनुगमन गर्नुपूर्व अनुगमनको खाका तयार गरी सोही अनुसार अनुगमन र प्रतिवेदन तयार गरिनेछ । अनुगमनको लागि समितिका पदाधिकारीहरु अनुगमन सम्बन्धी अभिमुखीकरणमा सहभागी भएर मात्र अनुगमन कार्यमा संलग्न हुनेछन् जसबाट गरिएका प्रभावकारिताको लेखाजोखा गर्न सहज हुनेछ । त्यसैगरी वार्षिक रुपमा मूल्याङ्कन गरिनेछ भने योजनाको अन्तमा अन्तिम मूल्याङ्कन गरी पुनःआगामी दिनको मूल्याङ्कन योजना तयार गरिनेछ । यसरी नै अनुकूलन कार्ययोजनालाई सघाउन अनुगमन तथा मूल्याङ्कनले सिकाइ, चिन्तन-मनन र पृष्ठपोषणका लागि अवसर प्रदान गर्दछ ।

कार्यक्रम सञ्चालनको क्रममा कार्यक्रम गुणस्तरीय तथा उद्देश्य मुलक बनाउन सम्बन्धित लाभान्वित वर्ग तथा सम्बन्धित सरोकारवाला संस्थाहरुको सुझावलाई सम्बोधन गरिने छ। साथै गाउँपालिका तथा सम्बन्धित समुहले स्व-अनुगमन मूल्याङ्कन गरिनुका साथै सहयोगी निकायहरूसँग संयुक्त रुपमा समेत कार्यक्रमको नियमित अनुगमन मूल्याङ्कन गरिनेछ । कार्यक्रम सम्पादन पश्चात् सम्बन्धित क्रियाकलापको सार्वजनिक लेखा परीक्षण गरिने छ ।

तालिका २३: अनुगमनका आधार

अनुगमनका तहहरु	किन	कसले	कहिले	कसरी
वडा: क्रियाकलाप स्तर	अनुकूलन कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन	वडा समिति	कार्यक्रमसञ्चालन पूर्व, सञ्चालन र सम्पन्न भएको एक महिना भित्र	सार्वजनिकलेखा परीक्षण, स्व: अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, होडिंग बोर्ड, अवलोकन
	पारदर्शीता कायम राख्न	वडा स्तरीय अनुगमन समिति		
पालिका	कार्यक्रमको गुणस्तर कायम राख्न	कार्यपालिका सदस्य	अर्ध वार्षिक	समीक्षा तथा योजना तर्जुमा बैठक तथा गोष्ठी
	योजनाको प्रगती लेखाजोखा गर्न	पालिका स्तरीय अनुगमन समिति	त्रैमासिक	फिल्ड अनुगमन
	कार्यक्रमको प्रभावकारीता वृद्धिगर्न	विपद् व्यवस्थापन समिति	नियमित	संकटासन्न वर्गहरु सँग छलफल
जिल्ला	अन्तरपालिका समन्वय तथा अनुकूलनका राम्रा अभ्यासहरुको सिकाई आदान प्रदान गर्न पारदर्शीता र प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न	समन्वयन समितिका पदाधिकारीहरु	अर्ध वार्षिक	प्रत्यक्ष अनुगमन
			वार्षिक	

प्रदेश तथा संघीय मन्त्रालय	पारदर्शिता र प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न, कार्यक्रम संचालको प्रभावकारिता आवश्यकता औल्याउन	प्रदेश:- सामाजिक विकास, उद्योग पर्यटन वन वातावरण र सम्बन्धित मन्त्रालय	वार्षिक	प्रत्यक्ष अनुगमन
		संघ- वन तथा वातावरण र सम्बन्धित मन्त्रालय		

कार्यक्रम संचालनको क्रममा कार्यक्रम गुणस्तरीय तथा उद्देश्य मुलक बनाउन सम्बन्धित लाभान्वित वर्ग तथा सम्बन्धित सरोकारवाला संस्थाहरुको सुझावलाई सम्बोधन गरिनेछ । साथै वडा, गाउँपालिका तथा सम्बन्धित समुहले स्वअनुगमन मूल्याङ्कन गरिनुका साथै सहयोगी निकायहरूसँग संयुक्त रुपमा समेत कार्यक्रमको नियमित अनुगमन मूल्याङ्कन गरिनेछ । कार्यक्रम सम्पादन पश्चात् सम्बन्धित क्रियाकलापको सार्वजनिक लेखा परीक्षण गरिने छ ।

अनुकूलन योजनामा छलफल तथा योजना प्राथमिकीकरण कार्यशाला

कार्ययोजनाको व्याख्या तथा वर्गीकरण

जनसहभागिताका आधारमा तयार गरिएका एकीकृत योजनाहरुको कार्यान्वयन अनुकूलनका कार्ययोजनाको पहिचान, प्राथमिकता र तिनको व्याख्या तथा वर्गीकरण आवश्यक हुन्छ ।

व्यापक जनसहभागितामा तय गरिएका एकीकृत योजनाको कार्यान्वयनबाट समुदायिको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि गर्दछ । तथापी अनुकूलनको मर्म र मान्यता अनुरूप एकीकृत योजना मध्यबाट लक्षित समुहको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि गर्न प्राथमिकता कार्ययोजनाको पहिचान गरि कार्यान्वयन गर्नु आवश्यक हुन्छ । सडकटासन्न घरधुरीका माग, सम्भाव्य समाधानका उपाय र लगानी गर्न सक्ने क्षमताको आधारमा एकीकृत कार्ययोजनालाई कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्न निम्नानुसार वर्गीकरण गरिएको छ ।

- क) लक्षित समुहको साना र सिमित बजेटका अनुकूलनका योजना/क्रियाकलाप (लापा) ।
- ख) विषयगत मध्यम र बढी लागत लाग्ने कार्ययोजना (विषयगत) ।
- ग) पालिकास्तरमा समावेश गरिने साझा कार्ययोजना (पालिका) ।

अनुसूची १: समुदाय स्तरको जलबायु अनुकूलन योजनाहरू:

वडा नं. १ को जलबायु अनुकूलन योजना																						
अनुकूलनका क्रियाकलाप	क्षेत्र विवरण	स्थान	प्रकार	वृत्त	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट									पहिलो							
						वृत्त	वृत्त	वृत्त	वृत्त	वृत्त	वृत्त	वृत्त	वृत्त	वृत्त		वृत्त	वृत्त	वृत्त				
खडेरी सहनसक्नेबीउ रोपण	कृषि	निमाडुम्बु, लाम्दो	कि गा	१,०००	१,५०,०००	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	गाउँपालिका, कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
टिमु रोपण	वन	निमाडुम्बु, लाम्दो	गोटा	२८०	८४,०००	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	गाउँपालिका, जिल्ला वन, कृषि शाखा	गाउँपालिका, जिल्ला वन, कृषि शाखा	पहिलो
चिया खेती -रोपण	वन	दप्काखर्क	गोटा	१,०००	५०,०००	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	गाउँपालिका, जिल्ला वन, कृषि शाखा	गाउँपालिका, जिल्ला वन, कृषि शाखा	पहिलो
ल्हादोगु बाटआएको पानीलाई थोपा सिंचाइमा प्रयोग	सिंचाइ	सबै टोल	घरधुरी	२८	२,८०,०००	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
जैविक विषादी तालीम	कृषि	निमाडुम्बु	पटक	१	२,००,०००	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	०५०/०५०	०५०	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

कृषिप्राविधिकबाट घुम्ती शिविर	कृषि	सबै टोल	पटक	१२	१,२०,०००	३	०००'०६	०००'०६	०००'०६	०००'०६	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
समय अनुकूलवाली परिवर्तन- उन्नत बीउ सहयोग	कृषि	सबै टोल		१	१,००,०००		०००'००'०	०००'००'०	०००'००'०	०००'००'०	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविरसंचालन	कृषि	सबै टोल	पटक	२	१,००,०००		०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	शर्कथली	पटक	१	५०,०००		०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
कृषि प्राविधिकको लागि कृषि पाठशाला संचालन	कृषि	सबै टोल	पटक	३	६०,०००		०००'०६	०००'०६	०००'०६	०००'०६	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
रैथाने बीउ संकलन तथा भण्डारण स्थान निर्माण	कृषि	सबै टोल	ओटा	१	५०,०००		०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
पहिरो नियन्त्रणका लागि अभिसो रोपण	विपद्	सर्कथली	संख्या	१०,०००	३०,०००		०००'५६	०००'५६	०००'५६	०००'५६	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
पहिरो नियन्त्रणका लागि बाँस रोपण	विपद्	सर्कथली	संख्या	१,०००	५०,०००		०००'०६	०००'०६	०००'०६	०००'०६	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

गोवागाड पहिरोमा बाँस र अम्रिसो रोपण	विपद्	गोवागाड	संख्या	१,०००	५०,०००								पहिलो	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	पहिलो
धोंगदी र तार्केघ्याडका लागि स्योलुड खाने पानी संरक्षण र इन्टेक निर्माण	खाने पानी	स्योलुड	ओटा	१	१,००,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
बाल्बुजोरयासा खाने पानीका लागि इन्टेक निर्माण	खाने पानी	बाल्बुजो रयासा	ओटा	१	१,००,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
कामिअरण मूल संरक्षण	खाने पानी	कामिअरण	ओटा	१	१,००,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
जैविक खेती सहयोग, व्यवसायिक खेती सहयोग	कृषि	लाडघ्यासा, रोम्दी, दुप्पढो गं	घरधुरी	९	९०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
जैविक विषादी तथा मल निर्माण सम्बन्धी तालीम	कृषि	तार्केघ्याड, रोम्दी, दुप्पढो गं	पटक	१	५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
चिया खेती सहयोग	कृषि	तार्केघ्याड, रोम्दी, दुप्पढो गं	बोट	१,५०,०००	३०,००,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
गाउँ र स्कूल पछाडिको पहिरोमा निगालो रोपण	विपद्	तार्केघ्याड	बोट	२,०००	२,००,०००									वन तथा विपद्	दोस्रो

जनचेतना संचालन	वन	तार्कध्याड	पटक	३	५०,०००					वन तथा वातावरण	पहिलो
वन व्यवस्थापन तालीम तथा कार्य	वन	तार्कध्याड	हेक्टर	७	७०,०००					राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्ये बर्ती वन समुह	दोस्रो
इन्टेक निर्माण	खाने पानी	पशियापल	ओटा	१	५,००,०००					खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
सुधारिएको घट्ट संचालन	सिंचाई	च्युरीखर्क, नुपुगाड	ओटा	१	१,००,०००					पालिका, सिंचाई	पहिलो
सिंचाई कुलो निर्माण	सिंचाई	घट्टेखोला-पाला	कि. मि	५	५०,००,०००			०००'००'०६		स्थानीय सरकार, प्रदेश तथा साभेदार	तेस्रो
जैविक विषादि निर्माण तालीम	कृषि	च्युरीखर्क, नुपुगाड	जना	२५	६०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
आगलागी सम्बन्धि तालीम	वन	च्युरीखर्क	जना	२०	१,००,०००					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	दोस्रो
जनचेतना कार्यक्रम-आगलागी सम्बन्धि	वन	च्युरीखर्क	पटक	१	५०,०००			०००'०५		वन, राष्ट्रिय निकुन्ज	दोस्रो
								०००'००'०६			
								५			
								०००'००'०६			
								५			
								०००'०५			
								५			
								०००'००'०५			
								५			
								०००'००'०६			

दोस्रो	दोस्रो	दोस्रो	पहिलो	दोस्रो	पहिलो	दोस्रो	दोस्रो
कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्ये बर्ती वन समुह	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्ये बर्ती वनसमुह	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	खानेपानी तथा सरशाफाइ, साँभेदार संस्था	खानेपानी तथा सरशाफाइ, साँभेदार संस्था
०००'५८	०००'०६	०००'००'२	०००'००'६	०००'५८	०००'००'५		
००५	०००'६	०००'८	०००'५	००५	०००'०५		
०००'०५	०००'०५	०००'००'८	०००'००'८	०००'५८	०००'००'२	०००'००'५	
०००'६	०००'५	०००'६	०००'०६	००५	०००'०२	६	
०००'०५	०००'०५	०००'००'२	०००'००'८	०००'५८	०००'००'६		
०००'६	०००'५	०००'८	०००'०६	००५	०००'०६		
०००'५८	०००'५६		०००'००'६	०००'०५	०००'००'८		०००'००'५
००५	००५'६		०००'५	०००'६	०००'०८		६
	०००'५			०००'५८	०००'००'६		
	००५			००५	०००'०६		
१,५०,०००	१,५०,०००	१०,००,०००	६,००,०००	१,५०,०००	१५,००,०००	५,००,०००	५,००,०००
३,०००	१५,०००	५,०००	३०,०००	३,०००	१,५०,०००	१	१
बेर्ना	बेर्ना	बेर्ना	बेर्ना	बेर्ना	बेर्ना	ओटा	ओटा
च्युरीखर्क, नुर्पुगाड	वनजंगल	च्युरीखर्क, नुर्पुगाड	च्युरीखर्क, नुर्पुगाड	च्युरीखर्क, नुर्पुगाड	च्युरीखर्क, नुर्पुगाड	अर्कुंग	यम्बालामा
कृषि	वन	वन	कृषि	कृषि	कृषि	खाने पानी	खाने पानी
कागती खेती सहयोग	वनमा फलफुल खेती	दाँतेओखर खेती	चियाखेती सहयोग	कफीको बिरुवा	अलैचीको बेर्ना	हेल्दे मुहानमा इन्टेक निर्माण	तिम्बु सेने अम्वाथांगमा इन्टेक निर्माण

सुधारिएको घट्ट निर्माण	सिंचाई	तिम्बु र हल्दे	ओटा	२	३,५०,०००					दोस्रो	सिंचाई, पालिका
जैविक विषादी निर्माण तालीम	कृषि	तिम्बु र हल्दे	पटक	१	१,५०,०००					पहिलो	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
भरमि कम्पोस्ट मल निर्माण तालीम र समान सहयोग	कृषि	अम्बाथान, तिम्बु, हल्दे	पटक	३	४,५०,०००		०००'०५'ब			पहिलो	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
हल्दे पहिरोमा बाँस रोपण	विपद्	हल्दे	ओटा	१००	१,००,०००					पहिलो	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय
दोरिंग र आंबाथांग पाहिरौ मा अभिषो रोपण	विपद्	दोरिंग र अम्बाथान	बेर्ना	१०,०००	५०,०००					पहिलो	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय
दोरिंग र आंबाथांग पाहिरौ मा बास रोपण	विपद्	दोरिंग र अम्बाथान	बेर्ना	६००	३,००,०००			०००'०५		दोस्रो	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय
जैविक विषादी निर्माण तालीम	कृषि	नाकोते	घरधुरी	२०	५०,०००					पहिलो	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
पहिरौ गएको ठाउमा बाँस तथा अझीसो रोपण	विपद्	कम्बुड	ओटा	५,०००	२,५०,०००					दोस्रो	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय

पहिलो	दोस्रो	दोस्रो	दोस्रो	दोस्रो	पहिलो	दोस्रो	पहिलो	दोस्रो
पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवनला निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवनला निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवनला निकाय	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्ये बर्ती वन समुह	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	खानेपानी तथा ढल निकास, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	खानेपानी तथा ढल निकास, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	
०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००		०००'००'००	०००'००'००		०००'००'००	
०००'००	०००'००	०००'००		०००'००	०००'००		०००'००	
०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	
०००'००	०००'००	०००'००	०	०००'००	०००'००	०	०००'००	
०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००		०००'००'००	०००'००'००		०००'००'००	
०००'००	०००'००	०००'००		०००'००	०००'००		०००'००	
०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	
०००'००	०००'००	०००'००	०	०००'००	०००'००	०	०००'००	
०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००	०००'००'००		०००'००'००	०००'००'००	
०००'००	०००'००	०००'००	०	०००'००		०	०००'००	
५,००,०००	३,५०,०००	५,००,०००	१,५०,०००	१,००,०००	९,००,०००	७,५०,०००	३,५०,०००	
१०,०००	५,०००	१०,०००	३	१,०००	१५०	३	२०	
ओटा	ओटा	ओटा	पटक	बोट	रोपनी	ओटा	ओटा	
दोजुम खोला	छया खोला	दसालुङ खोला	सबै टोल	नाकोते		मनिछुयु, सियाङगासिङ, फाज्यु	मनिछुयु, फाज्यु	
विपद्	विपद्	विपद्	वन	कृषि	कृषि	खाने पानी	खाने पानी	
पहिरो गाएको ठाउँमा बाँस तथा अम्नीसो रोपण	पहिरो गाएको ठाउँमा बाँस तथा अम्नीसो रोपण	पहिरो गाएको ठाउँमा बाँस तथा अम्नीसो रोपण	आगलागी सम्बन्धि जनचेतना कार्यक्रम-सडकनाटक	कागती रोपण	बेसार खेती	मुहान संरक्षण र इन्टेक निर्माण	थोपा सिंचाइ सहयोग	

वाली छनौट- खडेरी सहन सक्ने बीउ	कृषि	सबै टोल	पटक	१	३,००,०००														०००'००'६	०					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घट्ट सुधार र नयाँ निर्माण	सिंचाई	फाटुङ, छ्याङगुल	ओटा	२	२,००,०००	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०	०००'००'०	०					सिंचाई, पालिका	दोस्रो
कम्पोस्ट मल निर्माण तालीम	कृषि	छ्याङगुल र मापल	पटक	१	१,००,०००	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०	०००'००'०	०					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	छ्याङगुल र मापल	पटक	१	१,००,०००	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०	०००'००'०	०					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
लुडवारिडबु कुनाको मुल संरक्षण	खाने पानी	तारतोड	ओटा	१	२०,०००	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०	०००'००'०	०					खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
च्यामुकुनाको मूलबाट खानेपानी योजना निर्माण	खाने पानी	च्यामुकुना	मी	३०००	३,००,०००	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०	०००'००'०	०					खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
इन्टेक निर्माण, (रिबमा र जोमो खर्क)	खाने पानी	रिबमा ढलो बुनी मूल	ओटा	२	१,००,०००	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०	०००'००'०	०					खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
तार्तुङ टोलमा टंकी निर्माण	खाने पानी	लुडवारिड, च्यामुकुना	ओटा	२	१,५०,०००	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०००'००'०	०	०००'००'०	०	०	०	०००'००'०	०					खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो

शुधा सिंचाई सहयोग	सिंचाई	तारतोड र रिबमा	ओटा	२	५,००,०००	५०	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	सिंचाई, पालिका	तेस्रो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	तारतोड र रिबमा	जना	१५	६५,०००	५०	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
अग्निसो र बाँस रोपण	वन	रिबमा पहिरो	बिरुवा	३००	६०,०००	००३	००३	००३	००३	००३	००३	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समूह	पहिलो
ककनी गाडको लागि इन्टेक निर्माण	खाने पानी	फाडुड खोला	ओटा	१	२,५०,०००	०	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
घट्ट संचालन को लागि कुलो मर्मत	सिंचाई	फडुड खोला	ओटा	१	५,००,०००	०	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	सिंचाई, पालिका	दोस्रो
रैथाने वाली संरक्षणका लागि भण्डारण सहयोग	कृषि	सबै टोल	पटक	१	१,५०,०००	०	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
पानी संकलक लागि टंकी निर्माण	सिंचाई	ककनी डाडाँ	संख्या	१	१,००,०००	०	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	सिंचाई, पालिका	पहिलो
मेन्दो खोरी मुहान संरक्षण	खाने पानी	पाराकुना	ओटा	३	१,५०,०००	०	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो

इन्टेक निर्माण	खाने पानी	लोक्पाशी	ओटा	३	१,५०,०००									खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
थोपा सिंचाई सहयोग	कृषि	सबैटोल	घरधुरी	३५	३,५०,०००									खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
सुधारिएको घट्ट निर्माण	वै किलियक जीविको पार्जन	ढोडिदिङ	ओटा	१	८०,०००									पालिका तथा साभेदार सस्था	पहिलो
सुखा सहने बीउ रोपण	कृषि	मेलम्ची-पहरा	पटक	१	४५,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
जैविक विषादी तालीम	कृषि	मेलम्ची-पहरा	जना	१५	५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
खानेपानी मुहान संरक्षण	खाने पानी	प्राडजाड मुहान	ओटा	१	१,५०,०००									खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
छयादी खोलामा इन्टेक निर्माण गरि सिंचाईका लागि संकलन टंकी सम्म बितरण	सिंचाई	छयादी खोला		२	२,००,०००									सिंचाई, पालिका	दोस्रो
शुरुपुचे खोला खानेपानी निर्माण	खाने पानी	पलापदि-सुरुपुचे	कि मि	४.५	५,००,०००									खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो

प्राइजाड मुहान संरक्षण र इन्टेक निर्माण	खाने पानी	प्राइजाड	ओटा	१	१,५०,०००										खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
घट्ट संचालनका लागि कुलो मर्मत	वै क्लियक जीविको पार्जन	च्याग्दी खोला	ओटा	३	६०,०००	०००'०३	०००'०३	०००'०३	०००'०३	०००'०३	०००'०३	०००'०३	०००'०३	०००'०३	पालिका तथा साम्ने दार सस्था	पहिलो
जैविक विषादी तालीम	कृषि	मेलामछिम	जना	२०	१,००,०००	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
रैथाने बलि भण्डारण तथा संरक्षण	कृषि	मेलामछिम	पटक	१	५०,०००	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	०००'०५	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
सुब्बा पहिरोमा जैविक तटबन्धन निर्माण	विपद्	मेलामछिम	मी	१,०००	३०,००,०००	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
मेलाञ्ची घ्याड पहिरो मुनी बिरुवा रोपण	विपद्	जाडबुमिनि	रोपनी	२	२०,०००	०००'०२	०००'०२	०००'०२	०००'०२	०००'०२	०००'०२	०००'०२	०००'०२	०००'०२	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	पहिलो
लिचुबिग र नाबग्वानी मा बायो इन्जिनियरिड प्रविधिद्वारा पहिलो संरक्षण	विपद्		मी.	१००	९,००,०००										पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
खानेपानी मुहान संरक्षण तथा इन्टेक निर्माण	खाने पानी	दानलुड, दुष्काड, खर्चुड	ओटा	३	४,५०,०००	०००'०५'०६	०००'०५'०६	०००'०५'०६	०००'०५'०६	०००'०५'०६	०००'०५'०६	०००'०५'०६	०००'०५'०६	०००'०५'०६	खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो

बुल्डर र परगंगको खानेपानी योजना निर्माण	खाने पानी	दरलुंग, कोबपन्था	मी.	५००	३,००,०००													खानेपानी तथा ढल निकास, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
थोपा सिंचाई सहयोग	कृषि	सबैटोल	घरधुरी	३८	४,५०,०००													कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
विजुलीवाट चल्नेघट्ट/मिल निर्माण	वै किलिक जीविको पार्जन	बुल्डर, दाना	ओटा	२	३,००,०००													पालिका तथा साभै दार सस्था	दोस्रो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	सबैटोल	पटक	३	१,८०,०००													कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
पहिरो नियन्त्रणका लागि जैविक तथा इन्जीनियरीड विधि	विपद्	बुल्डर, खरचुड	कि.मी	२.५	८,००,०००													पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
बहु उपगोपी नर्सरी स्थापना (टिमु, कागती, सुन्तला, चिया, अम्रिशो, तेजपत्ता आदी)	वन	खर्चुड	गोटा	१	१०,००,०००													राष्ट्रिय निकुञ्ज, पालिका तथा मध्ये वर्ती वन समुह	पहिलो
केतुकीको बार निर्माण	वन	सबैटोल	बोट	५०,०००	१०,००,०००													राष्ट्रिय निकुञ्ज, पालिका तथा मध्ये वर्ती वन समुह	तेस्रो
थोपा सिंचाई सहयोग	कृषि	सबैटोल	घरधुरी	२०	२,००,०००													कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो

पहिलो	
कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	
	०६३'५५'०१'३
	१३५'१०'१०'३
	१५३'३३'५६'१
	११०'६६'११'६
०००'०१	१२१'३६'३७
८	
५०,०००	२९,४५,९९,०००
१	जम्मा
पटक	
सबैटोल	
कृषि	
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	

वडा नं. २ को अनुकूलन योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विशेष नोटहरू	स्थान	माप	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट																								
						२०७९/०८०	परिमाण	२०८०/८१	परिमाण	२०८१/८२	परिमाण	२०८२/८३	परिमाण	२०८३/८४	परिमाण	२०८४/८५	परिमाण													
पाल्खेम्बा सिंचाइ योजना मर्मत आर सिंसि ढलान	सिंचाइ	पाल्खेम्बा देखि कालिमाटि सम्म	मिटर	१,०५०	१५,००,०००															गापालिका खाने पानी तथा सिंचाइ शाखा										
दर्बदुङ अम्बुटार सिंचाइ योजना निर्माण कुलोको ट्याक खन्ने र	सिंचाइ	दर्बदुङ अम्बुटार सम्म	मिटर	७००	४,००,०००															गापालिका खाने पानी तथा सिंचाइ शाखा										
आरसिस	सिंचाइ	खहरेखोला देखि दर्बदुङ	मिटर	५००	६,००,०००															गाउँपालिका, जिल्ला वन, कृषि शाखा										
अम्बुटार सिंचाइ योजना मर्मत तथा पाइप व्यवस्थापन	सिंचाइ	तल्लो खहरेखोलादेखि सिरानखोला सम्म	मिटर	५००	५,००,०००															गापालिका खाने पानी तथा सिंचाइ शाखा										
मास्लो अम्बुटार सिंचाइ योजना मर्मत आरसिस	सिंचाइ	सिलम खोला देखि मास्लो अम्बुटार	मिटर	२००	२,००,०००															गापालिका खाने पानी तथा सिंचाइ शाखा										
किलाइचेत खानेपानी मर्मत इन्टेक तथा पाइपलाइन	खानेपानी	किलाइचेतदेखि ओखरेनी	बटा	१	१,१५,०००															खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय										
खानेपानीको मुहान संरक्षण	खानेपानी	किलाइचे, घडेखोला, मौवाबोट, ढोडेनी खोला, पाताल, पुरानो पधेरो	बटा	७	३,५०,०००															खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय										

कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	वन, सिंचाई, पालिका
								०००'००'०८
								८
		०००'०८		०००'००'८				
		८		८				
	०००'००'८	०००'०८			०००'०४'८			
	८	८			८			
०००'४२	०००'००'८		०००'००'८		०००'०४'८	०००'०८	०००'०८	
०००'८८	८		८		८	८	८	
४५,०००	२,००,०००	४०,०००	१,००,०००	१,००,०००	३,००,०००	२०,०००	२०,०००	२०,००,०००
१,१००	२	२	१	१	२	१	१	१
संख्या	पटक	पटक	बटा	पटक	बटा	बटा	बटा	बटा
ढोडिनी	ढोडिनी	ढोडिनी	ढोडिनी	ढोडिनी	ढोडिनी	ओखर खोल्सा	स्याङ्ताङ टोल	भिरखर्क, सिरान
कृषि	कृषि	कृषि	कृषि	कृषि	कृषि	खानेपानी	खानेपानी	जल तथा उर्जा
क्षती गर्ने ठाउँमा वाली परीवर्तन जस्तै टिम्बुर, सुन्तला जैविक विषादी उत्पादन तथा प्राङ्गारीक मल बनाउने तालीम सञ्चालन गर्ने माटो परीक्षण गरी घुम्ती शिविर सञ्चालन गन कृषि प्राविधिकबाट			रैथाने वाली संरक्षणको लागि बीउ बैंक व्यवस्थापन गर्ने	सुन्तला, क्वि, कागती खेती तालीम	लक्षित वर्गको लागि च्याउ, क्वि, खेती सञ्चालन सहयोग	खानेपानीकोलागी इन्टेक मर्मत	स्टोर ट्याङ्की मर्मत	रीचार्ज पोखरी निर्माण सबै गाउँलाई समेटेर

जैविक विषादी उत्पादन तालीम सञ्चालन गर्ने	कृषि	भिरखर्क	पटक	१	१,५०,०००													वन, सिंचाइ, पालिका	रुपैयाँ
माटो परीक्षण गरी घुम्ती शिविर सञ्चालन गन कृषि प्राविधिकबाट	कृषि	भिरखर्क	पटक	२	४०,०००													कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	रुपैयाँ
रैथाने वाली संरक्षणको लागि बीउ बैंक व्यवस्थापन गर्ने	कृषि	भिरखर्क	बटा	१	१,००,०००													कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	रुपैयाँ
प्राङ्गारिक मल बनाउने तालीम सञ्चालन गर्ने	कृषि	भिरखर्क	पटक	१	५०,०००			०००'०५										कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	रुपैयाँ
क्षती गर्ने ठाउँमा वाली परीवर्तन जस्तै टिम्बुर कागति किवि एभोकाँडो लगाउने	कृषि	भिरखर्क	बटा	४०००	२,१०,०००													कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	रुपैयाँ
खानेपानीको लागि रीजर्भ ट्याङ्की निर्माण हिँउदको समयमा खोपानीको मुल सुक्ने भएकाले वर्षेपानी जस्मा गर्ने खानेपानीको मुहान संरक्षण तथा तारवार लगाउने	खानेपानी	निराल टोल	बटा	१	१०,००,०००													खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	रुपैयाँ
खानेपानीको मुहानमा इन्टेक र पाइप व्यवस्थापन गर्ने	खानेपानी	केल्पुदु	बटा	१	५०,०००													खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	रुपैयाँ
खानेपानी इन्टेक मर्मत	खानेपानी	थालो, रामस्याङ	बटा	१	५०,०००													खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	रुपैयाँ

जैविक विषादी उत्पादन तालीम सञ्चालन गर्ने	कृषि	तम्पाखर्क, थालो	पटक	१	१,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	हे.सं.पु.क.
उन्नत जातको बीउ संकलन जस्तै: आलु, तित्ते फापर, मिठे फापर, काउलि, बन्दा आदि	कृषि	तम्पाखर्क, थालो	के.जी	५०	७५,०००		०५	०००'५७				कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	हे.सं.पु.क.
कम्प्युटर मल वनोदने तालीम सञ्चालन	कृषि	निंगाले, थालो	पटक	१	१,००,०००				०००'००'६			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	हे.सं.पु.क.
क्षती गर्ने वालीमा अग्निसोको विरुवा लगाउने	वन	थालो	बटा	५,०००	७५,०००							वन तथा विपद्	हे.सं.पु.क.
आकासे पानी संरक्षणको लागि पोखरी निर्माण गर्ने	जल	सेर्माथाड, ताहोइसा	बटा	७	२,५०,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	हे.सं.पु.क.
खानेपानी योजनाको मुहान संरक्षण इन्टेक, तारबार तथा वक्षारोपण	जल तथा उर्जा	मुल धुम्पु, छुलुम छुम्बु, शेर्का छुलुम, छुलुम छुम्बु, छम्जाड छुलुम	बटा	५	१,५०,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	हे.सं.पु.क.
जैविक विषादी उत्पादन तथा प्राङ्गारिक मल बनाउने तालीम सञ्चालन गर्ने	कृषि	सेर्माथाड, डोर्कु ताहोइसा	पटक	१	१,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	हे.सं.पु.क.
१ घर १ टनेल मार्फत करेसावारी व्यवस्थापन मौसमि तथा बेमौसमी तरकारी	कृषि	सेर्माथाड, डोर्कु ताहोइसा	बटा	६०	७,२०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	हे.सं.पु.क.

आधुनिक आलुको बीउ व्यवस्थापन	कृषि	सेर्माथाड, डोर्कु ताहो इसा	पटक	२	४५,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	रुपैयाँ
उन्नत जातको कोसे वाली तथा तरकारीको बीउ व्यवस्थापन	कृषि	सेर्माथाड, डोर्कु ताहो इसा	केजी	२०	४०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	रुपैयाँ
मौरी पालन व्यवसायको सुरुवात गर्ने	बैकल्पिक जीविको पार्जन	सेर्माथाड, डोर्कु ताहो इसा	बटा	१०	५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	रुपैयाँ
जैविक विषादी उत्पादन तालीम सञ्चालन गर्ने	कृषि	छिमी, स्यामगेर, सिगुन्चे	बटा	१	१,००,०००		०००'००'६							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	रुपैयाँ
१ घर १ टनेल मार्फत करेसावारी व्यवस्थापन	कृषि	छिमी, स्यामगेर, सिगुन्चे	बटा	४०	२,५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	रुपैयाँ
आधुनिक आलुको बीउ व्यवस्थापन	कृषि	छिमी, स्यामगेर, सिगुन्चे	पटक	२	५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	रुपैयाँ
जिविकोपार्जनको लागि च्याउ फर्म सञ्चालन तथा तालीम	बैकल्पिक जीविको पार्जन	,सिगुन्चे	बटा	१	१,००,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	रुपैयाँ
कोलामा, खर्क, पासासा मर्मत इन्टेक निर्माण	खानेपानी	लोर्तो	बटा	१	६०,०००									खानेपानी, सहयोगी पालिका, निकाय	रुपैयाँ

खानेपानीको मुहान संरक्षणको लागि तार बार र वृक्षारोपण गर्ने	खानेपानी	लोर्तो, लुबाड, छेलुङ	वटा	३	६०,०००	०	०००'०३	०	०००'०३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय
जैविक विषादी उत्पादन तालीम सञ्चालन गर्ने	कृषि	खर्कडाँडा, कोलामा, पासासा, गिजे, लासासा	वटा	१	१,००,०००		०००'००'०६	६	०००'००'०६		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार बाला निकायहरू
लक्षित वर्गलाई केन्द्रित गरी टनेल मार्फत करेसावारी व्यवस्थापन	कृषि	खर्कडाँडा, कोलामा, पासासा, गिजे, लासासा	वटा	५	३५,०००	५	०००'५६	५	०००'००'०६		५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार बाला निकायहरू
रैथाने वाली संरक्षणक लागि बीउ सकलन तरकारी तथा कोसे वाली	कृषि	खर्कडाँडा, कोलामा, पासासा, गिजे, लासासा	के.जी	१०	२,००,०००		०००'००'०६	५	०००'००'०६	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार बाला निकायहरू
वाली परीवर्तन गर्ने केही जग्गामा फलफुलको विरवा लगाउने एभोकाडो	कृषि	खर्कडाँडा, कोलामा, पासासा, गिजे, लासासा	वटा	४५०	५०,०००		०००'००'०६	५	०००'००'०६	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार बाला निकायहरू
बायोइन्जिनियरीड गर्ने	विपद्	कोलामा	रोपनी	१०	१,००,०००	०	०००'००'०६		०००'००'०६		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार बाला निकाय
सिंचाई योजना निर्माण (डोब खन्ने र पाइप राख्ने)	सिंचाई	ठोस्ने खोला देखि सिरवारी सम्म	कि.मि	५	२९००,०००		०००'००'०६	५	०००'००'०६	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	सिंचाई, पालिका कृषि शाखा
खानेपानीको मुहान संरक्षण (तारबार लगाउने)	खानेपानी	ठोस्नेघारी	मिटर	१२	३०,०००	०६	०००'०६	०६	०००'०६		०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय
जैविक विषादी, प्राणारिक मल उत्पादन तालीम	कृषि	बर्षाड, भण्डारीटोल, ठूलचौर, मजुवा	पटक	२	१,००,०००	०	०००'००'०६	०	०००'००'०६		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार बाला निकायहरू

रैयाने वालि सरक्षणको लागि बीऊ बैङ्क व्यवस्थापन	कृषि	सवै टोल	वटा	१	५०,०००	८	०००'०५	०००'००'६	०००'००'६	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू
च्याउ फर्म सञ्चालन	वैकल्पिक जीविको पार्जन	ठूलचौर, बर्षाडि	संख्या	२	१,००,०००	२	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू
सिचाई कुलो निर्माण	सिचाई	सप्तखोला मुहान देखि घ्याङ्खेप माने सम्म	कि. मि	४	१,००,०००	४	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	सिचाई तथा पालिका कृषि शाखा, साभेदार संस्था
शोपा सिचाई (मुहानमा इन्टेक, पाइप, स्टोर ट्याङ्किनिर्माण)	सिचाई	वामिलुङ देखि डोमदाङ सम्म	वटा	१	५०,०००	८	०००'०५	०००'०५	०००'००'०२	सिचाई तथा पालिका कृषि शाखा, साभेदार संस्था
सिचाई योजना मर्मत चित्रे	सिचाई	ककनी घरेखोला चुचे दुगा सम्म	मिटर कि. मि	४	२०,००,०००	४	२	२	२	
जैविक विवादि उत्पादन तालीम सञ्चालन	कृषि	चित्रे	वटा	२	२,००,०००	८	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू
सुब्बापन सुहाउदो वालीको साथै उल्लत जातको वालीलगाउन बीउ संकलन	कृषि	चित्रे	केजी	५००	२,००,०००	८	०५२	०००'००'६	०००'००'६	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू
सिचाई योजना मर्मत	सिचाई	कुडेलीखोला फुर्के सल्लोदेखि देविथान सम्म	कि. मि	१	२५,००,०००	८	०५२	०००'००'५२	०००'००'५२	सिचाई तथा पालिका कृषि शाखा, साभेदार संस्था
खानेपानीको मुहान मर्मत इन्टेक बनाउने	खानेपानी	थुम्की पाटवा	संख्या	१	५,००,०००	८	०००'००'५	०००'००'५	०००'००'५	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय

रीचार्ज पोखरी निर्माण वर्षाको पानी जम्मा गर्ने	जल तथा उर्जा	देउराली बाहुन थोक, सिमपानी, गोल्मेडाडा, लामिडाडा	संख्या	३	४,५०,०००	०००'०५'६	६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६
जैविक विषादि उत्पादन तालीम	कृषि	चुरेटार	बटा	२	२,००,०००	०००'००'६	६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६
उन्नत जातका बीउहरु संकलन	कृषि	चुरेटार	केजी	२,०००	२,००,०००	०००'००'६	६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६
प्राङ्गारिक मल बनाउने	कृषि	किउल	संख्या	४०	४,००,०००	०००'०५'६	०५	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६
कृषक पाठशाला संचालन	कृषि	किउल	संख्या	४०	१०,००,०००	०००'०५'६	०६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६
रैथाने वाली संरक्षण का लागि बीउ वैङ्ग स्थापना	कृषि	किउल	संख्या	१	२,५०,०००	०००'०५'६	६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६	०००'०५'६
कृषि पशुपालन फर्म सञ्चालन गर्ने (सामुहिक)/एउटा फर्म मा १० गोठलाई व्यवस्थापन गर्ने	कृषि	किउल	बटा	२	२०,००,०००	०००'००'०६	०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६

वर्ग	वर्ग	वर्ग	वर्ग	
कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला, निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	सिंचाई	सिंचाई	
				२८८'१०'००
			०००'००'००	८६१'३३'६१'००
			०५	
०००'००'००			०००'००'०५	८६१'३३'६१'०५
००			०५०	
०००'००'००				८६१'३३'६१'०५
०				
	०००'००'००	०००'०५		०००'०५'१०'००
	०००'००	००५		
३,००,०००	१,००,०००	५०,०००	७,००,०००	१७,७३,०३,०००
३	१,०००	५००	३००	जम्मा
वटा	वटा	मिटर	मिटर	
किउल	किउल डाँड बगर	खहरे खोला मुक्तीटार	जुकेपानी-वृत्तबारी, किउल पुछार सम्म	
कृषि	कृषि	सिंचाई	सिंचाई	
लक्षित वर्गलाई समेटर ३ वटा च्याउ खेतीको तालीम व्यवस्थापन/सञ्चालन	बाढीले क्षति पुऱ्याएको जग्गामा लहरे बाली लगाउने	सिंचाई कुलो मर्मत	सिंचाई योजना निर्माण RCC ढलान/स्त्याब	

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	प्रकार	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट									
						परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.
पोखरी निर्माण गरी बर्षातको पानी जम्मा गरी सिँचाई गर्ने ।	सिँचाई	ककनी, पाल्चोक छयाङ	बटा	२	३,००,०००	२०८१/०८२	९	२०८२/०८३	९	२०८३/०८४	९	२०८४/०८५	९	२०८५/०८६	९
						२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०			
पानीको मुहान संरक्षण तथा वरिपरि वृक्षरोपन गर्ने ।	खानेपानी	ककनी, पाल्चोक छयाङ	बटा	२५	१२,५००	२०८१/०८२	४	२०८२/०८३	४	२०८३/०८४	४	२०८४/०८५	४	२०८५/०८६	४
						२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०			
कम पानी लाग्ने बोट बिरुवा लगाउने ।	कृषि	ककनी, पाल्चोक छयाङ	रोपनी	१००	१,००,०००	२०८१/०८२	२०	२०८२/०८३	२०	२०८३/०८४	२०	२०८४/०८५	२०	२०८५/०८६	२०
						२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०			
जैविक विषादी उत्पादन तालीम गर्ने ।	कृषि	ककनी, पाल्चोक छयाङ	बटा	१	१,००,०००	२०८१/०८२	८	२०८२/०८३	८	२०८३/०८४	८	२०८४/०८५	८	२०८५/०८६	८
						२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०			
कृषि प्राविधिक बोट घुम्ती शिविर गर्ने ।	कृषि	ककनी, पाल्चोक छयाङ	पटक	२	१,००,०००	२०८१/०८२	२	२०८२/०८३	२	२०८३/०८४	२	२०८४/०८५	२	२०८५/०८६	२
						२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०			
IPM प्राविधिक प्रयोग ।	कृषि	ककनी, पाल्चोक छयाङ	पटक	२	१,५०,०००	२०८१/०८२	८	२०८२/०८३	८	२०८३/०८४	८	२०८४/०८५	८	२०८५/०८६	८
						२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०			
अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	प्रकार	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	२०८१/०८२	२०८२/०८३	२०८३/०८४	२०८४/०८५	२०८५/०८६	२०८६/०८७	२०८७/०८८	२०८८/०८९	२०८९/०९०	

क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
गाउँपालिका, कृषि शाखा, साम्भेदार संस्था	सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साम्भेदार संस्था	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	वडापालिका,	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय
०००'०५'८	०००'०५						
००'५८	००५						
०००'०५'८	०००'००'६		०००'०५'६			०००'०५	
००५'८	०००'६		६			६	
	०००'००'६			०००'०५		०००'०५	०००'००'५
	०००'६			६		६	००६
	०००'०५				०००'००'६		०००'००'५
	००५				६		००६
		०००'००'६	०००'०५'६	०००'०५			
		८	८	८			
५,००,०००	३,००,०००	१,००,०००	३,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१०,००,०००
५००० बोट	३००० बोट	बिस	२	२	२५	२	२००
संख्या	संख्या	जना	वटा	वटा	जना	वटा	मिटर
ककनी, पाल्चोक छ्याङ	रैथाने छ्याङ	रैथाने छ्याङ	रैथाने छ्याङ	रैथाने छ्याङ	रैथाने छ्याङ	रैथाने छ्याङ	साबिक ५ गुम्बा पछाडी
कृषि	वन	कृषि	सिंचाई	खानेपानी	वन	वन	विपद्
वस्ती तथा खेतबारी वरिपरि टिम्बुर लगाई घेराबार गर्ने ।	वस्तीको वरिपरि टिम्बुरको विरुवा लगाई घेराबारा गर्ने ।	अगुवा किसानलाई IPM सम्बन्धी तालीम ।	बर्षाको पानीलाई जम्मा गर्ने र पोखरी निर्माण गर्ने ।	खानेपानीको मुहान संरक्षण तथा तारजाली घेराबार गर्ने र वृक्षरोपन गर्ने ।	मिचाहा प्रजातिको संकलन गरी कम्पोस्ट मल बनाउने तालीम दिने ।	मिचाहा प्रजातिको अनावश्यक बुट्यान कटान गर्नेलाई मेथिन खरिद	तल्लो इसिडको पहिरो नियन्त्रणको लागि मेसन्री वाल तथा ग्याबिन जाली पर्खाल निर्माण ।

हेल्लु	हेल्लु	हेल्लु	हेल्लु	हेल्लु	हेल्लु	हेल्लु
गाउँपालिका, कृषि शाखा, साम्भेदार संस्था	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साम्भेदार संस्था	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन
		०००'००'५				०००'०५
		०				००६
			०००'००'०६			०००'०५
			६			००६
					०००'००'६	०००'०५
					६	००६
	०००'००'६		०००'००'०६	०००'०५		०००'५६
	६		००५'६	६		०५
०००'००'६				०००'०५		०००'५६
०				०		०५
२,००,०००	२,००,०००	५,००,०००	२०,००,०००	१,००,०००	३,००,०००	२,००,०००
३०	१	१	३,०००	२	१	४००
जना	वटा	वटा	मिटर	वटा	वटा	रोपनी
तल्लो, मथिल्लो इसिड	रुम्बा टो ल	मथिल्लो इसिड	मडल बिसौनी	तल्लो, मथिल्लो इसिड	थरिटोल	थरिटोल, पिपलचौर, देवि भञ्ज्याङ
कृषि	खानेपानी	सिंचाइ	सिंचाइ	वन	कृषि	वन
अगुवा कृषकलाई IPM सम्बन्धी तालीम	मुहान संरक्षण तथा मर्मत	सिंचाइको लागि पोखरी निर्माण ।	सिस्ने खोला रक्तचन्दन सिंचाइ कुलो मर्मत	मिचाहा प्रजातिको भ्रारलाई कम्पोस्ट मल बनाउने तालीम ।	व्यवसायिक तरकारी खेती गरिरहेका कृषक लाई व्यवस्थित टनेल अनुदान तथा कृषि प्रविधिकद्वारा परासर्श र तालीम । मिचाहा प्रजातिको भ्रारपातलाई सबै मिलेर एकपटक सबै नष्ट गरी सोही ठाँउमा उन्नजातको भुईँ घाँसको विरुवा लगाउने ।	

विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	
गाउँपालिका, कृषि शाखा, साम्नेदार सस्था	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साम्नेदार सस्था	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साम्नेदार सस्था	पालिका खानेपानी तथा सरशाफाइ, साम्नेदार सस्था	पालिका खानेपानी तथा सरशाफाइ, साम्नेदार सस्था	पालिका खानेपानी तथा सरशाफाइ, साम्नेदार सस्था	पालिका खानेपानी तथा सरशाफाइ, साम्नेदार सस्था	पालिका खानेपानी तथा सरशाफाइ, साम्नेदार सस्था	पालिका खानेपानी तथा सरशाफाइ, साम्नेदार सस्था	पालिका खानेपानी तथा सरशाफाइ, साम्नेदार सस्था										
		०००'००'५																	
		०																	
	०००'०५																	०००'००'७	
	b																	b	
														०००'५७					
														००५					
	०००'०५								०००'०३										
	b								b										
०००'००'६			०००'००'६	०००'०२															
०५			०५	५															
१,००,०००	१,००,०००	५,००,०००	१,००,०००	४०,०००	६०,०००	७५,०००	७,००,०००												
३०	२	१	४००	४	१	५०० मि.	१												
जना	पटक	जना	मिटर	कि.मि	बटा	मिटर	बटा												
थरिटोल, पिपलचौर, देबि भञ्ज्याङ	थरिटोल, पिपलचौर, देबि भञ्ज्याङ	वडा कार्यलय	थरिटोल	देउराली	थरिटोल	पिपलथुम्का	गुफाबारी												
कृषि	कृषि	कृषि	सिंचाई	सिंचाई	सिंचाई	सिंचाई	सिंचाई												
आइ.पि.एम प्रविधि तालीम	पशु तथा कृषि वालीका लागि प्रविधिको घुम्ती शिविर (वार्षिक दुई पटक)	वडा स्तरिय कृषि प्राविधिकको व्यस्थापन	थरिटोल सिंचाई पोखरी मर्मत तथा मुहानदेखि पानी ल्याउन पाइप	देउराली रगाचन्दन कामसिंगे सिचाई कलो पुर्ननिर्माण	थरिटोल सिचाई पोखरी लिफ्टीड गर्ने मेशिन खरिद	पिपलथुम्का पिप्ले खेत पाइप लाईन सिचाई गर्न ।	सिमचौर सिचाई पोखरी निर्माण ।												

हेल्लुपु	हेल्लुपु	हेल्लुपु	हेल्लुपु	हेल्लुपु	हेल्लुपु	हेल्लुपु	हेल्लुपु
पालिका खानेपानी तथा सरशफाइ, साभेदार संस्था	पालिका खानेपानी तथा सरशफाइ, साभेदार संस्था	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साभेदार संस्था	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साभेदार संस्था	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पालिका खानेपानी तथा सरशफाइ, साभेदार संस्था	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय
०००'००'५	०००'००'५		०००'०५'६				
००२	००६		०				
	०००'००'५६		०००'००'६				०००'००'५६
	००६		२				६
०००'००'५		०००'०५	०००'०५'२	०००'०५			
००२		६	५	६			
०००'००'५	०००'००'५		०००'०५'२			०००'००'५	
००६	००६		५			६	
	०००'००'५				०००'०५		
	००६				०		
२०,००,०००	३०,००,०००	५०,०००	७५०,०००	५०,०००	५०,०००	५,००,०००	१,५०,०००
५००	६००	१	१५	२०	१	१	२-१ धा-३
मिटर	मिटर	वटा	वटा	जना	वटा	वटा	वटा
कुडेलोखो ला देखि गुफाबारी	देउराली देखि कामसिंगे सम्म	गुफाबारी	गुफाबारी	साभेदार	पुरानो गाँउ	पुरानो गाँउ	पुरानो गाँउ
सिंचाई	सिंचाई	कृषि	कृषि	वन	खानेपानी	सिंचाई	खानेपानी
कुडेलो खोला सिमचौर सिंचाई मर्मत आर.सि.सि	देउराली कामसिङगे सिंचाई कुलो मर्मत आर.सि.सि	कृषक आइ.पि.एम पाठशाला दिने ।	गोठ सुधार कार्यक्रम ल्याउने ।	मिचौहा भ्रारपातलाई नष्ट गर्ने उपाय तथा कम्पोस्ट मल बनाउने तालीम	फन्याय (फन्याय) मुहान संरक्षण तथा मर्मत	मिजार टोल सिंचाई पोखरी निर्माण	कुवाघारी ट्यांकी निर्माण तथा धारा व्यवस्थापन

क्र.सं.	विवरण	विवरण	विवरण	क्र.सं.	विवरण	क्र.सं.	विवरण
	पालिका खानेपानी तथा सरसफाइ, साभेदार संस्था	खानेपानी तथा सरसफाइ, साभेदार संस्था	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साभेदार संस्था		पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार बला निकाय		पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार बला निकाय
				०००'०५		०००'००'०२	०००'००'०२
				५२		००६	००५
					०००'००'५६	०००'००'०६	०००'००'०२
				०५	०५६	००५	
		०००'००'५६					
		८					
			०००'०५	०००'००'५६	०००'००'०६		०००'००'६
			५२	०५	०५६		८
०००'०३		०००'००'६					
००२		८					
६०,०००	१५,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	३०,००,०००	४०,००,०००	४०,००,०००	१,००,०००
४००मि.	१	३	५०	१००	३००	१०००	१
मिटर	वटा	पटक	मिटर	मिटर	मिटर	मिटर	पटक
पुरानो गाँउ	चण्डि भञ्ज्याङ	चण्डि भञ्ज्याङ	पुरानो गाँउ	चालिसे	चालिसे	चालिसे, सेरा	चालिसे, सेरा
सिंचाई	सिंचाई	कृषि	विपद्	विपद्	सिंचाई	सिंचाई	कृषि
थरिटोल सिंचाईको लागि पाइप लाइन	जिम्बलधारा थोपा सिंचाई ट्यांकी निर्माण आर.सि.सि	आइ.पि.एम प्रविधि तालीम	वायोइन्जिनियरिड प्रविधि बाट पहिरो रोकथामको प्रयास	वायोइन्जिनियरिड गर्ने ।	कुडेलीखोला सिंचाई कुलो निर्माण आर.सि.सि	कुडेलीखोला सेरा सिंचाई कुलो मर्मत	आइ.पि.एम प्रविधिको तालीम

क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	
पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साभेदार सस्था	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साभेदार सस्था	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साभेदार सस्था	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पालिका खानेपानी तथा सरसफाइ, साभेदार सस्था	
०००'००'००		०००'०३				०६२'६४'०६'४६
०६		०६				
०००'०४'६		०००'०३		०००'००'६		०६२'३६'४०'४६
०६		०६		६		
०००'०४'६	०००'४०	०००'०३	०००'०४'०			०६२'६४'०६'४६
०६	४	०६	०६			
		०००'०३	०००'०४'०		०००'००'४	००४'००'००
		०६	०६		००२	
	०००'४०	०००'०३			०००'००'४	०६०'०६'०६'०६
	४	०६			००२	
५,००,०००	५०,०००	३,००,०००	५,००,०००	१,००,०००	१०,००,०००	५६,७८,९७,५००
३०	१८	५०	२०	१	८००	जम्मा
रोपनी	जना	रोपनी	जना	बटा	मिटर	
चालिसे, सेरा	चालिसे, सेरा	चालिसे, सेरा	गैरबेसी, बेल्दार	बेल्दार	बेल्दार	
वन	कृषि	कृषि	कृषि	खानेपानी	सिंचाई	
खेतवारी तथा समुदाय वरपरका अनावश्यक रुख विरवा कटान गर्ने	कम्पोट मल बनाउने तालीम गर्ने ।	उन्नत घाँस (भुईँ घाँस तथा डाले घाँस)	अगुवा कृषक लाई आई.पि.एम तालीम गर्ने ।	डाँडाखेत खानेपानी मर्मत	छाडटाउको बेल्दार सिंचाई कुलो मर्मत	

वडा नं. ४ को जलबायु अनुकूलन योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	बिषयगत क्षेत्र	स्थान	ऊँचाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										प्रथमिकता	
						परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.		परिमाण
छागो खोला मुहान मर्मत	खानेपानी	छागो खोला मुहान-कुविनहे	मि	२००	१,५०,०००	२०२१/०८२	१,५०,०००	२०२२/०८३		२०२३/०८४		२०२४/०८५		२०२५/०८६		विमर्वा सतकोष २	सुदूर
सत्तरीफाट कुलो मर्मत	सिंचाई	सत्तरी फाट	मि	२००	१५,००,०००	२०२१/०८२	१५,००,०००	२०२२/०८३		२०२३/०८४		२०२४/०८५		२०२५/०८६		विमर्वा सतकोष २	दृष्टि
पानी संकलन पोखरी निर्माण	सिंचाई	सिङ्गेघारी, बाघपाइला	संख्या	२	२,००,०००	२०२१/०८२	१,००,०००	२०२२/०८३	१,००,०००	२०२३/०८४		२०२४/०८५		२०२५/०८६		विमर्वा सतकोष २	दृष्टि
सिङ्गेघारी खानेपानी निर्माण / मर्मत	खानेपानी	सिङ्गेघारी-मराम्बी	मि	१,०००	३०,००,०००	२०२१/०८२		२०२२/०८३		२०२३/०८४		२०२४/०८५	१,०००	२०२५/०८६	३०,००,०००	विमर्वा सतकोष २	दृष्टि
सिरविर्ता, भुजेल टोल सिंचाई कुलो मर्मत	सिंचाई	सिरविर्ता-भुजेल टोल	मि	१०	२,००,०००	२०२१/०८२		२०२२/०८३		२०२३/०८४		२०२४/०८५	१०	२०२५/०८६	२००,०००	विमर्वा सतकोष २	दृष्टि
खोरियावारी कुलो मर्मत	सिंचाई	गंगेटार	मि	२०	२,००,०००	२०२१/०८२		२०२२/०८३		२०२३/०८४		२०२४/०८५		२०२५/०८६	२००,०००	विमर्वा सतकोष २	दृष्टि

क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
खानेपानी तथा डल निकाश, गापालिका सार्भेदार संस्था	समुदयिक वन, सेक्टर वन, पालिका, सार्भेदार संस्था	समुदयिक वन, सेक्टर वन, पालिका, सार्भेदार संस्था	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा
			०००'००'६	०००'००'२			
			००२	६			
			०००'५९				
			००२				
			०००'५९				
			००२				
		०००'००'६	०००'५९		०००'००'०५'६		
		६	००२		५		
०००'००'६	०००'००'५		०००'५९				
६	६		००२				
१,००,०००	५,००,०००	२,००,०००	४,००,०००	४,००,०००	१,५०,००,०००	०	०
१	१	१	२,०००	१	३	२	४
संख्या	संख्या	संख्या	बिरवा	कि.मि	कि.मि	कि.मि	कि.मि
गैर पधेरी खोला मुहान	गंगोटार, थापा टोल	गंगोटार खेत	सबै टोल	गंगोटार खेत	टार, ग्याल्थुम	ग्याल्थुम	टारफाट
खानेपानी	वन	वन	कृषि	सिंचाई	सिंचाई	सिंचाई	सिंचाई
पोखरी निर्माण गरि मुहान संरक्षण	नर्सरी सहित जडिबुटी खेती-कुरिलोको लग्नी नर्सरी स्थापना	बायो ब्रिकेट बनाउने प्रविधि तथा औजार सहयोग	खेत बारीमा कागती रोपण	सिरमबिता पुछार कुलो बाल निर्माण/मर्मत	मडी घट्ट, नेवार टोल, बित्तो गाउँ कुलो मर्मत (१०००रो. खेत)	सोते ग्याल्थुम कुलो मर्मत	मडी घट्ट, टार फाट माभीटारकुलो मर्मत

क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका सार्भेदार संस्था	खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका सार्भेदार संस्था	गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	समुदयिक वन, सेक्टर वन, पालिका, सार्भेदार संस्था	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
	०००'००'५						
	००५						
०००'००'६					०००'००'६	०००'००'५	०००'००'६
६					६	००६	६६
			०००'००'६				
			०				
३,००,०००	५,००,०००	०	१,००,०००	१,००,०००	५०,०००	०	१,२०,०००
१	६००	५०	१	१	२००	३००	१२
संख्या	मि	मि	पटक	संख्या	गोटा	मि	पटक
माफिटार	तालामार ङड	गेटार	पल्लो सेरा	सेरा	सेरा	सेरा	सेरा
खानेपानी	खानेपानी	सिंचाई	कृषि	वन	विपद्	सिंचाई	कृषि
भर्याग खोल्छा, मुहान संरक्षण	तालामाराङ बस्ती नुम्बा खानेपानी	गैटार कमुने खोला कुलो मर्मत	जैविक विषादी निर्माण तालीम	बायो चार निर्माण सहयोग	बाँस रोपण	ग्याल्युम खोला सेराफाट सिंचाई कुलो मर्मत	कृषि प्राविधिक ज्ञानको लागी कृषक पाठशाला संचालन

एग्रोभेटलाई ज्ञान सहित विषादी बेबस्थाको लागि तालीम	कृषि	सेरा	जना	१	३०,०००					०००'०६	०				कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	हे.पु.क.
बजार व्यवस्थापन तालीम	कृषि	सेरा	पटक	१	५०,०००		०				००००५	०			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	हे.पु.क.
ज्यदी खेत सिंचाई कुलो मर्मत	सिंचाई	जदी खेत	मि	५०	०		०								गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	हे.पु.क.
उगांग सिंचाई कुलो मर्मत	सिंचाई	महाविर खोल्सा दे खि चिलिंग खेत	मि	३००	०		०								गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	हे.पु.
तौंदी बगर खेत सिंचाई कुलो मर्मत	सिंचाई	तलामारंग खोला	मि	६०	०		०								गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	हे.पु.
जैविक विषादी तालीम	कृषि	देवीस्थान	जना	२०	५०,०००			०००'०५	०						कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	हे.पु.क.
कृषक पाठशाला संचालन	कृषि	देवीस्थान	पटक	१२	१,२०,०००						०००'०६'६	०			कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	हे.पु.क.
रैथाने बीउ संकलनका लागि प्रविधि सहयोग	कृषि	सबै टोल	संख्या	१	१,००,०००										कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	हे.पु.क.

खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका साभेदार संस्था	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	
				०००'००'१८'२
				०००'१८'२३'६
		०००'००'६		०००'१६'८३'३
		०६		
०००'००'६				०००'१६'६८'१
६				
	०००'०१	०००'००'६		०००'१८'०८'३
	८	५		
३,००,०००	५०,०००	३,००,०००	०	२७,१३,६०,०००
१	२०	१५	५	जम्मा
रोटा	जना	घरधुरी	कि.मि	
रुप्सिंग धारा- च्यानडाडा	बैदार र सरस्वती टोल	बैदार र सरस्वती टोल	हरि डाडा, विसौना	
खानेपानी	कृषि	कृषि	सिंचाई	
रुप्सिंग धारा मुहान संरक्षण	जैविक बिषादी तालीम	आ.पी.एम. विधिद्वारा खेती प्रणालीमा सहयोग/टनेल	महाविर खोला- हरिडाडा-विसौना सिंचाई कूलो निर्माण	

वडा नं. ५ को जलवायु अनुकूलन योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										प्रतिकार क्षमता	
						परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.		परिमाण
पानी सकलन पोखरी निर्माण	सिंचाई	डिप्लो, क्यासिडचे, दोभान टोल	गोटा	३	१५,००,०००												पारिस्थितिक
थोपा सिंचाई	सिंचाई	डिप्लो, क्यासिडचे, दोभान टोल	गोटा	१५	३,००,०००												पारिस्थितिक
सुधारिएको घट्ट/विद्युतीय मिल सहयोग	जीविको पार्जन	भारती डाँडा	गोटा	१	१,५०,०००												पारिस्थितिक
खडेरीसहन सक्ने बीउ खरिद	कृषि तथा पशुपालन	भारती, डिप्लो, क्यास्तिगचे	घरधुरी	६७	१,५०,०००												पारिस्थितिक
कृषक पाठशाला संचालन	कृषि तथा पशुपालन	डिप्लो	पटक	९	१,००,०००												पारिस्थितिक

क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू
		०००'००'२				०००'०२	
		८				०००'६	
		०००'००'२				०००'०२	०००'००'३
		८				०००'६	६
		०००'००'२	०००'००'०२			०००'०२	
		८	०३			०००'६	
	०००'०५'६	०००'००'२				०००'०२	०००'००'३
	६	८				०००'६	६
०००'०५		०००'००'२		०००'०५	०००'००'६	०००'०२	
६		८		६	६	०००'६	
५०,०००	१,५०,०००	१०,००,०००	२०,००,०००	५०,०००	१,००,०००	१,००,०००	६,००,०००
१	१	१०	६०	१	१	५०००	२
पटक	गोटा	पटक	मि	पटक	गोटा	गोटा	गोटा
सबै	भारती डाँडा	भारती डाँडा	डिप्लो मुनी	डिप्लो	डिप्लो	भारती र आसपासको वन	दोगाउ
कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	विपद्	वन	वन	कृषि तथा पशुपालन	सिंचाई
जैविक विषादी निर्माण तालीम	एकीकृत सत्रु जीव व्यवस्थापन नमुना पलत निर्माण	पशु रोगका लागि घुम्ती शिविर संचालन- हरेक वर्षमा २ पटक	पहिरो नियन्त्रणका लागि जैविक ततवनद निर्माण	बायोचार निर्माण तालीम	बायोचार निर्माण मेसिन सहयोग	फलफुल रोपण	सरक्षण पोखरी निर्माण- सिंचाई

क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
					०००'०६		
					३		
	०००'००'६				०००'०६	०००'००'६	
	६				३	३	
		०००'००'६			०००'०६		
		६			३		
०००'००'६	०००'००'६		०००'००'६		०००'०६	०००'००'६	०००'००'६
८	८		५		३	३	८
				०००'००'६	०००'०६		
				८	३		
१,००,०००	२,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,५०,०००	४,००,०००	१,००,०००
१	२	१	५	१	१२	१२	१
गोटा	पटक	गोटा	गोटा	पटक	पटक	महिना	गोटा
दोगाउ	दोगाउ	दोगाउ	दोगाउ	दोगाउ	दोगाउ	दोगाउ	दोगाउ
खानेपानी	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन
मुहान सरक्षण	खडेरी सहन क्षमता भएको बीउ सहयोग	आलुको बीउ भण्डारणक लागि रास्टइक स्टोर निर्माण	बेसूसमी तरकारी खेती - प्लास्टिक टनेल र थोपा सिंचाई	जैविक विषादी निर्माण तालीम	कृषक पाठशाला संचालन	प्राविधिक सहयोग- कृषि	आइ.पी.एम. नमुना पलट स्थापन

क्र.सं.	विवरण	विवरण	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	विवरण	क्र.सं.
टिमुर खेतीका लागि विरवा सहयोग	वन	दोगाऊ	गोटा	५,०००	५,००,०००		समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा
बैकल्पिक जिविको पार्जनका लागि सिपमुलक तालीम (निगालो, बाँस)	जीविको पार्जन	दोगाऊ	पटक	१	१,५०,०००		गाउँपालिका, कृषि शाखा, उर्जा तथा बातावरण शाखा, साभेदार संस्था
खानेपानी योजना निर्माण -२००० लि ट्याकमी मोटर द्वारा पानी तान्ने	खानेपानी	सिरान टोल - बोल्दे	संख्या	१	२,००,०००	०००'००'२	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय
मुहान सम्रक्षण	खानेपानी	बोल्दे	संख्या	२	१,००,०००	०००'०५	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय
थोपा सिंचाईको व्यवस्था	सिंचाई	बोल्दे	संख्या	१५	३००,०००	०००'००'६	गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू
सुधारिएको पानी घट्ट संचालन	जीविको पार्जन	बोल्दे	संख्या	२	३,००,०००	०००'०५'६	गाउँपालिका, कृषि शाखा, उर्जा तथा बातावरण शाखा, साभेदार संस्था
जैविक विषादी तालीम	कृषि तथा पशुपालन	लाभटोल बोल्दे	जना	१५	७५,०००	०००'५६	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
आइ.पीएम पाठशाला निर्माण	कृषि तथा पशुपालन	बोल्दे	वटा	१	१,००,०००	०००'००'६	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू

कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू	गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू															
										०००'००'											
०००'०५'			०००'००'६'							०००००६'											
६			६							६											
											०००'००'६'	०००'००'०५'									
											६	०३									
०००'०५'		०००'००'६'				०००'००'६'															
६		६				६															
	०००'०५'६'			०००'००'६'		०००'००'६'				०००'००'१'											
	८					८				८											
१,००,०००	१,२०,०००	३,००,०००	३,००,०००	१,००,०००	६,००,०००	९,००,०००															५०,००,०००
२	२	१		१	३	३															६०
पटक	संख्या	ओटा		पटक	गोटा	गोटा															घरघुरी
लाभटोल बोल्डे	बोल्डे	खर्बुजे	बोल्डे	छाजो, फर्वाजाड, खर्बुजे	छाजो, फर्वाजाड, खर्बुजे	छाजो, फर्वाजाड, खर्बुजे															खर्बुजे-पन्हुंग मालती महान
कृषि तथा पशुपालन	विपद्	वन	वन	कृषि तथा पशुपालन	सिंचाई	सिंचाई															खानेपानी
उन्नतजातको बाली व्यवस्था गर्ने	खोज उद्धारको लागि तालीम तथा समान सहयोग	टिम्बुर खेती गर्न नर्सि स्थापना	बहुउपयोगी नर्सरी स्थापना गर्ने	खडेरी सहन सक्ने बीउ व्यवस्थापन गर्ने	आकाश पानी सकलन को लागि पानी घैटो निर्माण	पानी सकलन पोखरी निर्माण															खानेपानी योजना निर्माण

क्र.सं.	वि.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	समुदायिकवन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय
						०००'००'०	
						००'५६	
						०००'००'०	
						००'५६	
	०००'००'०	०००'००'०			०००'००'०	०००'००'०	
	०	०			०	००'५६	
	०००'०५			०००'५६'०		०००'००'०	
	०			५		००'५६	
०००'००'६	०००'०५	०००'००'०	०००'००'६	०००'५६'०		०००'००'०	०००'०५
००	०	०	२	५			०
३,००,०००	२,००,०००	२,००,०००	३,००,०००	२,५०,०००	१,००,०००	५,००,०००	५०,०००
१०	३	२	४	१०	१	१०,०००	१
घरधुरी	गोटा	पटक	पटक	संख्या	संख्या	गोटा	संख्या
खर्बुजे र छाजो	पानकुंग, छाजो खोला, पच्यार	छाजो	खर्बुजे छाजो	खर्बुजे छाजो	छाजो	छाजो, फर्वाजाड, खर्बुजे	कलिचे खोला
सिंचाई	खानेपानी	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	वन	खानेपानी
थोपा सिंचाईको सहयोग	मुहान संरक्षण	जैविक विषादी निर्माण तालीम	आइ.पी.एम. पठशाला संचालन	प्लास्टिक टनेलमा बेमौसिम खेती	आलु भण्डारणको लागि रश्टीक स्टोर	जडीबुटी खेती-टिमुर खेती	कलिचेखोला माथिल्लो मुहान संरक्षण

क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
		०००'००'२			०००'००'६	०००'२६
		०६			६	२
			०००'०३		०००'००'६	०००'३६
			३		६	२
०००'०६	०००'०५	०००'००'२	०००'०३	०००'०२	०००'००'६	०००'३६
००६	४६	०६	३	६	६	२
३०,०००	५०,०००	४,००,०००	१,२०,०००	६०,०००	३,००,०००	५०,०००
१००	१५	२०	१२	१	३	१२
मी	जना	घरधुरी	पटक	गोटा	गोटा	पटक
नमुन डाडा	मानेडाडा	मानेडाडा	मानेडाडा	मानेडाडा	लिहोप, छाजो, स्यारहोप	सिरीशे
सिंचाई	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	खानेपानी	कृषि तथा पशुपालन
सिंचाइको लागि पाइप व्यवस्था गर्ने	जैविक विषादी निर्माण तालीम	प्लास्टिक टनेलमा बेमौसिम तरकारी खेती	आइपी एम र कृषि पठशाला संचालन	आइपी एम नमुना प्लोट स्थापना	खानेपानी मुहान संरक्षण- इन्टेक मर्मत	कृषि पठशाला संचालन

क्र.सं.	वि.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकाय	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
				०००'००'५			
				००६			
			०००'००'५				
			०५				
		०००'०५'६					
		५					
	०००'००'६			०००'००'५	०००'०५	०००'००'६	०००'००'६
	५			००६	५	६	५६
०००'००'६	०००'००'६				०००'०५		
८	५				३		
१,००,०००	२,००,०००	१,५०,०००	५,००,०००	१०,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००
१५	१०	५	२०	२००	१२	१	१५
जना	घरधुरी	मी	मी	मी	पटक	संख्या	घरधुरी
सिरीशे	सिरीशे	चौ टोल सिरीशे	पुछार टोल-सिरीशे	छुमिखेत, चकपल, कांगर	लाभगाउँ	लाभगाउँ	लाभगाउँ
कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	विपद्	विपद्	विपद्	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	प्लास्टिक टनेलमा बेमौसमी तरकारी खेती	बायोइन्जिनरिंग विधि वाट पैहरो नियन्त्रण	बायोइन्जिनरिंग विधिबाट पैहरो नियन्त्रण	खोला कटान नियन्त्रणका लागि तार जाली	कृषक पाठशाला संचालन	आई.पी.एम. पलट स्थापना	जैविक बिषादी र कृषि तालीम

क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पालिका पन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय
		०००'००'०६					
		००६					
	०००'००'६						
	m						
०००'०५		०००'००'०६			०००'०५	०००'५८	
६		००६			६	६	
			०००'००'५	०००'०५	०००'०५	०००'५८	
			०८	८	६	६	
		०००'००'०६		०००'०५	०००'०५		०००'००'६
		००६		८	६		६
५०,०००	३,००,०००	३०,००,०००	५,००,०००	१,००,०००	१,५०,०००	५०,०००	१,००,०००
१	३	३००	२०	४	३	२	१
पटक	घरधुरी	मि	मि	संख्या गोटा (मुहान)	पटक	पटक	संख्या
लाभगाउँ	लाभगाउँ	सानु भुसाना, संदे छाप	गोकमरंग	छमांग, मस्यंग	उर्लेनी	उर्लेनी	वाइबादिन
कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	विपद्	विपद्	खानेपानी	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	खानेपानी
रैथाने बीउ भण्डारण सहयोग	खोर/भकारो सुधार सहयोग	बायो इन्जीनियरिंग प्रविधि बाट पहिरो संरक्षण	तारजाली द्वार घर छेउको पहिरो संरक्षण	मुहान संरक्षण-बिरुवा रोपण	जैविक विषादी निर्माण तालीम	रैथाने बीउ संरक्षणक लागि प्रविधि सहयोग	वाइबादिन खोल्ल संरक्षण

हेल्प	हेल्प	हेल्प	हेल्प	हेल्प	हेल्प	हेल्प	हेल्प
कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू	गाउँपालिका, कृषि शाखा, उर्जा तथा बातावरण शाखा, सार्भेदार संस्था	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
	०००'००'६				०००'०५'६		
	६				६		
०००'०५'६		०००'०६			०००'०५'६		
६		५६			६		
		०००'०२	०००'००'६	०००'०५'६		०००'००'२	०००'०५
		०६	६	६		६	६
०००'०५'६	०००'००'६	०००'०५				०००'००'२	०००'०५
६	०६	५६				६	६
३,००,०००	२,००,०००	१,००,०००	३,००,०००	१,५०,०००	३,००,०००	४,००,०००	१,००,०००
२	२०	५०	१	१	२	२	४
पटक	घरधुरी	संख्या	किमी	गोटा	संख्या	पटक	पटक
चित्रे पिप्ले	चित्रे पिप्ले	चित्रे पिप्ले	लक्ष्मी खोला	रास्मन टोल	लक्ष्मी खोला, गोमिदंग	कल्लेरी	कल्लेरी
कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	सिंचाई	जीविको पार्जन	खानेपानी	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन
कृषि प्राविधिकको सहयोग लिने	एकीकृत जीव व्यवस्थापन तालीम र प्रविधि द्वारा रोग कीरा नियन्त्रण	रैथाने वाली संरक्षण र भण्डारण समान सहयोग	कुलो निर्माण, मर्मत (पहिरोले बगाएको)	सुधारिएको घट्ट निर्माण	मुहान संरक्षण	सबै घरक लागि जैविक विषादी निर्माण तालीम र समान सहयोग	प्राविधिक सहयोग

क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.		
कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	
				०००'००'६२
				०००'०६'६५
०००'०५	०००'०५	०००'०५'६		०००'३३'६०'६
६	६	०००'५		
	०००'०५	०००'०५'६		०००'३५'६६'६
	६	०००'५		
०००'०५			०००'०५'६	०००'३६'५५'६
८			८	
१,००,०००	१,००,०००	३,००,०००	१,५०,०००	७,५५,५०,०००
२	२	१०००	२	जम्मा
पटक	ओटा	संख्या	बटा	
कल्लेरी	कल्लेरी	राजमान, आलडाडा, पुछार टोल	बडा ५	
कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	वन	वन	
कृषि तालीम/ रोग कीरा पहिचान तथा उपचार	नशल सुधार सहयोग	टिम्मुर र कागती खेती	समुदायिक वन नबीकरण तथा विपन्न लक्षित कार्यक्रम	

वडा नं. ६ को जलवायु अनुकूलन योजना												
अनुकूलनका क्रियाकलाप	विवरण क्षेत्र	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट				प्राथमिकता		
						परिमाण	आ.ब. २०८१/०८२	२०८२/०८३	परिमाण		आ.ब. २०८३/०८४	परिमाण
अगुवा किसानलाई IPM सम्बन्धी तालीम	कृषि तथा पशुपालन	लाई टोल	जना	३०	३,००,०००	५६	०००'०४'६				हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
मुहान संरक्षण गर्ने	खानेपानी	चिलाउने खोला-लाई टोल	वटा	१	५,००,०००	४	०००'००'४				खानेपानी तथा ढल निकास, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
पानी जम्मा गरी इन्टेक निर्माण गर्ने	खानेपानी	धनिटो लको कुवा-लाई टोल	वटा	१	३,००,०००	६	०००'००'६				खानेपानी तथा ढल निकास, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
फापर बीउ अनुदान	कृषि तथा पशुपालन	सबैटोल-लामा टोल	के.जी	५००	१,००,०००	२०२	०००'४२	०५	०००'०६		हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

हेलम्बु	हेलम्बु	हेलम्बु	हेलम्बु	हेलम्बु	हेलम्बु	हेलम्बु
हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरू	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पालिका, पर्यटन, रोजगार शाखा	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
०००'००'६						
४६						
						०००'०४
						४६
३,००,०००	१,००,००,०००	५,००,०००	३,००,०००	५,००,००,०००	१०,००,०००	५०,०००
१५	४००	५००	५०	६०	३०	२५
जना	मिटर	मिटर	के.जी	मिटर	मिटर	जना
सबैटो ल-लामा टोल	सिउरेनी पहियो	कताहो पवाट छमगाड	धैरेनीडाँडा	केरावारी	गैरीथोक पाहुना घर	गैरीथोक, गुरुडटोल, मानेटोल
कृषि तथा पशुपालन	सिंचाई	सिंचाई	वन	विपद्	विपद्	कृषि तथा पशुपालन
अगुवा किसानलाई जैविक विषादी/IPM सम्बन्धी तालीम	पानी घट्टको लागि कुलो निर्माण	कतोहोपवाट छमगाडमा पानी जम्मा घरघरमा ल्याउने	मोलासेस घाँस रोप्ने (बाँदरका लागि)	ग्याविन जाली र वाँसको प्रयोग गरेर पर्खाल निर्माण गर्ने	मेसिनरी पर्खाल लगाउने र अमिस्रो रोप्ने	जैविक तरकारी खेती सम्बन्धी तालीम

क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
					०००'००'६
					०६
०००'०५'६		०००'०५'६	०००'०३'६	०००'००'५	०००'००'६
६		६	६६	६	०६
०००'०५'६	०००'००'५	०००'०५'६	०००'०२'६		०००'००'२
६	६	६	६६		२२
					०००'००'६
					०६
५,००,०००	५००,०००	२५,००,०००	५,००,०००	५,००,०००	१०,००,०००
२	१	२	२५	४५	१२४
वटा	वटा	वटा	जना	घरधुरी	घरधुरी
गैरीथोक	मानेटोल	तल्लो माजिलुङ	सवैटोल	पुरानो गाउँ	गैरीथोक, गुरुडटोल, मानेटोल
खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी	कृषि तथा पशुपालन	खानेपानी	कृषि तथा पशुपालन
ट्याङ्की निर्माण गर्ने	पानी जम्मा गरी ट्याङ्की निर्माण गर्ने	खानेपानी मर्मत (पाइपलाइन मर्मत)	टनेल निर्माण र थोपा सिंचाई को व्यवस्था	पानी जम्मा गरी ट्याङ्की निर्माण गर्ने	अडुवा र बेसार खेती गर्ने (अनुदान पाएमा)

हेलम्बु	हेलम्बु	हेलम्बु	हेलम्बु	हेलम्बु	हेलम्बु	हेलम्बु
हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरू	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरू	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरू	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरू	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरू	खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
०००'००'०६					०००'००'५६	
०६					०	
०००'००'०६						
०६						
०००'००'०६	०००'००'०६			०००'००'५		
२२	१५			०		
०००'००'०६		०००'००'५				
०६		०००'००'६				
५,००,०००	१०,००,०००	५,००,०००		५,००,०००	२५,००,०००	५,००,०००
१२४	५७	१,०००		१	१	१४
घरधुरी	घरधुरी	किग्रा		वटा	वटा	जना
गैरीथोक, गुरुडोटोल, मानेटोल	नालुडखर्क, सेमेराड, दुङ्गे	नालुडखर्क, सेमेराड, दुङ्गे		नालुडखर्क	नालुडखर्क, सेमेराड, दुङ्गे	नालुडखर्क, सेमेराड, दुङ्गे
कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन		कृषि तथा पशुपालन	खानेपानी	सिंचाई
कागती खेती र तालीम	वाली विमा गर्ने	आलुको उन्तको जातको बीउ लगाउने		बीउ संरक्षण कोठा निर्माण	ड्वाखर्क खानेपानी सर्मत	थोपा सिंचाई गर्ने

क्र.सं.	वि.सं.	क्र.सं.	वि.सं.	क्र.सं.	वि.सं.
अगुवा किसानलाई तालीम	कृषि तथा पशुपालन	ढाप्लुङ	जना	१५	५,००,०००
मुहान संरक्षण र मर्मत गर्ने	खानेपानी	चल्या मुहान	बटा	१	५,००,०००
पानी घट्ट सुधार गर्ने	जीविको पार्जन	सिउरेनी घट्ट	बटा	१	१,००,०००
मुहान संरक्षण र ट्याङ्गी निर्माण	खानेपानी	बादी छुमुर पोखरी कुवा	बटा	२	२००,०००
मुहान संरक्षण र ट्याङ्गी निर्माण तारवार गर्ने	वन	ढाप्लुङ	मिटर	२,०००	५,००,०००
अदुवा खेती र बेसार खेती गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	याङ् दावारी	घरधुरी	१५	१,००,०००

क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरू	सिंचाई, पालिका	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरू	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरू	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरू	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरू
			०००'००'५		०००'००'६
			५६		५५
०००'०३'६				०००'००'६	
०६				६	
०००'०२'६					०००'००'५
५६					५६
५,००,०००	२०,००,०००	५,००,०००		३,००,०००	५,००,०००
५५	१	२५		१	२५
घरधुरी	मिटर	जना		बटा	जना
ढाप्लुङ	हात्तीढुङ्गेर कैदले	सवैटोल		कामी डाडा	गोहोरे साखिन चौर टोल
कृषि तथा पशुपालन	विपद्	कृषि तथा पशुपालन		कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन
पशु विमा गर्ने	बायो इन्जिनियरिङ पखाल निर्माण	बगरे खेती सम्बन्धी तालीम र सहयोग		रैथाने बीउ संर क्षणक लागि बीउ वैज्ञको स्थापना	seed big अनुदान जैविक विषादी सम्बन्धी तालीम

विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण
हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरू	खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू		
	०००'००'०२				०००'००'०२
	०				
				०००'००'५	०००'००'५
				५५	
०००'००'०६					०००'००'५६
५५					
					०००'००'६६
		०००'००'६			०००'००'६६
		००६			
१०,००,०००	२०,००,०००	२,००,०००	५,००,०००		१,५६,२३,००,०००
८८	१	१००	८८		जम्मा
घरधुरी	बटा	केजी	घरधुरी		
सबैटोल	अम्बाले खोला मूलको पानी	भिरकुना देखि पुरानागाउ	सबैटोल		
कृषि तथा पशुपालन	खानेपानी	कृषि तथा पशुपालन	कृषि तथा पशुपालन		
कागती खेती गर्ने	मुहान संरक्षण तथा मर्मत गर्ने	मोलासेस घाँस रोप्ने	वाली विमा गर्ने		

अनुकूलनका क्रियाकलाप	वडा नं. ७ को अनुकूलन योजना	विवरण	मिति	परिमाण	रकम	२०८१/०८२		२०८२/०८३		२०८३/०८४		२०८४/०८५		२०८५/०८६		कुल
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	
किकपर्ख पानी मुहान संरक्षण (सो पानी २२ घरधुरिको लागि)		बलाम्चे, मालेचौर	२	ओटा	१,२०,०००	१	६०,०००	१	३०,०००							रि.रि.
मैखर्क खानेपानी मुहान संरक्षण		कुटुमसाड	१	ओटा	५०,०००	१	५०,०००									रि.रि.
मैखर्क खानेपानी मुहानमा अर्को मुहानको पानी ल्याउनको लागि पाइप		कुटुमसाड	३००	मि.	१५,०००	६०	३,०००	६०	३,०००	६०	३,०००	६०	३,०००	६०	३,०००	रि.रि.
खोल्सा कुनै नभएकोले, खेरगएका पानी र बडातको पानी संकलनको लागि रिचार्ज पोखरी निर्माण		कुटुमसाड, बलाम्चे, मालेचौर	२८	ओटा	५,००,०००	५.६	१,००,०००	५.६	१,००,०००	५.६	१,००,०००	५.६	१,००,०००	५.६	१,००,०००	रि.रि.रि.
कम पानीमा उत्पादन हुने बीउ अनुदान (टिमुर, कि.बि., सिमि, मकै, आलु)		कुटुमसाड, बलाम्चे, मालेचौर	१००	रोपनी	१,५०,०००	२०	३०,०००	२०	३०,०००	२०	३०,०००	२०	३०,०००	२०	३०,०००	रि.रि.रि.
अगुवा कृषकलाई टनेल सहितको तरकारी खेती तालीम		कुटुमसाड, बलाम्चे, मालेचौर	२०	जना	५,००,०००	४	१,००,०००	४	१,००,०००	४	१,००,०००	४	१,००,०००	४	१,००,०००	रि.रि.रि.
जैविक विषादि निर्माण तालीम र कृषि प्रविधिकको सहयोग		कुटुमसाड, बलाम्चे, मालेचौर	२८	जना	५०,०००	५.६	१०,०००	५.६	१०,०००	५.६	१०,०००	५.६	१०,०००	५.६	१०,०००	रि.रि.रि.

रैथाने बीउ संरक्षणको लागि भण्डारण भकारी तथा ब्याग निर्माण समुदाय स्तरमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम	कृषि	कुटुमसाइ, बलाम्चे, मालेचौर	ओटा	३८	३,००,०००	७.६	६०,०००	७.६	६०,०००	७.६	६०,०००	७.६	६०,०००	पहिलो
खोजि उद्धार तालीम र First Aid तालीम अगुवा कृषकहरुलाई व्यवस्थित टनेल सहितको तालीम	जनचेतना	सुरसिड	पटक	१	३०,०००	६	२०,०००							पहिलो
कसिडढाप खोलाको पानी सुरसिडको सिरानटोलबाट बिच टोल सम्म सिचाइकुलो निर्माण	विपद्	सुरसिड	जना	३	५०,०००	१	१५,०००	१	२०,०००	१	६०,०००	५	६०,०००	पहिलो
कसिडढाप खोलाको पानी सुरसिडको सिरानटोलबाट बिच टोल सम्म सिचाइकुलो निर्माण	कृषि	सुरसिड	जना	२५	३,००,०००	५	६०,०००	५	६०,०००	५	६०,०००	५	६०,०००	पहिलो
कसिडढाप खोलाको पानी जम्मा गरी प्रयोगको लागि रिजार्ज पोखरी निर्माण	सिचाई	सुरसिड	कि.मि.	१	५,००,०००	१	५,००,०००							पहिलो
घट्ट सुधार	जल तथा उर्जा	सुरसिड	ओटा	३	१,५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	दोस्रो
सुख्खा जमिनमा हुने बाली विरुवा अनुदान जस्तै : टिमुर, कि.वि., फापर, घैया, सिमी, आरुपखडा, आरु	जल तथा उर्जा	सुरसिड	ओटा	५	१,००,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	पहिलो
जुट्यान सुधार तथा तालीम	कृषि	सुरसिड	रोपनी	२००	२,००,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	पहिलो
	कृषि	सुरसिड	जना	२५	३०,०००	५	६,०००	५	६,०००	५	६,०००	५	६,०००	पहिलो

जैविक विषादि निर्माण तालीम र कृषि प्रविधिकको सहयोग	कृषि	सुरसिड	जना	५०	६०,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००
बीउ परिवर्तनमा अनुदान तथा तालीम जस्तै: कोदो, टिमुर, गहुँ, आलु, सिमी फापर	कृषि	सुरसिड	जना	५०	६०,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००
बीउ भण्डारण केन्द्र	कृषि	सुरसिड	ओटा	१	५,००,०००			१	५,००,०००						
जमिन बाँक्रो नराख्नको लागि बीउ विजन उपलब्धता गर्नुपर्ने जस्तै: बेसार, अडुवा, डल्ले खुर्सानी, पिडालु, तरुल आदि	कृषि	सुरसिड	रोपनि	३००	५,००,०००	६०	१,००,०००	६०	१,००,०००	६०	१,००,०००	६०	१,००,०००	६०	१,००,०००
मिचाह भार संकलन गरी कम्प्युटर मल निर्माण तालीम अगुवा कृषकलाई	कृषि	सुरसिड	पटक	१	३०,०००	१	३०,०००								
जडिबुट्टि चिन्ने र संरक्षण गर्ने तालीम हरेक वर्षा जस्तै धसिङ्गे, चिराइतो	वन	सुरसिड	पटक	१	१०,०००	१	१०,०००								
जैविक विषादि निर्माण तालीम र कृषि प्राविधिकको सहयोग	कृषि	पातिड	जना	५०	५०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००

IPM पद्धति तरकारी खेती गर्ने तालीम (चक्रीय बाली)	कृषि	पातिङ	घरधुरि	५०	५०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०,०००
बीउ परिवर्तन गर्ने र पनि रैथाने बीउ संरक्षण तालीम	कृषि	पातिङ	घरधुरि	५०	५०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०,०००
बेषार, अदुवा, पिंडालु, जस्ता बाली व्यवस्थापन	कृषि	पातिङ	रोपनि	३००	१०,००,०००	६०	२,००,०००	६०	२,००,०००	६०	२,००,०००	६०	२,००,०००	२,००,०००
समुदाय स्तरमा सचेतीकरण आफ्नो आफ्नो बाली संर क्षणको लागि पालो पालोखेती कुर्ने तालीम	जन चेतना	पातिङ	पटक	१	३०,०००	१	३०,०००							
माख्लो पातिङ खाने पानी मुहान मर्मत	खानेपानी	पातिङ	ओटा	१	५०,०००	१	५०,०००							
पातिङ खानेपानी मुहान संरक्षण	खानेपानी	पातिङ	ओटा	४	१,००,०००	१	२५,०००	१	२५,०००	१	२५,०००	१	२५,०००	२५,०००
कुलुडलुड खोलादेखि तल्लो पातिङ ज्याति टोल सम्म सिंचाइ कुलोमर्मत	सिंचाई	पातिङ	मि.	९००	५,००,०००	१६०	१,००,०००	१६०	१,००,०००	१६०	१,००,०००	१६०	१,००,०००	१,००,०००
तिलचुड खोलादेखि माख्लो पातिङसम्म सिंचाइ व्यवस्थापन	सिंचाई	पातिङ	मि.	२०००	१०,००,०००	४००	२,००,०००	४००	२,००,०००	४००	२,००,०००	४००	२,००,०००	२,००,०००
पानी संकलन पोखरी निर्माण	सिंचाई	तल्लोर माथिल्लो पातिङ	ओटा	२	२,००,०००	१	१,००,०००							
कम्प्युट मल निर्माण तालीम	कृषि	पातिङ	जना	३०	५०,०००	६	१०,०००	६	१०,०००	६	१०,०००	६	१०,०००	१०,०००

जनचेतनामूलक कार्यक्रम जस्तै: अल्कोहल, सानो उमेरमा विवाह, विद्यालय छोड्ने)	जन चेतना	पातिङ	पटक	२	४०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	२०,०००	१२०	६०,०००	१२०	६०,०००	१२०	६०,०००
कृषि गोरेटो बाटो निर्माण	कृषि	पातिङ	सि.	६००	३,००,०००	१२०	६०,०००	१२०	६०,०००	६०,०००	१२०	६०,०००	१२०	६०,०००	१२०	६०,०००
फुम्राङ खानेपानी मुहान संरक्षण	खानेपानी	सिंगङ	ओटा	१	५०,०००	१	५०,०००									
नागिनडाँडा देखि निमानडाँडासम्म पानी पुगाउनको लागि मुहान संरक्षण ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	निमान डाँडा	ओटा	१	१,००,०००	१	१,००,०००									
बेर्कापसाङ खानेपानी मुहान संरक्षण	खानेपानी	बेर्कापसाङ	ओटा	१	५०,०००	१	५०,०००									
सिंचाई कृलो निर्माणको लागि ठूलो पाइप	सिंचाई	सिंगङ	सि.	५००	३,००,०००	१००	६०,०००	१००	६०,०००	६०,०००	१००	६०,०००	१००	६०,०००	१००	६०,०००
निमानडाँडा सिंचाई कृलो मर्मत सुख्खा जमिनमा हुने बाली/बीउ अनुदान (बेसार, अदुवा, डल्ले खुर्सानी, टिमु, कि.वि)	सिंचाई	निमान डाँडा	क्रि.सि.	२	२,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१,००,०००	१	१,००,०००				
सुख्खा जमिनमा हुने बाली/बीउ अनुदान (बेसार, अदुवा, डल्ले खुर्सानी, टिमु, कि.वि)	कृषि	सिंगङ, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	रोपनि	१००	४,००,०००	२०	६०,०००	२०	६०,०००	६०,०००	२०	६०,०००	२०	६०,०००	२०	६०,०००
पशुपालन अनुदान (बाखा, कुखुरा, भैसी, गाई)	कृषि	सिंगङ, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	घरधुरि	१५	५,००,०००	३	१,००,०००	३	१,००,०००	१,००,०००	३	१,००,०००	३	१,००,०००	३	१,००,०००

बीड परिवर्तन / अनिदान कार्यक्रम(कोदो, मकै, फपर, सिमि, बदाम)	कृषि	सिंगड, निमानडाँडा, बेर्कापसाड	घरधुरि	२५	१,००,०००	५	२०,०००	५	२०,०००	५	२०,०००	५	२०,०००	५	२०,०००	५	२०,०००	५	२०,०००
जैविक विषादि तालीम र प्रयोग सम्बन्धी तालीम	कृषि	सिंगड, निमानडाँडा, बेर्कापसाड	जना	१५	५०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००
नगदेबाली सम्बन्धी तालीम अगुवा कृषकलाई	कृषि	सिंगड, निमानडाँडा, बेर्कापसाड	जना	१५	१,००,०००	३	२०,०००	३	२०,०००	३	२०,०००	३	२०,०००	३	२०,०००	३	२०,०००	३	२०,०००
कम्प्युट मल निर्माण तालीम	कृषि	सिंगड, निमानडाँडा, बेर्कापसाड	पटक	१	३०,०००	१	३०,०००	१	३०,०००	१	३०,०००	१	३०,०००	१	३०,०००	१	३०,०००	१	३०,०००
मोलासे र फार रोप्ने (बाँदरको लागि)	वन	सिंगड, निमानडाँडा, बेर्कापसाड	कि.मि.	२	२,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००
बाल कक्षा र बाल कक्षा सहजकर्ता व्यवस्थापन	जन चेतना	सिंगड, निमानडाँडा, बेर्कापसाड	ओटा	१	५,००,०००	१	५,००,०००	१	५,००,०००	१	५,००,०००	१	५,००,०००	१	५,००,०००	१	५,००,०००	१	५,००,०००
ठुलो कुलो मर्मत	सिंचाई	माहाँकाल	कि.मि.	३	५,००,०००	१.५	२,५०,०००	१.५	२,५०,०००	१.५	२,५०,०००	१.५	२,५०,०००	१.५	२,५०,०००	१.५	२,५०,०००	१.५	२,५०,०००
सिम्लोफाँट सिंचाइ कुलो मर्मत पुछारको	सिंचाई	माहाँकाल	मि.	२५०	१,००,०००	५०	२०,०००	५०	२०,०००	५०	२०,०००	५०	२०,०००	५०	२०,०००	५०	२०,०००	५०	२०,०००
रिचार्ज पोखरी निर्माण	जलतथा उर्जा	माहाँकाल	ओटा	३	१०,००,०००	१	३,००,०००	१	३,००,०००	१	३,००,०००	१	३,००,०००	१	३,००,०००	१	३,००,०००	१	३,००,०००
जैविक विषादि निर्माण र प्रयोग तालीम अगुवा कृषकलाई	कृषि	माहाँकाल	जना	२५	२,००,०००	५	४०,०००	५	४०,०००	५	४०,०००	५	४०,०००	५	४०,०००	५	४०,०००	५	४०,०००
माटो परिक्षण र कृषि प्राविधिकको सहयोग	कृषि	माहाँकाल	रोपनि	१५००	१०,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००

बीउ भण्डारण केन्द्र निर्माण	कृषि	माहाँकाल	ओटा	१	२५,००,०००	१	२५,००,०००	२५,००,०००	१	२५,००,०००	१	२५,००,०००	२५,००,०००	२५,००,०००	२५,००,०००	२५,००,०००	२५,००,०००	२५,००,०००	२५,००,०००
मिश्रित बाली अबधारणा तालीम	कृषि	माहाँकाल	जना	२५	१०,००,०००	५	२,००,०००	२,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	२,००,०००	२,००,०००	२,००,०००	२,००,०००	२,००,०००	२,००,०००	२,००,०००
कम्पोस्ट मल निर्माण तालीम	कृषि	माहाँकाल	जना	३०	५०,०००	६	१०,०००	१०,०००	६	१०,०००	६	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००
विपद् सम्बन्धी जनचेतनामूलक तालीम	विपद्	तल्लो मजुवा	जना	२	१०,०००	१	५,०००	५,०००	१	५,०००	१	५,०००	५,०००	५,०००	५,०००	५,०००	५,०००	५,०००	५,०००
वैकल्पिक खाने पानी मुहान संरक्षण (भुकम्प र सुरुङ खने पश्चात मुहान सुरेको)	खानेपानी	तल्लो मजुवा	ओटा	१	५०,०००	१	५०,०००	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	५०,०००	५०,०००	५०,०००	५०,०००	५०,०००	५०,०००	५०,०००
जुट्यान निर्माण तथा सुधार	कृषि	तल्लो मजुवा	ओटा	३९	१,००,०००	२५	६०,०००	६०,०००	२५	६०,०००	२५	६०,०००	६०,०००	६०,०००	६०,०००	६०,०००	६०,०००	६०,०००	६०,०००
घट्ट सुधार	जल तथा उर्जा	तल्लो मजुवा	ओटा	१	३,००,०००	१	३,००,०००	३,००,०००	१	३,००,०००	१	३,००,०००	३,००,०००	३,००,०००	३,००,०००	३,००,०००	३,००,०००	३,००,०००	३,००,०००
नगदेबाली (सुत्तला, जुनार, डल्ले खुसाँनि, बेसार, अडुवा आदि) अनुदान	कृषि	तल्लो मजुवा	जना	१०	४,००,०००	२	८०,०००	८०,०००	२	८०,०००	२	८०,०००	८०,०००	८०,०००	८०,०००	८०,०००	८०,०००	८०,०००	८०,०००
बीउ परिवर्तनको लागि अनुदान (काँदो, मकै, धान)	कृषि	तल्लो मजुवा	धरधुरि	३९	२,००,०००	२२	१,१०,०००	१,१०,०००	२२	१,१०,०००	२२	१,१०,०००	१,१०,०००	१,१०,०००	१,१०,०००	१,१०,०००	१,१०,०००	१,१०,०००	१,१०,०००
जैविक विषादि निर्माण तालीम	कृषि	तल्लो मजुवा	जना	१०	५०,०००	२	१०,०००	१०,०००	२	१०,०००	२	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००
माटो परिक्षण र कृषि प्राविधिक सहयोग	कृषि	तल्लो मजुवा	धरधुरि	३९	१,००,०००	२५	६०,०००	६०,०००	२५	६०,०००	२५	६०,०००	६०,०००	६०,०००	६०,०००	६०,०००	६०,०००	६०,०००	६०,०००
बीउ भण्डारण ब्याग व्यवस्थापन	कृषि	तल्लो मजुवा	धरधुरि	१०	१५,०००	२	३,०००	३,०००	२	३,०००	२	३,०००	३,०००	३,०००	३,०००	३,०००	३,०००	३,०००	३,०००

जनावर	वन	तल्लो मजुवा	धरधुरि	३९	१०,०००	३९	१०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००
आक्रमणबाट कृषि कसरी जोगाउने तालीम	जन चेतना	तल्लो मजुवा	ओटा	१	१०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००
बाल कक्षा र बाल कक्षा सहजकर्ता व्यवस्थापन	जन चेतना	तल्लो मजुवा	पटक	१	३०,०००	१	३०,०००	१	३०,०००	१	३०,०००	३०,०००	३०,०००	३०,०००	३०,०००
जनचेतनामुलक कार्यक्रम जस्तै: अल्कोहल, सानो उमेरमा विवाह, विद्यालय छोड्ने)	खानेपानी	तल्लो मजुवा	ओटा	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००
जौखोरिया पानी मुहान संरक्षण	खानेपानी	बंगारे	ओटा	२	१०,००,०००	२	१०,००,०००	२	१०,००,०००	२	१०,००,०००	१०,००,०००	१०,००,०००	१०,००,०००	१०,००,०००
तल्लो जौखोरिया मुहान संरक्षण	सिंचाइ	बंगारे	कि.मि.	२	१५,००,०००	२	१५,००,०००	२	१५,००,०००	२	१५,००,०००	१५,००,०००	१५,००,०००	१५,००,०००	१५,००,०००
साहिमुरे सिंचाइ कुलो मर्मत	कृषि	बंगारे	घरधुरि	६४	१५,००,०००	६४	१५,००,०००	६४	१५,००,०००	६४	१५,००,०००	१५,००,०००	१५,००,०००	१५,००,०००	१५,००,०००
ज्युठान सुधार निर्माण	कृषि	बंगारे	जना	२०	५०,०००	२०	५०,०००	२०	५०,०००	२०	५०,०००	५०,०००	५०,०००	५०,०००	५०,०००
जैविक बिषादि निर्माण तालीम	कृषि	बंगारे	रोपनि	१,५००	५,००,०००	३००	१,००,०००	३००	१,००,०००	३००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००
माटो परिक्षण र कृषि प्राविधिक सहयोग	कृषि	बंगारे	घरधुरि	६४	३,००,०००	१६	७५,०००	१६	७५,०००	१६	७५,०००	७५,०००	७५,०००	७५,०००	७५,०००
बीउ संरक्षण ब्याग	कृषि	बंगारे	जना	२०	१,००,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	२०,०००	२०,०००	२०,०००	२०,०००
हनि ट्राप पद्धतिको प्रयोग तालीम	कृषि	बंगारे	जना	२०	५०,०००	४	१०,०००	४	१०,०००	४	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००
IPM पद्धति तालीम	कृषि	बंगारे	जना	२०	५०,०००	४	१०,०००	४	१०,०००	४	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००

ग्याविन बाल (८ घर संरक्षणको लागि)	विपद्	दमाइचौर	मि.	३००	२५,००,०००	६०	५,००,०००	६०	५,००,०००	६०	५,००,०००	६०	५,००,०००	६०	५,००,०००	क्रि
मेसिनरी बाल खानेपानी संरक्षणको लागि	विपद्	पोखारी डाँडा	मि.	५०	१०,००,०००	१०	२,००,०००	१०	२,००,०००	१०	२,००,०००	१०	२,००,०००	१०	२,००,०००	क्रि
मेसिनरी बाल सिमघाररी खानेपानी संरक्षणको लागि	विपद्	असिमुरे	मि.	१००	१०,००,०००	२०	२,००,०००	२०	२,००,०००	२०	२,००,०००	२०	२,००,०००	२०	२,००,०००	क्रि
भमे स्थान, जाइरोम्टो सिंचाइ कुलो निर्माण	सिंचाई	सबै टोल	कि.मि.	२	१५,००,०००					२	१५,००,०००					क्रि
कुविन्डे खोलो सिंचाइ कुलो मर्मत	सिंचाई	पोखारि डाँडा	कि.मि.	२	१०,००,०००					१.५	१०,००,०००					क्रि
असिमुरे सिंचाइ कुलो मर्मत (भिमको घर देखि ताराको घर सम्म)	सिंचाई	असिमुरे र गौरथोक लाई	मि.	१५०	५,००,०००	३०	१,००,०००	३०	१,००,०००	३०	१,००,०००	३०	१,००,०००	३०	१,००,०००	क्रि
सिमघारी सिंचाइ कुलो मर्मत	सिंचाई	गौरथोक र सिमुरे	मि.	७००	३,००,०००	१४०	६०,०००	१४०	६०,०००	१४०	६०,०००	१४०	६०,०००	१४०	६०,०००	क्रि
मुहान संरक्षण र ट्याङ्गि निर्माण	सिंचाई	असिमुरे	ओटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००									क्रि
काभ्रेखोला सिंचाइ कुलो मर्मत	सिंचाई	काभ्रे	मि.	३००	२,००,०००	६०	४०,०००	६०	४०,०००	६०	४०,०००	६०	४०,०००	६०	४०,०००	क्रि
पोखरीडाँडा ज्योति टोल मुहान संरक्षण	सिंचाई	ज्योति टोल	ओटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००									क्रि
जैविक मल निर्माण र जैविक बिषादि निर्माण तालीम	कृषि	सबै टोल	जना	१०	१,५०,०००	२	३०,०००	२	३०,०००	२	३०,०००	२	३०,०००	२	३०,०००	क्रि
माटो परीक्षण र कृषि प्राविधिकको सहयोग	कृषि	सबै टोल	रोपनि	१००	१,००,०००	२०	२०,०००	२०	२०,०००	२०	२०,०००	२०	२०,०००	२०	२०,०००	क्रि
उन्नत जातका बीउ अनुदान	कृषि	सबै टोल	रोपनि	२००	२,००,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	क्रि

बगरे खेती तालीम तथा सामाग्री वितरण	कृषि	चनौटे	जना	१०	२०,००,०००	२	४,००,०००	२	४,००,०००	२	४,००,०००	२	४,००,०००	४,००,०००
पानी मुहान संरक्षण इन्टेक निर्माण	खानेपानी	चनौटे	ओटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००							
पानी मुहान वितरण द्याङ्गी निर्माण	खानेपानी	चनौटे	ओटा	१	१५,००,०००	१	१५,००,०००							
पानी मुहान संरक्षण इन्टेक निर्माण	खानेपानी	दंगालटोल र कार्कि टोल	ओटा	३	३०,००,०००	३	३०,००,०००							
सिंचाइ कुलो कार्कि टोल देखि चनौटे सम्म	सिंचाइ	दंगालटोल र कार्कि टोल	मि.	५००	५०,००,०००	१००	१०,००,०००	१००	१०,००,०००	१००	१०,००,०००	१००	१०,००,०००	१०,००,०००
कोदाले सिंचाइ कुलो निर्माण	सिंचाइ	कोदाले	मि.	४००	४०,००,०००	८०	८,००,०००	८०	८,००,०००	८०	८,००,०००	८०	८,००,०००	८,००,०००
बीउ भण्डारण केन्द्र	कृषि	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	ओटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००							
कृषिमा आधुनिकीकरण प्रविधि व्यवस्थापन जस्तै: द्याक्टर, टनेल, प्लटमिलान, श्रेसर आदि	कृषि	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	घरधुरि	२५	१,००,००,०००	५	२०,००,०००	५	२०,००,०००	५	२०,००,०००	५	२०,००,०००	२०,००,०००
जैविक विषादि निर्माण तालीम तथा प्रयोगका सामग्री	कृषि	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	घरधुरि	२५	१०,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	२,००,०००

नगदे वाली प्रोसाहन तालीम, बीउ उपलब्धता अगुवा कृषकलाई (आलु, अदुवा, बेसार, काउली, अलैचि)	कृषि	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	जना	२५	५०,००,०००	५	१०,००,०००	५	१०,००,०००	५	१०,००,०००	५	१०,००,०००	५	१०,००,०००	५	१०,००,०००	५	१०,००,०००
फोहोर व्यवस्थापन लागि सामग्री तथा तालीम	स्वास्थ्य	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	ओटा	१०	१,००,०००	२	२०,०००	२	२०,०००	२	२०,०००	२	२०,०००	२	२०,०००	२	२०,०००	२	२०,०००
बजार व्यवस्थापन बोर्ड/सामग्री तथा नक्साङ्कन गेट निर्माण	कृषि	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	ओटा	२	५,००,०००	२	५,००,०००	२	५,००,०००	२	५,००,०००	२	५,००,०००	२	५,००,०००	२	५,००,०००	२	५,००,०००
				जम्मा	१९,२७,६०,०००		३,९१,३५,०००		३३१७५०००		३,२७,९५,०००		३,२७,९५,०००		३,२७,९५,०००		३,२७,९५,०००		३,२७,९५,०००
																			२,९६,५७,५००

अनुसूची २: पालिका स्तरीय योजनाहरूः

वडा नं. १ को पालिका स्तरीय योजना										
अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	क्षेत्रफल	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाणर बजेट	जिम्वेवारी सहकार्य र समन्वय	लिकमुहाम	वार्षिक परिमाणर बजेट		लिकमुहाम
								परिमाण	आ.ब.	
घुम्ती शिविर संचालन	कृषि	सबै टोल	पटक	१,००,०००	५०,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	५०/५००२	५०/५००२	५०/५००२	पहिलो
गोबागंग खानेपानी योजनाको लागि पाईप तथा इन्टेक निर्माण	खानेपानी	गोबागाड	कि.मी.	३,००,०००	५०,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	५०/५००२	५०/५००२	५०/५००२	तेस्रो
घट्ट सुधार र बिजुलीबाट संचालनको लागि सहयोग	सिंचाई	छयुलुम्पु	ओटा	५०,०००	५०,०००	पालिका, कृषिशाखा	५०/५००२	५०/५००२	५०/५००२	दोस्रो
स्यौलुंग मूल लिफ्टिंग र टंकी निर्माण- सिंचाईका लागि	सिंचाई	स्यौलुंगमूल	ओटा	३,००,०००	५०,०००	पालिका, सिंचाई	५०/५००२	५०/५००२	५०,०००	दोस्रो
कृषि सम्बन्धी प्राविधिक सहयोग/शिविर	कृषि	तार्कध्याड, गेम्दी, दुप्पढोगं	पटक	५०,०००	५०,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	५०/५००२	५०/५००२	५०,०००	पहिलो
घुम्ती शिविर संचालन	कृषि	तार्कध्याड, गेम्दी, दुप्पढोगं	पटक	१,००,०००	५०,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	५०/५००२	५०/५००२	५०,०००	पहिलो

भकारो तथा गोठ सुधार	कृषि	तार्केच्याड, गो म्दी, दुप्पढोंग	घरधुरी	१०	२,००,०००								कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
बजारीकरण सहयोग तालीम	कृषि	तार्केच्याड, गो म्दी, दुप्पढोंग	पटक	१	५०,०००								कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
गाउँ र स्कूल पछाडीको पहिरोमा तारजाली	विपद्	तार्केच्याड	ओटा	२००	४८,००,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
होमस्टे संचालन सहयोग	पर्यटन	तार्केच्याड, गो म्दी, दुप्पढोंग	घरधुरी	२०	१,००,०००								गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	दोस्रो
कालिज फर्म संचालन सहयोग	पर्यटन	तार्केच्याड, गो म्दी, दुप्पढोंग	घरधुरी	१०	५,००,०००								गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	तेस्रो
पाईप खरिद	खाने पानी	पशियापल	कि. मि	५	२०,००,०००								खानेपानी तथा सर शफाइ	तेस्रो
इन्टेक निर्माण र पइप खरिद	खाने पानी	च्युरीखर्क/रो कजेघट्टोला	कि. मि	१	१५,००,०००								खानेपानी तथा सर शफाइ	तेस्रो
प्राविधिक सहयोग/घुम्ती शिविर- कृषक पाठशाला	कृषि	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	पटक	५	१,००,०००								कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

पशु घुम्टी स्वास्थ्य शिविर	कृषि	च्युरीखर्क, नुपुगाड	पटक	२	१,००,०००	०००'०५	०००'०५	०००'०५	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
भैसीनशल सुधारको लागि सहयोग	कृषि	च्युरीखर्क, नुपुगाड	गोटा	१	१,५०,०००	०००'०५'०५	०००'०५'०५	०००'०५'०५	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
हेरालु राख्ने	वन	च्युरीखर्क, नुपुगाड	महिना	६	१,६०,०००	०००'०५	०००'०५	०००'०५	वन, राष्ट्रिय निकुन्ज	तेस्रो
पाइप खरिद	खाने पानी	अर्कुगंग	कि.मी	५	३५,००,०००	०००'०५'०५	०००'०५'०५	०००'०५'०५	खानेपानी तथा सर शफाइ, साम्र्देदार संस्था	चौथो
कृषि शिविर- कृषक पाठशाला	कृषि	तिम्बु र हल्दे	पटक	१	१,२०,०००	०००'०५'०५	०००'०५'०५	०००'०५'०५	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
हल्दे पहिरोमा आर. सि. र ग्याविन बाल निर्माण	विपद्	मेलम्चीखोला	कि.मी	२	९०,००,०००	०००'०५'०५	०००'०५'०५	०००'०५'०५	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	चौथो
चेनथांग पहिरोमा ग्याविन बाल निर्माण	विपद्	चेन्थांग	मी.	१२०	१२,००,०००	०००'०५'०५	०००'०५'०५	०००'०५'०५	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
कम्बुड खोला - नकोते सिंचाइको लागि पाइप तथा टंकीनिर्माण	सिंचाइ	नकोते	कि.मी	१.५	१५,७५,०००	०००'०५'०५	०००'०५'०५	०००'०५'०५	सिंचाइ, पालिका	तेस्रो

कम्सुङ खोला-घुषापानी सिंचाईको लागि पइप तथाटंकी निर्माण	सिंचाई	घुषापानी	कि.मी	१.५	१५,७५,०००								सिंचाई, पालिका	तेस्रो
कबिसी टोल र नकोते स्कूलको लागि खानी पानी योजना/टंकी निर्माण	खाने पानी	दोसागुड-कबिसी टोल	कि.मी	१.५	१७,७५,०००								खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
घुम्ती शिविर संचालन	कृषि	सबै टोल पटक	पटक	३	६०,०००								कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
कुसाङपालमा वृक्ष रोपण-बाँस	विपद्	कुसाङपाल	ओटा	१,०००	५०,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	दोस्रो
वर्षाको पानीको भल नियन्त्रणको लागि गुम्बा मुनी ३ ओटा पइप राख्नी	विपद्	नाकोते, गुम्बा मुनी र माथि	मि	१,५००	७,००,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
बर्षको भल को पानी सकलनको लागि इन्टेक निर्माण	सिंचाई	नाकोते, गुम्बा मुनी र माथि	ओटा	३	३,००,०००								सिंचाई, पालिका	दोस्रो
कृषि -घुम्ती शिविर	कृषि	छ्याङगुल र मापल	पटक	२	६०,०००								कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
पशु स्वास्थ्य घुम्ती शिविर संचालन	कृषि तथा पशुपालन	छ्याङगुल र मापल	पटक	२	१,००,०००								कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

सुब्बा सहने बाली लगाउन सहयोग	कृषि	तारतोड र रिबमा	पटक	२	२,००,०००	०००'००'०	०				कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविर मार्फत कृषि प्राविधिक सहयोग	कृषि	तारतोड र रिबमा	पटक	३	६०,०००	०००'०२	०	०००'०२			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	सबै टोल	पटक	३	६०,०००	०००'०२	०	०००'०२	०००'०२	०००'०२	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविर	कृषि	सबै टोल	पटक	१	५०,०००				०००'०५		कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती कृषि सेवा	कृषि	मेलम्ची-पहरा	पटक	३	६०,०००	०००'०२	२	०००'०२			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
बाली परिवर्तन	कृषि	मेलम्ची-पहरा	घरधुरी	३५	३५,०००	०००'०५	५५				कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविर	कृषि	मेलाम्ची छ्याड	पटक	३	६०,०००	०००'०२	२	०००'०२			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविर- कृषक पाठशाला	कृषि	सबैटोल	पटक	३	६०,०००			०००'०२		०००'०२	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो

घुम्टी शिविर- कृषक पाठशाला	
कृषि	
सबैटोल	
पटक	
३	जम्मा
६०,०००	३,१४,७०,०००
	०००'१०'७
८	
०००'०२	०००'१६'००'६
७	
०००'०८	०००'११'०७
	०००'१६'६८'६
	०००'०५'४
कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	
पहिलो	

क्र.सं.	संस्था	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा महिला, बालबालीका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता शाखा स्थानीय सरकार, प्रदेश तथा साभ्रदार वन									
पर्यटन तथा पालिका									
खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय									
खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय									
खानेपान, पालिका, सहयोगी निकाय									
खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय									
खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय									
०००'००'२	०००'००'२	०००'००'६		०००'००'२		०००'००'६		०००'००'६	
५२	२	०६		६					
०००'००'२	०००'००'२	०००'००'६	०००'०५'२			०००'५०'६		०००'००'६	
६	२	०६	६			६		६	
०००'००'२		०००'०६	०००'०५	०००'०५'२				०००'०५'६	०००'०५'६
६		६	५	६				६	६
४०,०००	२,००,०००	५०,०००	२,५०,०००	५,००,०००		२,००,०००		३,५०,०००	४,००,०००
२	२५	५	२५	२		४		२	३
पटक	संख्या	वटा	संख्या	वटा		वटा		वटा	वटा
सेर्माथाड, डोर्कु ताहो इसा	सेर्माथाड, ताहोइसा	सेर्माथाड, डोर्कु ताहो इसा	सेर्माथाड, डोर्कु ताहो इसा	पाजेर गाड छुलुड मुहान र सिगुन्चे	गाड छुलुड मुहान र सिगुन्चे	पाजेर गाड छुलुड मुहान र सिगुन्चे	दाराडचुड मुहान र स्यामोर सिरान		छिमी
कृषि	वैकल्पिक जीविको पार्जन	पर्यटन	पर्यटन	खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी
माटो परीक्षण गरी घुम्ती सिविर सञ्चालन गन कृषि प्राविधिकबाट	सिलाइ बुनाइ तालीम सञ्चालन	संस्कृति र परम्परा फाल्कने होर्डिड बोर्ड व्यवस्थापन	होम स्टे विस्ताको लागि अवलोकन भ्रमण	खानेपानी योजना मर्मत इन्टेक निर्माण र स्टोर ट्याङ्की मर्मत	खानेपानी योजना मर्मत स्टोर ट्याङ्की मर्मत, इन्टेक मर्मत पाइपलाईन तथा FRC System(BPT)	खानेपानी योजना नयाँ निर्माण इन्टेक र पाइपलाईन	स्यामोर खानेपानी योजना मर्मत इन्टेक र ट्याङ्की	छिमी खानेपानी योजना मर्मत इन्टेक, पाइपलाईन FRC System(BPT)	

क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.		
निजी जग्गाको भाडी सुधार कार्यक्रम	वन	खर्कडाँडा, कोलामा, पासासा, पिजे, लासासा	रोपनी	५००	२,५०,०००	८	०००'००'०२	०५८	०००'५८'६	वन	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार बाला निकायहरू
पानी घट्ट सुधार कार्यक्रम	जल तथा उर्जा	लासासा	वटा	१	१,००,०००	६	०००'००'०६	०५८	०००'५८'६	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार बाला निकायहरू	
होम स्टे विस्तार	पर्यटन	कोलामा, नुबुलिङ	संख्या	१०	१,००,०००	५	०००'०५	०५८	०००'५८'६	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार बाला निकायहरू	
गैरहरे खानेपानी मर्मत (ट्याङ्की र पाइप)	खानेपानी	सैरावारी	वटा	१	१,००,०००	६	०००'००'०६	०५८	०००'५८'६	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	
माटो परिक्षण गर्ने कृषि प्राविधिकबाट घुम्तीस्वित्	कृषि	बर्षाड, भण्डारीटोल, ठूलचौर, मजुवा	पटक	१	२०,०००	८	०००'०८	०५८	०००'५८'६	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार बाला निकायहरू	
खानेपानी नयाँ निर्माण (इन्टेक, पाइप, स्टोर्ट याङ्गी निर्माण)	खानेपानी	दाक्पा खोला देखि चित्रे सुवास टोलसम्म	वटा	१	४,५०,०००	६	०००'०५'०६	०५८	०००'५८'६	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	
खानेपानी योजना मर्मत (ट्याङ्गी निर्माण र पाइपलाइन)	खानेपानी	कात्तिके खोला पिप्ले सम्म	वटा	१	१,४०,०००	६	०००'०६'०६	०५८	०००'५८'६	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	
कृषि प्राविधिकद्वारा माटो परिक्षण तथा घुम्ति शिविर	कृषि	चित्रे	पटक	३	६०,०००	६	०००'०६'०६	०५८	०००'५८'६	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार बाला निकायहरू	
फलामको जाली लगाउने	वन	डोमताड देखि यासाँ सम्म	कि.मि	२.५	६०,००,०००	६	०००'०६'०६	०५८	०००'५८'६	वन तथा विपद्	

क्र.सं.	विषय	क्र.सं.	विषय	क्र.सं.	विषय	क्र.सं.	विषय	क्र.सं.	विषय	क्र.सं.	विषय	क्र.सं.	विषय	क्र.सं.	विषय	क्र.सं.	विषय	क्र.सं.	विषय	
	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू		कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू		कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू		विपद्		विपद्		कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू		कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू							
									०००'००'४६											
									२३											
		०००'००'५					०००'००'६				०००'००'६									
		०६					०२				०६									
०००'०६	०००'००'०६						०००'००'६				०००'००'६				०००'००'३					
६	०२						०२				६				०६					
०००'०२			०००'०५		०००'०५										०००'००'३					
८			०६		०६										०६					
६०,०००	१५,००,०००		६०,०००		६०,०००		२,००,०००		१५,००,०००		३,००,०००		१२,००,०००							
३	६०		२०		१०		६०		६२		३		४०							
पटक	मिटर		मिटर		मिटर		मिटर		मिटर		पटक		बटा							
चुरेटार	चुरेटार, देविथान देखि काभ्रे खोला सम्म		गोल्मेडाँडा		कन्पट सिरान		छाराखोला		मणि कण्ठेश्वरी आ.वि को पछाडी		किउल		किउल							
कृषि	विपद्		विपद्		विपद्		विपद्		विपद्		कृषि		कृषि							
कृषि प्राविधिकबाट घुम्ती शिविर	ग्याविन जाली		ग्याविन जाली		ग्याविन जाली		ग्याविन जाली		ग्याविन जाली		माटो परीक्षणका लागि कृषि प्राविधिकद्वारा घुम्ती शिविर		एक घर एक टनेल निर्माण							

क्र.सं.	क्र.सं.	
कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	वन तथा वातावरण	
	०	०००'०५'६८
	०	०००'०६'६५
	०	०००'०६'२२
०००'००'०८	०००'००'०५	०००'०५'३३
६	००५	
	०	०००'००'६६'६
२०,००,०००	५,००,०००	२,०५,७०,०००
१	५००	जम्मा
बटा	रोपनी	
किउल	किउल	
कृषि	वन	
कृषि सहकारी ससक्तीकरण क्षमता विकास बजार व्यवस्थापन संकलन केन्द्र	निजी जग्गाको भाडी सुधार कार्यक्रम	

बडा न. ३ को पालिका स्तरीय योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयको क्षेत्र	स्थान	फाँट	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										संयोजक	परीक्षण	प्रतिफल
						२०८१/०८२	परिमाण	आ.ब.	२०८२/०८३	परिमाण	आ.ब.	२०८३/०८४	परिमाण	आ.ब.	२०८४/०८५			
अनुकूलनका क्रियाकलाप	वन	ककनी, पाल्चोक घ्याड	बटा	१०	१,१०,०००													
फुल फुल्ने समयमा भारपात काटन मेशिन खरिद	वन	ककनी, पाल्चोक घ्याड	बटा	१०	१,१०,०००													
थापाधारा मर्मत तथा ट्यांकी निर्माण	खानेपानी	नयाँ बजार	बटा	१	३०,००,०००													
थरिटोल खानेपानी ट्यांकी निर्माण	खानेपानी	थरिटोल	बटा	१	१,००,०००													
पशु प्रविधिकद्वारा घुम्ती शिविर	कृषि	गुफावारी	पटक	२	१,००,०००													
अति आवश्यक ठाँउमा तारजालीको खरिद	वन	पुरानो गाँउ	मिटर	२०००	५,००,०००													
मथिल्लो वनपधेरो खाने पानी मर्मत ट्यांकी	खानेपानी	श्रीनाथ टोल	बटा	१	५,००,०००													

क्र.सं.	विवरण	
	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	
	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साभेदार सस्था	
		०००'११'६
		०००'१६'६
०००'००'१		०००'१६'३६
६		
	०००'०१	०००'१६'३
	६	
	०००'०१	०००'०१
	६	
५,००,०००	१,००,०००	४९,१०,०००
१	२	जम्मा
वटा	पटक	
चण्डि भञ्ज्याङ	गैर बेसी	
खानेपानी	कृषि	
तल्लो वनपधेरो खाने पानी ट्यांकी निर्माण	प्रविधिकद्वारा घुम्ती शिविर ।	

विवरण	विवरण	
कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	समुदयिक वन, सेक्टर वन, पालिका, साभेदार संस्था	
	०००'०६	०००'०६
	६	
	०००'०६	०००'०६'६
	६	
०००'०८'६		०००'०८'९
६		
		०००'०९
१,२०,०००	२०,०००	११,४०,०००
१२	२	जम्मा
पटक	पटक	
बैदार र सरस्वती टोल	सबै टोल	
कृषि	वन	
कृषकलाई प्राविधिक सहयोग/पाठशाला	सडक नाटक र पर्चाद्वारा आगलागी नियन्त्रणका लागि जनचेतना	

वडा नं. ५ को पालिका स्तरीय योजना																				
अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयवस्तु	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट														
						परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.					
कृषि प्राविधिक	कृषि तथा पशुपालन	भारती, डिप्लो, क्यासिड्चे	पटक	१२	१,२०,०००	२०८१/०८२	२	०००'०२												
						२०८२/०८३	२	०००'०२												
कृषि प्राविधिक व्यवस्था	कृषि तथा पशुपालन	बोल्दे	जना	१	३,००,०००	२०८१/०८२	६	०००'००६												
						२०८२/०८३	६	०००'००६												
कृषि प्राविधिक सहयोग	कृषि तथा पशुपालन	खर्बुजे, छाजो	पटक	१२	१,००,०००	२०८१/०८२	६६	०००'००६६												
						२०८२/०८३	६६	०००'००६६												
कलिके मुहान देखि नामुम डाडाँ खानेपानी योजना निर्माण (इन्टेक, पइप, आर.भि.टि.)	खानेपानी	नमुम डाडा	संख्या	१	६,००,०००	२०८१/०८२	६	०००'००६												
						२०८२/०८३	६	०००'००६												
नमुना डाडा देखि पिप्से गोरेटो सम्बर्षण-स्वास्थ्य चौकी जाने बाटो	पर्यटन	नमुना-पिप्से	मी	२,०००	२,००,०००	२०८१/०८२	२	०००'०२												
						२०८२/०८३	२	०००'०२												

खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय
	०००'००'५६					
			०००'०२			
			२			
०००'००'५६		०००'००'२	०००'०२			
६		६	२			
			०००'०२	०००'००'०२	०००'००'६	
			२	६	६	
					०००'००'६	०००'००'०२
					६	००२
१५,००,०००	१५,००,०००	२,००,०००	१,२०,०००	२०,००,०००	२००,०००	२०,००,०००
१	१	१	१२	१	२	२००
संख्या	संख्या	संख्या	पटक	खा. पा. योजना	संख्या	मि
सिरानटो ल-उर्लेनी	पुछारटोल	मेस्युड मुहान	उर्लेनी	मायालप्ती	दुप्चेर चक्रपा दौंड	पिप्से
खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी	कृषि तथा पशुपालन	खानेपानी	खानेपानी	विपद्
छमांग-सिरान टोलको लागि खानेपानी योजना निर्माण	बिसौनी- पुछार टोल खानेपानी निर्माण	मुहानमा नया मुलको पानी जोड्ने	प्राविधिक सहयोग	मायालप्ती मुहान बाट(चिप्पाभ्रागको मुहान सुकेकाले) खानेपानी बेबस्था गर्ने	पधरो संरक्षण	मोक्तान, गुम्बा, पुछार टोलको घर संरक्षणका लागि पहिरो नियन्त्रण

वडा नं. ६ को पालिका स्तरीय योजना																				
अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	प्रकार	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट														
						परिमाण	आ.ब. २०८१/०८२	परिमाण	आ.ब. २०८२/२०८३	परिमाण	आ.ब. २०८३/०८४	परिमाण	आ.ब. २०८४/२०८५	परिमाण	आ.ब. २०८५/०८६					
कृषि प्राविधिकको व्यवस्था, वार्षिक रुपमा	कृषि तथा पशुपालन	लाई टोल	जना	५	१७,००,०००	०	१,००,०००	१	१,००,०००	१	५,००,०००	१	५,००,०००	१	५,००,०००	५,००,०००	५,००,०००	५,००,०००	५,००,०००	५,००,०००
माटो परीक्षण	कृषि तथा पशुपालन	सबैटोल -लामा टोल	स्थान	६	३,००,०००	३	०	२	०	१	३,००,०००	१	३,००,०००	१	३,००,०००	३,००,०००	३,००,०००	३,००,०००	३,००,०००	३,००,०००
कृषि प्राविधिकको व्यवस्था	कृषि तथा पशुपालन	सबैटोल -लामा टोल	जना	१	५,००,०००	०	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००
सिचाई कुलो निर्माण	सिचाई	टिम्बुर बारी	मिटर	१०	५,००,०००	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

वस्ती स्थापना गर्ने	विपद्	खर्कडाडाबाट ठूलो खेत	घरधुरी	२१	२,००,००,०००										०००'००'००'००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	हेलम्बु गाउँपालिका
कृषि प्राविधिक नियुक्ति गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	प्रपाचेत, सोनार टोल, खर्कडाडा	जना	१	५,००,०००	०००'००'५	०											कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	हेलम्बु गाउँपालिका
माटो परीक्षण गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	गैरीथोक, गुरुडटोल, मानेटोल	घरधुरी	५२	५,००,०००	०००'००'५	०५											कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	हेलम्बु गाउँपालिका
कृषि प्राविधिकको व्यवस्था	कृषि तथा पशुपालन	गैरीथोक, गुरुडटोल, मानेटोल	जना	१	५,००,०००	०००'००'५	०											कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	हेलम्बु गाउँपालिका
सांस्कृतिक तथा पुरातत्विक वस्तुहरूको सङ्ग्रालय निर्माण र तालीम	पर्यटन	नालुङ्खर्क	वटा	१	२०,००,०००													कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	हेलम्बु गाउँपालिका
माटो परीक्षण गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	सवैटोल	घरधुरी	१६३	२,००,०००													कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	हेलम्बु गाउँपालिका

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विवरण	मिति	विवरण	विवरण	विवरण	२०८१/०८२		२०८२/०८३		२०८३/०८४		२०८४/०८५		२०८५/०८६		कुल		
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम			
						रुपैयाँ	रुपैयाँ	रुपैयाँ	रुपैयाँ	रुपैयाँ	रुपैयाँ	रुपैयाँ	रुपैयाँ	रुपैयाँ	रुपैयाँ			
ग्याविन जाली पखाल (२ घर जोखिम)	विपद्	मि.	३०	१,००,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००
बलेसिको पानी तकाउनको लागि पाइप	विपद्	मि.	५०	१,००,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००
होमस्टे र बाटो/सडक सुधार साथै प्रचार प्रसार व्यवस्थापन तालीम	पर्यटन	कि.मि.	५	५,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००
छिमीगाँड र गंगाल पिङ्गल मुहान संरक्षणको लागि इन्टेक मर्मत	खानेपानी	ओटा	२	२०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००
मिगासंड टोल र थालो टोलको लागि खानेपानी ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	ओटा	२	२,००,०००	१	१०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००
पातिड आ.वि. खाने पानीको लागि पाइप	खानेपानी	मि.	१००	२०,०००	२०	४,०००	२०	४,०००	२०	४,०००	२०	४,०००	२०	४,०००	२०	४,०००	२०	४,०००
तल्लो पातिड खाने पानी मर्मत संभार ट्याङ्की र पाइप	खानेपानी	मि.	३००	६०,०००	६०	१२,०००	६०	१२,०००	६०	१२,०००	६०	१२,०००	६०	१२,०००	६०	१२,०००	६०	१२,०००
मोठेगाँड खानेपानी पाइप	खानेपानी	कोइल	५	६५,०००	१	१३,०००	१	१३,०००	१	१३,०००	१	१३,०००	१	१३,०००	१	१३,०००	१	१३,०००

गलैचा बुनाइ तालीम तथा सामाग्रि थप	जिविको पार्जन	पातिङ	ओटा	१०	५,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००
पानी जम्मा गर्ने ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	सिंगड	ओटा	१	२०००००	१	२,००,०००	१	२,००,०००				
निमानडाँडा बीचमा ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	निमान डाँडा	ओटा	१	३,००,०००	१	३,००,०००	१	३,००,०००				
माटो परिक्षण र कृषि प्राविधिकको सहयोग	कृषि	सिंगड, निमानडाँडा, बेर्कापसाइ	पटक	२	२,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००				
जनचेतना मुलक कार्यक्रम जस्तै: अल्कोहल, सानो उमेरमा विवाह, विद्यालय छोड्ने)	जनचेतना	सिंगड, निमानडाँडा, बेर्कापसाइ	पटक	१	३०,०००	१	३०,०००						
लामा ढुङ्गा मुहान संरक्षण र ठूलो ढुङ्गा मुहानको पानी थप गरी ९० घरधुरीको लागि	खानेपानी	माहाँकाल सबे टोल	कि.मि.	२	२०,००,०००	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००				
मासखोरिया खाने पानी मुहान संरक्षण र मुहान थप १०५ घरधुरिलाई	खानेपानी	माहाँकाल सबे टोल	कि.मि.	२	१५,००,०००	१	७,५०,०००	१	७,५०,०००				
लप्से देखि सिम्बे फाँट जाने गोरेटो बाटो निर्माण	गोरेटो बाटो	माहाँकाल	मि.	३००	१,५०,०००	६०		६०	१,५०,०००			६०	३०,०००
मेसिनरि बाल	विपद्	तल्लो मजुवा	मि.	२०	१,००,०००	४	२०,०००	४	१,००,०००			४	२०,०००
खानेपानी ट्याङ्की आसपासमा र्याबिन बाल	विपद्	तल्लो मजुवा	मि.	२५	१०,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००			५	२,००,०००

धारा निर्माण	खानेपानी	तल्लो मजुवा	ओटा	३९	१,५०,०००	२०	७०,०००	१९	८०,०००	१	१,५०,०००	२	३,००,०००	१	२,००,०००	१	२,००,०००
जौखोरिया पानीको ट्याङ्गी मर्मत	खानेपानी	बंगारे	ओटा	१	१,५०,०००					१	१,५०,०००						
बंगारे नयाँ बस्तीको लागि कालिमाटी खानेपानी आयोजना निर्माण	खानेपानी	बंगारे	ओटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००										
मेसिनरी बाल	विपद्	बंगारे	मि.	१५	२,००,०००	१५	२,००,०००										
सामुदायिक भवन, चौतारा, बाटामा प्रतिशालयको निर्माण	पर्यटन	बंगारे	ओटा	२	३,००,०००												
पोखरी निर्माण	जल	सबै टोल	ओटा	५	१०,००,०००	१	२,००,०००	१	२,००,०००	१	२,००,०००						
खिल बहादुरको खेत देखि रोक्का टोल जाने गोरेटो निर्माण	पर्यटन	सबै टोल	कि.मि.	२	१०,००,०००	१.५	१०,००,०००										
काभ्रेबाट असिमुरे गोरेटो निर्माण	पर्यटन	काभ्रे, असिमुरे	कि.मि.	१	७,००,०००	१	७,००,०००										
सुधारिएको आरन निर्माण	जिविको पार्जन	पोखारि डाँडा	ओटा	१	३,००,०००	१	३,००,०००										
छाला सम्बन्धि तालीम, सिलाइ बनाइ तालीम खोला खार्नको लागि त्यहाँ रहेको ढुङ्गा तथा बालुवा व्यवस्थापन	जिविको पार्जन	पिपल डाँडो	जना	३	५,००,०००	३	५,००,०००										
तथ वनधन खोलाको ठाउँ ठाउँमा	विपद्	चनौटे	मि.	२००	२,००,००,०००	४०	४०,००,०००	४०	४०,००,०००	४०	४०,००,०००						
	विपद्	चनौटे	ओटा	६	१०,०००,०००	२	२०,००,०००	१	२०,००,०००	१	२०,००,०००						

अनुसूची ३: विषयगत क्षेत्रका योजनाहरूः

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	प्रकार	माप	अनुमानित लागत (रु)	वडा नं. १ विषयगत क्षेत्रका योजना									जम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	पिप्लुका	
						परिमाण	आ.ब. २०२१/०२२	परिमाण	आ.ब. २०२२/०२३	परिमाण	आ.ब. २०२३/०२४	परिमाण	आ.ब. २०२४/०२५	परिमाण			आ.ब. २०२५/०२६
ल्लादोगु मुहानदेखि गाड सम्म खानेपानी योजना निर्माण,	खाने पानी	ल्लादोगु	मी	८,५००	५,००,०००			५,५००	५,५००							खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
मेलम्ची खानेपानी देखि लिफ्टिंग गरि खानेपानी निर्माण	खाने पानी	मेलम्ची	मी	४,०००	१०,००,०००											खानेपानी तथा ढल निकास, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
होम स्टे, पाहुना घर संचालन सहयोग	पर्यटन	सबै टोल	घरधुरी	२८	५,६०,०००											गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	तेस्रो
सामुहिक अरथिगाको राख्ने	विपद्	निमडुम्बू	गोटा	३	२,००,०००											पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
वन व्यवस्थापन तालीम-वनमा फलफूल रोपण	वन	वनक्षेत्रमा	पटक	१	१,००,०००											राष्ट्रिय निकुञ्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समुह	तेस्रो
हेरालुको राख्नी- वर्षमा ५ महिना	वन	सबै टोल	महिना	५	१,००,०००											मध्यवर्ती वन समुह, गाउँपालिका	तेस्रो

तेस्रो	दोस्रो	तेस्रो	दोस्रो	तेस्रो	तेस्रो	दोस्रो	दोस्रो
मध्यवर्तीवन समूह, गाउँपालिका	खानेपानी तथा ढल निकास, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	खानेपानी तथा ढल निकास, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता शाखा	पालिका, पर्यटन, रोजगार शाखा
०००'००'५६'६	०००'०५				०००'००'५		०००'०६'६
००२	६				५		६६
०००'०५'६७			०००'००'२	०००'००'६			०००'०६'६
००६			२	६			६६
०००'०५'६७		०००'००'६				०००'०५	०००'००'५
००६		३				६	०५
	०००'०५						०००'००'२
	६						०२
	०००'०५						०००'००'६
	६						०६
३,५०,००,०००	१,५०,०००	३,००,०००	४,००,०००	३,००,०००	६,००,०००	५०,०००	१४,२०,०००
६,०००	३	३	४	२	६	१	१४२
मी	ओटा	कि. मी.	कि. मी.	कि. मी.	कि. मी.	पटक	घरधुरी
सबै टोल	रिबाल, गोबागाड, शर्कथाली	रिबेल	शर्कथाली	अल्मंग	गाइयुगाड	सबै टोल	सबै टोल
वन	खाने पानी	खाने पानी	खाने पानी	खाने पानी	खाने पानी	बै किल्पिक जीविको पार्जन	पर्यटन
तरबारको व्यवस्था गर्नी	हालको खानेपानी योजना संरक्षण- मुहान संरक्षण	रिट्याल्था मुहानदेखि रेबे लसम्म खानेपानी योजना निर्माण	जसामुल शर्कथाली खाने पानी योजना समंत	अल्मंग खानेपानी योजना निर्माण	गाइयुगाड खानेपानी योजना	सिलाई बुनाई तालीम	होमस्टे सञ्चालक लागि सहयोग

मेल्म्ची पहिरोबाट बस्ती जोगाउनको लागि तारजाली लगाउने	विपद्	शर्कथलि	कि.मी	३	३६,००,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
खिड्याल्सारिबल सर्काथलि खानेपानी योजना	खाने पानी	शर्कथलि	कि.मी	३	१०,००,०००								खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
छयुलुम मुहानबाट लिफ्टिंग गरि हालको मुहानमा पानी थप्ने	खाने पानी	छयुलुम्मु	मी	५००	२०,००,०००								खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो
आमा यांग्री स्तुपामा अर थिंग राख्नी	विपद्	आमायांग्री डाडा	स्थान	१	१,००,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
समुदायिक अथिंग	विपद्	तार्केध्याड, गे म्दी, हुप्पढोगं	स्थान	३	३,००,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
हेरालुको व्यवस्था गर्ने	वन	तार्केध्याड	महिना	३	१,६०,०००								मध्यावर्ती समुदायिक वन	तेस्रो
च्युरीखर्क पहिरोमा रयविन बाल निर्माण	विपद्	च्युरीखर्क	ओटा	१,५००	२०,००,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	दोस्रो
आर.सि. सि. बाल निर्माण	विपद्	च्युरीखर्क	मी	१५०	१०,००,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो

अरथिंग राख्ने	विपद्	उंसिगलाम, डोडये च्योवा	ओटा	३	१,५०,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
तरवार लगाउने	वन	च्युरीखर्क, नुपुगाउ	कि.मी	१५	३५,००,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
होमस्टे संचालन सहयोग	पर्यटन	च्युरीखर्क	घरधुरी	४	२,००,०००								गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	दोस्रो
अलैचीको बेर्ना	कृषि	च्युरीखर्क, नुपुगाउ	बेर्ना	१५००००	१५०,०,००								कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
सिंचाई कुलो निर्माण (डोडमे पुच्छार सिंचाई)	सिंचाई	छेदालुम, चेनथांग	ओटा	३	१,३०,००,०००								पालिका, सिंचाई	चौथो
ग्याविन बाल निर्माण	विपद्	कम्बुड	घन मि.	५०	४,००,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
ग्याविन बाल निर्माण	विपद्	दोजुम खोला	घन मि.	५०	४,००,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	चौथो
ग्याविन बाल निर्माण	विपद्	छया खोला	घन मि.	५०	४,००,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	चौथो

ग्याविन वाल निर्माण	विपद्	दसालुङ खोला	घन मि.	५०	४,००,०००						चौथो
केतुके रोपण	वन	सबै टोल	ओटा	५,०००	२,५०,०००						तेस्रो
वन काट छाट गर्ने	वन	सबै क्षेत्रमा	हेक्टर	१००	२,००,०००						दोस्रो
वनयजन्तुबाट वाली जोगाउन हेरालु	वन	सबै टोल	जना	४	२,४०,०००						तेस्रो
काँडे तरवार निर्माण करेन्ट लानने विद्युतीय उपकरण राख्ने (बारीको चोरिपरी)	वन		कि मी	१२	३०,००,०००						तेस्रो
वनमा फलफुल खेती	वन		बोट	२,५००	४,००,०००						दोस्रो
टिमुर खेती	कृषि	नाकोले	बोट	२,५००	२,५०,०००						पहिलो
चिया खेती	कृषि	नाकोले	बोट	१,५०,०००	९,००,०००						दोस्रो

होम स्टे संचालन	पर्यटन	सबै टोल	घरधुरी	२०	१,००,०००	०६	०००'०५	०००'०५	गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	पहिलो
सिलाई बुनाई तालीम	वै किल्यक जीविको पार्जन	साबैटोल	पटक	१	१,००,०००	०६	०००'००'६	०००'००'६	महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता शाखा	दोस्रो
सामूदायिक अरथिंग राख्ने	विपद्	छ्याङ्गुल र मापल	ओटा	३	३,००,०००	०६	०००'००'६	०००'००'६	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
वन काट छाट गर्ने	वन	सबै क्षेत्रमा	हेक्टर	५	५०,०००	०६	०००'०५	०००'०५	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समुह	दोस्रो
वनयजन्तु बाट वाली जोगाउन हेरालु	वन	सबै टोल	जना	१	५०,०००	०६	०००'०५	०००'०५	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समुह	चौथो
काडे तारबार निर्माण करेन्ट लाग्ने विद्युतीय उपकरण राख्नी (बारीको बो रिपरी)	वन	छ्याङ्गुल र मापल	कि मी	७	५०,००,०००	०६	५५२'२६'६	५५२'२६'६	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समुह	चौथो
वनमा फलफुल खेती	वन	छ्याङ्गुल र मापल	बोट	२,५००	१,२५,०००	००५	०००'५२	०००'५२	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समुह	दोस्रो
होम स्टे संचालन	पर्यटन	छ्याङ्गुल र मापल	घरधुरी	२०	१,००,०००	०६	०००'०५	०००'०५	गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	पहिलो

पहिलो	पहिलो	तेस्रो	पहिलो	दोस्रो	दोस्रो	पहिलो	दोस्रो
कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	राष्ट्रिय निकुञ्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समुह	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू
०००'००'६	०००'०२						
०००'६	०००'६						
०००'००'६	०००'०२					०००'०५	०००'००'६
०००'६	०००'६					००५	०००'५
०००'००'६	०००'०२	०००'००'६	०००'५६	०००'००'२	०००'०५		
०००'६	०००'६	०००'६	६	०५	०००'६		
०००'००'६	०००'०३					०००'०५	०००'००'६
०००'६	००५'६					००५	०००'५
	०००'०६		०००'५६				
	००५		०				
५,००,०००	२,००,०००	३,००,०००	५०,०००	४,००,०००	५०,०००	१,००,०००	२,००,०००
५,०००	५,०००	१,०००	२	५०	१,०००	१,०००	१०,०००
बोट	बोट	बोट	पटक	ओटा	गोटा	गोटा	गोटा
छाडगुल र मापल	छाडगुल र मापल	छाडगुल र मापल	तारतोड र रिबमा	रिबमा पहिरो	तारतोड र रिबमा	तारतोड र रिबमा	तारतोड र रिबमा
कृषि	कृषि	कृषि	कृषि	विपद्	वन	कृषि	कृषि
चिया खेती	किबी रोपण	स्याउ रोपण र घरबार	बाली चक्र परिवर्तन	ग्याबिन वाल निर्माण	खेत बारीको वरिपरि केतुकी रोपण	टिमुर खेती	टिमुर खेती

बेसार रोपण	कृषि	तारतोड र रिबमा	रोपनी	२,०००	५,००,०००					०००'५८'६	००५	०००'५८'६	दोस्रो
होम स्टे संचालन	पर्यटन	तारतोड र रिबमा	घरधुरी	१०	१,००,०००	०००'०५	५						पहिलो
सिलाई बुनाइ, हस्तकला तालीम	बैकिलियक जीविको पार्जन	तारतोड र रिबमा	पटक	१	५०,०००								पहिलो
ककनी र नादाइको लागि खानेपानी योजना	खाने पानी	फाडुड खोला	कि. मी	२.५	२०,००,०००					०००'००'०२	५२	०००'००'०२	तेस्रो
ककनी मुनिको पहिरोमा ग्याविन बाल	विपद्	ककनी गोरेगाड	मी	१५०	१२,००,०००					०००'००'८६	०५६	०००'००'८६	चौथो
आगलागि नियन्त्रण तालीम	वन	सबै टोल	पटक	१	१,००,०००								दोस्रो
अरथिंग निर्माण-ककनी, यम्बलामा, नदग र ते म्बथांग	विपद्	४ टोल मा	संख्या	४	४,००,०००					०००'००'१			तेस्रो
वन काटछोट	वन	ककनी, यम्बलामा, नदाइ, तेम्बाथान	हे	१०	१,५०,०००								दोस्रो

वनमा फलफुल खेती	वन	ककनी, यम्बलामा, नदाड, तेम्बाथान	बोट	१३,०००	७५०,०००										राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समूह	तेस्रो
तरवार लागाने	वन	ककनी, यम्बलामा, नदाड, तेम्बाथान	कि. मी	४२	१,५०,००,०००										राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समूह	चौथो
होम स्टे संचालन	पर्यटन	ककनी, यम्बलामा, नदाड, तेम्बाथान	घरधुरी	४०	२,००,०००										गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	पहिलो
चिया खेती	कृषि	ककनी, यम्बलामा, नदाड, तेम्बाथान	बोट	३०,०००	६,००,०००										कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
बेसार खेती	कृषि	ककनी, यम्बलामा, नदाड, तेम्बाथान	रोपनी	५०	२,००,०००										कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
टिमुर रोपण	कृषि	ककनी, यम्बलामा, नदाड, तेम्बाथान	बोट	१०,०००	१,००,०००										कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
सिलाई बुनाई तालीम	बै किलियक जीविको पार्जन	ककनी, यम्बलामा, नदाड, तेम्बाथान	पटक	१	१,००,०००										महिला, बालबालीका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता शाखा	पहिलो
मेलम्चीका कारण सुकेको मूल सुधार गर्ने र लिपिस्टग खानेपानी	खाने पानी	मेलम्ची-पहरा	कि.मी	३	५०,००,०००										खानेपानी तथा ढल निकास, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिचाई शाखा	तेस्रो

वन काट छाट गर्ने	वन	मेलम्ची-पहरा	हेक्टर	६०	३,००,०००						राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समूह	दोस्रो
वनयजन्तुबाट वाली जोगाउन हेरालु	वन	ढोडिदिङ, पहरा	जना	२	१,५०,०००						राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समूह	तेस्रो
काँडे तारवार निर्माण	वन	ढोडिदिङ, पहरा	मी	५,०००	५०,००,०००						राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समूह	चौथो
जडीबुटी खेती	वन	ढोडिदिङ, पहरा	हेक्टर	१५	३,००,०००						राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समूह	दोस्रो
होम स्टे संचालन	पर्यटन	ढोडिदिङ, पहरा	घरधुरी	३५	१,००,०००						गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	दोस्रो
काष्ठकला तालीम	बै किलियक जीविको पार्जन	ढोडिदिङ, पहरा	जना	३५	१,२०,०००						पालिका तथा साभेदार संस्था	पहिलो
सिलाई बुनाइ तालीम	बै किलियक जीविको पार्जन	ढोडिदिङ, पहरा	जना	१०	९०,०००						पालिका तथा साभेदार संस्था	पहिलो
टिमुर खेती	कृषि	ढोडिदिङ, पहरा	बोट	१,०००	१,००,०००						कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

चिया	कृषि	ढोडिदिङ, पहर	बोट	१०,०००	१,५०,०००														दोस्रो	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
बेसार	कृषि	ढोडिदिङ, पहर	रोपनी	३,०००	३,००,०००															कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
स्कूलमुनी पहिरोमा ग्याविन वाल	विपद्	मेलाम्ची घ्याङ	संख्या	२००	१,६०,०००															पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	दोस्रो
वन काट छाट गर्ने	वन	सबै क्षेत्र	हेक्टर	२	४०,०००															राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्ये बर्ती वनसमुह	पहिलो
वनयजन्तुबाट वाली जोगाउन हेरालु	वन		जना	१	४,००,०००															राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वनसमुह	तेस्रो
काडे तरबार निर्माण	वन		कि मि	६	४०,००,०००															राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वनसमुह	चौथो
होम स्टे संचालन	पर्यटन		घरधुरी	१०	१,००,०००															गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	दोस्रो
होटेल संचालन	वे कालियक जीविको पार्जन		घरधुरी	४	२०,०००															पालिका तथा साभेदार संस्था	पहिलो

सिलाई बुनाइ तालीम	वै	किलिक जीविको पार्जन	तेन्हाड-मालु छुनुनुमु खाने पानी योजना	तेन्हाड	जना	१४	२,००,०००											पहिलो
ग्यबियान बाल निर्माण		विपद्	ग्यबियान बाल निर्माण	बुल्दर, खरचुड	कि.मी	२.५	५,००,०००											दोस्रो
वन काँटछाट तालीम तथा औजार सहयोग		वन	वन काँटछाट तालीम तथा औजार सहयोग	खर्चुड	पटक	१	५,००,०००											दोस्रो
वनयजन्तुबाट वाली जोगाउन हेरालु		वन	वनयजन्तुबाट वाली जोगाउन हेरालु		जना	५	५,००,०००											दोस्रो
काँडे तारबार निर्माण		वन	काँडे तारबार निर्माण		कि.मी	९	२५,००,०००											चौथो
वनमा फलफुल खेती		वन	वनमा फलफुल खेती	वन	हेक्टर	५	२,५०,०००											पहिलो
केतुकीको बार निर्माण		वन	केतुकीको बार निर्माण	सबैटोल	बोट	५०,०००	१०,००,०००											तेस्रो

पहिलो	दोस्रो	दोस्रो	चौथो	दोस्रो	तेस्रो	तेस्रो	दोस्रो
पालिका तथा संभेदार संस्था	पालिका तथा संभेदार संस्था	पालिका तथा संभेदार संस्था	खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	राष्ट्रिय निकुञ्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समुह	राष्ट्रिय निकुञ्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समुह	राष्ट्रिय निकुञ्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समुह
			०००'००'००'६		०००'००'००'६	०००'०२'१५	०००'००'००
			९		३	३	५.६
०००'०५						०००'०२'१५	९३३'३३'३६
५						३	८
०००'०५						०००'०२'१५	९३३'३३'३६
५						३	८
०००'०५	०००'००'०६			०००'००'०५		०००'०२'१५	९३३'३३'३६
५	६			१		३	८
०००'०५		०००'००'०६				०००'०२'१५	
५		६				३	
२,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,००,०००	५,००,०००	३,००,०००	४२,००,०००	१०,००,०००
२०	१	१	७	४	३	१५	७.५
घरधुरी	पटक	ओटा	कि.मी	कि.मी	जना	कि.मी	हेक्टर
सबैटोल	सबैटोल	सनिद्रीडपु	फदुड	गेछलीड	सबैटोल	सबै वारी सिमाना	वन
वै किलिक जीविको पार्जन	वै किलिक जीविको पार्जन	वै किलिक जीविको पार्जन	खाने पानी	खाने पानी	वन	वन	वन
होमस्टे संचालन सहयोग	सिलाई बुनाइ तालीम	बिजुली घट्ट/मिल निर्माण	फदुडखोला लिपिगं खाने पानी योजना	गेछलीड-पलाती खोला खानेपानी योजना	वनयजन्तुबाट वाली जोगाउन हेरालु	काँडे तारबार निर्माण	वनमा फलफुल खेती

पहिलो	पहिलो	
राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्यवर्ती वन समूह	गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	
०००'०८	०००'०२	०७१'०१'८१'१
७	५	
०००'०८	०००'०२	०३३'००'२७'२
७	५	
०००'०८	०००'०२	०६७'८१'७२'६
७	५	
०००'०८	०००'०२	०३१'३२'१७'७
७	५	
०००'०८	०००'०२	०७८'२७'७८
७	५	
१,००,०००	२,००,०००	१४,६१,६५,०००
५	२५	जम्मा
हेक्टर	घरघुरी	
	सबैटोल	
वन	पर्यटन	
वन काँटछाँट गर्ने	होमस्टे सहयोग	

वडा नं. २ विषयगत क्षेत्रका योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	क्षेत्रको प्रकार	स्थान	माप	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट									जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	टिप्पणी		
						२०२१/२०२२	२०२२/२०२३	२०२३/२०२४	२०२४/२०२५	२०२५/२०२६	२०२६/२०२७	२०२७/२०२८	२०२८/२०२९	२०२९/२०३०			२०३०/२०३१	
च्यानडाँडा खाने पानी मर्मत इन्टेक, पाइपलाइन, स्टोर टयाङ्की निर्माण	खानेपानी	खत्री खोल्सादेखि च्यान डाँडासम्म	बटा	१	९,००,०००						९,००,०००						खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	
ढुगाने सानो डिडि खानेपानी योजना निर्माण इन्टेक, पाइपलाइन, स्टोर टयाङ्की निर्माण	खानेपानी	ढोडिनी खोल्सादेखि ढुगाने सम्म	बटा	१	६,००,०००											६,००,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	
तल्लो अम्बुटार खाने पानी नयाँ निर्माण इन्टेक, पाइपलाइन, स्टोर टयाङ्की निर्माण	खानेपानी	सिलम खोल्सादेखि अम्बुटार	बटा	१	३,५०,०००											३,५०,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	
मसाईडाँडा खाने पानी निर्माण इन्टेक, पाइपलाइन, स्टोर टयाङ्की निर्माण	खानेपानी	लप्सफेदी मसाईडाँडा सम्म	बटा	१	२,५०,०००											२,५०,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	
अति क्षति पुर्याउने ठाउँमा तारबार लगाउने	बन	मौवाबोट देखि आइतबारसम्म	मिटर	३००	१०,००,०००											१०,००,०००	सेक्टर बन, पालिका तथा वन समूह	
प्लम ढलान	विपद्	गनेसेबाट मेलम्ची खोला	मिटर	४०	२०,००,०००											२०,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	

अति क्षति पुन्याउने ठाउँमा तारवार लगाउने	वन	छिमी, स्यामगेर, सिगुन्चे	कि.मि	१०	७०,००,०००			०००'००'२६		कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	
३.नुर्बुलिङ खाने पानी योजना मर्मत ट्याङ्की मर्मत र पाइपलाईन मिर्ज खानेपानीको लागि प्लम्बिकको ट्याङ्की र पाइपलाईन	खानेपानी	लुवाङ मुहान र नुर्बुलिङ	बटा	२	१,५०,०००		०००'०५'६			खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	
अलैंची	कृषि	छेलुङ खोला	बटा	२	७५,०००		०००'५७	०००'०५		खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	
अति क्षति पुन्याउने ठाउँमा तारवार लगाउने	वन	पासासा	बटा	१,०००	१,००,०००		००५	०००'००'५		कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	वन तथा विपद्
ठोस्नेघारी खानेपानी निर्माण (इन्टेक, स्टोर्ड याङ्की, पाइप लाइन, FRC)	खानेपानी	धादाङ डाँडादेखि कोलामा सम्म	कि.मि	१	५,००,०००				०००'००'५५	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	
खत्री टोल खानेपानी मर्मत इन्टेक र तार जाली	खानेपानी	ठोस्नेघारी देखि भण्डारी टोल	बटा	१	५५,००,०००				६	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	
तारवार लगाउने	वन	तिमिले पधरो	बटा	१	१,५०,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	
बाली परिवर्तन गर्न (एभोकाडो, तिम्बुर, सुन्तला)	कृषि	सिरूडाडा देखि च्यानडाँडा सम्म	कि.मि	२	३०,००,०००				६	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	
		दुल्चोर, वर्षाङ, खत्री टोल, मजुवा	संख्या	६,०००	३,९०,०००				०००'००'५६	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	

विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण
कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	विपद्	समुदायिक वन, पालिका	वन	विपद्	विपद्	विपद्	विपद्	विपद्	विपद्	
	०००'००'००'५		०००'००'०६			०००'००'५६'६		०००'००'५५	०६६'५६'५६	
	५		०५			००६		००६		
०००'५६				०००'००'०५				०००'००'५६	०६५'६६'६५	
००५'६				६				०५		
		०००'५६		०००'००'०५		०००'००'५६'६			०५६'५६'६६	
		००५'६		००६		००६				
०००'००'६		०००'५६			०००'००'०५				०६५'६६'६०'६	
०००'६		००५'६			०५					
							०००'००'०५'६		०००'००'६५'६	
							५६			
१,७५,०००	५,००,००,०००	१,५०,०००	१,००,०००	१,००,००,०००	५०,००,०००	२,५०,००,०००	१,५०,००,०००	९०,००,०००	१५,५१,९५,०००	
३५००	१.५	५०००	५०	२००	५०	२००	१५	१५०	जम्मा	
संख्या	किमी	संख्या	बटा	मिटर	मिटर	मिटर	बटा	मिटर		
चित्रे	गणेशे देखि रातो पुल	लामिडांडा, पिप्ले पारवा, ढाँडे	चुरेटार	मुक्तिटार (भोलुङ्गे पुल देखि पोखरे दिल सम्म)	कात्तिके खोला	कात्तिके खोला देखि ठाडो खोला सम्म	मुक्तिटार देखि किउल बगर (भण्डारी टोल सविक ३ मा साँते)	ज्यामिरे ढाडो खोला		
कृषि	विपद्	वन	वन	विपद्	विपद्	विपद्	विपद्	विपद्		
बाली परिवर्तन किवि, कागती, सुनतला	खोलालाई मूल धारमा ल्याउने वस्ती र जग्गा सुरक्षाको लागि RCC ढलान	जंगलमा फलफूल रोप्ने	वन्य जन्तु नियन्त्रणको लागि साइरन व्यवस्थापन	वस्ती संरक्षणका लागि RCC प्लम ढलान	किउल बगर कविकुञ्ज वस्ती संरक्षण प्लम ढलान	ग्यविन जाली लगाउने	वस्ती स्थान्तरण गर्ने	ज्यामिरे वस्तीको लागि RCC प्लम ढलान		

बडा न. ३ विषयगत क्षेत्रका योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	फार्मेट	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										सम्बन्धित योजनाको संकेत	स्थिति		
						परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.	परिमाण	आ.ब.			परिमाण	आ.ब.
अनुकूलनका क्रियाकलाप	वन	ककनी, पाल्चोक छयाङ	मिटर	५ कि.मि	५,००,०००	२०८१/०८२	५००	२०८२/०८३	५००	२०८३/०८४	५००	२०८४/०८५	५००	२०८५/०८६	५००	२०८६/०८७	५००	२०८७/०८८	५००
						२०८१/०८२	५००	२०८२/०८३	५००	२०८३/०८४	५००	२०८४/०८५	५००	२०८५/०८६	५००	२०८६/०८७	५००	२०८७/०८८	५००
						२०८१/०८२	५००	२०८२/०८३	५००	२०८३/०८४	५००	२०८४/०८५	५००	२०८५/०८६	५००	२०८६/०८७	५००	२०८७/०८८	५००
						२०८१/०८२	५००	२०८२/०८३	५००	२०८३/०८४	५००	२०८४/०८५	५००	२०८५/०८६	५००	२०८६/०८७	५००	२०८७/०८८	५००
						२०८१/०८२	५००	२०८२/०८३	५००	२०८३/०८४	५००	२०८४/०८५	५००	२०८५/०८६	५००	२०८६/०८७	५००	२०८७/०८८	५००
						२०८१/०८२	५००	२०८२/०८३	५००	२०८३/०८४	५००	२०८४/०८५	५००	२०८५/०८६	५००	२०८६/०८७	५००	२०८७/०८८	५००
						२०८१/०८२	५००	२०८२/०८३	५००	२०८३/०८४	५००	२०८४/०८५	५००	२०८५/०८६	५००	२०८६/०८७	५००	२०८७/०८८	५००
						२०८१/०८२	५००	२०८२/०८३	५००	२०८३/०८४	५००	२०८४/०८५	५००	२०८५/०८६	५००	२०८६/०८७	५००	२०८७/०८८	५००
						२०८१/०८२	५००	२०८२/०८३	५००	२०८३/०८४	५००	२०८४/०८५	५००	२०८५/०८६	५००	२०८६/०८७	५००	२०८७/०८८	५००
						२०८१/०८२	५००	२०८२/०८३	५००	२०८३/०८४	५००	२०८४/०८५	५००	२०८५/०८६	५००	२०८६/०८७	५००	२०८७/०८८	५००
तारजालीले घेराबार गर्ने ।	वन	ककनी, पाल्चोक छयाङ	मिटर	५ कि.मि	५,००,०००	२०८१/०८२	५००	२०८२/०८३	५००	२०८३/०८४	५००	२०८४/०८५	५००	२०८५/०८६	५००	२०८६/०८७	५००	२०८७/०८८	५००
सामुदायिक वनसंग समन्वय गरी जंगलमा फलफुलको विरुवा लगाउने ।	वन	ककनी, पाल्चोक छयाङ	पटक	१	१,००,०००	२०८१/०८२	१	२०८२/०८३	१	२०८३/०८४	१	२०८४/०८५	१	२०८५/०८६	१	२०८६/०८७	१	२०८७/०८८	१
पाल्चोक गुम्बामा अर्थिङ राख्ने ।	विपद्	ककनी, पाल्चोक छयाङ	वटा	१	५०,०००	२०८१/०८२	१	२०८२/०८३	१	२०८३/०८४	१	२०८४/०८५	१	२०८५/०८६	१	२०८६/०८७	१	२०८७/०८८	१
पाल्चोक मा.वि मा अर्थिङ जडान गर्ने ।	विपद्	ककनी, पाल्चोक छयाङ	वटा	१	५०,०००	२०८१/०८२	१	२०८२/०८३	१	२०८३/०८४	१	२०८४/०८५	१	२०८५/०८६	१	२०८६/०८७	१	२०८७/०८८	१
मिचाहा प्रजातिको झार पातलाई संकलन गरी कम्पोट मल बनाउने तालीम	कृषि	ककनी, पाल्चोक छयाङ	जना	पचिस जना	८०,०००	२०८१/०८२	१	२०८२/०८३	१	२०८३/०८४	१	२०८४/०८५	१	२०८५/०८६	१	२०८६/०८७	१	२०८७/०८८	१
तारजाली घेराबार मर्मत ।	वन	रैथाने छयाङ	मिटर	३ कि.मि	३०,००,०००	२०८१/०८२	३	२०८२/०८३	३	२०८३/०८४	३	२०८४/०८५	३	२०८५/०८६	३	२०८६/०८७	३	२०८७/०८८	३

विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	विवरण
सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साभेदार संस्था	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साभेदार संस्था
			०००'००'६				
			०				
०००'००'६	०००'६'९	०००'००'६					
०६	६	६					
	०००'६'९				०००'०'६	०००'०'६	०००'००'६
	६				६	६	६
				०००'०'६			०००'००'६
				०			०
५,००,०००	१,५०,०००	१,००,०००	३,५०,०००	५०,०००	५०,०००	५०,०००	२,००,०००
१०	२	१	१	१	१	१	२
रोपनी	पटक	वटा	संख्या	वटा	वटा	वटा	पटक
रैथानेच्याड	रैथाने च्याड	रैथाने च्याड	रैथाने च्याड	साविक ५	मथिल्लो इसिड	मथिल्लो इसिड	तल्लो, मथिल्लो इसिड
वन	कृषि	विपद्	खानेपानी	विपद्	विपद्	विपद्	कृषि
अनावश्यक बुट्यान तथा स्खरु कटान गरी खेतवारीलाई सफा गर्ने ।	कृषि प्राविधिक द्वार घुम्ती सेवा संचालन	रैथानेच्याड गुम्बामा अर्थिड राख्ने ।	पानी लिफ्टिङको लागि मेशिन खरिद तथा ट्याकी मर्मत ।	तल्लो इसिडको ट्रांसफर्मरमा अर्थिड राख्ने ।	साविक वडा नं.७ को गुम्बामा अर्थिड राख्ने ।	साविक वडा नं.८ को गुम्बामा अर्थिड राख्ने ।	कृषि प्राविधिकद्वारा घुम्ती शिविर

क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय
	०००'००'६	०००'००'१		०००'००'३			
	०६	०१		०९			
	०००'००'६	०००'००'६					
	०६	०६					
०००'०५'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'००'६	०००'०१			
६	०६	०६	९	०६			
०००'०५'६	०००'००'६	०००'००'६				०००'००'६	०००'००'०६
६	०६	०६				६	५६
	०००'००'६				०००'००'६		
	०६				९		
५,००,०००	१०,००,०००	१०,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	२०,००,०००
४	५०	१००	३	५०	१	१	२५
जना	रोपनी	मिटर	बटा	रोपनी	बटा	बटा	मी
तल्लो, मथिल्लो इसिड	समुदायिको वरिपारी	देवि भञ्ज्याङ	पिपलचौर	थरिडोल, पिपलचौर, देवि भञ्ज्याङ	साँखुले टोल	डाँडाघर	धुरोसागु, पिपल थुम्का र गुफाबारी
वन	वन	विपद्	विपद्	वन	खानेपानी	खानेपानी	विपद्
बाँदर हेरालु राख्ने समुदायिको सबै मिलेर ४ जना	अनावश्यक रुख विरुवा कटान गर्ने र फलफुलको विरुवा जगलमा रोप्ने ।	पहिरो नियन्त्रणको लागि आर.सि.सि डलान तथा ग्याविन जाली लगाउने	सामुदायिक भवन तथा स्कुलमा अर्थिड गर्ने ।	खेतबारीका तथा घर छेउछाउका अनावश्यक बोट विरुवा कटान गर्ने ,	साँखुलेटोल खानेपानी ट्यांकी निर्माण	गैराघर खानेपानी ट्यांकी निर्माण	घर बस्ती जोगाउन ग्याविन पर्खाल निर्माण

विपद्	विपद्	विपद्	विपद्	विपद्	विपद्	क्र.सं.	क्र.सं.
पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार बाला निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार बाला निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार बाला निकाय
					०००'००'६		०००'००'५
					०		०००'०
			०००'००'०				०००'००'५
			०				०००'०
		०००'००'०				०००'०५	०००'००'५
		०				०	०००'०
						०००'०५	०००'००'५
						०	०००'०
०००'००'०	०००'००'०				०००'०५'०		
०	०				०		
१०,००,०००	१०,००,०००	१,००,०००	१,००,०००	२,००,०००	१,५०,०००	१,००,०००	२०,००,०००
१	१	१	१	२	१	२	४,०००
वटा	वटा	वटा	वटा	वटा	वटा	वटा	मिटर
पिपल थुम्का	गुफाबारी	पिपलथुम्का	ढुङ्गेसाउ	सिमचौर, गुफाबारी	सिमचौर, गुफाबारी	गुफाबारी	गुफाबारीको सबै तिर
विपद्	विपद्	खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी	वन	विपद्
१ घर सुरक्षित ठाँउमा स्तान्तरण	१ घर सुरक्षित ठाँउमा स्तान्तरण	पिपलथुम्का खानेपानी ट्याङ्की निर्माण ।	ढुङ्गेसाउ खानेपानी ट्याङ्की निर्माण	कमेरे खानेपानी इन्टेक आर.सि.सि निर्माण	सिमचौर खानेपानी प्लाष्टिक ट्याङ्की खरिद	अनावश्यक बुट्यानहरु र बुढो रुखहरु कटान गर्ने ।	खेतबारी वरिपरि तार जाली लगाउने । ५० प्रतिशत समुदाय आफै ले व्यहोने

विपद्	विपद्	क्रि	विपद्	क्रि	क्रि	क्रि	क्रि
पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साभेदार सस्था	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय
	०००'०५	०००'००'५६	०००'०२		०००'५७'६	०००'००'००'६	
	६	०००'६	०६		६	००६	
		०००'०५'६६	०००'०२	०००'५६	०००'५७'६	०००'००'०५	
		०००'६	०६	५६	६	००६	
		०००'०५'६६	००००'२		०००'५७'६	०००'००'०५	०००'००'०५
		०००'६	०६		६	००६	५
	०००'०५		०००'०२	०००'५६	०००'५७'६	०००'००'०५	०००'००'०५
	६		०६	५६	६	००६	५
०००'००'०६			०००'०२			०००'००'०५	०००'००'०५
५			०६			००६	५
२०,००,०००	१,००,०००	४०,००,०००	२,००,०००	५०,०००	१५,००,०००	३,००,००,०००	१,४०,००,०००
२	२	३०००	१००	५०	४ कि.मि.	६००	१४
बटा	पटक	मिटर	रोपनी	रोपनी	मिटर	मिटर	बटा
चालिसे	चालिसे, सेरा	चालिसे, सेरा	गैरबेसी	गैर बेसीको जंगलमा	गैरबेसी	तोरीस्वारा देखि बेल्टार सम्म	गैरबेसी
विपद्	कृषि	वन	वन	वन	वन	विपद्	विपद्
डुई घर स्तान्तरण गर्नुपर्ने ।	कृषि प्रविधिद्वारा घुम्ती शिविर	तारजाली घेराबार गर्ने ।	अनावश्यक रुख विरुवा कटान (वन तथा नीजि जमिनमा)	वनजंगलमा केरा, स्कुस, भ्याकुर जस्ता फलफुल लगाउने ।	जंगल क्षेत्रमा वस्तीमा जनावर नआउने गरी तारजाली लगाउने ।	बस्ती जोगाउन तटवन धन गर्ने आर.सि.सि ढलान वाल	१४ घर सुरक्षित ठाँउमा स्तान्तरण गर्नुपर्ने । बाढीको जोखिमबाट

विवरण	विवरण	विवरण	विवरण	
पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पालिका खानेपानी तथा सरशफाई, साभेदार सस्था	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	
	०००'००'२	०००'००'२८		०६२'३२'६३'२६
	६	६		
		०००'००'२८		०६२'६६'६६'६६
		६		
		०००'००'२८		०६२'६६'६३'२६
		६		
		०००'००'२८	०००'०३	०००'२२'०३'३
		६	६	
०००'००'०६			०००'०३	०६६'२६'२०'६
८			८	
१०,००,०००	४,००,०००	१,००,००,०००	१,२०,०००	५३,२६,९०,०००
१	१	४कि.मि.	२	जम्मा
वटा	कि.मि	मिटर, वटा	गोटा	
तोरी स्वारा	गैरबेसी	गैरबेसी, बेल्टार	वडा ३	
विपद्	खानेपानी	सिंचाई	वन	
१ घर सुरक्षित ठाँउमा स्तानतरण गनुपर्ने ।	पाताल गैरबेसी खाने पानी पाइप लाइन विस्तार तथा धारा निर्माण	कालीदुहा भट्टार सिंचाई कुलो पुन निर्माण तथा तत्काल लिफ्टिड मेसिन खरिद	२ वटा सामुदिक वन नबीकरणमा सहयोग	

बडा न. ४ विषयगत क्षेत्रका योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट									सम्बन्धित विवरण					
						आ.ब. २०८१/०८२	परिमाण	आ.ब. २०८२/०८३	परिमाण	आ.ब. २०८३/०८४	परिमाण	आ.ब. २०८४/०८५	परिमाण	आ.ब. २०८५/०८६		परिमाण				
देवीथान मुहानबाट कृविनडे, सतरी फाट, बिर्ताफाट, खोर फाट सम्म सिंचाई कुलो निर्माण	सिंचाई	देवीस्था दे खि खोर फाट	मि	८००	३०,००,०००	२०८१/०८२	८००	२,०००	२०८२/०८३	३०,००,०००	२०८३/०८४	२,०००	२,०००	२०८४/०८५	२,०००	२,०००	२०८५/०८६	२,०००	२,०००	गाउँपालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा
जंगलमा फलफुल खेती	वन	सामूदायिक वन	गोटा	१०,०००	१०,००,०००	२०८१/०८२	२,०००	३,०००	२०८२/०८३	२,००,०००	२०८३/०८४	३,०००	३,०००	२०८४/०८५	३,०००	३,०००	२०८५/०८६	३,०००	३,०००	समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका, साभेदार संस्था
देवीथान खानेपानी आयोजना मर्मत तथा १ घर १ धारा निर्माण	खानेपानी	गंगोटार, थापा टोल	गोटा	१	३०,००,०००	२०८१/०८२			२०८२/०८३	३०,००,०००	२०८३/०८४	३०,००,०००	३०,००,०००	२०८४/०८५	३०,००,०००	३०,००,०००	२०८५/०८६	३०,००,०००	३०,००,०००	खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका साभेदार संस्था
खेतको पहिरो नियन्त्रण- प्राविधिक सल्लाह सहित	विपद्	गंगोटार खेत	गोटा	१	१०,००,०००	२०८१/०८२			२०८२/०८३	१०,००,०००	२०८३/०८४	१०,००,०००	१०,००,०००	२०८४/०८५	१०,००,०००	१०,००,०००	२०८५/०८६	१०,००,०००	१०,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय
फलफुल रोपण	कृषि	थापा टोल, जंगल	बिरवा	५००	१०,००,०००	२०८१/०८२	१,०००	१,०००	२०८२/०८३	२,००,०००	२०८३/०८४	२,००,०००	२,००,०००	२०८४/०८५	२,००,०००	२,००,०००	२०८५/०८६	२,००,०००	२,००,०००	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
नदी कटानको लागि ग्याल्युम खोला देखि तालामाराडसम्म पलम वाल तथा आ. सि. सि. ढलान	विपद्	मेलम्ची खोला किनार	कि.मि	१.५	१५,००,००,०००	२०८१/०८२	२००	२००	२०८२/०८३	२,००,००,०००	२०८३/०८४	२,००,००,०००	२,००,००,०००	२०८४/०८५	२,००,००,०००	२,००,००,०००	२०८५/०८६	२,००,००,०००	२,००,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय

खोलावाट सरस्वती मा.वि. मा खोला नियन्त्रणका लागि इयाम	विपद्	सरस्वती मा.वि	मि	३००	३,००,००,०००	०५६	०००'००'०५'६								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	रु.०००'००'०५'६									
वन्य जन्तु तर्साउनि उपाकरण प्रयोग	वन	सबै टोल	बोटा	१०	२,००,०००	५	०००'००'०५'६								समुदयिक वन, सेक्टर वन, पालिका, साभेदार संस्था	०००'००'०५'६	५								
खोले खेत सिंचाई कूलो मुहान संरक्षण, बाँध निर्माण	सिंचाई	खोलेखेत	मि	३५	०										गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा										
गैटार दोभानमा खोलाकटानका लागि बाँध, तारजाली निर्माण	विपद्	गैटार दोभान	मि	४००	१०,००,०००	००२	०००'००'०५'६								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	०००'००'०५'६	००२								
लम्साल टोल पुछार मा खोला कटानका लागि बाँध, तारजाली निर्माण	विपद्	लम्साल टोल पुछार	मि	६००	१५,००,०००										पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	०००'००'०५'६	००२								
मेलाम्ची भ्याली क्याम्पस, जेष्ठ नागरिक भवन, तरकारी संकलन केन्द्र संरक्षणका लागि आर.सि.सि. बाल र पलम बाल निर्माण	विपद्	चिलाउने घारी	मि	३००	५,००,००,०००	००३	०००'००'०५'६								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	०००'००'०५'६									
४ ओटा माने मर्मत गरी पर्यटन प्रवर्द्धन मा सहयोग	पर्यटन	साविक २, महाकाल	संख्या	४	४०,००,०००										पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	०००'००'०५'६									

विशुद्ध	
खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका साभेदार संस्था	
०००'००'४	०००'००'०३
०६	
	०००'००'६३
	०००'००'६६'६
	०००'००'६६'६
	०००'००'६६'६
५,००,०००	१,१३,००,०००
२०	जम्मा
मि	
फुन्बूच्युरी	
खानेपानी	
फुन्बूच्युरी खाने पानी मुहानमा पहिरो संरक्षण र इनटेक निर्माण	

वडा नं. ५ विषयगत क्षेत्रका योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट											
						२०८१/८०८२	परिमाण	आ.ब.	२०८२/८०८३	परिमाण	आ.ब.	२०८३/८०८४	परिमाण	आ.ब.	२०८४/८०८५	परिमाण	आ.ब.
पी.पी.आर. खोप लगाउने	कृषि तथा पशुपालन	भारती र दोगाऊ	गोटा	४००	४,००,०००	२०८१/८०८२	१००	१,००,०००	२०८२/८०८३	१००	१,००,०००	२०८३/८०८४	१००	१,००,०००	२०८४/८०८५	१००	१,००,०००
						२०८२/८०८३	१००	१,००,०००	२०८३/८०८४	१००	१,००,०००	२०८४/८०८५	१००	१,००,०००			
घुम्ती शिविर संचालन- बर्षमा २ पटक	कृषि तथा पशुपालन	दोगाउ	पटक	१०	२,५०,०००	२०८१/८०८२	२	५०,०००	२०८२/८०८३	२	५०,०००	२०८३/८०८४	२	५०,०००	२०८४/८०८५	२	५०,०००
						२०८२/८०८३	२	५०,०००	२०८३/८०८४	२	५०,०००	२०८४/८०८५	२	५०,०००			
बायो इनजीनियरिङ प्रविधिबाट पहिरो रोकथाम	विपद्	मछ्याल, लप्सीबोट, प्रामाना, धूसा, बुकुल, साहुने	मिटर	१७०	६०,००,०००	२०८१/८०८२	०	०	२०८२/८०८३	०	०	२०८३/८०८४	०	०	२०८४/८०८५	०	०
						२०८२/८०८३	०	०	२०८३/८०८४	०	०	२०८४/८०८५	०	०			
पशुशिविर संचालन	कृषि तथा पशुपालन	मानेडाडा	पटक	२	१,००,०००	२०८१/८०८२	१	५०,०००	२०८२/८०८३	१	५०,०००	२०८३/८०८४	१	५०,०००	२०८४/८०८५	१	५०,०००
						२०८२/८०८३	१	५०,०००	२०८३/८०८४	१	५०,०००	२०८४/८०८५	१	५०,०००			
सामुदायिक अर्थिङ निर्माण	विपद्	मानेडाडा	संख्या	३	४,५०,०००	२०८१/८०८२	१	१,५०,०००	२०८२/८०८३	१	१,५०,०००	२०८३/८०८४	१	१,५०,०००	२०८४/८०८५	१	१,५०,०००
						२०८२/८०८३	१	१,५०,०००	२०८३/८०८४	१	१,५०,०००	२०८४/८०८५	१	१,५०,०००			

कृषि	
कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	
	०००'००'००
०००'००	०००'००'२६
०	
०००'००	०००'००'२३
०	
	०००'००'००
	०००'००'००
१,००,०००	३,७७,७५,०००
२	जम्मा
पटक	
कल्लेरी	
कृषि तथा पशुपालन	
घुम्ती शिविर	

वडा नं. ६ विषयगत क्षेत्रका योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	एकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										प्रतिक्रिया	
						परिमाण	आ.ब. २०८१/०८२	परिमाण	आ.ब. २०८२/०८३	परिमाण	आ.ब. २०८३/०८४	परिमाण	आ.ब. २०८४/०८५	परिमाण	आ.ब. २०८५/०८६		
ग्याविन जाली पर्खाल निर्माण	विपद्	धनिटोल सामुदायिक भवन मुनि	मिटर	१००	५०,००,०००		०००'००'०५										गाउँपालिका, कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
इन्टेक निर्माण गर्ने	खानेपानी	लुङनाड, लाई टोल	बटा	१	३,००,०००												खानेपानी तथा ढल निकास, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा
तार जाली र घेरा बार गर्ने	वन	लाभहोप टोल, लाई टोल	मिटर	१,०००	६,५०,०००												कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
तार जाली र घेरा बार गर्ने	वन	पुजुलुङ क्षेत्र, लाई टोल	मिटर	२,०००	२५,००,०००												कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
बाँदरको हेरालु राख्ने (बर्षमा ३ महिनाको लागिमात्र)	वन	लाईटोल	जना	२	५,००,०००												कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू

क्र.सं.	विवरण	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पालिका, कृषि शाखा	पालिका, सिंचाई
		०००'०३			०००'००'५	०००'००'०६	०००'०५'२
		०००'०३				०००'००'०६	०००'०५'२
०००'००'५	०००'००'५२	०००'०३					०००'०५'२
०००'००'५	०००'००'५२	०००'०३	०००'०५'२	०००'०५'२			०००'०५'२
		०००'०३	०००'०५'२	०००'०५'२			०००'०५'२
१०,००,०००	५०,००,०००	३,००,०००	५,००,०००	५,००,०००	५,००,०००	२०,००,०००	१०,००,०००
५०	१,०००	७७	२,०००	२०	२५	१००	६०
मिटर	मिटर	संख्या	मिटर	मिटर	मिटर	मिटर	मिटर
मेस्युड खोला	सिउरेनी खोला को केरावारी	प्रपाचेत, सोनार टोल, खर्कडाँडा	प्रपाचेत, सोनार टोल, खर्कडाँडा	वडा कार्यालय मुनि	मानेटोल	साभ्कालुड	कामीटोल जाने वाटो वडा कार्यालय साथि
विपद्	सिंचाई	वन	वन	विपद्	विपद्	विपद्	विपद्
ग्याविन जाली लगाउने	सिंचाई कुलो निर्माण गर्ने	बाँदर भगाउन आवाज निकाल्ने मेशिन वितरण	काडेतार वार गर्ने	ग्याविन जाली लगाउने	ग्याविन जाली लगाउने	ग्याविन जाली निर्माण	ग्याविन जाली लगाउने

विषय	क्र.सं.	क्र.सं.	विषय	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	०००'००'६		राष्ट्रिय निकुञ्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समूह	०००'००'०६			
पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय			गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा				
मध्यावर्ती समुदायिक वन			गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा				
०००'००'६			खानेपानी तथा ढल निकास, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा				
०००'००'६			स्थानीय सरकार, प्रदेश तथा साझेदार				
०००'००'६							
०००'००'६							
०००'००'६							
०००'००'६							
०००'००'६							
०००'००'६							
०००'००'६							
०००'००'६							
०००'००'६							
१०,००,०००							
५,००,०००							
५,००,०००							
५,००,०००							
३०,००,०००							
५,००,०००							
५,००,०००							
१,६०,००,०००							
४०							
२							
२५							
१२४							
४०,०००							
१							
१							
१							
स्वास्थ्य चौकीको छेउमा							
गैरीथोक, गुरुडटोल, मानेटोल							
गैरीथोक, गुरुडटोल, मानेटोल							
गैरीथोक, गुरुडटोल, मानेटोल							
इचोक - मेनेगैरो							
सोडेल विद्यालय							
नालुडुबर्क							
गाडवराड							
विपद्							
वन							
जीविको पार्जन							
जीविको पार्जन							
विपद्							
विपद्							
विपद्							
विपद्							
ग्याविन जाली लगाउने							
हेरालु राख्ने							
होटल व्यवसाय सम्बन्धी तालीम							
गलैचा निर्माण सम्बन्धी तालीम							
विद्युत पोलमा भएको ३ लाइ हटाइ कालो तार राख्ने							
ट्रान्सफर्मरमा अर्थिड राख्ने							
पाहुना घरमा अर्थिड राख्ने							
गाडवराड मुहानको पानी ल्याउने							

कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	वन, राष्ट्रिय निकुन्ज	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
०००'००'००'०		०००'००'०			०००'००'०		
०००'००'००'०		०००'००'०					
०००'००'००'०		०००'००'०					
०००'००'००'०		०००'००'०	०००'००'५			०००'००'५	
०००'००'००'०	०००'००'५	०००'००'०		०००'००'०		०००'००'५	०००'००'५
५०,००,०००	५,००,०००	५,००,०००	५,००,०००	२,००,०००	२,००,०००	१०,००,०००	५,००,०००
२,०००	१५	२५	१००	१५	१५	२५	२५
मिटर	वटा	जना	मिटर	मिटर	मिटर	जना	जना
नालुडखर्क, घोप्टघ्याड, दुह्रै	नालुडखर्क, घोप्टघ्याड, दुह्रै	नालुडखर्क, घोप्टघ्याड, दुह्रै	लोसार खर्क	डहु पहिरो	वादीहोप	ढापुड	ढापुड
वन	सरसफाइ	जीविको पार्जन	विपद्	विपद्	विपद्	जीविको पार्जन	जीविको पार्जन
तार जाली लगाउने	डस्टविन खरिद गर्ने र क्षेत्र नक्साङ्कन गर्ने	बुनाइ सम्बन्धी तालीम	लोसारखर्क पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याविन जाली निर्माण	ग्याविन जाली लगाउने	ग्याविन जाली लगाउने	धुप बनाउने/साबुन बनाउने तालीम	गलैचा बुन्ने तालीम

अर्थिड राख्ने	विपद्	मानेछेउ, विद्यालय, बस विसौनी, बुजौरा टोल नयाँ बस्ती मुनी मेलम्ची खोला आसपास	बटा	४	१०,००,०००															पालिका, सिंचाई
प्लम ढलान निर्माण गर्ने (मेलम्ची खोलाको नक्साङ्कन गरी सोही स्थानमा बगाउने) खोलाको गहिराइ बढाउने र निस्कका गिटी, बालुवा दुईतर्फ थुप्रयाउने	विपद्	हल्दे खोलादेखि गोहोरे सम्म	मिटर	४,०००	४०,००,०००															खानेपानी तथा सरशाफाई, साभेदार संस्था
खोला तटबन्धन गर्ने	विपद्	काफ्ले	मिटर	५०	५,००,००,०००															खानेपानी तथा सरशाफाई, साभेदार संस्था
मेसिनरी पखाल निर्माण	विपद्	सल्ले	मिटर	५०	१०,००,०००															कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू
सिंचाइ कुलो निर्माण	सिंचाई	मेलम्ची - थापाटार	ओटा	२	५,०००,०००															पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय
ठूलो मात्राको ट्याङ्की निर्माण	सिंचाई	डिडाडो र डाडावारी	बटा	२	५०,००,०००															पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय

क्र.सं.	म.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.	क्र.सं.
सिंचाई, पालिका	सिंचाई, पालिका	खानेपानी तथा ढल निकास, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येवर्ती वन समुह
०००'००'५		०००'००'५			०००'०३'६६'६
०००'००'५		०००'००'५			०००'०६'२९'२
०००'००'५		०००'००'५	०००'००'०६		०००'०६'२९'२६
०००'००'५	०००'००'५	०००'००'५	०००'००'०६		०००'०६'३५'६७
०००'००'५		०००'००'५		०००'००'०६	०००'०३'५६'२३
२५,००,०००	५,००,०००	२५,००,०००	२०,००,०००	-	१६,३०,७५,०००
५,०००	३०	१५०	२,०००	-	जम्मा
मिटर	मिटर	मिटर	मिटर	-	बटा
कात्तिके खोला देखि हल्दे खोला	साखिन चौर	डाँडावारी	डुडेखोला देखि कात्तिके सम्म	-	थापाटोल
वन	विपद्	विपद्	सिंचाई	वन	विपद्
तार जाली लगाउने	ग्याविन जाली लगाउने र अमिस्रो लगाउने	मेसिनरी पर्खाल निर्माण गर्ने	सिंचाई कुलो निर्माण	वाँदर नियन्त्रणको उपाय खोज्ने	अर्थिड राख्ने

अनुकूलनका क्रियाकलाप	प्रकार	स्थान	एकक	प्रमाण	२०८१/०८२		२०८२/०८३		२०८३/०८४		२०८४/०८५		२०८५/०८६		कुल	
					परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
किपखर्क मुहानको पानी २२ घरधुरिको लागि वितरण गर्न पाइप	खानेपानी	बलाम्चे, मालेचौर	मि.	२,०००	२,००,०००	४००	४०,०००	४००	४०,०००	४००	४०,०००	४००	४०,०००	४००	४०,०००	रु.
काँडेतार बारको निर्माण	वन	कुटुमसाड, बलाम्चे, मालेचौर	कि.मि.	५	५,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	रु.
ट्याक्टर अनुदान	कृषि	कुटुमसाड, बलाम्चे, मालेचौर	ओटा	३	१,५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	रु.
स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम/शिविर	स्वास्थ्य	कुटुमसाड, बलाम्चे, मालेचौर	ओटा	१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	रु.
सामुदायिक भवनहरूमा अर्थिडको व्यवस्था	विपद्	सुरसिड	ओटा	४	५०,०००	१	१२,५००	१	१२,५००	१	१२,५००	१	१२,५००	१	१२,५००	रु.
माहाकालेश्वरी आ.वि. भित्र ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	सुरसिड	ओटा	१	१५,०००	१	१५,०००	१	१५,०००	१	१५,०००	१	१५,०००	१	१५,०००	रु.
मुख्य नाकाहरूमा तारवार (बलाम्चे, कसिडडाप, जोडहिन डाडा)	वन	सुरसिड	मि.	२,०००	३,००,०००	४००	६०,०००	४००	६०,०००	४००	६०,०००	४००	६०,०००	४००	६०,०००	रु.
सामुदायिक भवनमा अर्थिडको व्यवस्थापन	विपद्	पातिड	ओटा	४	१,००,०००	१	२५,०००	१	२५,०००	१	२५,०००	१	२५,०००	१	२५,०००	रु.
मुख्य नाकाहरूमा काँडेतार बार	वन	पातिड	कि.मि.	४	१०,००,०००	१	२,५०,०००	१	२,५०,०००	१	२,५०,०००	१	२,५०,०००	१	२,५०,०००	रु.

बम्बो टोलको रिसंग गुम्बाको आसपासको २० घरधुरी संरक्षण को लागि ग्याविन वाल	विपद्	पातिङ	मि.	२००	३०,००,०००	४०	६,००,०००	४०	६,००,०००	४०	६,००,०००	४०	६,००,०००
ग्याविन वाल निर्माण (वर्सेनी पहिरो जाने हुँदा १० घर जोखिममा रहेको)	विपद्	सिंगड	मि.	१५०	२५,००,०००	३०	५,००,०००	३०	५,००,०००	३०	५,००,०००	३०	५,००,०००
तारबार व्यवस्थापन मुख्य नाकाहरुमा	वन	सिंगड, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	मि.	१,०००	२०,००,०००	२००	४,००,०००	२००	४,००,०००	२००	४,००,०००	२००	४,००,०००
हिउँदे सिंचाइको लागि पाइप मजुवा खोला देखि माहाँकाल	सिंचाई	माहाँकाल	कि.मि.	३	४०,००,०००	१.५	२०,००,०००	१.५	२०,००,०००	१.५	२०,००,०००	१.५	२०,००,०००
बाँदर नियन्त्रणको लागि सहयोग सहजिकरण	वन	माहाँकाल	रोपनि	१,५००	१०,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००
ब्रिकेट (कोइला) निर्माण तालीम	उर्जा	माहाँकाल	जना	१०	५,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००
सामुदायिक भवनहरुमा अर्थिङ व्यवस्थापन	विपद्	माहाँकाल	ओटा	५	३,००,०००	१	६०,०००	१	६०,०००	१	६०,०००	१	६०,०००
सडक तथा बाटो को भल निकास व्यवस्थापन गर्नुपर्ने	विपद्	तल्लो मजुवा	मि.	५००	५,००,०००	१००	१,००,०००	१००	१,००,०००	१००	१,००,०००	१००	१,००,०००
मेसिनरी वाल	विपद्	तल्लो मजुवा	मि.	२०	१,००,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	४	२०,०००
मुख्य नाकाहरुमा तारबार	वन	तल्लो मजुवा	मि.	१,५००	९०,०००	३७५	२२,५००	३७५	२२,५००	३७५	२२,५००	३७५	२२,५००

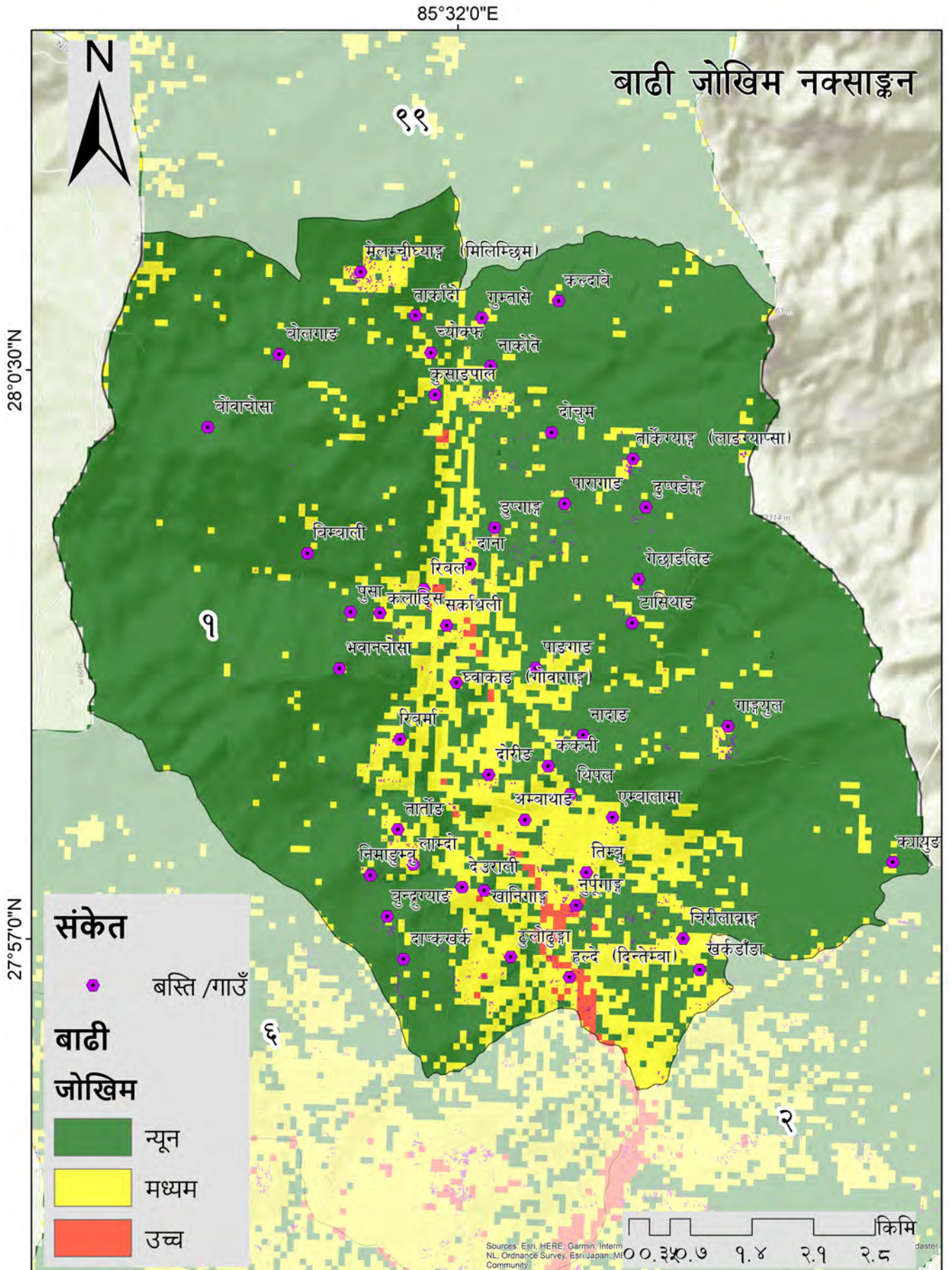
हेलम्बु गाउँपालिका विषयगत क्षेत्रका योजना

क्र. सं.	अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	प्रकार	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										
						२०८१/८२	परिमाण	२०८२/८३	परिमाण	२०८३/८४	परिमाण	२०८४/८५	परिमाण			
१	मेलाम्ची खानेपानी योजना (बाध) माथिका बस्तीहरुमा पहिरो संरक्षण र पानीको मुहान पुनर-भरण कार्यक्रम	जल तथा उर्जा	पालिका	अनुमानित	१०,००,००,०००	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
२	मेलाम्ची खानेपानी योजना (बाध) तलका बस्तिहरु संरक्षण, पोखरी तथा तालहरु निर्माण	जल तथा उर्जा	पालिका	अनुमानित	१०,००,००,०००	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
३	हेलम्बु ग्रेट ट्रेल निर्माण	पर्यटन	वडा नं. १, २ र ६	अनुमानित	४,००,००,००,०००	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी
४	खडेरी समस्यासंग जुध्न, विभिन्न खोला देखि पानीतानी ५००० मी माथि पुऱ्याउने र कृतिमहिँउ निर्माण कार्यक्रम	जल तथा उर्जा	हेलम्बु गाउँपालिका	अनुमानित	१०,००,००,००,०००	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	२,००,००,००,०००	परिमाण	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय

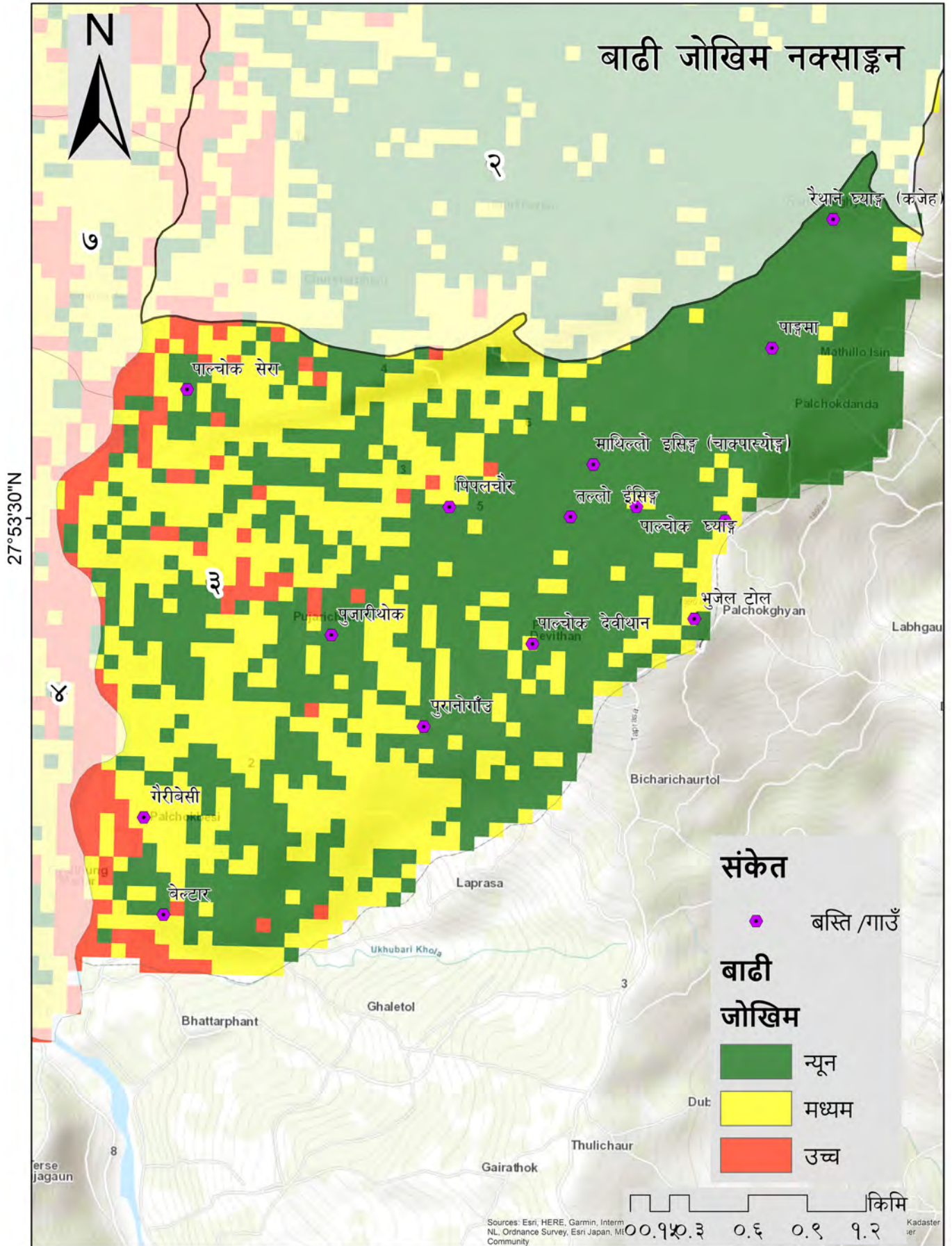
५	विपद् तयारीका लागि सबै वडामा हेलिपेड निर्माण	विपद्	हेलम्बु गाउँपालिका	स्थान	१,०५,००,०००	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	०००'००'०६	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाञ्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
६	हरेक वडामा विपद् पूर्व तयारी केन्द्र स्थापना	विपद्	हेलम्बु गाउँपालिका	वडा	२,८०,००,०००	०००'००'०२	०००'००'०२	०००'००'०२	०००'००'०२	०००'००'०२	०००'००'०२	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाञ्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
७	मानवबन्धु जन्तु द्वन्द्व कम गार्ड, जीविकोपार्जन सहयोग तथा भाडी युक्त जमिनल(आई अर्गानिक चिया वगान निर्माण, जडिबुटी उद्यान, टिमु खेती इत्यादी सहयोग कार्यक्रम	जीविको पार्जन	हेलम्बु गाउँपालिका	अनुमानित	५,००,००,००,०००	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाञ्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
८	जलवायु अध्ययन केन्द्र स्थापना		हेलम्बु गाउँपालिका	अनुमानित	१०,००,००,०००	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाञ्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
९	बनस्पति अध्ययन केन्द्र स्थापना			अनुमानित	४०,००,०००	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	०००'००'००'०६	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाञ्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय

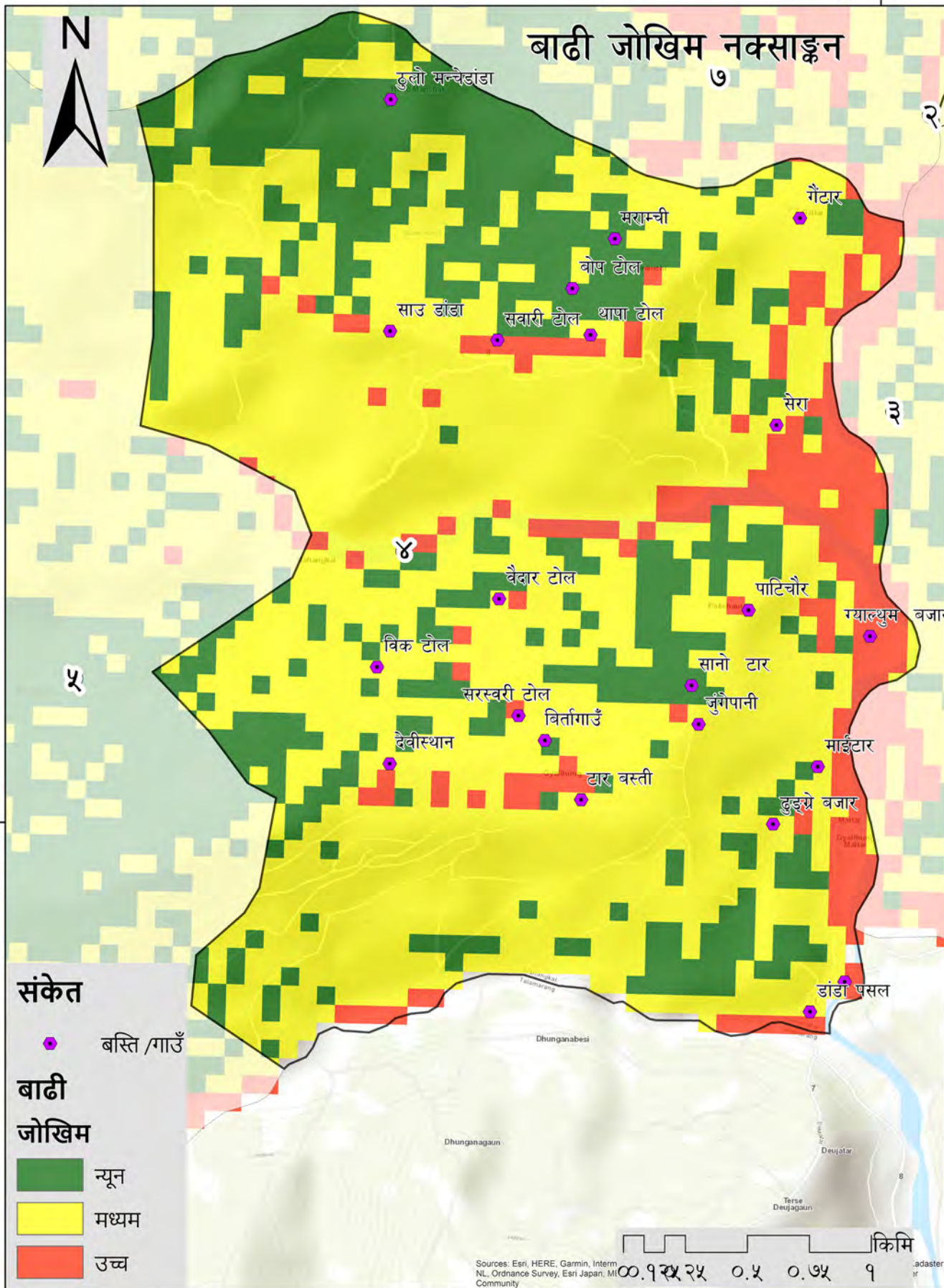
संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाञ्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाञ्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय	
०००'००'००'००		०००'००'१०'२६'२
०००'००'००'००		०००'००'१०'१६'२
०००'००'००'००	०००'००'००'०१	०००'००'२१'२६
०००'००'००'००	०००'००'००'०१	०००'००'१३'२६'००
०००'००'००'००		०००'००'०१'२६'६
५०,००,००,०००	१,००,००,००,०००	४७,१९,२५,००,०००
अनुमानित	अनुमानित	जम्मा
भैयल गुप्त भूमि पर्यटन मार्ग निर्माण गर्ने (हेलम्बु-पाचपोखरी-जुगल-भैरवकुण्ड)	हेलम्बु बुद्धिष्ट विश्वविद्यालय निर्माण	
१४	१५	

अनुसूची ४: वडा स्तरको बाढी जोखिम विश्लेषण नक्शांकन

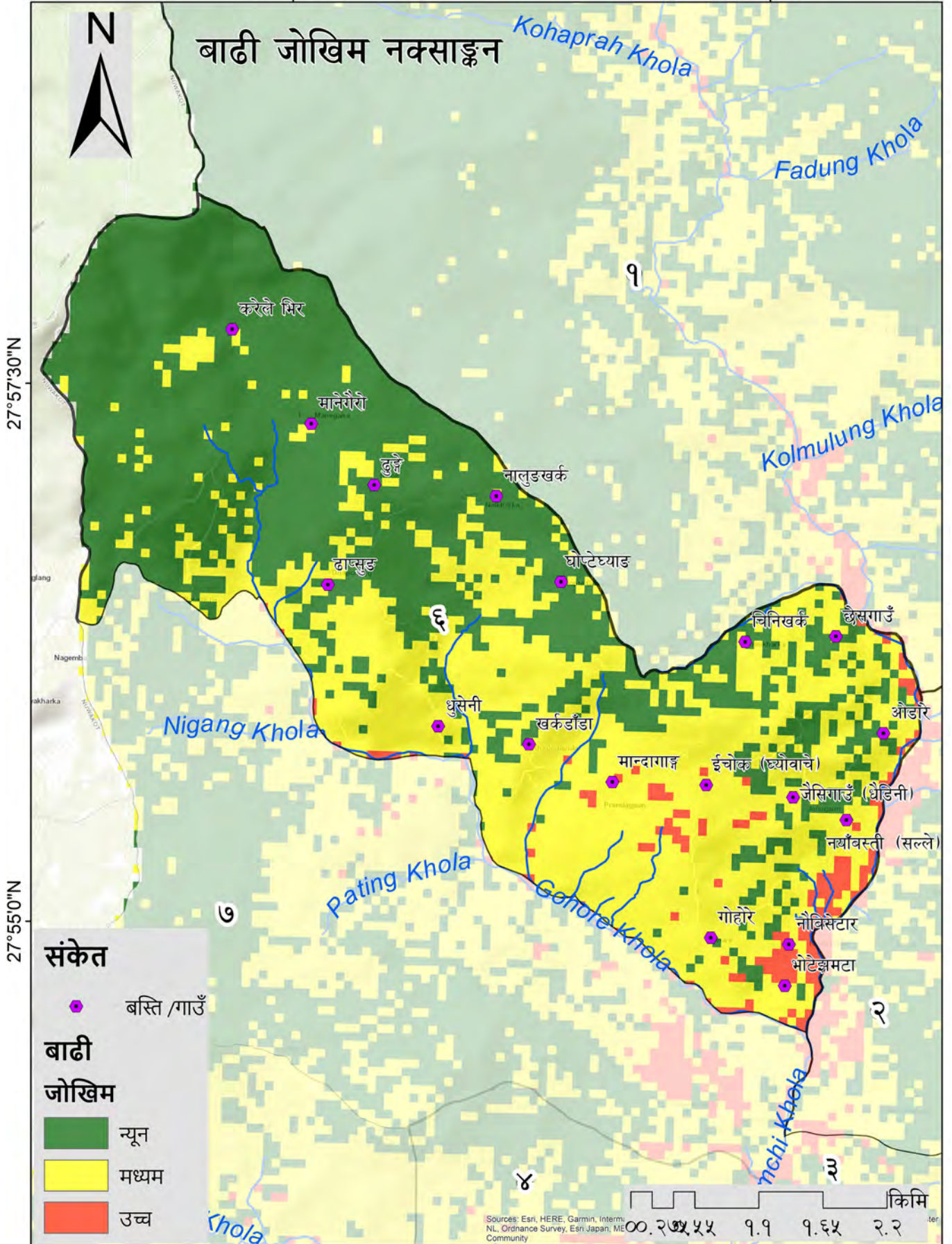
बाढी जोखिम नक्साङ्कन

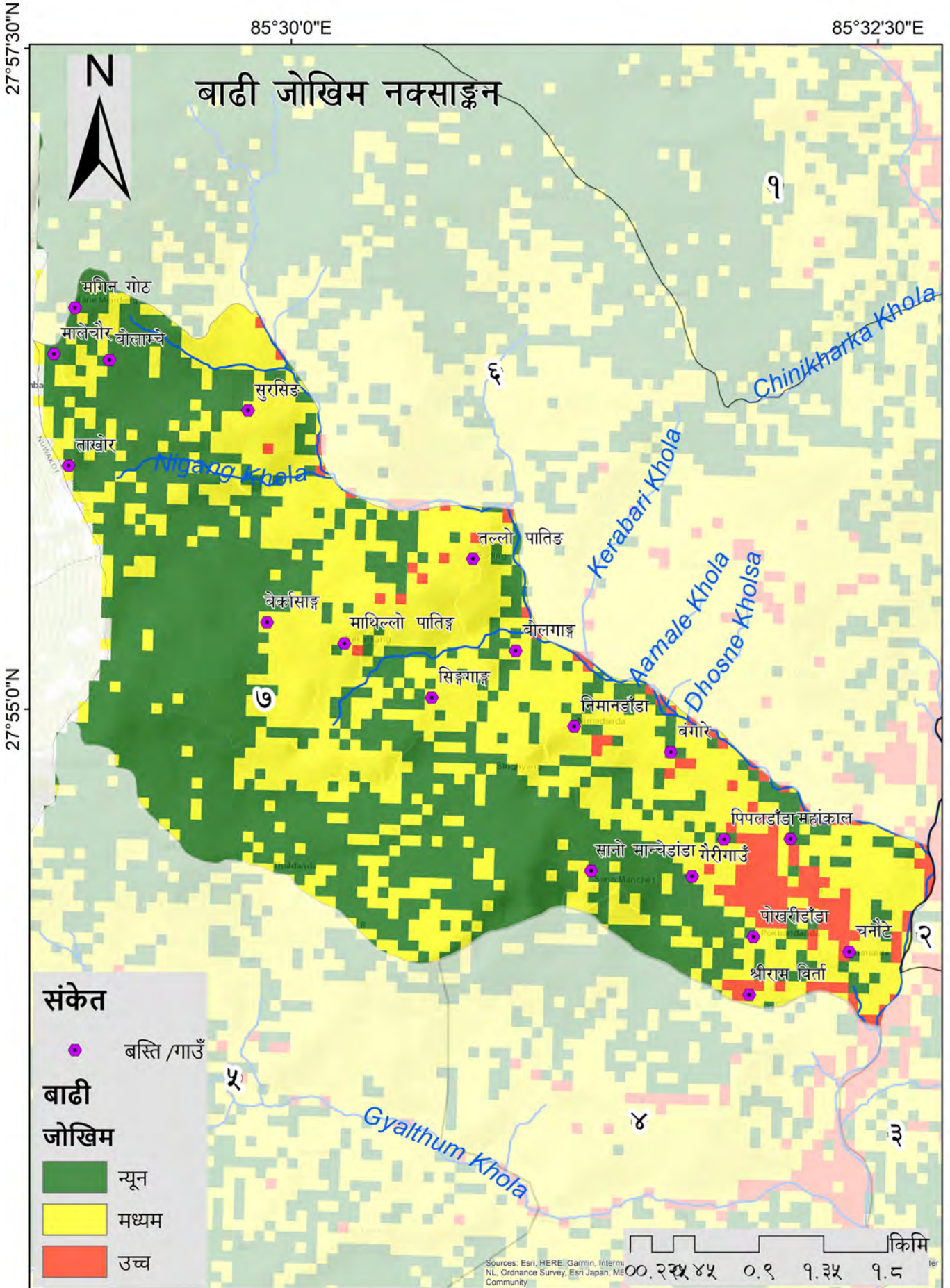

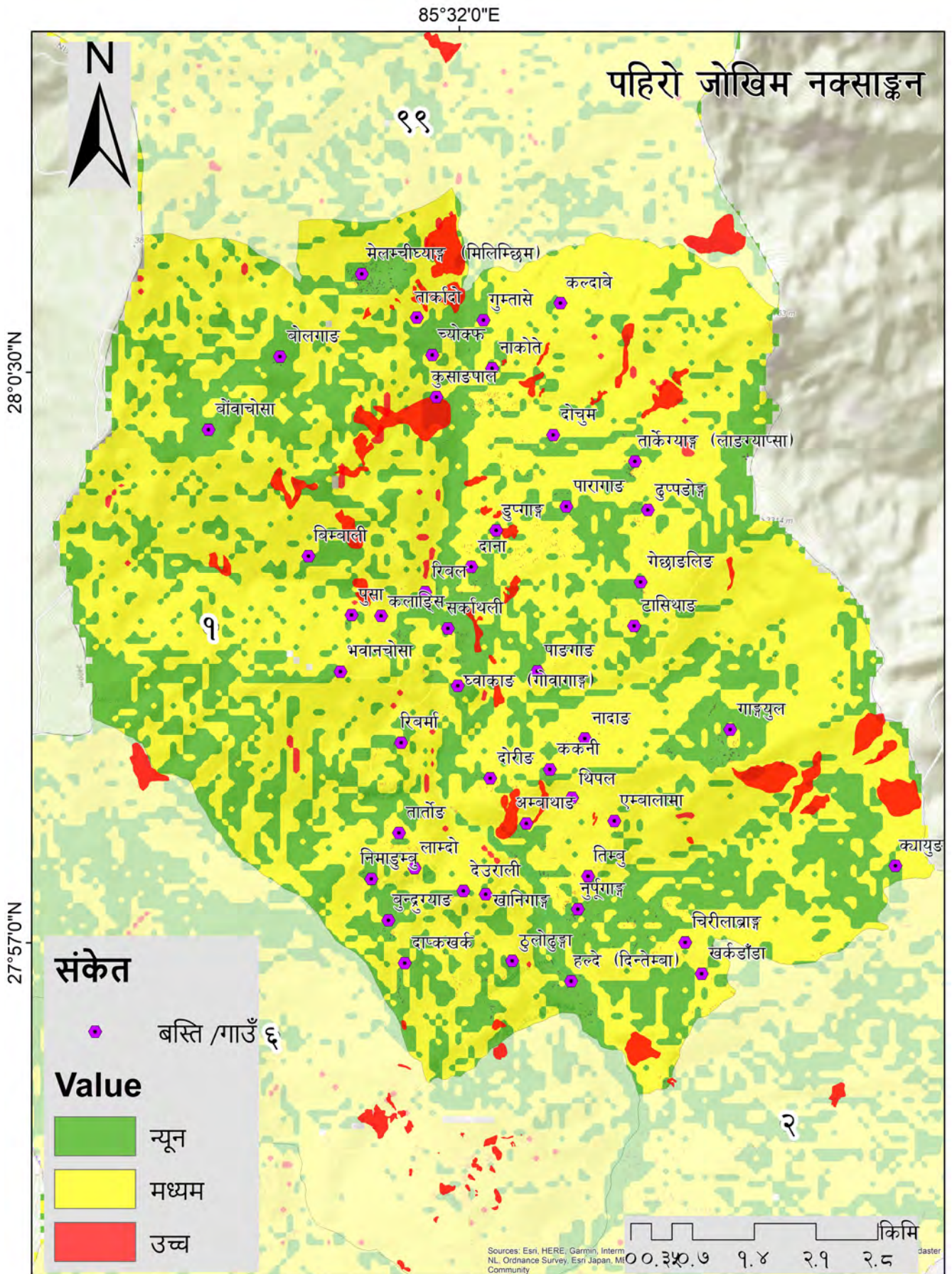
85°30'0"E

85°32'30"E

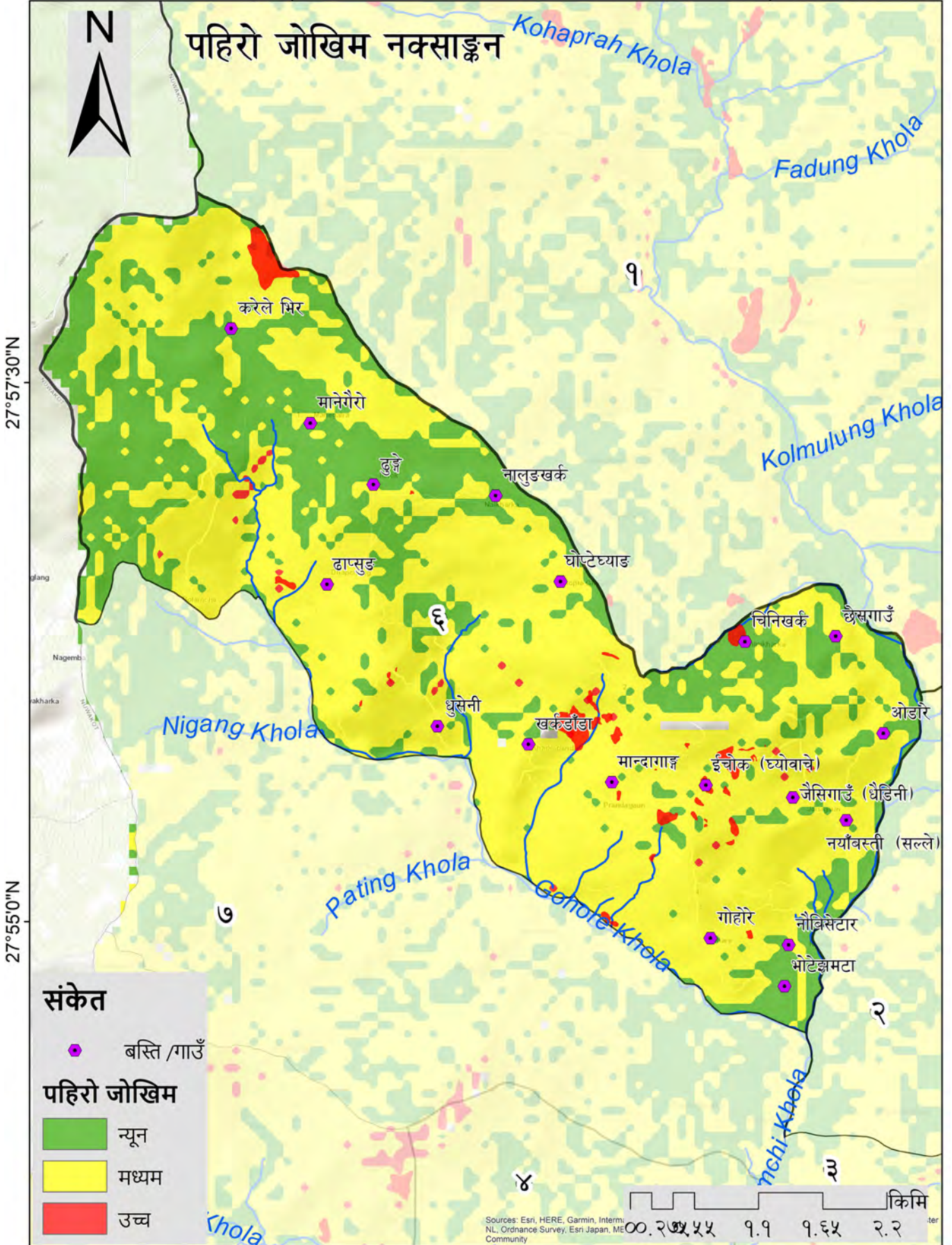
अनुसूची ५: वडा स्तरको पहिरो जोखिम विश्लेषण नक्शांकन

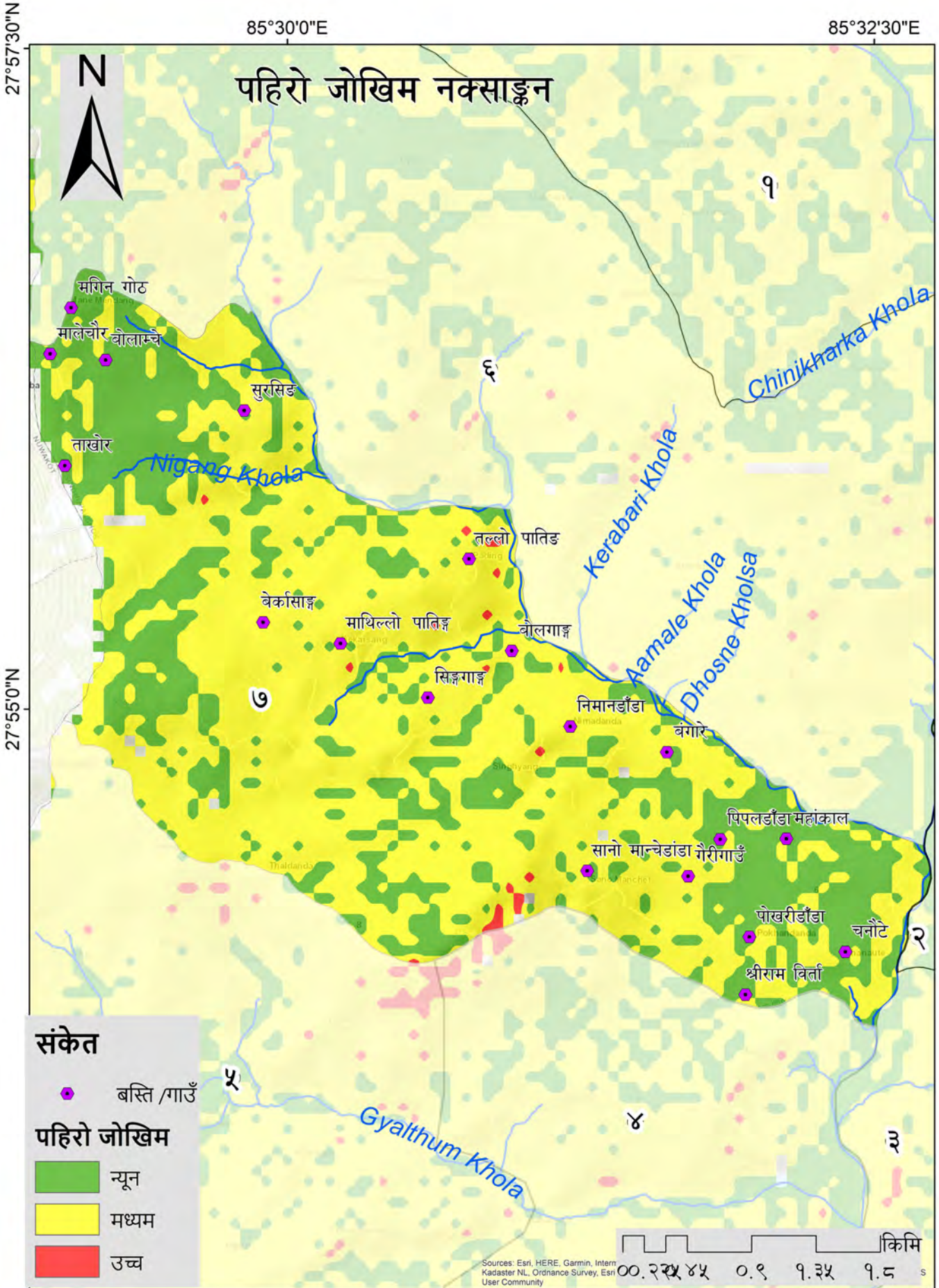
वडा न १ को पहिरो जोखिम नक्शांकन

85°30'0"E

85°32'30"E

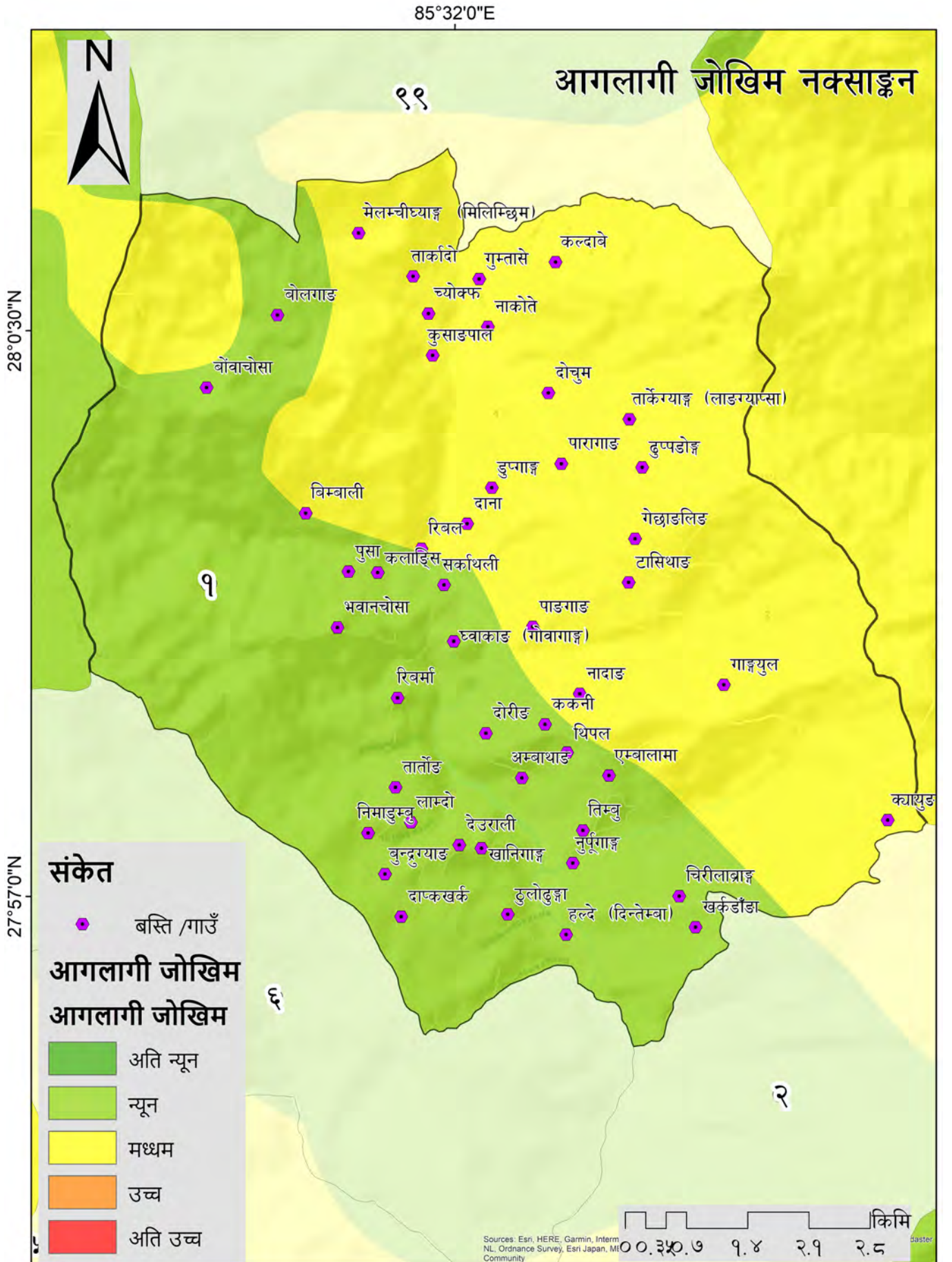

वडा न ६ को पहिरो जोखिम नक्शांकन

वडा न ७ को पहिरो जोखिम नक्शांकन

अनुसूची ६: वडा स्तरको आगलागी जोखिम विश्लेषण नक्शांकन

वडा न १ को आगलागीको जोखिम नक्शांकन

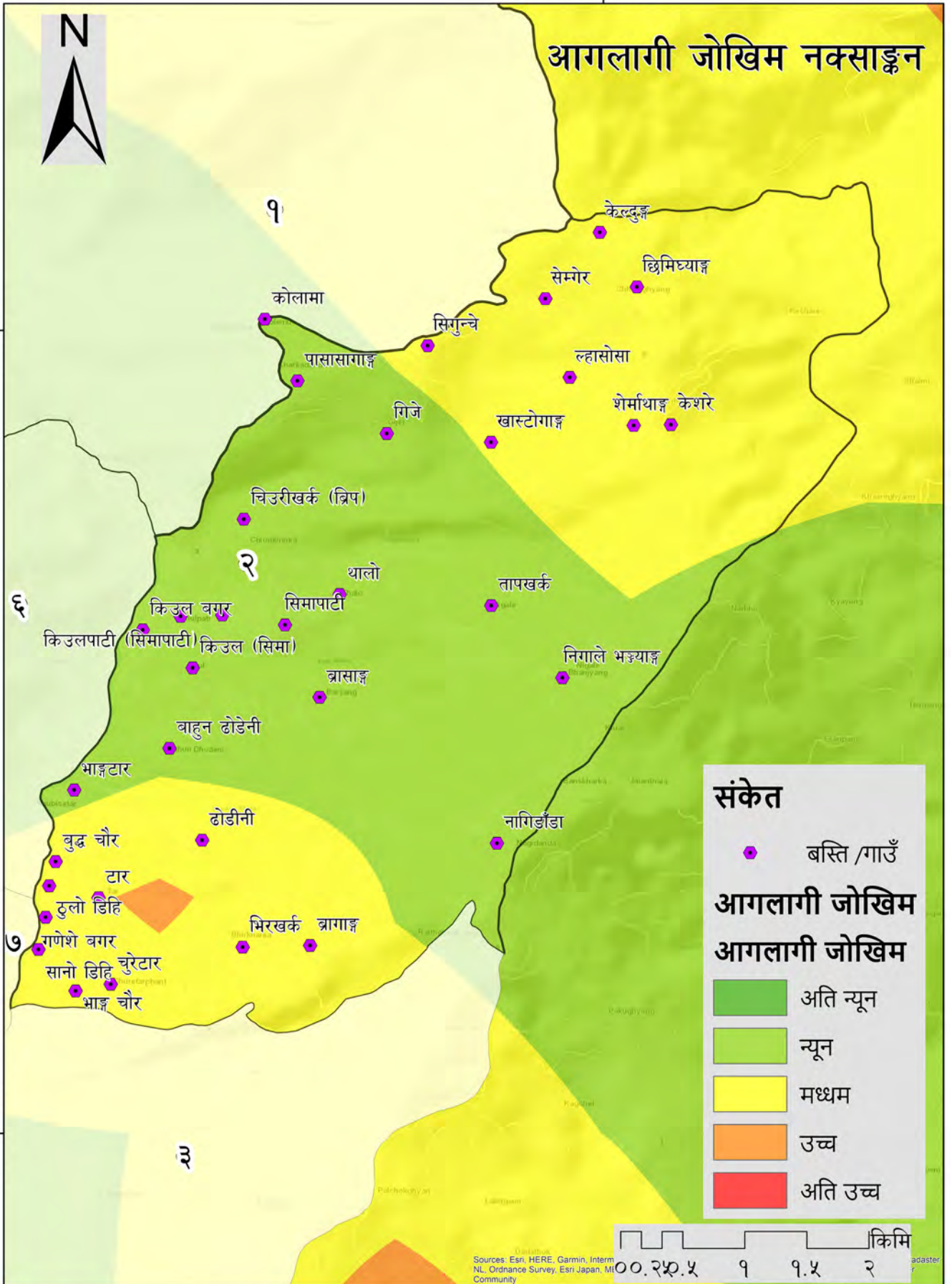
85°35'30"E

आगलागी जोखिम नक्साङ्कन

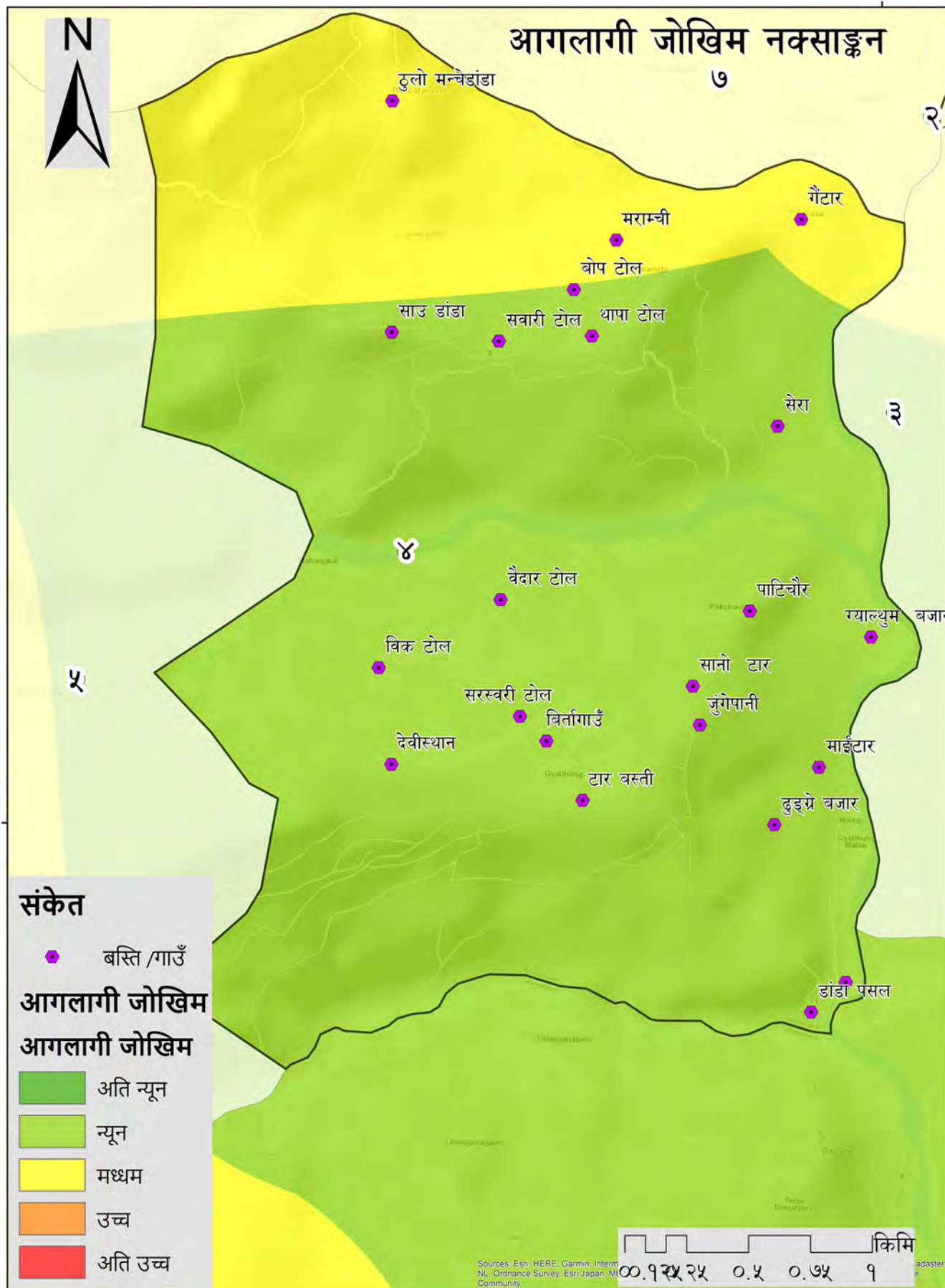
27°57'0"N

27°53'30"N

वडा न २ को आगलागीको जोखिम नक्शांकन

आगलागी जोखिम नक्साङ्कन

वडा नं ४ को आगलागीको जोखिम नक्शांकन

85°30'0"E

आगलागी जोखिम नक्साङ्कन

6

७

४

५

४

27°52'30"N

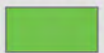
संकेत

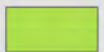
बस्ति / गाउँ

आगलागी जोखिम

आगलागी जोखिम

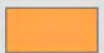
अति न्यून

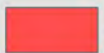
न्यून

मध्यम

उच्च

अति उच्च

कल्लेरी (ब्राह्मन)

ककरो/जावी

साप्रे

उल्लेनी

उल्लेनी (नालुङ्ग)

चित्रे (गोम्देन)

पिप्से (च्योमथली)

पिप्से (फारपजाङ)

छाँजोगाङ

मानेडाँडा (तगाङ्ग)

खर्बुजे (हर्वाजु)

सिरिसे (भञ्ज्याङ्ग)

बौलदे

सविचे

गुरुङ्ग गाँउ

तिनैलुङ (लावाटोल)

भर्राति (प्रादी)

दोगाङ्ग

कोपे

लाभगाँउ

थालगाङ्ग

गोल्फू भञ्ज्याङ

पाखे

Ghyangaun

Thetungdanda

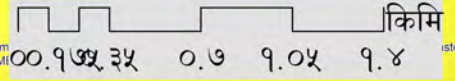
Boldagaun

Kakko

Kallen Dhi

Uriyani

Talamarang Khois

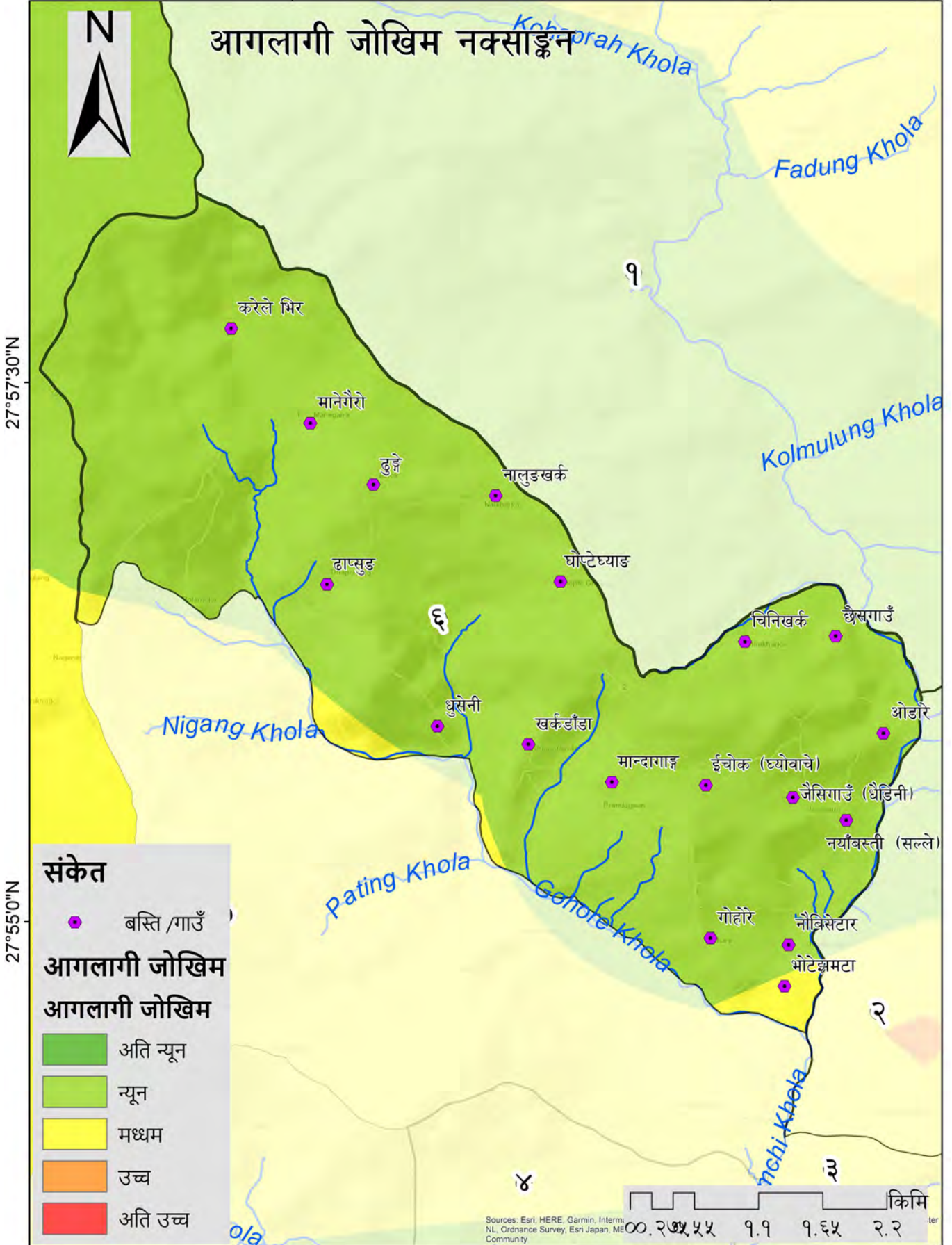

Sources: Esri, HERE, Garmin, Intermap, NL, Ordnance Survey, Esri Japan, Microsoft, Community

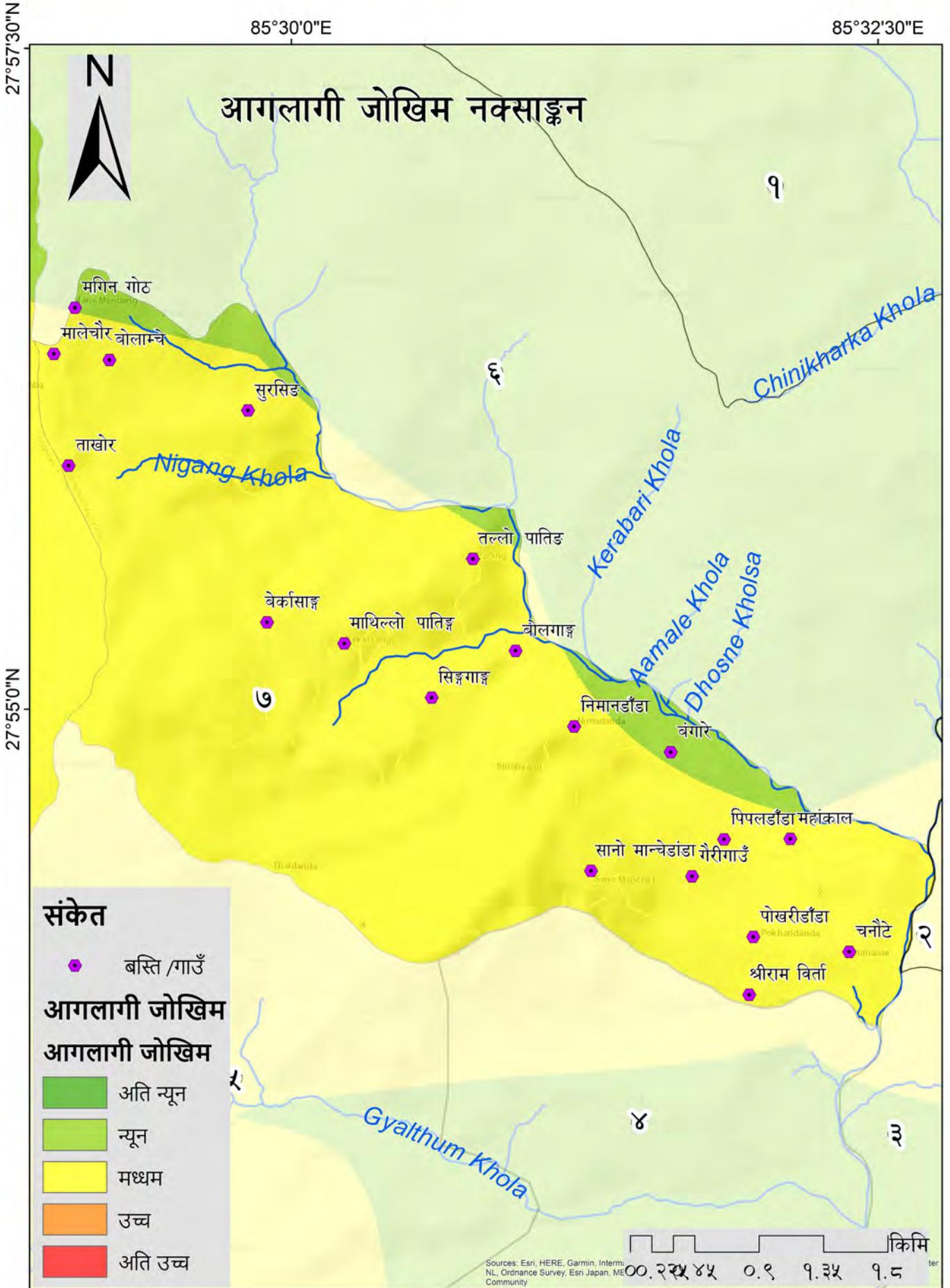
वडा न ५ को आगलागीको जोखिम नक्शांकन

85°30'0"E

85°32'30"E

वडा न ६ को आगलागीको जोखिम नक्शांकन

वडा न ७ को आगलागीको जोखिम नक्शांकन

सन्दर्भ सामग्री

- राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६
स्थानीय अनुकूलन योजनाको राष्ट्रिय संरचना, २०७६
विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८-२०३०
विपद् जोखिम न्यूनीकरण नीति, २०७५
हेलम्बु गाउँपालिका (२०७५) हेलम्बु गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण,
हेलम्बु गाउँपालिका विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन, २०८०
स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
राष्ट्रिय अनुकूलन योजना २०२१-२०५०
स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना २०६८
केन्द्रिय तथाक विभाग (२०७८) राष्ट्रिय जनगणना
राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम, २०६६
सेन्डाइ कार्य ढाँचा २०१५-२०३०

हेलम्बु गाउँपालिका

कार्यपालिका सदस्यहरु

निमा ग्याल्जेन ह्योल्मो
अध्यक्ष

अप्सरा लम्साल (लामिछाने)
उपाध्यक्ष

दावा ग्याल्जेन लामा (ह्योल्मो)
वडा अध्यक्ष-१

पेम्बा लामा (ह्योल्मो)
वडा अध्यक्ष-२

दिपक खड्का
वडा अध्यक्ष-३

बुद्धिमान तामाङ
वडा अध्यक्ष-४

दिप कुमार तामाङ
वडा अध्यक्ष-५

सन्चु बहादुर तामाङ
वडा अध्यक्ष-६

निल बहादुर खड्का
वडा अध्यक्ष-७

छिरिड लामा (ह्योल्मो)
कार्यपालिका सदस्य

मोति तामाङ
कार्यपालिका सदस्य

उर्केन लामा
कार्यपालिका सदस्य

चन्द्र कृमारी थापामगर
कार्यपालिका सदस्य

रिता बि.क.
कार्यपालिका सदस्य

सोमो लामा
कार्यपालिका सदस्य

कार्ययोजना निर्माण प्रक्रिया र चरणहरू

१ जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि सचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि ।

२ संकटासन्नता जोखिम विश्लेषण तथा वस्तुगत विवरणको तयारी ।

३ जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका रणनीतिहरूको पहिचान ।

४ जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका रणनीतिहरूको स्थानीय योजनामा मूलप्रवाहिकरण ।

५ जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहको वार्षिक योजना, बजेट तर्जुमा ।

६ अनुगमन मूल्यांकनमा मूलप्रवाहिकरण ।

७ घरधूरी स्थानीय समुदाय र उपभोक्ता समूहमा जलवायु अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरूको तर्जुमा तथा कार्यन्वयन ।